

سنگار

سگار تاک

بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن آزاد

چاپ: مارچ، اپریل، مئی، جون 2024

تندجاء: www.bsoazad.org

ڈس: عطاء شاد ڈگری کالج تربت کیچ

شنگکار: سگار پبلی کیشنز

نامدات

پہ بلوچستان آجونی جُزء روج ء شپ کار کنو کیس

جهد کارانی نامء

لڑ

7----- شو نگال

بلوچی بہر

12----- بی ایس او آزاد کشمکش درپیشان بلوچہ گلگند ارے دی بلوچستان پوسٹ آگوں

سگار بنشانک

30----- پاور پالیٹکس، Offensive Realism؛ بلوچ راجی جنر

48----- پلستینی راجدوستی راجی آجونی جنر

62----- میاں اُستمانی جنگانی ابرم سیاست، تب

98----- یوکرین کرائسس پرچہ مغرب آردی یے

112-----کیبر الء گلگندار

براهوئی بشخ

137-----بی ایس او آزات ناکماش درپشان بلوچ نادى بلوچستان پوسٹ ٹون انٹرویو

سگار نوشت

154-----ایران واسرائیل جنگ ننادیہاٹ

166-----بسمارک: ڈیہہ ننامڑو

173-----بلوچ مزاحمت نادیہاٹ (1948 آن ساڈی آوخت نسکان)

182-----مذہبی ڈسکورس و بلوچستان

English Part

Defining Colonialism 193

شونگال

چندیں سال انت کہ دنیاۓ سیاست سرجمۂ مٹ بوان انت۔ گوستگیں 30 سال انت کہ دنیا ۽ تہ ۽ لبرل ورلڈ آرڈر کہ آئی ۽ سروکی ۽ امریکہ کنگ۽ بونگ ۽ آئی ۽ پشت۽ یورپ اوشتوک بونگ۔ کم کم۽ دنیاۓ سیاست۽ سر۽ ایشانی دزمہار (control) نرور تر بوان انت۔ لبرل ورلڈ آرڈر دنیاۓ ذراہیں ہند ۽ دمگاں یکیں رنگ۽ ہاکمی کنگ۽ بے سوب بیت کہ آئی ۽ جاہ۽ نوکیں تاکت دیم۽ کایت ۽ وش و ش۽ تاکت۽ بنجاہ۽ تہ۽ بدلی آہان کنت۔ ایسٹ ایشیا، ساؤتھ ابریکہ ۽ مڈل ایسٹ نوں گیش امریکہ ۽ ویسٹ ۽ سر۽ چمدار بوگ۽ بدل۽ دگہ دومی راہ ۽ در۽ نیمگ۽ روگ۽ انت کہ آہانی توک۽ چین، انڈیا ۽ ایران ۽ وڑیں تاکت دیم۽ آہان انت ۽ میان استمانی سیاست۽ تہ۽ امریکہ۽ کرد۽ ہم۽ روچ۽ بنیات۽ نرور تر کنان انت کہ غزہ جنگ ۽ یوکرین جنگ۽ شکل۽ ما گند این کہ ویسٹرن سرجمیں کمک۽ ابید ویسٹ۽ پلہ مرزیں تاکت بہ وتی مکسدانی گرگ۽ سرجم۽ سوبمند بوگ۽ نہ انت۔ چین ۽ وڑیں تاکتانی معاشی تاکت جوڑ بوگ، روس، نارٹھ کوریا ۽ وڑیں ملکانی میان استمانی بستار۽ نیوکلیئر تاکت جوڑ بوگ، ویسٹ ۽ امریکہ۽ کوشست۽ ابید ایران ۽ وڑیں تاکتانی دارگ۽ بے سوپی، ۽ سعودی ۽ ایڈگہ بازیں ملکاں اے پکر گیش مہکم بوان انت کہ امریکہ مے دوست نہ انت ۽ مے پائیدگاں اوں سرجم کت نہ کنت، ہمیشکہ مارا امریکہ۽ بدل۽ تاکت۽ دگہ راہ ۽ در۽ شوہازگی انت۔ انڈیا گلوبل ساؤتھ۽ چیمپئن جوڑ بوگ۽ انت، چہ وتی ملک۽ ہد ۽ بنداں در وتی اثر و رسوخ۽ گیش کنگ۽ انت۔ چہ چین ۽ ون بلٹ، ون روٹ انسٹیٹیوٹ (one built one road initiative) ۽

وسیلہ چین ۽ گون دنیاۓ زمینی راہ جور کنگۓ کوشست کنگۓ انت۔ روس سینٹرل ایشیا ۽ ایسٹ ایشیاۓ توکۓ وتی تاکتۓ بنجاہۓ شاہگان تر کنگۓ انت۔ ایران مڈل ایسٹۓ توکۓ مستریں تاکت جور بوتگ۔ خلیجی ریاستانی توکۓ چین ۽ سعودی عرب گیش تاکتور جور بوان انت۔ اے کلیں سیاسی مزین مٹی ۽ بدلیۓ مانا ہمیش انت کہ دنیاۓ سیاستۓ تہۓ ویسٹۓ اثر و رسوخۓ نزور ۽ کم تران انت۔

نوکیں گوبل آرڈر چوشکہ پولی سینٹرک ورلڈ آرڈرۓ نامۓ دیمۓ پیداک انت۔ اے گوبل سیاستۓ تہۓ سک مزین مٹی انت ۽ ایشانی سان زوت میان استمانی سیاستۓ تہۓ مار اگندگۓ کاپنت۔ ہمینکس گیش کہ امریکہۓ اثر و رسوخ دنیاۓ سیاسی جیڑہانی سرۓ نزور بوان انت، ہمینکس گیش ویسٹ ۽ آئیۓ ہمسنٹی جنگۓ زدۓ پیداک انت، چوشکہ چینۓ تائیوانۓ سرۓ ارش کنگۓ چن ۽ لانچ، روسۓ یوکرین ۽ لبنان، ایران ۽ ایدگہ ٹولیانی اسرائیلۓ سرۓ ارشۓ ویل ہمے چیزۓ پڈر کن انت کہ دنیاۓ سیاست نوں ویسٹرن لکیرۓ سرۓ جنرگۓ نہ انت، بلکیں ہرچ ریاست چہ وتی نیمگۓ مزین پیسلہانی نیمگۓ روگۓ انت۔ تاکتۓ شاہیم پیسرۓ ویسٹۓ نیمگۓ بوتگ مرچی آئیۓ تہۓ ہم مزین بدلی گندگۓ اتگک۔ دنیاۓ دہ مستریں معیشتاں مروجی ہندوستان، چین، انڈونیشا، سنگاپورۓ وڑیں ملکانی دیمۓ آہگ، آئیۓ ہمبرائیۓ عرب ملکانی معاشی بستارۓ دیمروئی کنگ ۽ ویسٹۓ مزین اکنامک سیکشنز (معاشی پابندی) آن ابید روس، ایران ۽ ایدگہ ملکانی وت وتی پاداں اوشتگ، گشادیۓ گون دیمروئی کنگ وت اے ہبرۓ شونۓ دینت کہ دنیاۓ تہۓ گوستگیں سی سالان امریکی سروکیۓ برجہا داشتگیں یونی پولر ورلڈ آرڈر نزور بوتگ ۽ آئیۓ جاہۓ چین ۽ ہندوستانۓ وڑیں تاکت گرگۓ انت کہ چریشیۓ دنیاۓ تہۓ یکرندے پدا مزین بدلی ۽ امیت گندگ بوگۓ انت۔ امریکہ ۽ یورپۓ لہرل آرڈر دنیاۓ جیڑہ، راجی آجوتیۓ جہد، انسانی ہکانی رکینگ، مان دنیاۓ برابریۓ آرگ، ڈیموکریسیۓ ۽ سوپی ۽ دراہیں پیسلہانی تہۓ چندے ملک ۽ یک دمگۓ پائیدگانی گرگۓ چہ دنیا ایدگہ کسان مزین تاکتاں دومی ڈر (آپشن) گچین کنگ ۽ ہما نیمگۓ روگۓ انت۔

اے گپۓ تہۓ دورائے نیست کہ دنیاۓ سیاستۓ میانۓ ہرچ بدلی وتی توکۓ شری ۽ ہرابی دوئینانی مانزمان انت۔ اے الم نہ انت کہ اگان امریکہۓ لہرل ورلڈ آرڈر مان دنیاۓ برابری آرگ، انسپ پیداک کنگ، درستانی واستہ برابریۓ بنیادۓ نظام جور کنگۓ ۽

سوپ بوتگ گڑا اے آؤکین تاکت اے چیزے سوہمند بہ بنت۔ بلے اے ملٹی پولر ورلڈ آرڈر، یا پولی سینٹرک ورلڈ آرڈر کہ دنیاۓ دیمۓ پدر بوان انت، اے عمل ہمک دمگۓ ہستیں تاکتۓ کمک ۓ مدت کنگۓ واہگذار انت، ۓ وتی توکۓ نابرابری ۓ ریاستۓ گیش زورآور کنگۓ کوشست کنگۓ انت۔ چین کہ ہستیں جاوراں ماں دنیاۓ یک مزنیں تاکتۓ ہسابۓ دیمۓ آہگۓ انت۔ چین وت وتی توکۓ ہمے تب ۓ روشتۓ آماچ انت کہ چہ مرچیۓ سی سال پیش امریکہ بوتگ بزآنکہ دنیاۓ چینۓ اثر و رسوخۓ گیش کنگ، دوہی ملکانی سرۓ اثر انداز بوگ، آہانی زر، مال ۓ مڈیاں کبزہ کنگ، نیوکالونیئلزمۓ مرچی مستریں نام چین دیمۓ پیداک انت۔ کمبوڈیا، سری لنکا، بلوچ ڈیہ ۓ ہمے زوتاں تانیوانۓ سرۓ ارش کنگۓ تیاری ۓ انڈیاۓ سیمسرۓ سرۓ انڈین پوجۓ گوں جنگ ۓ جدلۓ تیاری اے گپۓ پدر کنگۓ انت کہ چین نوں ے توار نہ بیت ۓ زوتاں یک مزنیں جنگۓ نیمگۓ روت انت۔ زوت گندگ بوگۓ انت کہ چین امریکہۓ ورۓ وتی ریاستی ایجنڈاۓ گلوبل ایجنڈا ے تہۓ بدل کنگۓ جہد کنت، روس ہمے ورۓ وتی نزدیک ۓ گورۓ کسانیں ریاستانی کبزہ کنگۓ ہاترۓ پوجی پالیسیۓ دیمۓ بارت۔ انچوشکہ سرد جنگۓ زمانگۓ کش ۓ گورۓ ملکانی ہلاپۓ آ وھدۓ یو ایس ایس آر بزآنکہ ساوتہ یونینۓ پالیسی بوتگ۔ مروچی یوکرینۓ سرۓ ارش کنگ ۓ آگان باندا وار ے وش بہ بیت گڑا پولینڈ ۓ ایدگہ ملک کہ زمانگۓ روسی فیڈریشنۓ بہر بوتگ انت آہاں دوہر روسی فیڈریشنۓ تہۓ آرگۓ جھدۓ کنت۔

دنیاۓ سیاستۓ گلوبل گورنسۓ تصور یا عملی بنیادۓ آئیۓ وجود نیست گڑا اے گپ المی انت کہ دنیاۓ سیاستۓ اے رنگیں بدلی ہمک وھدۓ آہگی انت ۓ اے بدلیۓ عمل دیمۓ ہم برجہ دارگ بیت۔ ادۓ نوں اے گپ زانگ لوٹ ایت کہ اے بدلی ۓ ہستیں آؤکین مٹی بلوچ سیاست، بلوچ راجی آجوئی جزۓ جنگۓ واستہ چونیں مانا دار انت، ۓ یک جزیرۓ بستارۓ بلوچۓ اے کجام ہسابۓ چارگ ۓ وانگ لوٹ انت، دانکہ ما آؤکین وھدۓ ہمے ورۓ وتی تیاریۓ بہ کن ایں۔ اے گپ زانگ لوٹ ایت کہ دنیاۓ سیاستۓ ہج ملک ۓ ریاستۓ مدامی مرکزیت گون نہ بوتگ، ما گوستگیں سی سال انت کہ چہ یورپین ملکۓ اے امیت داشتگ کہ آچہ بلوچ ڈیہۓ پاکستانی کبزہۓ ہلاپۓ بلوچ جزۓ جنگۓ پلہ مرزیۓ کن انت ۓ بلوچستانۓ انسانی ہکائی ہلاپۓ پاکستانۓ سرۓ گامگیچ زور انت، بلے چہ گوستگیں بیست سالانی راستیاں ہمے پدر بیت کہ امریکہ ۓ برطانیہۓ ورین ریاست

وت پاکستانء ڈولیں زورگیرانی بُشتء اوشتانگ انت۔ مرچی ہم پاکستانء را پوچی بستارء مالی کمک امریکہء وڑیں تاکت کنگء آنت، بزآنکہ اے ملکانی واستہ آہانی پائیدگ ارزشت دار آنت ء آہانی پائیدگانی تہء پاکستانء پلہ مرزیء گرگ المی انت ء بلوچ جہد آہانی پائیدگان اینکس نہ انت۔ گڑا اے جاور چہ مارا اوں ہمے لوٹء کنگء آنت کہ ما زلورتء بنیادء آؤکیں وهدء وتی کمکء ہاترء چہ یورپء ڈن چارگ ء تپاسگ بندات بہ کن ایں۔ مرچی کہ پاکستان اے دمگء امریکہ ء یورپء پائیدگان چہ بلوچء جوانین رنگء پیلو کت کنت گڑا بلوچ جہدء اوں یک تاکتء بدلء جتائیں تاکتاں گوں نزیکی کنگی انت۔ یک گپے زانگ لوٹ ایت کہ جنگانی تہء یک راجی جنزےء گیشتر جغرافیہء بنیادء آئیء نزیکیں ملک گیشتر کمک دات کن آنت۔ آ جنگی، مالی، اخلاقی یا ازبابء کمک بہ بیت یا زورگیرء ہلاپء ایدگہ سیاسی کمک ء ہما ریاست کہ ترا چہ ہزار کلومیٹر دور ء آہانی دمگء ہج پائیدگ مہ بیت آہانی گورء ترا کمک کنگء ہج پیمیں پائیدگ نیست آنت ء اگان انسانی ء اخلاقی بنیادء گپ بہ بیت گڑا یورپ ء لبرل ورلڈ آرڈرء فلسطین، کرد ء اے دگہ راجی جیڑہانی توکء وتی کردء گوں اے گپ ثابت کنگ کہ انسانی، اخلاقی ء گوستانکی بنیادء مرچی ہج جاہء کمک ء پلہ مرزیء گنجائش نیست انت، بلے ہمک جنزء وتی زورء بنیادء کمک ء پلہ مرزیء گنجائش پیداک کنگ لوٹ آنت۔

زمینء سرء اوں زورگیر پاکستان بلوچستانء توکء نوکیں پالیسیانی نیمگء روگء انت۔ گڈ گورنسس، بلوچستانء توکء انہراسٹرکچرء سرء کار کنگ، پولیس ء لیویز ء پدا سی ٹی ڈیء دیمء آرگ ء بلوچستانء توکء دمگی سطحء گورنمنٹء کاؤنٹر انسرجنسیء واستہ کار مرز کنگ، سیف سٹی پروجیکٹء نامء بلوچستانء دراہیں شہرانی توکء کیمرہ جنگ، قبائل ء علاقائی مردمان بلوچ راجی جنزء ہلاپء دیمء آرگء پالیسی، بلوچستانء توکء مذہبی پالیسی کہ آئیء تہء جہادی گلانی چست ء ایراں پہ گامگیچ زورگ، بلوچستانء توکء ایجوکیشنل ترزء مدرسہی وانگء توکء مٹ آرگ، چہ اسکالرشپ ء ایدگہ پروگراماں بلوچ ورناہاں چہ بلوچستانء کشگ، آن لائن پروپیگنڈا ء misinformation شنگ ء تالان کنگ، دانکہ لس مہلوک چہ جہدء دلپروش بہ بیت، کیڈٹ کالجانی فعال کنگ ء دگہ بازیں پالیسیء سرء کار کنگء انت کہ اشانی مکابلہء بلوچ جہدء را انچیں منظمیں ترزکارےء گوں اے کاؤنٹر کنگ لوٹ آنت۔

بلوچ جہدءِ لوٹ ءِ تقاضا ہمیش آنت کہ آ گیشاں گیش وتی جہدکاراں پروفیشنل بہ کن انت پرچا کہ مارا اے گپ زانگ لوٹ ایت کہ ما یک انچیں دژمنے گوں جنگ کنگ ءِ این کہ آ پروفیشنلی چہ مارا مہکتر ایت، آئیءِ گورءِ ادارہ ہست آنت کہ ریاست ءِ کاؤنٹر انسرجنسیءِ پالیسیءِ دیمءِ بر آنت گڑا بلوچ جہدکاران ءِ ہم اداراتی بنیاد ءِ پروفیشنلزم ءِ گوں متبادل ادارہ جوڑ کنگ ءِ نیمگ ءِ روگی ایت، دانکہ ما یک نیمگے ریاست ءِ اے شوربندیاں اداراتی سطح ءِ مکابلہءِ بہ کن این ءِ دومی نیمگ ءِ بلوچ جہد ءِ را پروفیشنل لیول ءِ دیمءِ بیار این پرچا کہ یک گپے زانگ لوٹ ایت کہ اے 21 یکمی کرن ءِ جنگ ایت ءِ اے جزءِ تقاضا ءِ پیلو کنگ ءِ مارا انچیں لیول ءِ کیڈر ءِ جہدکار لوٹ ایت کہ مروچگیں وهد ءِ تقاضا ءِ سرجم کت بہ کن انت۔ میان استمانی بستار ءِ آؤکیں اے بدلی ءِ انٹرنیٹ ءِ اے جدیدیں دور ءِ مارا دژمن ءِ گوں دراہیں جاہاں پروفیشنلی دیمپان بوگ لوٹ ایت۔ ریاست مرچی کاؤنٹر انسرجنسیءِ واستہ درستاں گیش ٹیکنالوجی ءِ ایڈوانمنٹ جنگی شوربندیاں کارمرز کنگ ءِ ایت کہ آئیءِ مستریں درور مارا بلوچستان ءِ توک ءِ ڈرون رنگیں پوجی سلاہ ءِ کارمرز ءِ بلوچستان ءِ توک ءِ لس مہلوک ءِ ذہن سازی، سیکورٹی ءِ گرگ ءِ جنگ ءِ توک ءِ ٹیکنالوجی ءِ کارمرز کنگ مہکم بوتگ ءِ ما اشانی مکابلہءِ ہما وهد ءِ کت کن این کہ مے گور ءِ ہما رنگیں پروفیشنل مردم جوڑ بنت کہ دژمن ءِ اے ترزکار ءِ کاؤنٹر کنگ ءِ بودشت ءِ بہ دار آنت۔

بي ايس او آزاد ۽ ڪماش درپشان بلوچ ۽ گلگدار ۽ گون دي بلوچستان پوسٽ ۽

19 اپريل 2023ء بلوچ اسٽوڊنٽس آرگنائيزيشن آزاد ۽ وٽي 30 مي ڪونسل سيشن برجاه داشتگ ڪونسل سيشن ۽ هلاسيءَ گون ۽ اے جار جنگ بوت كه ذرپشان بلوچ بي ايس او آزاد ۽ نوکين بُنجاہي ڪماش انت ۽ زروان بلوچ کارگشاد گچين ڪنگ بوتگ انت۔

اے سيشن بي ايس او ۽ هما برجاهين سپر ڊرچ انت كه آ 2002ء بي ايس او (مهراب) ۽ ڪونسل سيشن ۽ وهدهءَ بي ايس او ۽ ڪماش ڏاڪٽر الله نزر ۽ آئي ۽ سنگتاني دزڪشيءَ چه بندات بيت۔ اے دزڪشيءَ سوب آ وهدهءَ ڪماش نادر قدوس ۽ نيمگءَ چه بي ايس او ۽ چرائي بُنكي مڪسدهءَ گستا ڪنگ ۽ جُهد ۽ پاڪستان ۽ آمدگسي سياست ۽ گون نزيكي ڪنگ زانگ بيت۔ ڏاڪٽر الله نزر لوٽيت كه بي ايس او در آمدگسي سياست ۽ هوار وٽي ته ۽ وٽ آجوئين ادارگ ۽ دروشمءَ کار به ڪنت، هم ليکه ۽ بُنيادهءَ ڏاڪٽر جتائين لس مجلس ۽ جار ۽ جنت ۽ بي ايس او آزاد ۽ بُنهشت ۽ اير ڪنت۔

اے وهدهءَ بي ايس او آزاد ۽ مهراپ ۽ ابید بي ايس او ۽ دگه دو پيسريگين نُکر اوں هوار بنت۔ چوشکه بي اين بي مينگل ۽ گون سيادي داروڪين بي ايس او مينگل ۽ بي اين بي عوامي گون سيادي داروڪين بي ايس او استار۔ هم ۽ ميانءَ بي ايس او استار ۽ ڪماش هميد شاهين ۽ سروڪي ۽ بي ايس او آزاد ۽ گون هوار بيت چريشيءَ چه بي ايس او آزاد ۽ نامءَ چه بي ايس او متحده اير ڪنگ بوت۔ بي ايس او متحده ۽ لس مجلس مان پنجگورءَ برجاه دارگ بوت كه اودهءَ ڪماش ڏاڪٽر امداد ۽ کارگشاد شهيد ايسپ گچين ڪنگ بنت۔

بی ایس او آزاد ء استارء یکجاہیء پد بی ایس اوء ایدگہ ٹکراں گوں پہ یکجاہیء گپ ء تران بندات کنگ بیت ء درست پدا یک (سنگل) بی ایس اوء سرء رازی بنت۔ بلے کسانیں مدتء جنزگء پد واحد رحیم چہ کونسل سیشنء پیسر بی ایس اوء دگہ ٹکرے ماں پجارء نامء دیمء کارایت۔

2006ء بی ایس اوء کونسل سیشن ماں شالء برجہ دارگ بیت، بشیر زیب کماش، سنگت سناء گمک کماش ء گلزار بلوچ کارگشاد گچین کنگ بنت۔ ہمے کونسل سیشنء میانء چہ دگریانی سوبء مہی الدین پہ وت بی ایس اوء جتائیں ٹکرے جوڑ کنت۔ چرے پُرشت ء پروشاں پد یکیں (سنگل) بی ایس او وتی بنداتی نام ”آزاد“ ء دوہر زورایت ء چہ بی ایس او (سنگل)ء بی ایس او (آزاد) جوڑ بیت۔

2008ء بی ایس او آزادء کونسل سیشن بیت کہ اودء بشیر زیب دوہی رندء کماش ء زاہد بلوچ کارگشاد گچین کنگ بنت۔ نگیگیں جاوارانی سوبء بی ایس اوء دیمی کونسل سیشن چار سالء ودارء پد 2012ء برجہ دارگ بیت کہ اودء زاہد بلوچ کماش، کریمہ بلوچ مزن گمک کماش ء رزا جہانگیر کارگشاد گچین کنگ بنت بلے بی ایس او آزادء گشگء ردء 14 مارچ 2014ء استانی چیریں ادارگ کماش زاہدء آوار جنگء پد بیگواہ کن آنت کہ داں روچء مروچی آئیء ہج رنگیں احوال نیست۔ جد ء پیش ماں تربتء استانی لشکرء لوگء سرء بیڑ بُرتگ آت ء تیر گواری کتگ آت کہ چرائیء سوبء بُنجاہی کارگشاد رزا جہانگیر نیران کنگ بوت۔

سال 2015ء بی ایس اوء بیستمی بنجاہی لس مجل برجہ دارگ بیت کہ اودء بانگ کریمہ گلء بُنجاہی کماش ء سناء بلوچ پنام ازت بلوچ کارگشاد گچین کنگ بنت۔ بانگ کریمہ بلوچء بی ایس اوء بندپترء اولی زالبولیں سروک بوگء شرب گوں انت۔

سال 2018ء بی ایس او آزادء بیست ء بُنجاہی لس مجلس برجہ دارگ بیت کہ اودء سہراب بلوچ بُنجاہی کماش گچین کنگ بیت۔ ہمے دابء جنزانء 3 نومبر 2020 ء بی ایس او آزاد وتی رسانکدری درشلء تہء جار جنت کہ بی ایس او آزادء 22 می بنجاہی لس مجلس پنامء زہبرء آجوئی (ٹیچر آف فریڈم) شہید واجہ سباء دشتیاری ء ء پہ یاتء درسگاہ آجوئی واجہ ہیر بکش مری برجہ دارگ بوتگ ء مرجی اے کونسل سیشن

وتی سیمی روچہ گوں سویمندیء آسر بوتنگ۔ اے کونسل سیشنء تہء کماش ابرم بلوچ ء کارگشاد مہرزاد بلوچ گچین کنگ بوتنگ آنت۔

وتی جانسلامتیء هیالداریء سوبہء درپشان بلوچ رسانکدرء وتی اسیلیں نامء پدر گت نہ کنت۔ دی بلوچستان پوست بازیں وسیلگء کارمز کنگء پد درپشان بلوچء گوں دیم بہ دیم بوگء سویمند بوتنگ، اے گند ء نند ماں چیریں ہندےء کنگ بوتنگ کہہ چریشی اے گلگدار شمیم دیمء آرگ بوگء آنت۔

ٹی پی پی: تئی سیاسی زند کدی بندات بوتنگ ء اے میانء چونیں سیاسی بُرزی ء جھلیاں چہ گوستگ ء؟

درپشان: ایردستی پٹ ء نالتے بلے من سرپد باں کہ مئے انوگیں پدریچ وشبہتے کہ انچیں اہدیء زند گوازینگء آنت کہ اے اہدیء تہء بلوچ زورگیرء ہلاپء وتی مرگ ء زندء جنگء کنگء آنت۔ ہما ہندء چہ من سیادی داراں کہ وتی تپلےء اودء آشوبی کار ء کرد دیستگ آنت ء دانکہ منء یات کیت گڑا من ہمے ٹپیگیں جوناں زورگیرء زوراکیاں وتی چماں گون گندگء آن ء اشانی ہواریء بلوچ ورنہانی جہزگ ء دلیری اوں دیستگ کہہ آواں وتی تنگوہیں جانانی گُربان کنگء چہ وتی راجء را اے پیش داشتگ کہ مئے مرچی راجی بستار ایردستیء آماج آنت ء ما ایردستیء میانء زند گوازینگء آیں۔ من چونہا چہ بنداتء ہما اسکولء وهد ء زمانگء سیاسی چست ء ایرانی بہر بوتنگاں ء مئے ہندء بوتگیں زہرشانی ء مچی ء جلسہانی ہمراہیء ایدگہ آشوبی ء سیاسی چست ء ایرانی سوبہء منی دیمء زورگیرء ایردستیء اکس پدر بوتنگ۔

منی دلء اے ہمے وهد آنت کہ من ہشتمی تبک گوازینتگ آت ء بہ گیشیں وانگء دیم بہ کراچیء شتگ آتاں۔ کراچی و مدامی سیاست ء لہزانکء بنجاہ زانگ بوتنگ آت ء اودء سیاسی چست ء ایر ہمک وهدء برجہ ات آنت۔ منی اوں لہتیں پچاروکی سنگت ہست آت کہ آ بی ایس او آزادء باسک آت آنت۔ من اوں 2010ء کراچیء سر بوگء گوں یکجاہ بی ایس او آزادء باسکی زُرت ء سیاسی زندء بندات ہمدان چہ گت۔

باسکی زورگء پد من اول بنزہی ڈپٹی سکریٹری ء پدا بنزہی سکریٹریء حسابء کار کت ہمے چست ء ایراں گون کساس چار سال من کراچی ہنکینء تہء کار کت۔ منی سیاسی زندء میانء اے چاریں سال مزین ارزشتے دار آنت انچوشکہ اے وھدی ایس او آزادء ہاترء سکین ٹرنڈیں وھدیے آت اے میانء یک نیمگء تنظیمی سنگتاناں مزین تاوان رسگء آت ء دومی نیمگء ہمے میانء ساڑی ٹیں باسکاناں پہ دربرگء سک باز چیز رسگء آت۔ ادء چہ گلء وتی سنگتانی جانسلامتی ء کارانی دیمء جُزینگء ہاترء سیل سسٹم دیمء آورت۔ یک سیاسی سنگتء بستارء من اے سرجمیں سکی ء سوریء وھداں گون گل ء گلء نیمگء چہ دانگیں کار ء زمہ واریاں ہمگرنج بوتگان۔ 2013ء گڈی روچاں من چہ کراچیء دوبر دیم پہ وتی ہندء شتاں اودء ہما ہندء ہنکینء ہمرابیء وتی کار دوبر برجہاں داشتاں اودء بنداتء ہنکینی کمک کماش ء پدا ہنکینی کماش گچین کنگ بوتان۔

سال 2015ء داں من جتا جتائیں ہنکینی زمہ واریانی سرء کار کنگء پد بُنجاہی پترء باسک گچین کنگ بوتان۔ اے میانء جتائیں بُنجاہی اگدہانی سرء وتی زمہ واریاں پیلو کنانء یک سیاسی جھدکارےء بستارء وتی جھد ء سپر دیمء بران کتگ داں گلء 30 می کونسل سیشنء مریچے گلء بُنجاہی کماشء ہاترء گچین کنگ بوتگان۔

ٹی بی پی: بی ایس او آزادء بُنجاہی کماشیء بستارء تو گلء چونیں سیمسرےء سر کنگ لوٹ ء؟

درپشان: چوشکہ وھدیے تب ء جاور اے موکل نہ دینت کہ من وتی گلء کار رھیند ء مراگشاں رسانکدرء درشان بہ کناں البتہ اینچو گشت کناں کہ ما گلء بستارء سرجمیں سنگت اے گپء سرء ستنک کنیں کہ بلوچ ورنہاں چہ ربیدگی سیاستء بہ کش این ء گون آشوبی لیکھےء گون بندوکیں سیاستء آواں آژناگ بہ کنیں دانکہ باندا روچ آ اینچو بودناک بہ بنت کہ بلوچ جُزء جتائیں پتران مہکم کنگء وتی کردیے پیلو کت بہ کن آنت۔ گلء سیاسی سنگت مجگی ہوالہء جاڑی بؤگء ہوار ہوار بودشتی بنیادء اوں جاڑی بہ بنت دانکہ دیمء جُزء جتائیں سنگرانی تہء چہ ہمے ربیدگی ہیالان بہ کش آنت

۽ نوکين زانت ۽ بودشتاني سر۽ بيسه داروڪين شوربندي به ٿين انت ۽ جنگ ۽ جُزءِ ڊيم۽ برگ۽ گيشاں گيش کار کُت به کن آنت۔ چيا که انوگين دور۽ تاڪت ۽ بودشت تي سوڀمندي ۽ ٻي سوڀي۽ مانزمان آنت۔ مئ ۽ هم جهد بيت که گل۽ اے دراج ۽ برجاهيم سپر هج وڙ۽ نوزر مه ترايت ۽ وهدي لوٿاني هساب۽ گل۽ کار ۽ مراگشاني ته۽ هڙدري ٿين مٺ ۽ بدلي ۽ ڊيمروئي آرگ به بيت۔

ٿي بي بي: مارچ 2013ء بي ايس او آزادي سر۽ بندش جنگ بيت که چرائي۽ سوڀ۽ گل۽ سر۽ اُرش کنگ بيت۔ اے رنگين جاوراں ابيد اوں گل۽ جمهوري ربيدگ۽ زندگ داران۽ اے کونسل سيشن۽ برجاه دارگ۽ شما چونين جيڙهاني ڊيمپان بوتگ ات؟

درپشان: من سرپد باں که گل چه 2013ء نه بگند۽ چه وتي بندت۽ استاني زلم ۽ زوراڪياني ڊيمپان انت۔ 2013ء چه پيسر اوں گل۽ رهشون ۽ باسک زورانسري۽ اماچ کنگ بوتگ انت آياني ژانگولين جون ماں پٺ ۽ گيابان۽ دور ڊيگ بوتگ انت۔ بلے ما سرپد بئين که جاور بلے کجام اوں داب۽ به بنت بلے گل۽ کونسل سيشن اخلاقي، جمهوري ۽ سياسي بنياد۽ هر هال۽ برجاه دارگي انت چيا که هم کونسل سيشن گل۽ هاتر۽ نوکين رهشون گچين کن انت، جُزءِ هاتر۽ سوھوين مردم پيداڪ کن انت نوکين جهدڪاراني کار کنگ۽ هاتر۽ راه پچ کن انت، ڊيمروئي کنوڪين وهدي ۽ حالات ۽ جاوراني هساب۽ نوکين مراگش ۽ شوربندي جوڙ کنگ بنت ۽ جُزءِ هم سپر۽ ڊيم۽ برگ۽ کماڪ کن انت۔ کونسل سيشن رنگين پُر ارزشتين مراگشاں برجاه نه دارگ ياکه نوزري پيشدارگ گل۽ کار ۽ پروگرام اوشت۽ اماچ کنگ۽ برابر۽ انت۔ مني وتي هيال هميش انت که جاور چونين اوں داي۽ به بنت بلے کونسل سيشن رنگين مراگش هر هساب۽ برجاه دارگ به بنت ۽ هم چيز۽ جند جمهوريت۽ زيبائي انت ۽ جُزءِ ۽ گل۽ هڪ۽ شوڪتريں پيسلے۔ اگان گپ استاني زلم ۽ زوراڪياني به بيت گڙا دنيا۽ هج آجوتی جُزاني هاتر۽ جاور آياني هڪ۽ نه بوتگ انت ۽ اگان گوستگين بيستين سالان چار اين داں بي ايس او۽ هاتر۽ جاور هم داب۽ يڪشل۽ برجاه انت۔

اگان انوگین کونسل سیشن ء آئی ء گوں بندوکیں جیڑھانی بارو ء گپ بہ کناں گڑا
 همک وهدء ڈول ء جیڑہ ء جنجال مئے دیم ء اڑاند بوتگ آنت بلے گل چہ اے درستیں
 جیڑھاں گوستگ ء اے کونسل سیشن ء برجہ دارگ ء سوہمند بوتگ۔ گوستگیں سئے ء
 چار کونسل سیشنناں کہ منی جند آوانی تہ ء ساڑی بوتگ انچیں جاور بوتگ آنت کہ مئے
 سنگت وتی ساہ ء جاناں چہ سرگوستگ آنت ء اشانی تہ ء بہر ایش زُرنگ۔ تہنا پہ کونسل
 سیشن ء نہ بلکیں مئے جھدکار همک روچ همک ساہت ء گل ء جُزء کارانی کنگ ء ہم
 رنگیں جنجالانی دیمپان آنت۔ یک آشوبی جھدکار ء پہ چونیں وهدء اوں جاور تنگ
 بنت ہزار داییں اڈ ء جنجال دیم ء کانت ء پدا اے وڑیں جاواراں کونسل سیشن داییں
 مراگشے برجہ دارگ ء پہ چونیں تنگیان چہ گوزگی انت اشی ء تہنا ہم جُزء گوں بندوکیں
 مردم شری ء زانت کن آنت۔ البتہ اینچو گشت کناں کہ اے رنگیں مزنیں مراگشانی
 سوہمندی گوں شوکیں گل ء شوربندی ء کارہبنداں بندوک آنت من سرید باں ابیدء
 مہکمیں شوربندیاں اے کار بوت نہ کن آنت۔

ٹی بی پی: بی ایس او آزاد زیر زمینیں سیاست کنگ ء انت ہمیشکہ پہ بی ایس او ء وتی
 واستہ باسک سازی کنگ ارزان نہ انت، گڑا اے وهدء بی ایس او ء کِر ء اینچو انسانی توانائی
 هست کہ آبودناکیں جھدکار ودی کنگ ء ہواری ء گل ء رہشونی ء آوانی دست ء دات بہ
 کنت؟

درپشان: اگان زمین ء سر ء در ء زاہریں سیاست ء گپ ء بہ کنیں گڑا من دُنیاء
 دپتر ء تہ ء چوشیں ہج آشوب ء جُزء ء بارو ء سرید نہ آن کہ اود ء زورگیر ء زمینی
 سیاست ء آجوئیں استان ء جوڑ کنگ ء جھد ء آئی ء ہاتر ء سیاست کنگ ء موکل دانگ،
 برتانیہ ء ڈولیں وتگریں انسانی اگبال پھازیں استان اوں وتی توک ء آجوئی ء جھدان اوپار
 کُت نہ کن آنت گڑا پاکستان ء وڑیں زوراک ء ے ابرمیں استان اے گُرتن ء چون اوپار کُت
 کنت، چوشکہ انوگین وهدء بلوچ آجوئی لوٹوکیں ہج گل زمین ء سر ء کار کنگ ء نہ انت
 بلے جُزء تہ ء روچ پہ روچ تُندی گندگ پیداک انت اشی ء بُنی سوب گلانی جوڑشت ء
 مہکمی، ادارہانی سر ء بروسہ ء گیش بوگ جُزء را جتائیں سنگراں مہکم کنگ ء جُزء ہما
 راہاں سر کنگ اود ء گل ء جُزء یک نپرے ادارہ ء چہ جتا اوشت پسندیں ہیالانی پابند مہ

بیت بلکہیں ہمک دومی گامء گل جتائیں دروشم ء پڑانی تہء کار کنگء بہ بنت کہ اودء جتائیں پکر ء آشوبی ہیال وجود بہ دار آنت۔ اے رنگء نبری تاکتانی جاہء مہکمیں ادارگی ہیال سوہمندیء مانزمان بنت۔ منی گنتیں ہیالء ردء جُز مردمی توانائیء گون ناں بلکہیں آشوبی تاکتء سوہء سویبن بنت۔

بوت کنت تو کہ آ رنگیں بدریں سیاستء گپء کنگء ء ما آئیء لوٹاں پیلو کُت کنگء نہ این بلے بلوچ ورنہانی پکری ء عملی کارانی تہء گل ہر کُجا ء ہر ورءء ساڑی انت ء وتی زمہ واریانی سرء کار کنگء انت۔ اے مرچیگیں ہبرے نہ انت چہ 2012ء دیم گل وتی جُهدکار ء رہشونانی اسیلیں پجارء چیر دیانء پیداک انت اے یانزدہیں سالانی تہء کسان مزینں نزوری ء کوتاہی بوتگ انت بلے گلء کار کدی اوں سرجمیء اوشتء آماچ نہ بوتگ آنت۔

اگان باسک سازیء ہبرء بہ کن ء گُڑا ایشیء ہاترء گلء پدر بوگء چہ گیش زمینء سرء گلء ساڑی بوگ ارزشت دار ایت۔ بی ایس او آزاد وتی پُر مڑاہیں نام ء جتائیں کردء سوہء ہمک بلوچ ورناء سما ء سساء بہر انت۔ ہمیشکہ گلء ہاترء باسک سازی ہج رنگء جیڑھ نہ انت ء من بہ ستک گُشت کناں ہمک دومی بلوچ ورنہ بی ایس او آزادء گون ہمگرنچی ء ایشیء بہر بوگء واہگدار انت۔

دومی نیمگء اگان کیڈر پیداک کنگء ہبرء بہ کن ء گُڑا ایشیء درور منی کرء انوگیں کونسل سیشن ٹیگ انت کہ کونسلرانی گچین کنگء وھدء ہمک ہنکینء چہ کیڈرانی دو سء لڑ بوتگ انت ء بُنجاہی پترء باسکانی گچینیء وھدء اوں ہیمے حساب بوتگ ہیمے چیزاں چارانء سنگتتاں 70 در سد گلء زمہ واری نوکیں سنگتانی کوپگان دات انت ایشیء مول ء مراد ہمیش انت کہ گل انچیں کیڈر جوڑ کنگء انت کہ آ گون بودناکیء ہوار گلء گیش مہکم کنگ ء دیمروئی دیگء بودشت دار آنت۔

ٹی بی پی: اے وھدء بلوچستانء سک باز نودربر گل کار کنگء انت کہ آوانی تہء کم ء گیش بی ایس او پنج ٹکر اوں ہوار آنت، بی ایس او آزاد چرے نودربر گلاں چہ چون جتا انت؟

دربشان: منی دلء بی ایس او یکے ءُ آبی ایس او آزادے دروشمء مکھمیں رنگےء راجی پکر ءُ راجی لیکهء گوں ساڑی انت ءُ ہمیشانی بُنیادے کار کنگء انت تو کہ کجام نُکرانی گپء جنگء ءُ کہ آ سیاسی پارٹیانی چیر دستیں گل انت یا هاسیں نپری ءُ شوبازی ٹولی انت بلے گلء بستارے آھاں هج وڑیں جاہ ءُ کردے نیست، اِشیء مستریں منانک ہمیش انت کہ گوستگیں بیست سالان چه زُلم ءُ زورائی ءُ کشت ءُ کوشانی سگگء ابید مرچی اوں بی ایس او آزاد بلوچستانء مہکمترین سیاسی تاکت انت ءُ بلوچ ورنہانی واستہ یک مسالی گلے بستارے دار ایت ءُ راج ءُ جُزءے را کیڈر ءُ رهشون دیگء وسیلگے، بلے ابیدگہ ونگڑین ءُ پارٹیانی چیر دستیں ٹولی لیکھی ءُ پکری پڑے چه دور بس وتی پارٹیانی ہاترے باسک سازی کن انت اے رنگیں ٹولی بگندے بی ایس اوء نامء کارمرز گت کن انت بلے بی ایس اوء لیکه، پکر ءُ فلسفہ کار ءُ کرتن بزانکہ راجی ءُ آشوبی پکر ءُ لیکه کہ بی ایس اوء روتگ ءُ ہندل گوں ہمیشاں بندوک انت اے ٹولیانان گوں بی ایس اوء اے چیزاں هج وڑیں سیادی نیست۔ مرچی بی ایس او آزاد ہر ہند ءُ جاہاں بلوچ جُزءے چاگردے تہء مٹ ءُ بدلیاں بگر داں زانشتی ءُ لہزانکی کاراں یک مہکمیں گلے دروشمء راج ءُ ورنہانی میانء ساڑی انت تو کہ ہما پدربیں سیاست کنوکیں گلانی ہبرء کنگء ءُ گڑا آ زمینء سرء پدرائی کار کنگء ابید اوں دہ لیکھی بُنیادے مہکمیں نودربر ودی کنگء سوہمند نہ بوتگ انت چریشیء چه تچکء تچک پدر انت کہ بلوچ لس مہلوک ءُ ورنہ کجام بی ایس اوء را اسیلیں بی ایس او من انت ہما کہ نودربرانی توانائیں تاکت زانگ بیت۔ اشانی جندء جوڑ بوگء پڑدرے تہنا ہمے آمدگسی پارٹیانی واہشت ہوار انت ہمے پارٹی کہ وت بلوچ راج ءُ بلوچ جُزءے تاوان دیگء تچکء ہوار انت چرے پارٹیانی واہشتء ابید اے ٹولی داہیں گلانی جوڑشتء پڑدرے هج رنگیں پکر ءُ لیکھے نیست گڑا اے داہیں بے بندریں ٹولیاں تو چون بلوچ جُزءے راج ءُ بی ایس اوء پکر ءُ لیکهء وارس گشت کن ءُ؟

درستاں ابید بی ایس او آزادے بے کساس ورنہ ءُ جہدکاراں وتی تنگوئیں زند ندر کتگ انت، دگہ بے کساس جہدکار مرچی ماں دژمنء تھاریں زندانء بندیگ انت ءُ ہمے دابء بی ایس اوء ورنہانی مزینیں کچے مرچی بلوچ جُزءے جتائیں پڑاں وتی بودشتانی بُنیادے کار کنگء انت تو کہ ہما ٹولیاں نام گپتگ ات تو منء گشت کن ءُ کہ آیان بنداتء بگر داں روچء مروچی بلوچ راج چاگرد ءُ جُزءے راجی دانگ؟ منی ہیالء اے رنگیں ٹولی پہ وتی میر ءُ واجہانی وش کنگ ءُ آوانی لوٹاں سرجم کنگء ہاترے بی ایس اوء نامء کارمرز کنگء

آنت بلے بی ایس اوے جندے لوٹ ء گزر بی ایس اوے راجی سنج، پکر ء آشوبی لیکهء گوں اشان هج رنگیں بندوکی نیست۔ منی جندے هیال همیش گشیت که بوت کنت لهتیں مردم اشان ارزشت دینت اے هما مردم آنت که اشانی جند چه بلوچء زمینی راستیاں گستا آنت بلے راستی ایش ایش انت که زمینء سرء ساڑی ئیں بلوچ نودربر اشان بوچے اوں ارزشت نه دینت چیا که آ اشانی باپشتی راستیاں آژناگ آنت۔ اے وڑیں شوباز ء مفادپرستیں ٹولیاں گوں بی ایس او آزاد ء بی ایس اوے گوں همدپ کنگء من نابزانتی ء نادانی ے سرید باں۔

ٹی بی بی: بلے اے اوں راستی ے کہ بی ایس اوے باروے چوشیں لہزانکے نیست که چرائی ء ما شر ء گندگ ء پچاره کت به کنیں۔

درپشان: اگاں گهگیرى لہزانکے گپء به کنیں گڑا منی هیالء ایوکء بی ایس او آزاد نه بلکین سرجمیں بلوچ جُنز اے پڑء نزور انت بلے اے چیزے سرء نوں زنگ ء زاریء جاگهء گوں سرجمیں وس ء واکء کار کنگء زلورت انت۔ ما گلء بستارء اے نزوری مار اِتگ پمیشکه مئے گلء مزنین دلگوئے انوں گوں لہزانکی پتره انت۔ سگار پتر گوستنگیں دو سالان چه شریں لہزانکے دیمء آرگء جُهد کنگء انت ء دو سال بیت که گلء لہزانکی پتر بی ایس اوے دپتره سرء کار کنگء انت۔ اے درگتء گل کار کنگء انت دانکه بی ایس اوے باروے تچک ء راستیں لہزانکے در به جنت ء امیت انت که بی ایس اوے اے راست ء تچکین دپتر زوت راج ء ورناهان سر بیت۔ اے تچکین گپے که لهتیں مفاد پرستیں ٹولی بی ایس اوے نامء کارمرز کت کن آنت بلے بی ایس اوے پکری ء لیکھی سپرء گوں دلجمیء برجاه داروکیں دروشم تھنا بی ایس او آزاد انت۔

ٹی بی بی: بلوچ سردگاره آجونیء لوٹء ابید شُمنے کرء دگه چی مراگش هست که آوانی گُمکء بلوچ ورنه گوں شُما هوار به بنت؟

درپشان: بی ایس او گورے نے کساس کار ء مراکش هست آنت پہ درور بلوچستانء تہہ سرداری پکرے هلاس کنگء بی ایس اوے مزین کردے، بلوچ جُنز ء چاگردے تہہ مرد ء زالبولی دگری هلاس کنگء هوارے بلوچ زالبولاناں سیاستء تہہ هوار کنگ ء آواناں رهشونی جہتء سر کنگ ء بلوچ جُنز ء چاگردے همک پڑء بلوچ زالبولان دیمء آرگ، بلوچ لس مهلوک ء نودربرانی تہہ نشہء گر ء دار کنگء اوں بی ایس اوے نے دروریں کردے۔ بی ایس اوے جھدکارانی کار ء کوشستانی سوبء وانگجاء ء بلوچ ورنہانی تہہ نشہء روشنت داں هدے گر ء دار کنگء سوبمندی بوتگ این۔ بلوچ ورنہاں استانء ہاترء بُت جوڑ کنوکیں وانگی نظام ء نوک آبادکاری وانگء چہ کشگ ء آواناں زانشتی ء سائنسی وانگی نظامء نیمگء آرگ ء نودربرانی تہہ کتاب دوستی ربیدگ پیداک کنگ من سرپد بان بی ایس او آزادے سوبمندی انت۔ مے کرء آشوبی ء نکدی لہزانک ودی کنگء مراکش ء شوربندی هست کہ آوانی وسیلگء بی ایس او آزادے بلوچ چاگردے اندرء شریں مٹی ء بدلی آرگء وتی کرد پیلوگتگ ء مرچی همے کار جتائیں رنگ ء دروشمء برجاه آنت۔

بی ایس او آزادے کرء بلوچستانء انسانی هکانی لگتال کنگ ء بلوچ چاگردے تہہ نوک آبادکاری ء چاگردی سلکاریانی پدر کنگ ء آوانی باپشتی سوبان مهلوکء دیمء پدر کنگء پروگرام مدامی هست انت مرچی اوں همما پیمء منتگ، بلے من سرپد بان مرچی بلوچ چاگردے تہہ هرچی کہ سلکاری ء ناجوڑی هست آنت اے گل ایردستیء داتگیں سوگات آنت ء اشانی تهنائیں پرورش راجی آجوئی انت ء ایدگہ نادرائیانی چہ ما وتء همما وهدء رکینت کنیں کہ وهدے مے گورء آجوئیں راجی استانے بیت۔ داں همما وهدء کہ بلوچ وت آراتیں استانے واهد مه بیت اے سلکاری ء نادرائی وڑے نہ وڑے ودی بوان بنت پمیشکہ درستان پیش ما همے بُنکی جیڑہء توجیلء در بہ گیچ این کہ همائیء سوبء ایدگہ جیڑہ رُودم زورگء آنت۔

یک نیمگے تو شومک (کینسر) ء دو می نیمگء ملیریاء تپء آماچ ءے ء تو چرے دوئیناں چہ در آهگ لوٹ ءے بلے درستان پیسر ترا شومکء سر گرگی انت چیا کہ ایشیء سوبء مردم مُرت اوں کنت وهدے کہ شومکء درمان ء دارو کنگ بہ بیت تو وتء زندگی داشت کن ءے ء همے میانء ایدگہ نادراھیانی اوں توجیلے شوہاز ءے، اے گپ راستے کہ کسانیں نادراھی اوں تاوان دینت بلے جو ایردستیء ڈولء مردمان نہ کش آنت۔

بی ایس او آزاد سرید بیت کہ بلوچ چاگردے سرجمیں نادراہیانی ہُنڈال گوں پاکستانِ زورگیریء بندوک انت چیا کہ اے گلیں نادراہی ہمے زورگریں پاکستانِ جوڑ کنگ انت پہ درور بلوچ لس مہلوکے سر ونگڑیں سردار مُشگ، کشندہ ٹولی، نشہء واپاری، زمین دُزے جاگردار اے دُرست استانء وت رودینتگ انت ء مرچی ہمے بلوچ لس مہلوکے سرے زلم ء زورائیء کوہاں پروشگے انت۔ اے ہمے زورگیریں استان انت کہ بلوچے را چہ علم ء زانت، چرائی زبان ء ربیدگے دور ءے داشتگ، اے ہمے زورگیریے پندل انت کہ نیکراہی بُنیادے آزاتیں بلوچ چاگرد مرچی (مذہبی شدت پسندی) نیمگے تیلانک دیگ بوگے انت۔ مرچی مئے زمینی مڈیانی لُٹ ء پُل کنوک اوں ہمے زورگیریں استان انت یک نیمگے مئے زمینی گواچان دُرگ ء برگ انت ء دومی نیمگے مارا ہمک روچ تیر سُبنتگیں جونانی ٹیکی دیگے انت ء ہمک لوگے چہ ورنہاں گار ء بیگواہ کنان انت۔ داں ہما وهدے زورگیری بلوچ زمینء سرے پروش دیگ ء کشگ مہ بیت دانکہ اے زورگیری بلوچ زمینء سرے ساڑی انت بلوچ راج ایمن ء وشہال بوت نہ کنت ہمیشکہ ما وتی سرجمیں وس ء واکے وتی دژمنء پروش دیگ ء وتی آجوئیء ہاترے جہدے سرے بہ دے ایں۔

ٹی بی بی: بی ایس او آزادے ہوار بوگ یک نودریرے بہ وتے را مرگے دپے دیگے ہسابے انت گڑا اے پیمیں جاوراں پرچا بلوچ ورنہاں بی ایس اوے بہر بہ بنت؟

درپشان: گپ اگان مرگ ء زند ٹیگ انت گڑا ہمک روچ بلوچ ورنہاں آوار جنگ بیت ہمک روچ ونگڑیں میڑے نامے بلوچ پیر ء کماش نمیران کنگ بنت یا اے پیم اوں گشت کن ءے کہ زورگیریء نفسیاتی آرشانی سوبے ورنہاں چہ زندے ناامیت بنت ء مرگے امبازاں رو انت یا کہ انفراسٹکچرے نیستیء سوبے دگ ویلانی آماچ کنگ ء کشگ بنت اشاں چہ ابید ہزارانی کساس ورنہاں وتسرے وت چہ وتی زندگیء نا امیت بنت ء وتی زندے ہلاس کن انت۔ منی نرے بی ایس او آزاد ء بلوچ جُزے ایدگہ گل مردمانی زندمانے یک مکسدے ء ماناھ بکشاینت۔ یک گلے آوشہالیں زندے باروے جیڑات اوں نہ کنت آزندے کہ آزاتیں مردم گوازین انت پہ راستی آزندے جند اِدے نہ گواثیت۔ یک انسانے ہما سوبمندیانی کہ مراد دلے دار ایت آتہنا آجوئیں چاگردے تالہ ء نسیبان انت کہ اودے مردم آجو انت وتواک انت ء آوانی کرے ہر چیزے موہ رست کنت بلے پاکستانے دستے گلامیء ساہتاں پہ

بلوچہ بربادیء ہزار راہ ہست بلے سوہمندیء سپر تہنا بلوچ راجی آجوئی جُزئہ گون بندوکیء تہہ انت۔

اگان بھگت سنگھہ چماں ایردستیء وھدہ یک نوکری ے سوہمندی مانزمان بوتیں گڑا مرچی ہندوستانء مردم اے زندہ گوازینگہ نہ ات انت ہمہ دابہ اگان فیڈرلہ امریکہء، لینن ء ٹرائسکی ء زار روسء، جنرل گیاپ ڈولیں مردماں امریکہء گلامی بہ من اتیں گڑا مرچی جو آجو نہ ات انت ہمہ درور دُنیاہ سرجمیں آشوب انت کہ آواں زورگیریاں بگیریء جنگ گتگ ء وتی راج اے جاہ سرگتگ انت۔ اگان امریکی ء یورپین راجاں برتانیہء دستاں ایردست بوگہ سوہمندی ے بہ لیک اتیں گڑا مرچی آ راجی بستارہ چو توانگر نہ بوتگ ات انت۔ منی ہیالہ نوجوان تہنا پہ جُزئہ نہ بلکیں ہمہ گلامیء ساھتاں وتی زندگیء را مکسدے دیگہ اے سپرہ بہر بہ بنت۔ چوناھا یک گلامیء زند ہچہر نہ رک اتگ آ اگان گل ء جُزئہ بہر بہ بیت یا مہ بیت مرچی ہمک دو روچہ نودربرے آوار جنگ بیت، نودربرانی پروفائلنگ کنگ بیت، آھاں گون زلم ء زوراکئی ء تشدد کنگ بیت انچوشکہ ہیات ء اھتشم روچہ رھمانی تیرانی دیمپان کنگ بوت انت، ڈاکٹر مکتار ء شہزاد گونگیں ورنہ ونگریں میڑانی نامہ نمبران کنگ ء دور دیگ بوت انت۔ اگان بچار ءے گڑا اے و بی ایس او آزادہ باسک نہ بوتگ انت انگت پرچا زوراکیاں ارجان کنگ بوت انت؟

من سرپد باں ہج بلوچ ورنہ چرے ے ابرمیں استانہ زوراکیاں نہ رک اتگ ہمیشکہ بلوچ ورنہ اے جُزئہ بہر بہ بنت کہ ہمیشہ سوہمندیء گون ما اے زورگیریء چہ وتی ڈیہہ ء بُندراں ولگوچ کنگہ سوہین بوت کنیں۔

ٹی بی پی: استانی ادارہ بی ایس او آزادہ را ہمہ بھتامہ جن انت کہ اے نودربر گلے نہ انت ء آزاتی لوٹوکیں سلاہبندیں گلانی گمکارے اے بھتامانی تہہ چینچو راستی ہست؟

درپشان: پاکستانہ چماں ہر بلوچ ورنہ آجوئی لوٹوکیں گلانی گمکار انت ۔ ہمیشکہ ہمک روچ چہ بلوچستان ہر گنڈ ء دمگاں مردماں آوار جنت لوگانی سرہ بمب تراک ء تیرگواری کنت ء مردماں زوراکیاں آماج کنت۔ اے بھتامہ تہنا بی ایس او آزادہ نہ جنت بلکیں ہمک بلوچ ورنہ باروہ پاکستانی ادارہانی ہمہ ہیال انت کہ اے گل

سلاہبندانی کمار آنت۔ چوناہا بی ایس او آزادے سرے اے بہتام جنگے مکسد ہمیش ائت کہ آوتی جندے مردمانی کرے بلوچ نودربرے ورنہاہانی سرے وتی زلمے زوراکیانی جوازے دات بہ کنت۔

بی ایس او آزادے ورنہا پکری ء لیکھی دروشمے بلوچ سرڈگارے آجوئیے لیکہے سپرے مسابر آنت مئے جہدے دروشم پُرايمن ائت ء ما بلوچ ورنہاہا زانت ء زانشتی پکر، سیاسی ء لیکھی بُنیادے پاکستانے زورگیریے ہلاپے گہگیری کنگے درس ء ہیلکاری دئیں۔ بی ایس او آزادے کماشے بگر داں سدانی کچے باسک اے وھدی پاکستانے زنداناں بند آنت ء بازیے نمیران کنگ بوتگ بلے اے درستانی آوار جنگے وھدے کلم ء کتابے ابید دگہ ہج در نہ یتگ۔ اگان بی ایس او آزاد سلاہبندیں گلانی گمار بوتیں گڑا آئیے کماش ہالیگیں داستان آوار جنگ ء بیگواہ کنگ نہ بوتگ آت۔ دژمنے نزے ہمک مردم کہ آ بلوچ راجدوستی لیکہ ء آزاقیے پکر ء فلسفہے سرے بیسہ داریت آ سلاہبندیں جھدکارے ہساب کنگ بیت ہمیشکہ آواں ہمے بہتام جنت۔ البتہ گلے وتی کارہبند تچک گشتگ کہ بی ایس او آزاد سیاسی زانشتی ء لیکھی پڑے بلوچ جُزے را مہکم کنگ ء دیمروئی دیگے کار ء کوشستان گون گلانیش ائت۔

ٹی بی پی: نوک گچین بوتگیں کماشے جاہے نو کجام کجام جیڑہانی دیمپان ءے؟

درپشان: راستیے اے ساھتاں ما گلے بستارے باز گرانیں چکاسانی دیمپان این یک نیمگے راجی جھدکارانی ہلاپے دژمنے زوراکیں اُرش برجہ آنت ء بلوچستانے سیاسی جست ء ایرانی سرے بندش ائت ء دومی نیمگے پاکستان بلوچ ورنہاہانی زھنی سازی کنگے ائت۔ استان یک نیمگے وتی رستریں دروشمے گون تاکتے زورے ورنہاہا ترسینگ لوٹیت ء دومی نیمگے وتی نرمیں شوربندیانی ردے بلوچ ورنہاہا وتی ناکارہ ئیں گامگیجاں گون ہوار کنگے جھد ء کوشست کنگے ائت۔ کیڈٹ کالج ء زری وانگجاہانی رنگے نودربراں مجگی ہوالہے ہلاس کنگے جھد کنگے ائت ء اے کارے تہے استانے ہمرابہے ہندی کاسگ چٹ ء ونگڑیں وانندگ ہوار آنت۔ یک نیمگے مدرسہی ربیدگے اوں ودینگ

بوگے آنت دانکہ بلوچ نودربرانی تہہ چہ زانگ ء بہمگ ء جیڑگے بودشت سرجمے ولگوج کنگ بہ بنت۔

مرچی جتائیں در سرکاری گل (این جی او) اوں استانہ ہمرابیء اے کارے تہہ گمک کنگے آنت۔ ہمے ڈولے بلوچستانہ وڑ وڑیں رد آشوبی تاکت گوں جتائیں نام ء لیکھاں گوں وتے مہلوکے دیمے آشوبی پیشدارگے کوشست کنگے آنت بلے اشانی راستی ہمیشہ انت کہ اے راجی جُزے ہلاپے باوست پیداک کنوکیں مردم آنت ء اے ہر رنگے بلوچ ورنہا ء بلوچ جُزے ہاترے تاوان آنت۔ اے سرجمیں ردیں تاکتانی دیم دارگ ء بلوچ ورنہاں راجی آجوںے سریلندیں پکر ء لیکہے گوں بندوک کنگ راستیے گرانیں کارے بلے منے پی ایس او آزادیے جھدکارانی سرے ستک ء بروسہ انت آ اے توامیں چکاس ء جیڑھانی دیمے چو کوہے مک بنت ء آھاں بے سوب کن آنت۔

ٹی پی پی: شُما کونسل سیشن برجہاہ دار ات ء گچینکاریے ہاترے روچے اوں ایر کن ات بلے آ کجام سوب آنت کہ گوستگیں پنچیں کونسل سیشن شئمے گلے زمہ وار (عہدیدار) بے مکابلہ گچین بنت؟

درپشان: چوش اوں نہ انت کہ گلے توامیں زمہ وار بے مکابلہ گچین بنت البتہ گلے شوربندیانی ردے تہنا دو زمہ وارے نام رسانکدرے آرگ بنت ء بُنجاہی پترے ہوار ایدگہ سرجمیں بُنجاہی کابینہ باسکانی نام رسانکدرے شنک کنگ نہ بنت بوت کنت ہمیشکہ مردم گمان کن آنت کہ گلے کونسل سیشنے میانے گچینکاریے ربیت نیست۔ کونسل سیشنے درستیں بنجاہی پترے باسک گچینکاریے بُنیادے گچین کنگ بنت ء ہمے دابے من سرید باں کہ اے مئے سنگتانی سیاسی پھتگی انت پہ گلے یکے دویمے ارزشتے ہیال داریے کن انت، پہ اگدہ بے سیتیں گرے چیلے جاہے یکے دویمے کبول کن آنت بلے اشیء ابید اوں سرجمیں سنگتاناں اے ہک دیگ بیت کہ آرہبندے ہسابے گچینکاریاں اوشنگے ہاترے زر جم بہ کن آنت ء کجام اوں اگدہے سرے وتی کاگداں پُر کت کن آنت۔ اے درگتے ہج کسے سرے ہج وڑیں بندش نیست۔

ٹی بی پی: انوکھیں ہندی ء میان استمانی سیاستء حسابء یک پُر ارزشتیں بدلی ے آرگء
تئی هیالء بی ایس او آزاد چونیں کردے پیلوگت کنت؟

دریشان: نودربرگلے بستارء بی ایس او آزاد ہیمے مٹ ء بدلیانی باروۂ درستان چہ
گیش بلوچ ورنہانی زانشتی ء پکر ہیلکاریء سرء دلگوش دیگء کوشست کنت۔ اے
درگتء گل جہد کنگء انت کہ میان استمانی سیاستء جہل ء برزیانی سرء گیشاں گیش
لبزانک پیداک بہ کنت۔ نودربر ء جُزء گون بندوکیں سیاسی جہدکارانی ہاترء شریں
لبزانک دیمء آرگء ہواریء نوک چست بوتگیں جیڑہانی سرء گیشاں گیش سریدی دیگ
بہ بیت دانکہ گون جُزء بندوکیں جہدکاراں اے جاوراں سرید بوگء گمک رست بہ کنت۔
بلوچ جُزء ہاترء یک درسگاہء جاہء ما انچیں مجگی بودشت جوڑ کنگ لوٹیں کہ آ اے
جاوراں چہ سانمند بہ بیت ء وتی بانداتء ہاترء پیسلہء زورگء باروۂ جیڑگء ہمراہیء
سیاست چست ء ایر ء جہانی سیاستء تہء بوتئی مٹ ء بدلیانی چہ پیسر جُزء ہاترء
آوکیں گامگیچ ٹھینت بہ کن آنت۔

جُزء گون بندوکیں جہدکار المی اے چیزاں جہلانکء گون بہ وان آنت پرچا کہ
ہندی ء میان استمانی سیاستء تہء پیداک بوکیں ہمک جہل ء بُرزی ء مٹ ء بدلیء
سان الم بلوچ جُزء سرء کپ انت۔ ہستیں وهدء جہانی رد ء بندء تہء سرجمیں دُنیا
کیپیٹلزافزیشنء تہء انت ء کیپیٹلسٹ جہانء ہمک پیداک بوکیں کسان مزنیں جیڑہ
سرجمیں دنیاء سرء سان دور دینت۔ اے رنگیں مٹ بوکیں جاوراں شریں رنگء سرید بوگ
پہ ما المی انت ء دانکہ وهد ء جُزء لوٹ ء زلورتانی حسابء مزنیں پیسلہ زُرت بہ کنیں ء
جہانی سیاستء تہء مٹیاں چہ پاندگ زُرت بہ کنیں ء وتء را چہ نُکسء رکینت بہ
کنیں۔

ٹی بی پی : پی ایس او آزادء جئیرمین گچین بوگء پد نوں تو تچکء استانی ادارہانی جمء
چیرء ءے گڑا تو چی مار ءے کہ یک نودربر اے اینچوکیں بلاہیں سکی وتی سرء زورگی انت
ء تو اے سکیء سگگء تیار ءے؟

درپشان: آشوبی جہدے وتی لوٹ ء گزر بنت، منی دلء مرچی کجام اوں سنگتے
 اے جُزء بہر انت آشر سرید انت کہ منی آکبت چی بوت کنت ء یک آشوبی جہدکارے
 بوگے جاہء من گوں وتی سما ء سساء وتی مرچی ء بانادات پیسلہ زُرتگ پمیشکہ من اے
 توامیں سکی ء سوریانی سگگء ہر ہوالہء جاژیک آن۔ اے ہشت ء دھیں سال کہ من بی
 ایس او آزادے پچیء گوازینتگ انت اے میانء وڑ وڑیں جاور دیستگ انت ء پکر، زانت ء
 سمائی بُنیادے من اے لیکہء سرء ستک داراں کہ منی زندء ہکیگیں مانا ہمے راجی جُزء ء
 آشوبی جہدے گوں بندوک انت۔ مئے نودبر سیاستء سیاسی گردانک سرجمء زورگیریں
 لشکرء وتی پانگسانی انگیرے کُتگ انت۔ مئے سنگت ہمراہ ء لس بلوچ ورنہ ہمک روچ مئے
 چمانی کلء آوار جنگ بنت آواناں جانی تاوان دیگ بیت پمیشکہ من اوں بلوچے آن ء من
 اے رنگیں تاوان سگگء تیاراں چیا کہ ما وتء را ستر بہ رکیں این پدا اوں ما آوار جنگ
 ہئیں ما اوں کاگدانی دلبندے لچ اتگیں اکس بوت کنیں مئے اوں تیرسپتگیں جون مئے کھول ء
 سنگتاں سر بوت کن انت چوشکہ کہ آشوبی جُزءے لوٹ ہمے رنگیں بنت گُڑا آشوبی
 جہدکارے بستارے ما اے لوٹانی پیلوکنگء سرجمء ساڑی این۔

دومی ہبر کہ یک نودبرے اے وڑیں ویل وتی سرے زورگی انت یا ناں گُڑا
 چوشکہ من جیڑاں ء راستیء جند اوں ہمیش انت کہ ما آجوئیں چاگرد ء استائے نودبر
 نہ این بلکیں ما پنجابیء ایردست این وتی راجی پجار، زر ء زمین ء گواجن ء راجی آجوئیء
 چہ زبہریں یک گلام ء نیرگاریں راجے چہ سیادی دار این پمیشکہ گلامیں زندے ہج بستار
 ء ارزشت نیست۔ بلوچ وتی زمینی راستیاں بزان انت ء بہ مار انت ء ہمیشانی بُنیادے وتی
 مرچیگ ء بانادات پیسلہء بکن انت ء من پہ ہوش ء ہیال اے ترس ء سکیاں دیمپان
 بوگے راستی ے سرید بان چیا کہ گلام ء ایردستیں زندے کدی اوں چہ جیڑہاں ہورک
 بوت نہ کنت۔ چوناہا تچک ء زاہریں راستی اش انت کہ ہمک بلوچ ورنہ پہ زورگیر ء آئی
 زورگیریء ہاترے یک بیہارے ء زورگیر ہمک بلوچے وتی دژمن سرید بیت۔

ٹی بی پی : چوشیں ہمپکریں سنگتے ہست کہ تو آئی ء وتی راہء چراگ سرید بے ء پرچا؟

درپشان: آجوتِيءَ اِے سپرءِ توامين نميران بوتگين ءُ زندانءِ تھارين کوٿياني تھءِ
بنديں سنگت مني راھءِ چراگ اُنٽ کہ آواں وتي زندءِ همک مڌي پھ اِے سرڌگارءِ آجوتِيءَ
ندر گُنگ آواڻي ڪردءِ ستاھءِ مني گورءِ لڙ نيست البتھ اگان تو آجوتِيءَ جُزءِ تھءِ انچين
ڪارستِيءَ باروءِ جُستءِ ڪنگءِ ءُ کہ من چرائِيءَ سڪ سانمنداں گُڙا آڪارست ڪمڀر چاڪر
اِنٽ۔ ڪمڀر وتي تھءِ وت سرحميين آشوپے اُت ءُ آ آشوبءِ توامين لوٽ ءُ گُزاراں پيلو ڪنوڪين
جھڊڪارے اُت۔ اگان ڪيسے منءِ يڪ سرحميين آشوبي جھڊڪارےءِ باروءِ جُست به ڪنٽ
هما جھڊڪار کہ آشوبءِ همک لوٽءِ پھ سٽڪ ءُ دل سرحم ڪنگءِ جاڙي به بيت گُڙا من
پسوءِ تچڪءِ ڪمڀر چاڪرءِ نامءِ گراں۔ اگان ڪيسے چھ من آشوبءِ جند بڙانتءِ جُست به
ڪنٽ گُڙا اِے گراں ءُ دراجين جُستءِ پسوءِ اوں من بس ڪمڀر چاڪرءِ نامءِ گراں۔

مني نڙءِ انوگين بلوچ جُهدءِ تھءِ ڪمڀر هما آشوبي جھڊڪار اِنٽ کہ آئيءِ پھ اِے
مڪسدءِ سرحم ڪنگءِ ڪار ڪنگءِ هزاراني ڪساس۔ بلوچ ورنه اِے جاڙيگ ڪُنگ اُنٽ۔ ڪمڀرءِ
ڪمٽمنٽ، جڀڙگ، گُرباني ءُ آئيءِ بُرڙ بالاديين ڪرد بازين گُڙءُ منجاني توجيل ءُ بازين جُستاني
پسو اُنٽ۔ ڪمڀرءِ جند يڪ آشوپے کہ آ همک روچءِ وتي دڙمنءِ را پروش ديگءِ اِنٽ۔
دڙمنءِ هر وڏين چالبازي ءُ توپنگ ڪمڀرءِ ديمءِ ڀے وس اُت اُنٽ چيا آ سرحميءَ وت
آشوبءِ چيدگے اُت۔ مني هيالءِ ڪمڀرءِ زوتين رپتن بي ايس او آزادءِ همراهيءَ پھ بلوچ جُزءِ
مزينين تاواڻے اُت۔

انوگين وهدءِ بلوچ آشوبي ورنه ڪمڀر چاڪرءِ الم به وان اُنٽ دانڪه آئيءِ ڪرد ءُ
گُرتنان چھ آڙناگ به بنت چيا کہ ڪمڀر گُلاميءَ چھ در آهگءِ توجيل اِنٽ ءُ ڪمڀر ءُ زندگيءَ
بڙانت (مانا) اِنٽ۔ آجوتِيءَ جُز ڪمڀر چاڪر ڏولين ورنه لوٽ اُنٽ۔ ايردستين راجاني هاترءِ
سُست نڙور ءُ ترسوڪين ورنه هاني درور چو نادرائين مردم ٿيگ اِنٽ کہ آئي زند ءُ مرگ پھ
ڪس هچ بستار نه دار ايت ءُ اِے آجوتِيءَ جُزءِ ڪمڀر چاڪر دابين مساپر وتي ايردستين راجءِ
آپسرءِ سر ڪنگءِ هائيگ دار اُنٽ ءُ پھ وتي پڪر ءُ ليڪهءِ زندگ دارگءِ هاترا هچ رنگين
ديموني ديگءِ چڪ ءُ پد نه بنت۔

ٿي ٿي پي: هما بلوچ ورنه ڪه بي ايس اوءِ بهر نه اُنٽ تو آواں جي ڪلوه ديگ لوٽ ءُ؟

درپشان: بلوچ ورنہاں ہمے گُشگ لوٹاں کہ وتی تاکت ءِ ارزشتء بہ زان آنت ءِ
 انوگیں وهدء وتی سرء بوکیں زُلم ءِ زوراکیاں ہوار اے سرجمیں نادراہیاں اوں بچار آنت
 گوں کہ چہ گواجناں ارگاریں زمینے اینچکیں مزنیں دودمان ءِ ربیدگء ابید اوں مرچی پرچا
 بلوچ دریاوردے زرء سُت نہ کنت؟ پرچا بلوچ پوریا گرے دری مردمانی دستء ہموچ بے
 آبرو کنگ بیت؟ مرچی پرچا بلوچ نودربرانی کرء شریں وانگ ءِ زانگی وسیلگ نیست؟
 پرچا بلوچ ورنہاںی گہار چست کنگ بوگء آنت؟ مرچی پرچا چوشیں ہندے اوں نیست
 کہ اودء بلوچ ایمنیں زندے گوازینگء آنت؟ اے درستانی یک ءِ دانگیں سوہ ایردستی ءِ
 گلامی آنت ءِ اے گلامی ءِ چہ در آہگء یکیں توجیل آراتیں بلوچستان آنت۔ اے مرزیوم
 تہنا بلوچ سرمچار ءِ جہدکارانی نہ آنت اشیء ہک ہمک بلوچء سرء ہست آنت اشی
 ہکاں دیگ ہمک بلوچء سرء الم آنت۔ تو وتء را میانجیء مردے بہ لیک ءِ یا کہ بلوچ
 جُزء چست ءِ ایراں چہ وتء گستا بہ دار ءِ گڑا ہر دوئیں حسابء تو زورگیر ءِ پلہ
 مرزیء کنگء ءِ چیاکہ جنگ آماچیں جاگردانی تہء میانی راہء جند نیست۔ مارا وتی
 راجی بانداتء ہیال داریء گوں اے پیسلہ کنگی آنت ما پہ وتی آوکیں پدیریجانی ہاترء ادء
 چی یلہ کنیں ءِ رو این؟

(دلگوش: اے گلگدار دی بلوچستان پوسٹء نیمگء چہ گلء کماش درشپان
 بلوچء گوستگیں سالء نوک کماش گچین کنگء وهدء کنگ بوتگ کہ سگارء اے
 ایڈیشنء تہء شنک کنگ بوگء آنت۔)

پاور پالیٹکس، Offensive Realism ء بلوچ راجی جنز

ہارون بلوچ

پجار:

پاور پالیٹکسء سرپد بوگء واستہ مارا سیاستء تہء ہستیں مزنیں پاورانی سیاسی، معاشی، جنگی ء ایدگہ جاور سرپد بوگ لوٹ آنت، گون ہمیشانی وانگ ء سرپد بوگء ما دنیاۓ تہء برجاہیں پاور پالیٹکس ء دنیاۓ سرء آئیء ساناں سرپد بوت کنیں۔ ہمک ہما ریاست کہ دنیاۓ سیاست، جاور، جنزوکیں آرڈر، معیشت، ربیدگ ء دری پالیسیاں متاثر کت بہ کنت یا کہ دنیاۓ گیشتری ملک ء دمگ چرائیء یک اوں پیسلہ ء کارء سانمند بہ بیت یا کہ آئیء چہ ہمے یکیں پیسلہء بازیں ملک وشہالی ء باز جنجالانی آماچ بہ بیت، گڑا آ پاور پالیٹکسء تہء گپ ء تران کنگ بیت إنت۔ چوشکہ پاور پالیٹکسء تہء ما امریکہ، چین یا روس، برتانیہ یا ایرانء وڑیں تاکتاں وان این گڑا گند این کہ آ ناں تہنا دنیاۓ سیاستء بلکیں سرجمیں دنیاۓ جندء سانمند کنگء انت، آہانی پیسلہ ء عمل دنیاۓ سرء وقی ساناں دور دیگء انت۔ بہ درور اگان امریکہء تہء معاشی بحرانی کیت گڑا اے بحرانء سان ایوکء امریکیانی سرء نہ کپ انت بلکیں سرجمیں یورپ ء ایدگہ دنیا چرائیء سانمند بیت۔ امریکہ کہ بازیں ملکان زری کمک کنگء انت، اے کمک بند بوت کنت، چوشکہ بازیں ریاست کہ چہ امریکہء زراں جنگ کنگء آنت یا کہ امریکہ کہ دنیاۓ تہء بازیں ریاستاں پوجی کمک کنگء إنت، چوشکہ پاکستان، تائیوان، یوکرین، اسرائیل ء ایدگہ یورپین ملک ہوار آنت، معاشیتء بگر دانکہ دنیاۓ سیاست، الاٹنس ء ایدگہ ہاسیں چیڑھاں آئیء دزرس ہست آنت، امریکہ کسانیں پیسلہے اے

ملکانی جاوراں سرینت کنت۔ ہمے وڑے چین انت کہ آئیء مہکمیں معاشیتء مروچی آئیء را پاور پالیٹکسء توکء مہکمیں جاہے داتگ، مروچی چین ناں تہنا وتی جندء ملکء تہء بلکین آئیء معاشی تاکت ء پاور پالیٹکسء توکء آئیء رولء دنیاء بازین ریاستانی سیاسی، معاشی ء ایدگہ کار ء عمل متاثر کتگ انت۔ اگان روسء درورء بہ زور این گڑا مروچی سرجمیں ویسٹء گوں جنگ ئے زرتگ، بلے آئیء اکنامی ء ایدگہ جنگی لوٹ چہ چینء کمکء جنرگء انت ء اگان باندا روچ چین پرورش بہ وارت یا پاور پالیٹکسء تہء آئیء کرد ہلاس بہ بیت گڑا آئیء سان ناں تہنا چینء بلکین روس، ایران ء اپریکہء بازین ملک ء پاکستان وڑیں وتگڑیں ریاستانی سرء ہم کپ انت۔

پاور پالیٹکسء تہء ہمے تاکتوریں ریاست وانگ ء سرپد کنگ بنت یا کہ سیاست ء دنیاء میان استمانی چیزہء تہء آہانی کرد وانگ ء چارگ بنت۔ چیا کہ ایشانی کسان داں مزین کار دنیاء جنگ ء جدل ء ایدگہ ملکان ہم متاثر کن انت۔ چوشکہ ہمے زوتاں ما گند این کہ راجانی ہمسنٹی (یو این)ء سیکوریٹی کونسلء تہء فلسطینی ریاستء جوڑ بوگء واستہ یک ریزلوویشنے پیش کنگ بوتگ ات ء سیکوریٹی کونسلء پانزدہ ملکانی تہء دوازدہ ملک فلسطینء ریاستء پلہ مرزیء کنت ء اے دیوانء دو ریاست بہر نہ زور ایت، تہنا امریکہء ہلاپ کنگ ء ریزلوویشنء را ویٹو کنگء سببء راجانی ہمسنٹی فلسطینء ریاستء ہکء فلسطینء دات نہ کنت۔ ادء زانگ بیت کہ راجی جنر ء ایدگہ ریاستانی توکء پاور پالیٹکسء چونیں مزین کردے ہست انت۔ ہمے رنگء ما گند این وھدے روس یوکرینء سرء ارش کنت گڑا یوکرینء سوینی ء ے سوئیء پیسلہ یوکرینء بدلء امریکہ کنت، بزآنکہ داں وھدے کہ امریکہ کربانی کرب یوکرینء را جنگ کنگء واستہ دیگء انت یوکرینی پوجء گورء روسء ہلاپ اوشتگء تاکت مہکم بیت، بلے ہما وھدان کہ امریکہ یوکرینء کمکء یلہ بہ کنت گڑا یوکرینء گورء مہکمیں شکلء اوشتگء تاکت نہ بیت، یا کہ نوزر بیت۔ ہمے ڈولء ہما وھدء کہ اوگانستانء تہء امریکہ نشتگ انت گڑا تالبانء واستہ اوگانستانء گرگ ممکن نہ ات، بلے انچوشکہ امریکہء اوگانستان یلہ دات، گڑا تالبانء یکیں ہپتگء سرجمیں اوگانستان گپت ء اوگان پوجء پرورش وارت۔ بزآنکہ پاور پالیٹکسء تہء ہستیں تاکت دنیاء بازین راجانی زند ء مرگء پیسلہء کن انت ء ہمے وڑ پاور پالیٹکسء توکء آؤکین کسان مزین مٹی دنیاء لس مہلوک ء جزاں متاثر کت کن انت۔ کجام اوں وھدے اگان پاور پالیٹکسء توکء مٹی کیت ء تاکتء شاہیم مٹ

بیت گڑا چہ اشیء دنیاۓ سیاستۓ توکء مزین بدلی ۓ کیت انت، چوشکہ مروچی پاکستانۓ اے الاٹنس آنت آ مٹ بنت ء بازین تاکت جتائیں الاٹنسانی نیمگء رو انت ء اشیء سان دنیاۓ جتائیں جنز ء ملکانی سرء کپ آنت۔

پاور پالیٹکس ء بیستمی کرنۓ راچی جنز:

نان تہنا مرچی بگندے ہمک دہک ء کرناں دنیاۓ راچ ء لس مہلوکۓ زندمانۓ سرء پاور پالیٹکسۓ یک سکین مزین کردے گندگ بوتگ۔ بیستمی کرن راچی جنزانی آجوئی ء وتواجہیۓ کرن گشگ بیت، بلے اگان ما بیستمی کرنۓ راچی جنزانی سرء چمشانکے بہ دئیں گڑا اودء مارا پاور پالیٹکسۓ یک سکین مزین کردے گندگۓ کیت انت کہ دنیاۓ توکء سرد جنگۓ شکلۓ دو تاکتوریں ریاست بزانکہ روس ء امریکہۓ نیمگۓ چہ بازین راجانی زند ء مرگۓ پیسلہ کنگ بوت، اشیء مسترین درور مارا چہ امریکہ ء روسۓ نیمگۓ گندگۓ کیت انت۔ چوشکہ امریکہ ء برتانیہۓ ہلاپۓ ویتنام، کوریا، ملیشیا ء ساؤتھ ایسٹ ایشیاء راچی جنزاناں روس معاشی ء جنگی بستارۓ دلجمی ء کمک کنت۔ بزانکہ راچی آجوئی جنزاناں پہ آجوئی گرگۓ واستہ ہماڈنی کمکے کہ درکار بیت آ چہ روسۓ نیمگۓ کیت انت۔ ہمیشکہ اے میانۓ دنیاۓ آشوبی جنزانی تہء کمیونزم ء سوشلزمۓ لیکہ یک سکین مہکمیں شکلۓ دیمۓ کاینٹ، چیاکہ کمیونست تاکت کہ روسۓ شکلۓ ساڑی بیت آ ویسٹرن کالونائزیشنۓ ہلاپۓ راچی جنزانی جوانیں کمکے کنگۓ بیت، دانکہ دنیاۓ سیاستۓ توکۓ امریکہۓ اثر و رسوخ کم بہ بنت ء روس وقی اثر و رسوخۓ گیش بہ کنت۔ ء روس نان تہنا ساؤتھ ایسٹ ایشیاء بلکین اپریکہۓ تہء گیشتریں راچی جہداں اوں روس مہکمیں شکلۓ کمک کنت کہ چریشیۓ دنیاۓ توکۓ ڈی کالونائزیشنۓ عمل گیش بیت۔ ادء یک چیزے ذہنۓ بہ بیت کہ ما راچی جنزانی دری کمکۓ بنیادۓ گپ کنگۓ ایں، بزانکہ ادء اے جیزگ مہ بیت کہ راچی جنز سرجمۓ پاور پالیٹکسۓ جوڑ کنگین آنت، بلکین اشیء تہء پاور پالیٹکسۓ کردۓ سرپد بئیں۔

ہمے وڑ ما گند ایں کہ گوں ساؤتھ یونینۓ پروشگۓ ساؤتھ یونینۓ کبزہۓ تہء پانزدہ ملک وقی آجوئیۓ جارۓ جن انت، چوشکہ مروچیگیں یوکرین، ہالٹک ریاستانی

توکے بیلاروس، اسٹونیا، لیٹوا، لیتوانیا ء ایدگہ یورپی ملک جورجیا، ارمینیا ء سینٹرل ایشیاء گارجستان، ازبکستان، کردکستان، تاجکستان، ترکمنستان ء ایدگہ ریاست آزات بنت ء وتی جتائیں ملک جوڑ کن آنت کہ پیسره ساؤتھ یونین ء فیڈیریشن ء بہر بوتگ آنت۔ بزائکہ پاور پالیٹکس ء توکے کسان مزین مٹی ناں ایوکے ریاست ء اثرانداز کن آنت بلکین ریاست ء ہوار دنیا ء جز ء ملکاں ہم اثرانداز کن آنت۔ اسرائیل ء وجود ء بہ چار این گڑا مرچی آ یک مہکمیں ریاست ء، بلے بندپتری بستار ء چارگ بہ بیت گڑا چہ مرچی ء سد سال پیسہ اسرائیلی ریاست ء وجود نہ بیت، یاکہ پاکستان ء وڑیں ریاست کہ آئی ء وجود ء تصور نہ بوتگ بلے چوشکہ آ وھدے پاور پالیٹکس ء تہ ء برتانیہ یک ہاسین لئیہی (player) ے بوتگ، برتانیہ پہ وتی سیاسی پائیدگانی ہاتر ء ڈائسپورہ ء نندوکیں کمین کچے یہودیائی کمک ء کنت ء اے سوچے مہکم کنگ ء سرے گیش جھد کنت کہ کلین یہودی فلسطین ء بہ رو آنت۔ ہمے ڈول ء ما گند این کہ بیست سالانی تہ ء لکانی حساب ء یہودی چہ یورپ ء لڈ ء بار کن آنت ء فلسطین ء روگ بندات کن آنت، یک لک یہودی مہلوک یک سال ء کسانیں مدے ء میان ء دہ لک ء گیش بنت، کہ پدا زوناں اسرائیل جوڑ کنگ بیت۔ بزائکہ دنیا ء کسان مزین پیسلہانی تہ ء پاور پالیٹکس ء بزائکہ تاکتوریں ریاستانی سک باز مزین کردے بیت۔

کجام تاکتوریں جز یا ریاست پاور پالیٹکس ء تہ ء کانت؟

پاور پالیٹکس ء تہ ء آھگے ہاتر ء کجام ہم جز یا کہ ریاست ء را سک باز مہکم بوگ لوٹ ایت، ء ناں تہنا یک پڑے مہکم بوگ لوٹ ایت بلکین ہمک ہما پڑے کہ دنیا ء مکابلہ کنگی ایت ہما پڑے مہکم بوگ لوٹ ایت۔ یک تاکتے جوڑ بوگ ء پاور پالیٹکس ء بہر بوگ ء واستہ ریاست ء بوگ المی نہ ایت، انچیں تاکت ہست آنت کہ آ وتی تہ ء ریاست نہ آنت بلے دنیا ء سیاست ء سانمند کنگ ء آنت۔ پہ درور اے وھداں ما ہوئیانی درور ء بہ زور این، چوشکہ ہوئی یاگی دنیا ء تہ ء ریاست ء بستار ء زانگ نہ بنت بلے تاکتوریں ٹولی ء بستار ء ہوئییاں یک نیمگے ایران ء ڈولیں تاکتوریں ملک ء گوں الاٹنس ٹھینتگ ء دومی نیمگے ما گند این کہ برتانیہ ء امریکہ ء ہوار اسرائیل ء وڑیں تاکتوریں ریاستانی گوما جنگ

عز زرنگ۔ راستے کہ آمرچی برتانیہ ء امریکہ ء سرے تجکے ارش کت کنگء نہ انت بلے ریڈ سی کرائسزے پد گندگ بوت کہ ہوئی وتی توکے ہمینکس تاکت داریت کہ باندا دنیاء معاشی جیڑہء متاثر کت کنت، نان تہنا معاشی جیڑہاں بلکین ایشیاء نیٹ سروس ء ہم متاثر کت کنت۔ ہم ڈولء حماس ء شکل ء مرچی مارا گندگ پیدا کت انت کہ فلسطین آزاتین ریاستے بستارے دنیاء توکے زانگ نہ بیت، بلے حماس ء جنگی ء سیاسی تاکت ء سبب ء مروچی یک نیمگے حماس ء اسرائیل ء ہلاپ ء جنگ ء جار جنگ ء دومی نیمگے آئی ء سیاسی قیادت ایران، ترکی، قطر ء ایڈگہ دنیاء مزین تاکتورین ملکانی قیادت ء گوں نند ء نیاد کنگ ء انت۔

اے گپانی من ء مراد ایش انت کہ پاور پالیٹکس ء بہر بوگ ء واستہ ریاستے بوگ المی نہ انت۔ مرچی دنیاء توکے بازین بگندے گیشتیرین ریاست کہ ہست انت کہ آ تاکت ء تہء شمار نہ انت ء آہانی ہاسین نام ء نشانے نیست انت، راستے کہ آہانی گورے ریاست ہست بلے آ چوشین ہج رنگین اثر و رسوخ نہ دار انت کہ آ دنیاء سیاست یا میاں استمانی جیڑہء متاثر کت بہ کن انت ء لازم نہ انت کہ ہرچ جاہء کہ یک جیڑپہ جنزگ ء انت بزآنکہ آ دنیاء سیاست ء متاثر کنگ ء انت، اشیء درور مروچی مارا اپریکہ ء توکے سمالیا گندگ ء کیت انت کہ اود ء سمولیا ء توکے Puntland ء Sumaliland ء وت ء را فیڈرل ریاست ء چہ جتا کتگ بلے اے دنیاء سیاست ء تہء وانگ ء مزین سلے دور دیگہ نہ انت، بلکین اشیء سرے مارا جوانین رنگ ء میاں استمانی سیاست ء تہء تران ہم گندگ ء نئی انت۔ بلے دومی نیمگے ما گند این کہ ہم کیس وھدے چین ء توکے ہانگ کانگ یا تائیوان ء شکل ء گندگ ء کیت کہ آ میاں استمانی جیڑہء توکے مزین ترانے پاد کنت ء آہانی سان دراہین دمگ ء میاں استمانی سیاست ء سرے کپ ایت، اشیء سبب ایش انت کہ تائیوان ء ہانگ کانگ چین ء جیڑہ انت ء چین پاور پالیٹکس ء ہاسین لئی چہ یک زانگ بیت، بلے دومی نیمگے کیس سومالیا ٹیگ انت کہ سومالیا پاور پالیٹکس ء توکے شمار نہ بیت ء اے جیڑہ دمگی جیڑہ ء علاقائی ہساب ء وانگ ء زانگ بیت ء ایش میاں استمانی سیاست ء مزین رنگ ء اثرانداز کت نہ کنت۔ ہم رنگ ء ما بچار این یک نیمگے وھدے ایران ء توکے انسانی ہکانی سرے کسانین جیڑپہ جست بیت گڑا اے جہانی زرمبشت ء توکے بدل کنگ ء چپد کنگ بیت، چوشکہ ہمے زواتاں ایران ء توکے زالبول ء مرگ ء آئی ء سرے ایران ء توکے جست بوتگین کسانین پیمانہء موومنٹ انت کہ جہانی

سیاستِ مستریں تراناں چہ یکے بیت ءِ دراہیں انسانی ہکانی ٹولی ءِ دنیاِ ملکاں ہوار امریکہ آئی ءِ توکءِ دور کنگ ءِ جہد کنت بلے دومی نیمگءِ ما میانمار ءِ گند این کہ اودءِ زوتاں اسی ہکومت دور دیگ بیت ءِ آئی ءِ جاہءِ پوج کبڑہ کنت ءِ ہزارانی کساس ءِ مردم کشگ ءِ لڈ ءِ بار ءِ لاچار کنگ بنت ءِ ہزارانی کساس ءِ جیل کنگ بیت بلے دنیا ءِ تہ ءِ ہاسکار انسانی ہکانی ٹولیاں نیمگ ءِ چوشیں مزنیں دلگوشی ے گندگ ءِ نئیت انت، ایشی ءِ سبب ایش انت کہ میانمار پاور پالیٹکس ءِ توکءِ چوشیں مزنیں لئی ے زانگ ءِ وانگ نہ بیت۔

جنز یا ریاست ءِ پاور پالیٹکس ءِ ہوار بوگ ءِ لوٹ کجام انت؟

چونائی ءِ یک تاکتوریں جنز یا کہ ریاستے بوگ ءِ واستہ سک باز چیز المی انت کہ آتی تاکت ءِ سبب جوڑ بوت کن انت بلے ما ادءِ پنچ انچیں بنکی لوٹانی سرءِ گپ ءِ تران کنیں کہ مرجی آیک تاکت ءِ سبب جوڑ بوگ ءِ انت ءِ ایشاں ابید ہج تاکت پاور پالیٹکس ءِ تہءِ اتک کت نہ کنت ءِ اے بہر ناں ابوک ءِ پہ ریاستے بلکیں پہ مزنیں جنز ءِ واستہ ہم المی انت ءِ کجام ہم ریاست یا کہ جنز ءِ اے لوٹاں پیلو کت مہ کنت آ میاں استمانی سیاست ءِ توک ءِ ہاسیں جیڑ پے بستار ءِ تران کنگ بوت نہ کنت، ءِ آئی ءِ سرءِ چکچینی ءِ بگر داں ایدگہ جیڑہ دنیا ءِ واستہ جیڑہ تصور کنگ نہ بنت۔

• پوجی تاکت

دنیا ءِ توک ءِ کجام ہم جنز یا ریاستے را تاکتور بوگ ءِ واستہ بنکی لوٹ مہکمیں پوج ٹیگ انت۔ ابید چہ یک مہکمیں پوج ءِ ہج راجی جنز یا کہ ریاست مزنیں جنگ ءِ جدل زرت نہ کنت، ءِ نئیکہ دگہ جہانی جیڑہانی توک ءِ گر ءِ چیلے شت کنت ءِ نئیکہ دنیا ءِ دگہ مزنیں تاکت ءِ سرءِ وقی اثر و رسوخے داشت کنت۔ نزوریں تاکت ءِ گون ناں دگہ تاکت ءِ پہ کسان مزنیں پروگرام ءِ داشت کنت، یا کہ آئی ءِ ہلاپ پوجی گامگیچ زرت کنت۔

میاں استمانی سیاست تہہ آگاہ کجام اوں جنزہ ریاستہ مہکمیں پوجی تاکت نہ بوت گڑا آئیہ ہستانکی (وجود) مدام ترسہ تہہ بیت، کجام اوں وھدیہ آیاں دگہ مستریں تاکتہ تباہ کت کنت۔ چوشکہ مرچی اشیہ مستریں درور یورپ انت، چوشکہ یورپہ تہہ 29 ملک ہست انت بلہ برتانیہ، فرانسہ جرمنیہ یک نیمگہ بہ کن ایدگہ گیشتریں ملکانی سیکورٹی نیٹوہ سرہ چمدار اننتہ نیٹوہ درکشیہ شکلہ اشانی سیکورٹی کمپرومائزہ نیمگہ روت انت۔ بزآنکہ گریٹ پاور بوگہ واستہ المی انت کہ جنزہ ریاستہ گورہ مہکمیں پوجی تاکتہ بہ بیت۔ بہ درور امریکہ انت، یک مہکمیں پوجہ و اھند بوگہ بستارہ امریکہ مرچی ناں تہنا یورپہ Western Hemisphere توکہ اثر و رسوخ داریت بگندہ دنیاہ دراھیں ہندہ دمگان آئیہ پوجی تاکت ساڑی انت۔ امریکہ وقی جندہ زمینہ چہ دن 800 سدہ گیش پوجی بُنجل انتہ اے بُنجل ایوکہ دومی ملکانی سلامتیہ ہاترہ نہ انت بگندہ اشانی بنکی مکسد امریکہہ پائیدگانی سرجم کنگ انت۔ بزآنکہ آگاہ دنیاہ کجام ہم ہندہ دمگہ امریکہہ ہلابہ سیکورٹی چیلنج پیداک بہ بیت، آئیہ پوج سیکورٹیہ بنکی زمہ واریہ پورا کنت اے وھدہ آئیہ زوتیں درور اش انت کہ وھدیہ ایران اسرائیلہ سرہ ارش کنگہ بیت گڑا وقی درژمن امریکہہ چہ پیسرہ ڈاہ دنت کہ من عراق یا شامہ توکہ امریکہہ ہستیں پوجی بُنجلان نشانگ جوڑ کنگہ نہ آن۔ چریشیہ ما اے سرپد بیٹیں کہ وھدیہ یک جنزہ ریاستہ تاکتور جوڑ بوت گڑا آئیہ درژمن اوں آئیہ ریڈ لائنہ کراس کنگہ پیسر پیسر جیڑایت، بزآنکہ تاکت دنیاہ اولی شرت انت کہ تو دنیاہ پاور پالیٹکسہ سان دور دات بہ کن لے۔ اشیہ دگہ یک مزنیہ درورہ ایران ٹیگ انت، ایران مرچی وقی مہکمیں پوجہ جوڑ کنگہ سوبہ سرجمیں مڈل ایسٹہ سیاستہ اثرانداز کنگہ انت۔ ایرانہ معاشی جاورانی نگیگ بوگہ ابید آئیہ مہکمیں پوجی تاکتہ بروردہ آوقی دمگہ سرجمیں تاکتانی دیمہ چیلنجہ۔

ہمہ ڈولہ آگاہ ما راجی جنزانی باروہ گپ بہ کنیں، گڑا کجام اوں راجی جنزہہ واستہ آئیہ سلاھبندیں فرنٹہ مہکم بوگہ سک باز المی انت، چوشکہ فلسطینہ سلاھبندیں گل حماس بہ بیت کہ آمرچی اسرائیلہ را ہما تاوانہ دیگہ انت کہ فلسطینی چہ سیاسی گھگیریہ کدی ہم دات نہ کن انت، یا کہ ویتنامہ آجوئی جنزہہ توکہ ویتکونگ بہ بیت یا بالشویک آشوبہ توکہ ریڈ آرمی بہ بیت یا آفریش آجوئی جنزہہ توکہ آفریش ریپبلک آرمی بہ بیت، دراھیں راجی جنزانی تہہ پوجی بزآنکہ سلاھبند

یک ہاسپس ء المی ٹیس کردے ء واہند بنت۔ دنیا ء توک ء چوشیں آجوئی گپتگیں جنز کم انت کہ آئی ء ابید سلاہبندیں جنگ ء آجوئی گپتگ۔ بزآنکہ ہمک راجی جنز کہ اگان وت ء یک تاکتوریں جنزے ء تہ ء بدل کنگ لوٹ ایت گڑا ہما راجی جنز ء ہائر ء سلاہبندیں مہکمیں تاکت الم جوڑ کنگی انت۔

• معاشی تاکت

پوجی تاکت ء پد اگان یک تاکتوریں جنز یا ریاستے ء واستہ درستان چہ ہاسپس لوٹے زانگ بیت گڑا آ معاشی تاکت انت کہ چونیں ہم منزیں تاکتوریں ریاستے ء واستہ بنکی شے انت۔ یک منزیں پوجی تاکتے ء جوڑ کنگ ء واستہ ریاست یا جنزے ء واستہ مہکمیں معاشی تاکتے ء بوگ اوں الم انت۔ دنیا ء سیاسی گوستانک ء یک نیمگے ما امریکہ ء گند این کہ وتی پوجی تاکتے ء سببے ء سویت یونین ء پروش دیگے ء سوہمند بیت بلے آئی ء منزیں پوجی تاکتے ء پشتے ء آئی ء معاشی تاکتے ء منزیں کردے بیت، بلے اگان ما چین ء گوستانک ء بہ چار این گڑا ہما زانگ بیت کہ آئی ء تہنا وتی معاشی تاکتے ء سببے ء وتے را میاں استمانی سیاستے ء توکے ء منزیں لیپی ے ء شکل ء منارینگے ء سوہمند بوتگ۔ کجام اوں وھدے ء یک ریاستے یا راجی جنزے ء معاشی بستارے ء نوزور تر ایت گڑا آ وتی منزیں پوجی تاکتے ء داشت کت نہ کنت کہ آئی ء مستریں درور مارا ساوتہ یونین ء نیمگے ء چہ گندگے ء کیت انت کہ وھدے ساوتہ یونین معاشی بستارے ء نوزور تر ایت گڑا آئی ء پوج وتی داشتگیں کالونیل ء مہکمیں رنگے ء کمک کت نہ کنت ء یک ریاستے ء سرے اثرانداز بوگے ء بگر داں ملٹری نیشنل کمپنی ء ادارہ پانی سرے اثرانداز بوگے ء معیشتے ء منزیں کردے ہست انت۔ مرچی نیٹو، راجانی ہمسنٹی، ورلڈ بینک، آئی ایم ایف ء وڑیں ادارہ امریکہ ء اثر و رسوخ ء توکے ءے واستہ ہست انت کہ اے دراہیں ادارہ پانی 70 داں 80 فیصد اکنامک لوٹے ء امریکہ پورا کنگے ء انت ء باندا اگان اے لوٹے دگہ تاکتے سرجم بہ کنت گڑا پاور شفٹ ء توکے ء وھد نہ لگیت، بزآنکہ کجام ہم پڑے ء تاکتور بوگے ء واستہ معاشی بستارے مہکم بوگ الم انت۔ اے ردے ما چین ء گیشتر وان این ء سرید بوگے ء جہدے کنیں کہ چین پوجی بستارے گوستے بندپترے چوشیں منزیں تاکتے زانگ نہ بیت بلے وھدے ما آئی ء معاشی

ٹاکتور بوگے پشتہ چمشانکے بہ دئیں گڑا مارا گندگے کیت کہ بنگلادیش، سری لنکا، پاکستان، کمبوڈیا، میانمار، فلپائین ءُ بازیں اپریکہ ءُ نارتھ امریکن ملک کہ آئیءِ اثر و رسوخءِ توکے انت آئیءِ سبب چینءِ پوجی یا ڈیپلومیٹک پاورءِ چہ گیش آئیءِ معاشی ٹاکت انت کہ اے ملک چینءِ معاشی بستارءِ وتی دزچیرءِ کنگ انت، چینءِ معاشی بستارءِ اے ملک Economic debt پالیسیءِ شکلءِ سرجم وتی اثر و رسوخءِ توکے آؤرتگ انت ءُ ہمے ٹاکت نوں ون بیلٹ ون روڈ انیشیٹ پالیسیءِ بستارءِ یورپءِ داں تالان کنگءِ جہد بوگے انت کہ ایش مرچی امریکہءِ مستریں سردرد جوڑ بوگے۔

ہمے ڈولءِ قطرءِ وڑیں گوئڈیں ریاستے کہ آئیءِ آبادی کساس 30 لک بیت، بلے دنیاے گیشیں جنگانی ڈیپلومیٹک توجیل قطرءِ توکے بنت یا الجزیرہءِ شکلءِ رسانکدرءِ یک چینلے جنزینگءِ انت کہ آمیاں استمانی سیاستءِ توکے Narration building ءِ توکے مزنیں کردے ادءِ کنگءِ انت۔ بزآنکہ اے کارءِ واستہ بنکی شرت wealth انت کہ چونیں ہم ریاستےءِ را گریٹ پاورءِ توکے آہگے ہاترءِ مہکمیں معاشی ٹاکتے لوٹ ایت۔ انجوشکہ راجی جنزءِ توکے ما بچار ایں یا دنیاے توکے اے وهداں کہ ہر جنزءِ جنزگءِ انت آہانی ہاترءِ wealth یک بلاہیں جیڑھے ءُ کجام ہم جنزے کہ معاشی بستارءِ مہکم انت، آمہکمیں پوجے جوڑ کنگءِ سوبمند انت ءُ جنزانی تہءِ اے wealth گیش چہ ڈنی کمکے کیت بلے اشیءِ متلب اے نہ انت کہ یک جنزےءِ واستہ المی انت کہ آڈنی کمکے امیتءِ وت وتی معاشی جاورءِ گہتر کنگءِ واستہ کار مہ کنت۔

• الاٹنس

مزنیں ٹاکتےءِ جوڑ بوگےءِ واستہ اے گپ المی انت کہ ترا مہکمیں الاٹنسیہ ہم بہ بیت، چوشکہ ما گند ایں کہ امریکہ ہمینکس وتی ٹاکتےءِ پشتہءِ یونپولر دنیاے مستریں ٹاکت انت بلے اے گپ ہج وڑ رد کنگ نہ بیت کہ آئیءِ اے جاہءِ رسگے تہءِ برتانیہ، فرانس، کیپیٹلسٹ دنیاے ہاس یورپءِ سک باز مزنیں کردے بوگے۔ نیٹوءِ شکلءِ امریکی پوجےءِ را جہانی ٹاکتوریں پوجےءِ توکے مٹ کنگ بہ بیت یا ڈالرءِ کارمرزءِ گون امریکی کرنسیءِ را مہکم کنگ یا بازیں سیاسی، معاشی ءُ زندءِ اے دگہ پڑءِ امریکہءِ ٹاکتور بوگےءِ

توکے یورپی ملکانی سک باز مزین کردے، انچوشکہ امریکہ دنیاے کجام ہم ہند ء دمگان کہ مہکمیں پوزیشنء نشتنگ گڑا اودے چہ وتی مہکمیں الاٹنسیے سببء نشتنگ، چوشکہ اگان East Asia ء توکے امریکی اثر و رسوخ ہست انت گڑا آئی ء تہء جاپان ء ساوتہ کوریاء کردے ہست انت، بزآنکہ ہمک ریاست ء تاکتور بوگے واستہ آئی ء الاٹنسانی سک باز مزین کردے، ادے کسان مزین سیاسی ء معاشی الاٹنسیے گپ بوگے نہ انت بلکیں لیکھی ء ہما سیاسی الاٹنس کہ یکے دویمے پائیدگانی اودے شرب کنگ بیت۔ چوشکہ روس ء انڈیاء الاٹنسیے ماگند این کہ یک نیمگے روس انڈیاء را پوجی بستارے مہکم کنگے انت ء دویمے نیمگے انڈیا معاشی بستارے روس ء کمک کنگے انت کہ مروجی آئی ء مسترین درور روس یوکرین کرائسزے پد گندگے کایت کہ امریکہ وتی دراہیں زورے جنت کہ انڈیا روس ء تیلے زورگے بند بہ کنت یا آئی ء معاشی کمکے بند بہ کنت بلے انڈیا امریکی اثر و رسوخ ء نظرانداز کنت ء روسے گون مہکمیں سیادی ے داریت۔

جنگانی کتگ بہ بیت یا کہ معاشی بستارے ریاستانی مہکمی ترا جہانی سیاست ء تہء مہکمیں ہمسنٹی ے لوٹ ایت کہ تئی پائیدگان وتی پائیدگ سرید بہ بیت، چوشکہ مروجی ما امریکہ ء ویسٹرن Hegemony ء ہلاپء ایران، چین ء روس ء الاٹنس انت کہ امریکی معاشی ء سیاسی پابنداں پد ہم اے ریاست ناں ایوکے وتی تاکت ء دارگے سوبمند انت بلکیں BRICS ء شکل ء ماگند این کہ آ وتی تاکت ء روچ پہ روچ مستر کنگے انت۔ اگان ایران اینکس پابنداں پد ہم وجود دارگے انت یا معاشی ہوالہء نزور نہ کتگ ے گڑا آئی ء سبب ہمیش انت کہ جہانی سیاست ء تہء آئی ء را چین ء روس ء شکل ء مہکمیں الاٹنسیے ہست انت۔ اگان ما دویمے جہانی جنگے بہ چار این گڑا ایوکے ہج تاکت ء گورے اے تاکت نہ بیت کہ ہیمے وڑ ہمک ریاست کہ تاکتور بوگے واستہ مہکمیں الاٹنسیے شوہازے کنت ء مہکمیں الاٹنسیے ابید دنیاے سیاست ء توکے isolate بیت ء آئی ء دراہیں تاکت شت کن انت۔ ہیمے وڑ کہ پہ یک ریاستے مہکمیں الاٹنسیے الم انت، ہیمے شکل ء یک جزیمے اون مہکم بوگے واستہ مہکمیں الاٹنسیے درکار بیت۔ آ الاٹنس سلاہبندیں گلانی شکل ء بوت کن انت، دمگی یا ہندی تاکت ء ریاستانی شکل ء ہم بوت کن انت۔ چوشکہ مروجی ماگند این کہ فلسطین جزے میان استمانی جہتے یک مہکمیں الاٹنسیے ہست انت کہ آئی ء واستہ دنیاے کنت کنت ء توار چست کنگ بوگے انت، راجانی ہمسنٹی ء آئی ء واستہ گپ بوگے انت ء پوجی ء معاشی بستارے آئی ء الاٹنس آئی ء را کمک کنگے انت۔ اے

کیس ایوکہ فلسطینہ ناس بلکین ہونٹی یاگیانی شکلہ، سرد جنگہ وهداں ویتنامہ را ساوتہ یونینہ شکل گندگ بوتگ انت۔ بزائکہ پاور پالیٹکسہ توکہ آہگہ واستہ ترا مہکمیں الاٹنسانی درکار بیت ء مہکمیں الاٹنس داروکیں ریاست یا جز دنیا ء توکہ وتی مکسدانی گرگہ گیش ء زوت سوہمند بوت کن انت۔ نوں مہکمیں الاٹنسہ واستہ مہکمیں ڈپلومیسیہ کردے کیت انت کہ جہلہ ما الاٹنس ء ایدگہ تاکتہ توکہ ڈپلومیسیہ کردہ وان این ء آئیہ گیشینگہ جہدہ کنیں۔

• ڈپلومیسی

ہر چونیں جز یا کہ ریاستہ تہہ تاکتہ گرگہ ہاترہ ڈپلومیسیہ ہاسیں کردے زانگ بیت۔ ڈپلومیسیہ کار ریاست ء جزہ واستہ سہل ء تران (مزاکرات) کنگ، وتی میانہ جیڑہانی گیش ء گیوار کنگ، جز یا کہ ریاستہ واستہ لاپینگ جوڑ کنگ، دومی ملکان وتی زیر اثرہ توکہ آرگہ واستہ ڈپلومیٹک چینلہ کارمرز کنگ۔ چوشکہ دومی جہانی جنگہ وهدہ یک نیمگہ کیپٹلسٹ ء دومی نیمگہ سوشلسٹ بلاک دوئیں ہٹلرہ جنگہ آماچ بنت ء دوئیں تاکتوریں ملکانی سرہ ہٹلرہ پوج ارش کنت۔ چوشکہ فرانس، برتانیہ ء دومی نیمگہ ساوتہ یونینہ سرہ ارش بیت، اے وهداں ہما ڈپلومیٹانی سوہمندی بیت کہ آمریکہ ء روسی فیڈریشن وڑیں دژمنیں تاکتات یکجاہ بہ کن انت ء جنگ بہ کن انت، ء ہمہ ڈپلومیٹک چینلانی سوہمندیہ بنیادہ Axis Allies وڑیں مہکمیں الاٹنسیہ جوڑ بیت کہ آ پدا ہٹلرہ پرورش دیگہ سبب جوڑ بیت۔ ہمہ ڈولہ جاپان وهدے کہ مالایاہ کبزہ کنت، گڑا برتانیہ ء کمیونسٹ پارٹی آف مالایا یکجاہ بنت ء مالایاہ تہہ جاپانہ کش انت۔ ہمہ رنگیں ڈپلومیٹک سوہمندی ے مارا چینہ توکہ اون گندگہ کیت انت کہ وهدے چینہ سرہ جاپان ارش کنت ء آئیہ نارٹہ ء چیزے دمگان کبزہ کنت گڑا ماؤ ء نیشلسٹ پوج یکجاہ بنت ء جاپانہ چینہ سرزمینہ سرہ پرورش دینت۔ ڈپلومیٹک سوہمندیہ یک مسترین درورے مارا چہ اسرائیلہ نیمگہ گندگہ کیت انت، ہما وهداں کہ یہودیہ زمینہ جند نہ بوتگ ء دنیاہ توکہ شنگ ء تالان بوتگ انت، گڑا اشانی ڈائیسپورہ کمال گندگ بیت کہ اشانی ڈپلومیٹک چینل یورپہ

توکے برطانیہ ء امریکہ ء وڑیں ریاستانی توکے ء وقی اثر و رسوخ ء بحال کن انت ء آہاں اے گپے سرے باور کنائین انت کہ آ اسرائیل ریاستے بہ من انت۔ ریاستے واستہ آئیے ڈپلومیسی آئیے مہکمیں تاکتے واستہ سک باز المی انت ء مہکمیں ڈپلومیسی جنز یاکہ ریاستے تاکتے دنیاے توکے گیش مہکم کنت ء کجام ہم ریاستے مہکمیں ڈپلومیسی ء نزوریے نیمگے شتگ گڑا آہاں مزین جنگ کٹ ات نہ کتگ کہ آئیے مسترین درور مارا چہ جرمنیے نیمگے گندگے کیت انت کہ یکین وھدے دنیاے دراہیں ملکاں گون جنگ زور ایت ء دومی نیمگے وقی ڈپلومیٹک چینلے ہم نزور کنت ء ایوکے پوجی تاکتے سرے زور دنت، بزائکہ تئی تاکتے دنیاے توکے دارگے توکے ڈپلومیٹک چینلانی مزین کردے ہست انت۔

ڈپلومیسیے مہکمے درور مارا ویتنام جنگے توکے ہم گندگے کیت انت کہ ویتنامی یکین وھدے دنیاے سئے مزین تاکتاں وقی زمینے سرے پروش دنت بلے اشیے توکے آہانی ڈائسپورہے مزین رولے بیت کہ آ ایسٹرن یورپ ء ساوتھ یونینے یک پیمے اینکس مزین مدتے دان وقی جنگے واستہ کمکے گرگے سوہمند بیت۔ ڈنی کمکے پیکٹر کہ جنگے توکے درستان چہ ہاسیں کردے پیلو کنت، آئیے گرگے واستہ ڈپلومیٹک چینلانی مہکم بوگ باز المی انت ء ریاستے بہ بیت یا کہ راجی جنزے آہانی واستہ اے گپ المی انت کہ مہکمیں ڈپلومیٹک چینل بہ ٹہین ات کہ آ جنگے واستہ مہکمیں رنگے لایینگ بہ کن انت ء وقی ڈپلومیسیے چہ دنیاے اے گپے سرے باور بہ کنائین انت کہ ریاستے بستارے راجی جنزے سوہمندی ہمساهگیں ملکانی واستہ سیتمند انت۔ ء وھدے کہ تو وقی ہمساهگ ء مزین تاکتے اے گپے سرے باور کت مہ کنائین ءے کہ منی آجوئی یاکہ یک ریاست ء تاکتے بستارے دیمے آھگ تئی راجی پائیدگ ء دنیاے پائیدگانی واستہ المی انت گڑا گمان کم بنت کہ دومی ہمساهگیں جنز یاکہ ریاست پہ تئی جنز یا ریاستے کمکے جائیگ بہ بیت۔ ڈپلومیسی یا جنزے واستہ میان استمانی رسانکدر، ڈنی کمک، دنیاے ہمدردی، سیاسی ء مالی کمک، مہکمیں الاٹنس، پائیدگانی بنیادے بے مدتی سیادی ء ڈپلومیٹک چینلانی نزوریے شکلے درژمنے تاکتے را دنیاے پیش دارگ ء دنیاے کمک گرگ سک باز گران انت، گڑا پاور پالیٹکسے توکے وقی پچارے جوڑ کنگ ء دنیاے را وقی گوما نزیک آرگے واستہ ڈپلومیٹک چینلانی مزین کردے بیت۔

• ٹیکنالوجی

بیستمی کرنہ پد کہ دنیاہ پوزیشن کہ Technological advancement ء توکء مٹ بوتگ، ٹیکنالوجیہ مزنیں تاکتانی جوڑ کنگ ء اثر و رسوخہ دارگہ ہاترہہ ہیمنکس ارزشدار بوتگ۔ ء مروچی ما مزنیں تاکتانی ء ہاس گریٹ پاورانی میانہ ٹیکنالوجی جنگہ ہم گند این کہ ہمک تاکتورین ریاست اے پڑء وتہ را مہکم کنگہ جہد کنگہ انت، پرچا کہ نون ٹیکنالوجی زندمانہ ء ہاس میڈیا وارفتیرہ شکلہ روچ پہ روچ ترسناکترین شکلہ مانپوشان انت۔ مرچاں میڈیا وارفتیرہ شکلہ Arab spring وڑیں آشوبانی سبب جوڑ بوگہ انت۔ ابید چہ میڈیا وارفتیرہ ٹیکنالوجی بوجی advancement، انفارمیشن وارفتیر، انٹرنیجنس ء سرولنس، سائیبر سیکورٹی ء سائبر ڈیفنس وڑیں ہاسیں جاہاں مزنیں کردے پیلو کنگہ انت۔ ہاس اے زوتاں اسپیس ڈومینسیہ واستہ کہ امریکہ ء روسہ نیمگہ چہ مارا گندگ پیداک انت، اے دراہ ٹیکنالوجیکل وارفتیرہ نوکیں شکل انت کہ ہمک ریاست اے ردہ چہ دومی مستریں تاکتہ گیش بوگہ اے ردہ سرجم کنگ لوٹگہ انت۔ معاشیتہ توکہ کہ اے زوتاں ما ریاستانی میانہ انرجی سیکٹر، بائیوٹیکنالوجی ء اے دومی پڑء کہ دیمروئی گندگ پیداک انت اے ٹیکنالوجیہ پاور پالیٹکسہ توکہ نوکیں کردے کہ درستاں چہ ارزشندار جوڑ بوگہ انت ء ہاس انفارمیشن وارفتیرہ شکلہ دومی ملکانی لس مہلوکہ ذہنہ متاثر کنگ یا آہانی ذہن سازی کنگ ایشیہ مستریں دروراں چہ یکے۔ ہمینکس کہ ٹیکنالوجیل ایڈوانسمنٹ دیمہ رو انت پاور پالیٹکسہ تہہ ہم آئیہ مٹی گندگہ کاینٹ، بزآنکہ جنز یاکہ ریاستانہ مہکم کنگہ واستہ ہمک روچہ بنیادہ آمستریں کردے پیلو کنان انت۔

ادہ اے گپ زانگ لوٹیت کہ اے پنچیں بہر مارا تہنا پاور پالیٹکسہ توکہ بہر نہ کن انت بلکیں آئیہ توکہ ہرچ ریاستہ تہی سیاسی جاور، دنیاہ توکہ آئیہ ریبیدگی ء زبانہ سان، لبزانکہ زبان، مہکمیں قیادت ء ادارہ ء سک باز فیکٹر انت کہ جنز یا ریاستہہ را مہکم کنگہ واستہ کردے پیلو کن انت۔ بلے اے پنچیں ہما بنکی لوٹ انت کہ ہڑداری لیکگ بوت کن انت کہ اشانی بوگ یک مزنیں تاکت ء مزنیں تاکتہ واستہ المی انت۔

اوپینسؤ ریلیم (Offensive realism)

اوپینسؤ ریلیم سرہالہ ہاسکار یوکرینہ کرائسزہ پد مارا گیش گپ ء تران گندگہ کیت، جان میرشمیر کہ اے لیکہہ سروک گیش بیت، ریلیمہ تہہ وت یک ریلیمہ۔ آئی ء ہیالہ چوشکہ دنیاہ Anarchic سسٹم انت، میاں استمانی بستارہ چوشی ہکومتہ نیست انت کہ آریاستانی وجودہ گرنٹیہ بہ دنت۔ ہمیشکہ ہمک ریاست وتی وجودہ رکینگہ ہاترہ وتی سیکورٹی بزناکہ تاکتہ مزن کنگ لوٹ ایت ء ہرچ ریاست کہ وتی تاکتہ گیش کنت آئیہ compactor اشیہ وتی وجودہ واستہ تریمہ سرید بیت ء دنیاہ توکہ کہ یک ریاستہ کہ چینکس گیش تاکتور بوت گڑا آئیہ ہستانکی ہمینکس گیش مہکم ء سلامت بیت۔ اشیہ مسترین درور مارا سرد جنگہ وھدہ گندگہ کیت کہ ساوتہ یونین ء امریکہ یکہ دویمہ سرہ کدی ہم ارش نہ کن انت بلہ یکہ دویمہ تاکتہ نزور کنگہ ہاترہ دگہ ہند ء دمگان جتائیں رنگاں جنگ کن انت، بزناکہ نزوریں تاکتانی سر مدام ترسہ آماچ بیت، اے میانہ بازیں نزوریں سسٹم ء ریاست پرشت ء پرورشہ آماچ بنت۔ چوشکہ کویتہ سرہ عراقہ ارشہ ما چار ایں کہ عراق 10 سالہ ایرانہ گون جنگ کنگہ پد کہ شکست وارث ء دلپروش بیت بلہ وھدہ کہ کویت وتی داتگیں واماں چہ عراقہ لوٹ ایت گڑا عراق آئیہ سرہ ارش کنت ء آئیہ کبڑہ کنت۔ اے کبڑہ را ہج رنگیں جواز نہ بیت، بلہ وھدہ کہ تو نزور بئہ گڑا تاکتورہ واستہ تی جنگ ء کشگ مزین گپہ نہ بیت۔ ہمیشکہ ہرچ ریاست وتی سیکورٹیہ گرنٹیہ واستہ وتہ را تاکتور کنگ لوٹ ایت۔ آ چینکس گیش تاکتور بوت آئیہ وجود ہمینکس گیش مہکم بیت کہ آئیہ مسترین درور مارا امریکہہ نیمگہ چہ گندگہ کیت کہ ہما انت امریکہ جہانی سیاستہ توکہ یک تاکتہ بستارہ دیمہ اتنگ گڑا بوت کنت دنیاہ چوشی جنگہ نہ بوتگ کہ آئیہ توکہ امریکہہ دست مان نہ بوتگ بلہ گوستانکی بستارہ ما بہ چار ایں گڑا چوشی وھدہ نہ یتنگ کہ کل ریاست ڈائیرکٹ امریکہہ سرہ ارش بہ کن انت۔ بزناکہ امریکہ تاکتوریں ریاستہ گڑا ہج ریاستہ کرہ اے جرات نیست انت کہ آئیہ سرہ ارش بہ کنت، ہمیشکہ ہرچ ریاست آئیہ گون نزیکہہ گیش ارزشت دینت، ء پاور پالیٹکسہ توکہ اوپینسؤ ریلیمہ مزین کردہ کہ اے سوچہ جند گریٹ پاورانی پیدا کنگہ بنیاد انت۔ چوشکہ مروجی ما گند ایں کہ چین وھدہ کہ نزور بوتگ گڑا

برطانیہ، فرانس، جاپان، ہوار کسان کسانیں تاکتاں ہم آئی۔ سرے ارش کتنگ ء لس چینی تباہی۔ آماج کتنگ آنت، بلے ہما انت کہ یک مہکمیں تاکتے۔ بستارے چین دنیا۔ سیاست۔ تہ۔ وتی پاد ایر کتنگ انت گڑا ہج ریاست چین۔ سرے چوشیں کارے یا عمل ء سوچ کت کنگ۔ نہ انت ء چین چہ وتی سیمسرے ڈن دنیا۔ سیاست ء جنگانی توکے کردے پیلو کنگ۔ انت۔ بزائکہ یک جنز یا کہ ریاستے کہ چینکس تاکتور بوت گڑا ناں تہنا آئی۔ ہستانکی رک ایت بلکیں آئی۔ مہکمیں الائنس ہم رس ایت کہ مرچی چین ء امریکہ اشی۔ مستریں درور آنت۔ چوشکہ ما تاکت گرگ۔ بنکی لوٹانی سرے گپ کتنگ ات کہ یک جنز یا ریاستے تاکتور بوگ۔ واستہ کجام فیکٹر ارزش دار انت ء چون یک ریاستے یا جنزے پاور پالیٹکس۔ بہر بوت کنت۔

اوپنسیو ریلیسٹانی ہیال ہمیش انت کہ تاکتور بوگ تئی سروائیول۔ واستہ بنکی لوٹاں چہ یک، ہمیشکہ جنز یا کہ ریاست ہرچ جاورے گیشاں گیش تاکتور بوگ لوٹ انت ء یک ریاستے کہ تاکتور بیت گڑا دومی ریاست آئی۔ وتی واستہ ترسے سرپد بیت ء وت۔ را تاکتور کنگ۔ جہدے کنت ء چین ہمے وڑ روان انت۔ اوپنسیو ریلیسٹانی ہیال انت کہ نزوریں راج ء ملکانی سیکورٹی ء زندمان مدام ترسے توکے انت، بزائکہ آہانی زندمان۔ سیکورٹی زمہ نیست، چوشکہ کجام ہم وهدے مزین تاکتے۔ پیسلہ کت آجنگ ء پروش دیگ بنت، اوگانستان اے ردے مئے گورے دگہ درورے کہ امریکہ تاکتے۔ دیمے ریاستی بستارے اوگانستان یک نزوریں تاکتے، ہمے واستہ وهدے کہ امریکہ اوگانستان۔ توکے دور کنگ۔ پیسلہ کنت گڑا آئی۔ را ہج ہمسنقی نہ رسیت ء یک ہپتے۔ میانے تالبان حکومت چہ اوگانستان۔ کشک بیت ء پرو امریکین ء پرو ویسٹرن گورنمنٹے آرگ بیت۔ بلے ہمے ارش۔ امریکہ ایران ء سرے کت نہ کنت، پرچا کہ ایران اوگانستان۔ بستارے مستریں تاکتے۔ چوشکہ مروچی ما گند این کہ دنیا ء کجام کندے۔ اگان امریکی بے مر ایت یا کہ کشک بیت گڑا اے جہانی جیڑپے جوڑ کنگ بیت، ہمے کیس مرچی باندا چین۔ گون ہم بوگ۔ انت اگان چار چینی کشک بہ بیت گڑا اے جہانی اھوالے جوڑ بیت بلے چہ جنگ ء جدلے۔ ابریکہ۔ توکے روچے سدانی کساسے۔ مردم جنگ ء کشک بنت یا کسانیں ملک ء راجانی توکے۔ ہر روچے مردم جنگ ء کشک بنت، بلے دنیا۔ گوشان مورے نہ وارت، بزائکہ اگان یک جنز یا ریاستے تاکتور مہ بیت، گڑا پہ دنیا۔ آہانی زندمان ہج پیمیں مانا نہ

داریت، ہمیشکھ ہرچ ریاست یا جنرے را ہمینکس تاکتور بوگی انت کہ آئی زندمان مانا بہ داریت۔

بلوچ جہد پاور پالیٹکس تہء کجا اوشتانگ؟

بلوچ راجی جہدء بنیادء اگان ما بچار این گڑا بلوچ اے وھدان دنیاۓ توکء یک مزنیں تاکتے بستارء مان آرگ نہ بیت۔ بلوچ ڈیھء ڈنی سرمایہ دار ہاسکار چینینی سرء ارشء پد اوں چینۓ نیمگء چہ بلوچاں گوں سرجمۓ گپ ء ترانۓ درے پچ نہ بونگ۔ ہمے وڑ دمگۓ ایدگہ ریاست بہ بنت یا کہ پاور پالیٹکسۓ توکء ہستیں تاکتوریں ریاست بہ بنت، بلوچ راجی جنز یا کہ بلوچ راجء مان آرگۓ تیار نہ انت، آئیۓ بنکی سبب اش انت کہ بلوچۓ وتۓ را تاکتوریں جنرے بستارء مرچی دنیاۓ دیمۓ نیاورنگ ء اشۓ واستہ بلوچ راجی جنرۓ را مسترین کار ء پروگرام اڈ دیگی انت۔ بلوچستانۓ را 700 کلومیٹر تیا بدپے ہست انت بلے مروچی بلوچ راجی جنرۓ اے تیا بدپے نیم ہم وتی کبزہۓ توک۔ نیاورنگ، ہمے وڑ اوگانستان ء ایرانۓ گوں بلوچ ڈیھۓ ہزارانی کلومیٹر سیمسرے ہم ہست انت بلے مروچی سیمسرۓ سر۔ بلوچۓ سرجمیں کبزہ نیست انت یا بلوچ سلاہبندیں لشکرۓ کبزہۓ توکۓ نہ انت۔ ہمے وڑ گوادر، گڈانی، اورماڑہ وڑیں ہاسیں ہند سرجمۓ آرمیۓ کنٹرولۓ انت ء بلوچستانۓ جندۓ تہء مسترین شہر کہ تربت، خضدار، کوٹتہ یا حب چوکی ء ایدگہ مزنیں علاقہ کہ پنجگور، نوشکی، ماشکیل، کلات، مستونگ وڑیں دمگ بلوچ پوچ یا سیاسی فورسۓ کنٹرولۓ توکۓ یا آئی انتظامیہۓ توکۓ جنرگۓ نہ انت، گڑا بزآنکہ ما آ پاورۓ انگت سر نہ این کہ ما بطور تاکتۓ شکار کنگ بہ بنت ء دنیا مارا وتی پیسلہ ء کارانی توکۓ consider بہ کنت۔ اگان ما لوٹ این کہ دنیا مارا وتی پیسلہ سازیۓ توکۓ consider بہ کنت یا مے گپ ء ہبر ء جیڑہۓ ارزشت بہ دنت گڑا بلوچۓ را بطورۓ تاکتۓ دیمۓ آہگی انت ء اوپنسیو ریلیمۓ سوچۓ بنیادۓ وتی وجود منارینگی ء دمگۓ سیاست influence کنگی انت۔ مروچی وھدے کہ ما کوسٹل بلتۓ سرۓ سلاہبندیں کبزہ یا شہرانی انتظامیہ بنیادۓ جنرۓ نیمگۓ چہ جنزینگۓ گپ کنیں گڑا بلکیں وانوکے اے ہبراں آئیڈیل بہ زور ایت، بلے اے گپ زانگ لوٹیت کہ اگان مارا جنز دیمۓ سوہمند کنگی

انت یا مارا دمگ ء جہانی سیاست ء توکء باور پالیٹکس ء بہر بوگی انت کہ اودء چہ مئے آراتی یقینی بوت کنت یا ما ہما الائنس ء دومی بنکی لوٹء سرجم کت کنیں کہ وتی زورء ریاستء چہ بلوچستانء کش ات بہ کن این گڑا مارا اے گام مروچی یا باندا زورگ لوٹ انت۔ بلوچ راجی پوچء را بلوچستانء بارڈر ء تیابدی ہند وتی کنٹرولء آرگ لوٹ انت ء بلوچ سیاسی فورسء را بلوچء مزین شہر انتظامی بنیادء وتی دستء کنگ لوٹ انت ء جنزینگ لوٹ انت۔ تنا وھدے کہ ما اے جاہء سر مہ بنیں وتء را مارا دنیا ء دمگء ہج تاکت بطور فریق consider نہ کنت۔

بلوچ پاور پالیٹکس ء چون بہر بوت کنت؟

ادء بنکی جست ایش بیت کہ بلوچ تاکت ء اے جاہء چون سر بیت، ء چی پیمء وتی دمگاں وتی دزچیرء آورت کت کنت۔ اے درگتء بلوچء لوٹ ایت کہ بلوچ راجء نیامء بلوچ جنگء مہکمیں رنگء ریشنل بنیادء بہ جنزین ایت، یک چیزے بلوچء گورء تچک بہ بیت چوشکہ یک ریاستے ابید مہکمیں پوچء تاکتور بوت نہ کنت، ہمے ڈولء یک راجی جنزے اوں یک مزین پوچء ابید چہ زورگیریں تاکتاں آجوئی گپت نہ کنت۔ بلوچ راجی جنزء را یک انجیں مہکمیں پوچء درکار انت کہ دژمنء را جنگی سنگرء پرورش دات بہ کنت، ء ہمے وڑ بلوچ راجی جنزء را یک مہکمیں سیاسی محاذے الم انت کہ آئیء تہء اینکس بودشت بہ بیت کہ گلامیء دورء میانء وتی شہر، کوچگ ء کلگاں آبادیں بلوچانی انتظامی جیڑھاں السی جنجالاں بہ گیشین ات، ڈپلومیسیء شکلء دنیا ء دلگوشء وتی جنزء نیمگء بیاریت ء دنیا ء باور بہ کنائین ایت ء بلوچ راجی جنزء واستہ دنیا ء توکء الائنس بہ پول ایت ء بلوچ راجی جنگء را پوچی ء مالی بستارء مہکم کنگء واستہ دنیا ء دمگء چہ سیاسی کمک بہ گیپت۔ مروچی بلوچ راجی آجوئی سنگر (براس)ء شکلء ما گند این کہ بازیں جھدکارانی توکء ہمے نیت گندگ بنت کہ براس یک راجی پوچء بستارء چہ گلء بالاتر جوڑ کنگ بہ بیت ء دیمء بنیت ء جنزء جنگی بنجاہ یک جاہء بہ بیت ء پاور پالیٹکس ء بنیادء بہ گیشین انت گڑا اے المی انت کہ بلوچء سرجمیں پوچ یک بنجاہء چیرء بنیت کہ آ بلوچ ڈیہء ہند ء دمگاں یک پوچی تاکتے جوڑ بہ کنت۔ ء اگان

باندا روچ بلوچ جنزہ قیادت اے کارہ کنگہ سوہمند بہ بیت گڑا دیمترہ اے جاہہ روگہ
 واستہ بنکی کارہ چہ یکہ گیش ایت۔ بلے اگان تنظیمی بنیادہ قیادت بے سوب بوت گڑا اے
 منزلہ رسگ گیش گرانتر بیت، پرچا کہ گوستانکی بستارہ اے گپ گندگ بیت کہ کجام
 ہم جنزہ سوہمند بوگ ء آئیہ سوہمندیہ سر بوگ ء واستہ بنکی بستارہ آئیہ راجی
 پوجہ بوگ المی انت، کہ سرجمیں راجہ بیسہ گون ہمائیہ بندوک بہ بنت، آئیہ پشتہ
 لکانی ہسابہ مردم وتی کربان کنگہ تیار بہ بنت۔ بلوچ جنزہ را پاور پالیکنسہ توکہ
 روگہ ہاترہ بنکی بستارہ جنزہ تہہ تنظیمی ء اداراتی جیڑہ گیشینگ بہ بنت۔ کجام ہم
 جنزہ سوہمند بوگہ واستہ مہلوکی پلہ مرزی بنکی لوٹ انت ء ما گند این کہ بلوچ راجی
 جنزہ واستہ مہلوکی پلہ مرزی یک مہکمیں شکلہ ہست انت، گڑا اے وھداں جنزہ را
 تاکت ء تہہ مت کنگہ واستہ منی نرہ مہکمیں اداراتی اسٹریکچرہ شکلہ دراھیں فرنٹاں
 یک نظریہ، یک سوچ، یک پروگرامہ تحتہ جوڑ کنگی انت۔

پلستینی راجدوستی ء راجی آجویی جُنز

مہیار بلوچ

پجار:

جہانءِ ہمک راج ء زمینءِ سرءِ ہردیں قبضہ کنگ بُوتگ گڑا اودءِ ہمک جہمننداں پہ وتی ربیدگ، زمین، زبان، پجار ء دودمانءِ رکینگءِ پہ جد ء جہد لے کتگ۔ اے جد ء جہدءِ داب مارا گیشتر تشدد بزاں سلاہبندیں جنگءِ دروشمءِ گندگءِ کیت ء چندیں ہنداں پارٹی ء رہشوناں پُرایمنیءِ گوں آشوب ء زورگیر ء ہلاپءِ جد ء جہد ء گہگیری کتگ۔ چائنا، اپریکہ، ویتنام، گنی بساؤ ء دگہ بازیں مُلکاں مرچی اگاں ما زان این کہ آ دنیاءِ وجود دار آنت اشیءِ مستریں سوب ہمیش ائت کہ آواں پہ وتی پجارءِ رکینگءِ جد ء جہد کتگ ء زورگیر وتی سر زمینءِ جہ تاجینتگ۔ مرچی ہم بازیں راج پہ وتی راجی آجویی ء زمینءِ رکینگءِ پہ جد ء جہد کنگءِ آنت کہ آوانی تہءِ بلوچ، گرد ء پلستینیان ہوار دگہ ہم ہست کہ دنیاءِ وجود دار آنت کہ آواں زورگیر ء زوراوانی ہلاپءِ ٹوپک چست کتگ ء دژمن ء وتی سرڈگارءِ جہ تاجینگءِ آنت۔ اے نبشتانکءِ ما جہد کنیں کہ پلستین راجدوستی ء راجی آجویی جُنزءِ باروءِ ترانے دیمءِ بیار این۔

پلستینءِ راجی جُنزءِ دیمروئی اولی جہانءِ جنگءِ پد گندگءِ کیت۔ ہما وھدءِ کہ خلافتِ عثمانیہءِ زمین زورگیریں فرانس ء برطانیہءِ سوبءِ تُکرانی تہءِ بہر بیت ء رندءِ امریکہ مڈل ایسٹءِ بہر ء بانگ کنت۔ پلستینءِ زمین جہ بُندپرءِ ہماوانی بُن ء بیہی

جاہ ء دوار بوتگ۔ بلے بالکن ریجن ء تہ ء راجی آجوئی جُنزانی سر چست کنگ ء چہ بازیں راجی استان وجود ء کیت۔ پلستین ء آئی ء کش ء گور ء بازیں زمین ء استانے یورپی تاکتانی دست ء چیر ء بنت چوشکہ فرانس ء برطانیہ۔

اے زورگیری ء ذرچ ء یورپی مُلکاں اسرائیل مُلک ماں پلستینیانی سرزمین ء جوڑ کت۔ اسرائیل مُلک ء جوڑ بوگ ء رند پلستین ء مردم بازیں لٹ ء کٹ، دراندیہی ء زلم ء زوراکیبانی آماچ بنت۔ 1970 ء بگر داں 1980 ء ہمے کشت ء ہون ء سوب ء پلستینی راجی پجار ء راجی آجوئی جُنز گیبش مُہکم ء تواناگر بیت کہ اے انتیفادہ (Intifada) نام ء مرچی زانگ بیت۔

پلستینی راجی آجوئی جُنز سرید بوگ ء المی انت کہ ما پلستین ء بُندپتر ء آجوئی جُنز پڑدر ء بہ زان ایں۔

پلستین ء بُندپتر:

شانزدہمی کرن ء بگر داں اولی جہانی جنگ ء خلافت عثمانی ء پلستین ء سردگار ء سر ء ہاکمی کتگ۔ خلافت عثمانی بازیں کرناں دنیاء بُنجاہاں چہ یکے بوٹگ۔ ء بازیں زانتکارانی ہیال انت کہ ہستیں وهد ء مدل ایست ء تہ ء ہرچی شری ء ہرابی کہ بوگ ء آئی ء زمہ وار وڑے نہ وڑے ء خلافت عثمانیہ انت۔ پرچاکہ ہمے سرزمین ء جہمنندیں مہلوکانی زند ء ہمک تک ء بہنات ء جہگیر گوں خلافت عثمانیہ ء ہاکماں بندوک بوٹگ انت پرچا کہ ہکومتی ہماوانی بوٹگ۔ سیاسی، مالی ء راجمانی حساب ء ہمے سرزمین ء نندوکیں مردم خلافت عثمانیہ ء دروشم (Shape) داٹگ انت۔

نوزدہمی کرن ء پلستین ء 80 درسد مہلوک پوریاگر ء دہکان بوٹگ انت۔ پلستینی مہلوک ء دہکان کاری کتگ ء وتی زند ء لوٹ پیلو کتگ انت۔ خلافت عثمانیہ ء بُنجاہ پلستین ء شہر یوروشلم، آکرے ء نبلس بوٹگ انت۔ پلستین ء شہری مردمانی کار دکانداری ء خلافت عثمانیہ ء کارجاہاں پوریاگر ء مزدوری بوٹگ۔ چوناہا پلستین ء شہر ء آبائی گیش پلستینی ارگارانی بوٹگ ء ہمایاں شہراں زند گوازینتگ۔ خلافت عثمانیہ ء

گیشیں مالی شُوربندی همے شهر ۽ ته ۽ ازگاران په بُونگ ۽ اے مهلوک گیش دلگوشی دیگ بوتگ آنت۔ بلے هما مهلوک که کوچگ ۽ کلگاں آبات بُونگ آنت گڑا آواں چه بس کار گرگ بُونگ ۽ آواںی سر۽ هاکی کنگ بُونگ۔

هردیں هبر دین ۽ که کیت گڑا خلافت ۽ پلستین ۽ ته ۽ گیشتری مهلوک سنی بُونگ که آهمے سرزمین ۽ سر۽ بالادست بُونگ آنت۔ ایشی ۽ ابید خلافت عثمانیه ۽ یونان ۽ عیسائی ۽ یهودی هم آبات بُونگ آنت۔ ۽ عیسائی ۽ یهودیانی سان خلافت ۽ ته ۽ باز بُونگ که آواکداری ۽ بهر بُونگ آنت۔ ۽ پدا همک دین ۽ مهلوکانی سروک خلافت عثمانیه ۽ ته ۽ هما دین ۽ زانتکار بُونگ آنت۔ بزانهکه یهودی دین ۽ مهلوک یهودی دینی سروک ۽ گر ۽ دار کُتگ آنت۔ ایشی ۽ ابید مُک دینی زانتکار ۽ وتی دین ۽ مهلوکانی سُنک ۽ ملام، وانگ ۽ زانگ ۽ جیره ۽ جنجال وت توجیل کُتگ آنت۔

پلستین ۽ راجی آجوئی جُز ۽ بُندیتر (نوزدهمی کرن ۽ میانجین):

اسرائیل زورگیر ۽ هلاپ ۽ پلستینیانی جُز هما وهد ۽ بندات بیت که برطانیه ۽ League of Nations ۽ آواںی زمین اسرائیل ۽ نه دانگ ات۔ برطانیه اولی جهانی جنگ ۽ پد پلستین ۽ سرزمین ۽ سر۽ اسرائیل مُلک ۽ منگ نامگ ۽ جُوڑ کنگ ۽ جهده کنت۔ ایشی ۽ چه رند آ پلستین ۽ سرزمین ۽ بهر ۽ بانگ کنت که پلستینی ایشی ۽ هلاپ ۽ گهگیری کن آنت که آ Great Palestinian Revolt ۽ نام ۽ زانگ ۽ بهمگ بیت۔ ایشی ۽ پد پلستینی وتی ربیتی سیاسی دوده ۽ چه درکب آنت ۽ وتی زمین ۽ په ریزگ ۽ په جنگ کن آنت ۽ برطانیه ۽ اسرائیل ۽ وتی سرزمین ۽ چه تاجینگ ۽ جد ۽ جهده کن آنت۔

یهودیانی دیم ۽ آهگ ۽ پد پلستینی مهلوک وت ۽ Ethnic ۽ ٲولی نه گش ات۔ بلکیں راجے ۽ دوشم ۽ مُج بنت ۽ گهگیری کن آنت۔ پرچاکه آ سرید بنت که اگان اے سرزمین ۽ سر۽ یهودی مُلک وجود ۽ بنیت گڑا آواںی هستی ۽ بچار ولکوچ کنگ بیت ۽ آواںی نام ۽ نشان جهان ۽ هج نه مان ایت۔ همے نیت ۽ پلستینی بازیں ۽ ڈیلیگیشن نبیس آنت ۽ برطانیه ۽ خلافت عثمانیه ۽ دیم دینت۔ چریشی ۽ پلستینیانی مهکمیں راجی بچار ۽ هوار

سیاسی ربیدگِ سنج ء سماے وجودِ کیت۔ اولی جہانی جنگِ ہردیں برطانیہ ہمے سرزمینِ وتی دستِ چیرے گڑا پلستینی راجی پچارے زانشت گیش مہکم بیت کہ آ وتی جتائیں ملکہ ء لوتہ کن آنت۔

برطانیہ پلستینی زمینِ سرے مَن ء مراد زمینی ء سیاسی بنت کہ آ سووز کینال ء وتی زبردست کنگ لوتہ ایت۔ چوشکہ سووز کینال ء لندن وتی ہستی ء زند سرید بیت۔ ہمے بھر ء بانگی ء سوبہ برطانیہ ہمے کینال وتی زبردست کنگ ات ء وتی سیاسی ء مالی لوتہاں پیلو کنگ ء ات۔ برطانیہ ء پلستینی زمین ء سر ء لوتہ ء انٹرسٹ زمینی ء سیاسی بنت کہ آ سووز کینال ء وتی زیر دست کنگ لوتہ ء ات۔ چوشکہ سووز کینال ء لندن وتی ہستی ء زند گشیت۔ ہمے بھر ء بانگی ء سوبہ برطانیہ ء ہمے کینال وتی زبردست کنگ ات ء وتی سیاسی ء مالی لوتہاں پیلو کنگ ء ات۔ اے کینال پہ برطانیہ ء ہمیشکہ ہژدری ات کہ تیاب ء چہ مدل ایسٹ ء برطانیہ ء رھداری نزیک تر ات۔ دومی نیمگ ء 20 می کرن ء تیل ء ارزشت سک باز بیت۔ ہمیشکہ برطانیہ سووز کینال ء وسیلہ ء ہرزانی ء پرژین گلف ء مدل ایسٹ ء سر بوتگ ات۔ یک تیل ء کار ء بار ات دومی برطانیہ ء مدل ایسٹ ء پرژین گلف ء نزیکترین رھداری سووز کینال ات۔ ہمے سوب ات کہ برطانیہ ء لوتہ ات کہ سووز کینال ہر وڈ ء بہارگی انت۔

1917 برطانیہ ء فارن سیکریٹری آرتر بالفور ء بیرون ایڈورڈ ء کاگدے نبیس ایت کہ بالفور ڈکلیئریشن ء نام ء زانگ بیت۔ اے کاگدے ہمے پدر بیت کہ برطانیہ پلستین ء سرزمین ء سرے یہودیائی ملکہ جوڑ کنگ ء پہ جائیگ انت ء آ لوتہ ایت کہ یہودیائی راجی لوگ ہمے سرزمین ء جوڑ بہ بیت۔ زانتکارانی ہیال انت کہ اے ڈکلیئریشن ء تہ ہرچی بونگ بلے درستان چہ مستریں چیز اے بیت کہ برطانیہ لوتہ ایت کہ پلستینیائی زمین بھر ء بانگ بہ بیت۔

برطانیہ ء قبضہ ء میان پلستین ء یہودیائی نیام ء جنگ بندات بیت۔ 1920 ہگانہ پوج وجودِ کیت ء پلستینیائی یوروشلم ء ٹریننگ دنت۔ ء ہمے جاہ ء ہمے بازیں اُرش بنت۔ ہمے میان ء یہودیائی ماں پلستین ء سرزمین ء آہگ گیش ہوان بیت۔ بلے پلستینی سیاسی ربیدگ گیش مہکم ہوان بیت ء آوانی راجی سنج گیش ودان کنت۔ اشی ء ابید بالفور ڈکلیئریشن ء ہلاس کنگ ء پہ پلستینی اولی رند ء زالبولانی یونینے جوڑ کن انت۔

اشیء ابید آئیء جوڑ کنگء مستریں سوب یک لے بیت کہ برطانیہء آزار جہانی تہء کہ پلستینی لٹ ء کٹ کنگ بُوگء اِننت آیانی دارگ آت۔ 1921ء برطانیہء لشکر جفء پلستینی کمیونسٹ جُزء سرء اُرش کنت ء آواں ولگوج کنگء جد ء جہد کنت۔ بلے لے سوب بیت۔

ہردیں برطانیہ سما کنت کہ پلستین چہ دستء دراہگء اِنٹ گڑا آ رُوت League of Nations ء منگ نامگء منیت۔ دومی نیمگء یہودیانی آہگ گیش ہوان بیت۔ داں 1930 ء بازیں یہودی لے ماں پلستینء سرزمینء آبات بیت۔ 1929 ء وھدے پلستینی ء یہودیانی میانء جنگ ء جدل گیش بنت گڑا پلستینی کمیونسٹ پارٹی یک شوربندی لے ٹہین انت، ہمیشیء تہء عربانائزیشنء لیکہء دیمء کار انت۔

برطانیہء بھر ء بانگء شوربندی پلستین ء اسرائیلء جیڑہء توجیل کنگء نہ انت۔ چوشکہ خلافتِ عثمانیہء تہء یک شوربندی لے ایش بیت کہ ہمک Ethnic ٹولیء نپ ء سیت برابر داشتگ آنت۔ بلے برطانیہ پلستینء جُزء دارگء پلستینء تبکانی میانء جنگ چست کنت ء آواں وت مه وت ء میڑنیت۔ چوشکہ حُسینی کھول ء نشاشیی کھولء وت ماں وتء میڑنگ۔

1935 ء پلستینء بازیں پارٹی وجودء کیت۔ لے پارٹیانی جوڑ کنگ ء مُول ء مُراد ہمے بیت کہ زورگیریں برطانیہ ء اسرائیلء ہلاپء جد ء جہدے کنگ بہ بیت۔ چوشکہ لے چیز پدر انت کہ ہمک جاہء ہردیں زورگیری ہندی جہمندانی سرزمینء ایردست کنت گڑا اودء مہلوکی رُرمبشتء ہوار گل وجودء کاینٹ دانکہ آ ایردستیء سانکلاں پُروش دات بہ کن آنت۔ ہمے دابء پلستینء ہم پارٹی ء گل جوڑ بنت۔ لے پارٹیانی تہء عرب پارٹی، راجی ڈفنس پارٹی ء راجی ریفارم پارٹی ہوار بنت۔ ہمے وڑ دیمترء پلستینی پوریاجر تبک سر چست کنت۔ ہمے وھدء پلستینی سیاسی رہشون سما کن آنت کہ ریبتی ہسابء راجی آجوئی گرگ نہ بیت ہمیشکہ آ پلستینی جُزء تہء ریبتی داہیں سیاست ء گہگیریء ولگوج کنگء جد ء جہد کن انت ء نُوکیں شوربندی ٹہین آنت۔ کمے وھدء یہودیانی ہلاپء آوانی جد ء جہد گیش مُہکم ء جاندار بیت۔ ہمے نیامء پلستینی تشددء تہء گیش جدت کیت کہ اشیء سوبء گریٹ پلستینین ریوولٹ (1938, 39) بیت۔ ہمے جنگء بروردء

برطانیہ سما کنت کہ نُوں سرجمیں جاووال آئیءِ چہ وس ءِ واکءِ دراہگءِ آنت ہمیشکہ
آ 1937ء پارٹیشنءِ هیالءِ دیمءِ کاریت۔

برطانیہءِ پارٹیشنءِ ہیالءِ پلستینی سکیں بدی نگلیءِ چار آنت۔ پرچاکہ یکے ایش
انت دان 1938ء یہودیانی آباتی ایوکءِ شش درسد بیت ءِ آگیش ایل آویو ءِ کش ءِ گورءِ
کوچگان بنت۔ دومی نیمگءِ پارٹیشنءِ چہ مُراد ہمے بیت کہ یک مزنیں کساسءِ اُلسءِ
رد ءِ بدل کنگ کہ ایشءِ گوں پلستینی ہج پئیمءِ ہکءِ نہ اتنت۔ پرچاکہ جاووال ہج وڑءِ
یہودیانی ڈولءِ نہ اتنت۔ بزائ پلستینی سرزمینءِ سرءِ اسرائیلءِ وجودءِ آہگ تہنا جنگ ءِ
چوپءِ چہ اتک کتگ ات۔ بلے برطانیہ گہگری کنت ءِ مزنیں کساسءِ پلستینی آشوبی
جُہدکاران درگیر کنت ءِ جیلاں بند کنت۔ 1937ء برطانیہ پلستین جُزءِ بندوکیں بازیں
رہشون ءِ پلستینین کمیونسٹ پارٹ ءِ جُہدکاران درگیر کنت ءِ زندانان بندیگ کنت۔ ہمے
بُنیاتءِ 1938-1939ء سلاہبندیں جنگ پلستینءِ نیمگءِ چہ بندات کنگ بیت۔
پلستینی کمیونسٹ پارٹی ہمے سلاہبندیں جنگولان مزنیں ہدیءِ مالی کمک کنت۔ ہمے
ڈولءِ یہودی ہم پلستینیانی سرءِ لٹ ءِ گٹءِ بندات کن انت۔ یک اجیبیں ہبرے ہمے بیت
کہ گریٹ پلستینی ریوولٹءِ میانءِ پلستینی جنگولان چہ ٹوپک پچ گر بنت ءِ آے سلاہ
کنگ بنت۔ دومی نیمگءِ بلے یہودیاناں گیش سلاہ دیگ بیت ءِ آگیش پلستینیانی سرءِ
بمب گواری کن آنت۔

گڈس ءِ 1939ء برطانیہ وتی منگ نامگءِ پدی زور ایت۔ ءِ جار جنت کہ
10سالانی تہءِ یک وتواکیں استانے ماں پلستینءِ سرزمینءِ جُوڑ کنگ بیت۔ بلے اے استان
ناں یہودی راجءِ بیت نئیکہ پلستین۔ بلکیں یک وتواکیں استانے بیت کہ ایشءِ تہءِ دوئیں
راج نند انت ءِ یکے دومیءِ نپ ءِ سیت گیش ءِ گیوار ءِ پہازگ بنت۔ ہمے منگ نامگ
آفیشل بریٹش وائیٹ پیبرءِ نامءِ زانگ بیت۔

بلے برطانیہءِ منگ نامگءِ ابید ہم جیڑہ توجیل بُوگءِ نہ ات۔ پرچاکہ پلستینی
وتی سرزمینءِ سرءِ یہودیاں ہج پیم اوپار کنگءِ ڈولءِ نہ اتنت۔ آوانی مسترب لُوت
ہمیش ات کہ آوانی سرزمین آزات ءِ آوانی دستءِ دیگ بہ بیت ءِ یہودی چہ آوانی
سرزمینءِ تاجینگ بہ بنت۔ برطانیہءِ چوناہا آوہدءِ نپ ءِ سیتانی پھریزوک ہمے یہودی
بنت۔ بیدءِ یہودیاں برطانیہ سرپد بوتگ ات کہ مڈل ایسٹ ءِ سووز کینال آئیءِ دستءِ

چہ رو آنت۔ ہمیشکہ برطانیہ نہ لوٹگے آت کہ یہودی چہ لے سرزمینء تاجینگ بہ بنت پرچاکہ آئیء نپ ء سیت گوں یہودیاں بندوک اتنت۔ دومی نیمگے یہودیانی نپ ء سیت ہمے چیزے گوں بستگ ات کہ پارٹیشن بہ بیت ء پلستینی مہلوک مزین کسایےء دراندست ء گلینگ بوت کن آنت۔ ہمیشکہ لے دوئینانی نپ ء سیتانی سوبء پلستینء لوٹ ء واہشت کمار کنگ بوگے نہ اتنت۔ ہمے سوب انت کہ پلستینی گیش بہر ء بانگ کنگ بوت انت ء وت ماں وتی جنگ ء جدلانی آماچ گت آنت۔ بہر ء بانگیء سوبء پلستینیاں ہمسنٹی ء ہمکاریء گہگری گت نہ گت۔ چوشکہ آوانی تاکت ہم بہر ء بانگ آت۔

برطانیہء لے سرجمیں منگ نامگ ء یہودیانی کمک ء سیلاہ دیگے مسترین لوٹ ہمے بیت کہ یہودی سرزمین ماں پلستینء جوڑ کنگ بہ بیت ء پلستینء زمین ء مہلوک لگتال کنگ ء آوانی مال ء مذی لت ء پل کنگ بہ بیت۔ ایشیء ابدید پلستینء سیاسی ربیدگ ء پجار سرجمے گوں ہنر ء ہیلہء ولگوچ کنگ بنت۔

پلستینی راجدوستی (1948-1967):

نوزدہمی کرنء میانء یہودی پلستینیانی ہلاپء مہکمیں جنگے پندات کن انت۔ بلے داں 1947ء پلستینء گیشتریں آباتی پلستینی مُسلم ء عیسائی بنت ء سکیں کمیں آباتی ے یہودیانی بیت۔ ہمے میانء پلستین وتی سیاسی ربیدگے دوہر مہکم کنت ء ڈائسفورہء ہیالء دیمء کاریت۔ ڈائسفورہء کار ہمے بیت کہ آڈنی مہلوک ء راجاں پلستینء سرء بوکیں زلم ء زوراکیبانی بابتء سرید کت بہ کن انت۔ ایشیء ہوار ہمدان چہ دو مہکمیں منانک دیمء کیت۔ یکے فان عرب ازم ء دومی راجدوستی۔ بزائیک مزین کسایےء مہلوک فان عرب ازمء منوگر آت ء بازیں مہلوکے پلستینی راجدوستیء۔

ہمے نیامء 1964ء پلستین لبریشن آرمیء بُنہشت جوڑ کنگ بیت۔ چوشکہ بریٹش دومی جہانی جنگے پد سیاسی ء مالی ہسابء نِزور تر ایت ء آئیء ہمے سرزمینء تہء بازیں نپ ء سیت تاوانبار بنت۔

بلے وهد گوستگ آت پرچاکہ اے میانہ اسرائیل مزنیں تاتکے جُورڈ بُوتگ آت۔ آئیءِ سلاہ ءِ نُوپک باز آت۔ یزاں یہودیانی گورہ انچو تاکت هست آت کہ آوتی مُلکءِ گیش بہ ودین آنت ءِ پلستینیان چہ باج بہ بر آنت۔ مارچ 1948ء یہودی یک لشکرے جارٹیک کنت۔ اے لشکرے کار ہمے بیت کہ آ پلستینی مہلوکءِ چہ وتی لُوکاں در بہ کن آنت ءِ اودءِ چہ بہ تاجین آنت۔ دومی نیمگہ آوانی میراس ءِ مالان بُن بہ دینت۔ اے چہ بریشءِ منگ نامگہ پیسر کنگ بنت۔

9 اپریلءِ یوروشلمءِ کش ءِ گورہ یہودی 254 پلستینی زالبول، زہگ ءِ پیر ءِ ورنا بے دردی کُش آنت۔ نہ ایوکءِ کُش آنت بلکیں آوانی جُوناں کُچگانی چاتاں دُور دینت۔ دانکہ پلستینی اے سرڈگار یلہ بہ دینت ءِ چداں بہ لڈ ءِ لوگ بہ رو آنت۔ اشیءِ پد یہودی نہ اُوشٹ آنت بلکیں آگیش پلستینی مہلوکءِ رُلم ءِ رُورائیءِ کن آنت۔ ہمے سوب بیت کہ پلستین وتی سرزمینءِ مچانکی دروشمءِ یلو دینت ءِ وتی سرزمینءِ چہ در کب آنت۔ 14 مئی 1948ء دوئیں راجانی میانہ دوہر جنگ چست بیت۔ بلے وهدءِ یہودیانی گورہ ہم یک انچیں لشکرے بیت چوشکہ عربانی کرءِ بیت۔ بلے انگت یہودی (Haganah) لشکر باج بارت ءِ گیش توانا بیت۔ 11 جون 1948 ءِ اولی جنگءِ درچ ہلاس بیت۔ اے جنگءِ ہلاسی یو اینءِ چیردستیءِ گوں بیت۔ اسرائیلءِ سرکماش ڈیوڈ پن-گورین 16 جونءِ یک منگ نامگہ سر ءِ دزرد کنت ءِ پلستینی مہلوکءِ (کہ آ جنگءِ سوبءِ وتی زمین یلہ دانگ ءِ تتگ آنت) واتر پلستینءِ لُوتارین ایت ءِ جنگ اُوشٹ ایت۔ بلے رندءِ پلستینی دوہر بے زمین کنگ بنت۔ یو این کاگدءِ ہسابءِ ہمے جنگءِ سوبءِ ہپت سد ہزار پلستینی مہلوک بے زمین (Displaced) کنگ بنت۔ ہمے جنگ مرچی النقبہءِ نامءِ زانگ بیت۔

النقبہءِ میانہ پلستینی کمیونٹی ولگوج کنگ بنت۔ لگاں پلستینی سَرانوہانی بُنجلاں (Refugee Camps) زند گوزین آنت۔ چوشکہ لبنان، جُورڈن ءِ گزہء۔ 1965ء ہمے پلستینی کہ آواں واتر لُوتارینگ بُوتگ آت جہندم آوانی زندءِ پھریزگہ آگیشتر جنگ ءِ کُشگ بنت۔ 1948ء جنگءِ پد پلستینی داں 10 سالءِ ایوکہ زندگ بُوکہ پہ جد ءِ جُہد کن آنت۔ ءِ ہمے سوب بیت کہ اے دھیں سالانی میانہ پلستینی راجدوستی جُنز نِزور بیت۔ دومی نیمگہ اے دھیں سالان یہودی مڈل ایسٹءِ تہءِ یک مہکمیں تاکتہءِ

منارینگء سوہمند بنت۔ پلستینی مرء ٹکری چہ آجوی جُزء دزکش بنت۔ ء پلستینء راجی آجوی جُزء ٹولی ء پارٹیانی بُجاہ ماں پلستینء ولگوج کنگ بیت۔

1950 ء پلستینی دوہر وتء مہکم کنگء جد ء جہد کن آنت ء دوہر وتی پارٹی ء مہلوکء یک مُج کن آنت۔ ہمے میانء عرب نیشنلسٹ موومنٹ جُورج ہابشء چیردستیء جُور کنگ بیت۔ بنداتی دورء لے این ایمء لیکہ پان عرب ازم بیت۔ اشیء سیاسی تاک آزاتی Hurriyyah ء نامء بیت۔ لے این ایمء پان عرب ازمء لیکہء چہ مُراد ہمے بیت کہ آیہودی ء زورگیریں اسرائیلء عرب سرزمینء سرء ہلاس بہ کن آنت ء یونائٹڈ عرب اِستانء جُور بہ کن آنت۔ آوانی ردء ہمے منانک پلستین جہڑء توجیل بیت۔ اشیء چہ پد بازیں عرب مُلک ہمے لیکہء منوگر بیت ء لے این ایمء کُمک کن آنت۔ آنچوشکہ پلستینء جُز مہکم ء توانا بیت گُڑا لے این ایم مدل ایسٹء لفٹیسٹ گل ء پارٹیء گوں ہمکاریء امادہ بیت ء زورگیریں راج ء اِستانانی ہلاپء یکمُشتیء گوں کار کن انت۔

ہمے میانء فتح گل یاسر عرفاتء چیردستیء جُور کنگ بیت۔ لے سرجمء پلستین آجویء منوگر بنت۔ لے گلء تاکء نام مے پلستین (Our Palestine) بیت۔ یاسر عرفاتء ردء ”مے گہگیری زورگیریں اسرائیلء ہلاپء این، ہما اسرائیلء کہ مے سرزمین بہ زور گبتگ۔ ہمیشکہ بہ ما الم انت کہ ما وتی سرزمینء ہاترء جد ء جُہد بہ کن این، ء زورگیرء چہ وتی سرزمینء ولگوج بہ کن این آ نری سیاسی ہسابء بیت یا پوجی، راجمانی ء مالی“۔ لے گلء مُول ء مُراد یونائٹڈ عرب یا پان عرب ازم نہ بیت بلکیں پلستین سرزمینء آجوی بیت۔

ہمے میانء اگان ما ہورتیء گوں بچار این گُڑا پلستینی اینکس تاکتے نہ اتنت کہ آ اسرائیلء وڑیں تاکتےء پرورش دات بہ کن آنت۔ ہمیشکہ بازیں رہشونانی ہیال انت کہ پان عرب ازم پلستینء جُزء لُوت انت۔ اگان پلستینء بچار رکنیگی انت گُڑا پان عرب ازمء لیکہ پلستینیان وتیک کنگی انت۔ دومی نیمگء چندیں رہشوناں لے منانک دیمء آورتگ ات کہ پلستینء سردگار مزن انت پہ اشیء آزات کنگء پلستینی جُہدکارانی گورء اینکس مال ء مدی نہ بُوَتگ۔ ہمیشکہ آہاں دگہ عرب مُلکانی کُمکء پکار بُوَتگ ہمیشکہ پان عرب ازمء لیکہء زورگ باز ہزدری انت۔

ہمے دوئیں منانک پلستین لبریشن آرگنائزیشنء سرء ہم سان دور دینت۔ 1958ء عراقی آشوبء میانء پی ایل اوء بازیں گمک رسیت۔ آ وھدء عراقی رھشون عبدالکریم قاسم بیت کہ آپلستینی جُزء پان عرب ازمء بُنیاتء گمک کنت۔ 1964ء اولی عرب سمت First Arab Summit ہم پلستینء واستہ باز کارآمد بیت کہ اشیء سوہء چہ اسرائیلء سرء بندش جنگ بیت ء ہمے Summit پلستینی مہلوکء مچ کنگء وسیلمے بیت۔ ہمیشکہ 1964ء پلستین لبریشن آرگنائزیشن ایسٹ یوروشلمء وجودء کیت ء پلستینء آجوئی چارٹرء دیمء کاریت۔ دیمترء لے این ایم ہم پی ایل اوء گوں ہمکاریء جارء جنت۔ بلے شرٹ لے ایر کنگ بیت کہ پلستین لبریشن آرگنائزیشن آشوبی ادارپے بہ بیت۔ دومی نیمگء الفتح ہم وڑے نہ وڑے ہمیشاں گوں بندوک بیت۔

پلستین لبریشن آرگنائزیشن، الفتح، عرب نیشنلسٹ موومنٹ ء پلستینین فرنٹ فار دی لبریشن آف پلستینء دیمروئیء سوہء پلستینی آجوئی جُز یک نوکین داے ء گوں سر چست کنت۔ ہمے میانء پلستین وتی اولی جنگی آپریشنء 1964ء اسرائیلء ہلاپء بندات کنت۔ الفتح وتی اولی ملٹری آپریشنء 1965ء اسرائیلء واٹر پروجیکٹانی سرء کنت۔ شانزدھمی دہکء میانء عرب مُلک ء اسرائیلء میانء جاوارال نکیک بنت۔ بلے 1967ء جنگء میانء جاوارال دوہر گیگ ء گور بنت۔ لے جنگ النکسہ (AI-Naksah) ء نامء زانگ بیت۔

1967 ء جنگ ء انتیفاہہ (Intifada):

اسرائیل بازیں سالان وتی جنگی سُوربندیاں گیش مہکم ء توانا کنت۔ 1967ء وتی عرب تیماندر (Neighbors) آتی سرء اُرشء درچے بندات کنت۔ اسرائیلء ردء لے اُرش 1948ء جنگء بھرے۔ لے اُرشانی سوہء مصر، جورڈن ء شامء جنگی بالی گُراب ء بُنجل ولگوج کنگ بنت۔ اشیء پد بیدء جنگی بالی گُرابء اسرائیلء گوں جنگ نہ بوتگیں ہبرے بیت۔ ہمیشکہ یک ہبتکء داں جنگ اُشت ایت ء عرب مُلک لے سوہ بنت۔ بلے جنگ سرجمء ادا ہلاس نہ بیت بلکین اسرائیل دوہر ویسٹ بینک، گزہ سٹرپ ء Golden Heights ء سیز کنت ء پلستینی مہلوکء تاجینیت ء لے زمین کنت۔ یو اینء ہسابء

کساس چار سد ہزار پلستینی 1967ء جنگِ میانہٗ بے زمین کنگ بیت۔ اگان بچارے گڑا کساس 75 درسد پلستینی اسرائیل پلستین جنگِ سوبہٗ بے زمین کنگ بُوتگ آنت۔ دومی نیمگہ 1967ء جنگِ میانہٗ Golden Heights ء کساس یک لک سپرین بے زمین کنگ بیت۔ اگان زمینہٗ ہسابہٗ چارگ بہ بیت گڑا کساس 90 ء درسد پلستینیانی زمین اسرائیلہٗ قبضہ کتگ۔

ہمہ جنگِ سوبہٗ پان عرب ازمہٗ لیکہ سک نزور بیت۔ ہمہ سوبہٗ پلستینی جُزءِ یک نُوکیں پارٹی بے وجودہٗ کیت۔ اے پارٹی پاپولر فرنٹ فار دی لبریشن آف پلستین بیت۔ اشیء بُنہشت 1967ء ایر کنگ بیت۔ اے پارٹی گون نوکیں شوربندیاں دیمہٗ کیت اُنت۔ انجوش گشگ بیت کہ اے پارٹی دیمہٗ آہگہٗ گون پلستینہٗ جُزءِ جانے مان بیت ء اے گیش جنگِ مہکم کنگہٗ سبب بیت۔

بلے دیر نہ گوزیت کہ 1968 ء پی ایف ایل پی ء سرکماش درگیر کنگ بیت۔ اے میانہٗ پی ایل ایف پی ء یک نُوکیں ٹولی بے وجودہٗ کیت ء ہمہ ٹولی یک نُوکیں پارٹی جُورڈنہٗ نایف حواتماہہٗ سروکیہٗ جُور کنگ بیت۔ اے پارٹیہٗ نام ڈیموکریٹک فرنٹ فار دی لبریشن آف پلستینہٗ نام زانگ ء بچارگ بیت۔ اے پارٹی پی ایف ایل پی ء سیاسی تاکہٗ وتی دستہٗ کنت ء پی ایف ایل پی دیمترہٗ وتی یک نُوکیں تاکہٗ الحدفہٗ دیمہٗ کاریت۔

1969ء یاسر عرفات پی ایل اوہٗ نوکیں سرکماش گچین کنگ بیت داں 1970ء داں پی ایل او پلستین جُزءِ درستان چہ مستربہٗ ء مہکمیں پارٹی جُور بیت۔ اے پارٹی ہمہ سالہٗ نوک نوکیں درسگاہ مان سرانوہانی بنجلاں جُور کن اُنت۔ اے درسگاہانی مُول ء مُراد ہمہ بنت کہ اے بُنجلاں گونڈو ء ورنہااں آشوبی درس دیگ بہ بیت۔

1973ء پلستینہٗ رہشون سما کن اُنت کہ ما گون اسرائیلہٗ سہل ء ترانے بہ کنیں۔ بلے پلستینی اے چیزہٗ سرہٗ سدک اُتنت کہ اگان ما اسرائیلہٗ گون سہل ء ترانےٗ رویں گڑا یک مزین تاکتہٗ بہ بنیں۔ ہمہ منانکہٗ گون پی ایل او سہل ء ترانےٗ آمادگ بیت۔ بلے دومی نیمگہٗ پی ایف ایل فی پہ سہل ء ترانہٗ ہج تیار نہ بیت۔ 1974ء پی ایف ایل پی بغدادہٗ تہہٗ ریجیکشن فرنٹہٗ وینگے جُور کنت۔ اے وینگے جُور کنگہٗ مُول ء مُراد ہمہ بیت کہ آ پی ایل اوہٗ ہمہ منانکہٗ ایر بہ جنت ء اسرائیلہٗ گون سہل ء تران ہج ڈولہٗ

کنگ مه بیت۔ بلے لے میانہ پلستینہ جھگیر کنوکپن پارٹی پی ایل او بیت۔ 1974ء سرکماش یاسر عرفات وتی Gun and Olive Branch گُشتانکء یو اینء دنت۔

ہمے میانہ امریکہ ء روس مڈل ایسٹ کانفرینس منگ نامگء سرء دزوند کن انت ء پلستینہ جھگیرہ یو اینہ ہوار کن انت۔ بلے اسرائیلہ زور دیگہ سوبہ امریکہ ء اسرائیل یک دکہ منگ نامگہ دیمہ کار انت ء پلستینہ جھگیرہ ہلاس کن انت۔ دومی نیمگہ ہمے میانہ اسرائیل ء مصرہ میانہ جنگ بندی بیت ء اسرائیلہ پلستینیانی سرء زلم ء زوراکي گیش بوان بیت۔ ء 1982ء پی ایف ایل پی گیش گھگیری کنت۔ ہمیشہ ہمبراہی لبنانہ پی ایل اوہ بُنجلانی سرء اسرائیل پیڑ بارت ء آواں ولگوچ کنگہ گوشت کنت کہ چریشیہ سوبہ پی ایل او باز تاوان وارث۔ پرجاکہ لے وھدء پی ایل اوہ گورہ چو اسرائیل یا آئی ڈی ایف ڈولء سلاہ ء بمب نہ بیت کہ آدمی بہ دیمی جنگ کت بہ کن انت۔ ہمے سوبہ پی ایل اوہ بازین رھشونے یا وکشگ بنت یا درگیر کنگ بنت۔ بلے یاسر عرفات در کپگہ سویین بیت۔

انتیفادہ ء پلستین راجی آجوتی جُزء دیمروئی:

انتیفادہ لہزی مانا گھگیری جُز انت۔ لے زیات پلستین جُزء تہہ کارمرز بیت۔ 1987ء وھدے گزہہ اسرائیلی لشکرہ ہلاپہ زھرشانی کنگ بیت، لے امتیفادہ پندات بیت کہ لے زھرشانیہ چار پلستینی گُشگ بیت۔ ایشیہ چہ پد ویست بینکہ اسرائیلہ ہلاپہ زھرشانی سر چست کن انت کہ اودہ اسرائیلی گیش پلستینی مردمانی سرء اُرش کن انت ء آواں گُش انت کہ آوانی تہہ یک 8 سالی گونڈلے ہم ہوار بیت۔ چداں پد 13 دسمبرہ یوروشلمہ تہہ ہم زھرشانی کنگ بیت ء کساس یک ہپتگہ دان سرجمیں پلستینہ زھرشانی سر چست کنگ بیت ء ہمے انتیفادہ ء بُنھشتہ سبب زانگ بیت۔

انتیفادہ ء گریٹ پلستینین رولٹہ بابتہ یک گمازہ هست۔ چوکہ لے دوئیں ہر وھدہ لے دوئیں یکیں بہمگ بنت۔ بلے لے دوئیں وتی تہہ جتا جتا انت۔ 1930 پلستینی سیاسی ریبیدگہ سنج دیمہ کیت بلے 1980ء لے سنج ء سما گیش مہکم ء توانا بیت۔

پلستینء مہلوک مڈل ایسٹء تہء سرجمیں مہلوکاں چہ زانوگر زانگ بنت۔ انچوش گشگ بیت کہ پلستینی ہما کارجاہانی تہء کارء بنت گڑا آ اسرائیلیاں چہ گیش زانتکار ء سرپدتر بنت۔ ہمیشکہ اسرائیلء مستریں شوربندیاں چہ یکے ہمے بیت کہ آ پلستینی مردماں چہ زانت ء زانشتء زیہر بہ کن انت دانکہ آ وتی راجی پجار، زانشت ء دود ء ربیدگء چہ زیہر بہ بنت۔ پرجاکہ اسرائیلء لشکرء چہ شر سما آت کہ پلستینیاں گہگیری ء راجی پجارء چہ یکر کنگ لوٹ ء گڑا آواں چہ وانگء زیہر بکن۔

دومی نیمگء زورگیریں اسرائیلء لٹ ء کٹء چہ پلستینیانی تہء گیش راجی سنج ء سما ودان بوان بیت۔ ایشء پد انتیفادہء زمبشت ہم دیمروئی کنان کنت۔ 1980ء الجیریاء ہردیں پی ایل اوء دیوان بنت گڑا اودء پلستینیء آجوئیء پہ ایڈگہ عرب مُلکاں گون ہمکاری کنگ بیت۔ ایشء چہ پلستینی مہلوکء گیش سکین ء دلبدی رسیت۔ 1987ء ہردیں عرب سمت امن ء جورڈنء بیت۔ بلے اے سمتء پلستینء راجی آجوئی جیڑہ ء اسرائیلء جنگی زوراکی یکشلء کمار کنگ نہ بیت۔ ہمدان چہ پلستینی سما کن انت کہ ہرچی کنگی وت کنگی انت دومیء چمدار بُوگی نہ انت۔

ایشء پد پلستینی وتی جُزءء ایوکء وتی گوپگء زور انت ء جُزءء گیش مہکم کن انت۔ ہمے مہکمیء بروردء پلستینی مہلوکء تہء راجی سنج گیش بوان بیت۔ 1980ء پد پلستینی جنگء تہء گیشی کیت کہ اے انتیفادہء نامء زانگ بیت۔ انتیفادہء سوبء اسرائیل سما کنت کہ اے اگاں یکشلء ولگوج کنگ مہ بنت ایشانی راجی آجوئی جُز کدی ہم ہلاس نہ بیت۔ ہمے سوبء اسرائیلی لشکر ہم چہ انتیفادہء چست بُوتگیں پلستینیانی سرء گیش بمبگواری کن انت ء آواں چہ سرجمء ولگوج کنگء گوشستء کن انت بلے روچء مروچیء داں آسوبمند نہ بُوتگ انت۔

آسر:

انچو کہ ما زان این کہ پلستینء راجی آجوئی جُز یک سد سالء چہ گیش انت جاری ء ساری انت۔ اے جنگء تہء ہزارانی کساسء پلستینیاں ہوار، ایڈگہ عرب،

اسرائیلی ء لبنان ء مہلوک کشک بوتگ انت۔ 1930ء بگر داں روچء مروچی پلستین وقی راجی پجار، زبان، زمین ء ریدگء پہ جنگ کنگء انت۔ دومی نیمگء اسرائیل وقی مہلوکء ایمنیں زندیء ء دیگء پہ ہرچ ڈولء جد ء جہد کنگء انت۔ پلستینیانی نرء اسرائیل بگنڈیء یک زالیء۔ بلے اسرائیل اے گپء منوگر نہ انت آدپ ء زبان گشیت کہ آ وقی راجء پہارگء ہرچ گامگیچ زرت کن انت۔ پریٹی مرگ ء جنگ ہر دو روا انت۔ ہمے ڈول دُنیاء تہء جنگ ہر وهدء تاکت ٹیگ انت۔ ہرکسی گورء تاکتے ہست آ دنیاء تہء مانیت ء ہرکس کہ وقی تاکتء منارینت نہ کنت گڑا آئیء رگگ سک باز مشکل انت۔

مرچی پلستین ء اسرائیلء میان جنگ ایوکء تاکت ٹیگ انت۔ مرچی پلستینی ہماس پارٹیء ہسابء وقی راجی آجوئیء گرگء جد ء جہدء انت ء دومی نیمگء اسرائیل وقی لشکرء گون وقی زمین ء مہلوکء پہارگء جنگ کنگء انت۔ اے جنگء تہء ہرکسی گورء گیش تاکت بیت آ باج بارت ء وقی مہلوک ء پُرایمنیں زندیء بکشائیت۔

ہمے وڑ اگان ما پاکستان ء بلوچستانء جنگء بابتء گپ بہ کنیں گڑا ہم ہمے درورء ما ادء مهم دات کنیں۔ اے میانء بلوچ راجء پہ وقی آجوئیء گرگ ء واستہ سکیں مزنیں تاکتے بُوگی انت۔ اگان بلوچ نرور بُوت گڑا پاکستان آئیء ہستی ء پجارء چہ بُن ء ہُنڈالان ولگوج کنت۔

میاں اُستمانی جنگانی ابرم ء سیاست ء تب

سحر بلوچ

پجار:

دومی جہانی جنگ ء کساس شست لکھ مردم کشگ بیت ء دنیا بے کساس پدمنتگی ء تباہی ء آماج بیت۔ ہمیشکہ اے پیمیں جاوراں دنیا ء ایمنی بس واپے بیت، بلے جنگ ء ہلاسی ء پد ایمنی ء وابانی مانا کنگ ء یو این او ء وڑیں ادراہ جوڑ بنت کہ آ دنیا ء جہانی شہرداری (World Citizenship) ء بستار دیم ء کاینٹ دانکہ مردماں زند ء بُنکی ہک پھریزگ بہ بنت، اشی ء ہوار مُلک ء راجانی میان ء وت ماں وتی سیادی ء سنگتی ء بنیات ء کار ء بار ء در ء وسیلہ پچ بہ بنت یا کہ وتی نیانی رکینگ ء انچیں سیادی ٹہینگ بیت کہ آ ابید ء جنگ ء سرجم بوت بہ کن اُنت۔ بلے جنگ وتی بنداتی روچاں بگر داں یو این او ء جوڑ بوگ ء گر ء دار ء ہج پیمیں وڑے نیست ات، البتہ یو این او ء بنہشت ء پد جنگانی تہ ء کمی اتک بلے جنگ ہجہر نہ اوشتات انت بلکیں آیانی رنگ ء داب مٹ بوت۔ جنگ مدام تباہی کاریت، کشت ء کوش ء سبب بیت، مہلوک در پہ در بنت، بلے بید ء جنگ ء ایمنی اوں اتک نہ کنت ہمیشکہ اے کشت ء کوش ء تباہی ء دگہ یک جنکے پروش دات کنت۔ ایشاں ہوار جنگ ناں تہنا انسان ء مرگ ء دیمپان کنت بلکیں انسانی آسودگی ء وشہالاں ہوار آواں چہ درستیں چیزاں پُلیت ء بارت کہ چرے چیزاں چہ یکے معشیت انت کہ ملکانی تاکت ء مستریں گر ء دار گوں ہمیشی ء بندوک انت، دومی ملتری تاکت ء پرکٹس انت بلے بے معشیت ء ملتری واکداری نہ مانیت۔ ہمیشکہ وھدے میاں اُستمانی

جنگ کہ بوتگ آنت گڑا اودء میاں اُستمانی معشیت بے کساس بے مہاریء دیمپان بوتگ آنت ہمیشکہ داں گڈسره آیاں مستریں جنیگء بہ سروتی کنش آنگ۔

دومی جہانی جنگء رند دنیاہ تاکت یا ولڈر آرڈء جند سرجمء مٹیت بلے ہستیں وهدء روچ پہ روچ نرور تران آنت، بگندے آئیء سبب جنگ بہ بیت۔ چوکہ ما اے نبشانکء ہم چیزء گیشینگء جہد کنیں کہ گوستنگیں ء ہستیں وهدء کہ اے جنگ ماں جہانء جُنزگء آنت گڑا ایشانی آسر سرجمیں میاں اُستمانء چی پیم گندگ آیکء آنت؟ دومی دنیاہ معاشی، سیاسی، سائنسی ء لہزانیکی دیمروئی یا پدمنتگیء گمان چی پیمء گندگ پیداک آنت؟ ہم ایمنیء ہیال کہ دومی جہانی جنگء ہلاسیء پد مردماں دیستگ آت گڑا آئیء آکبت چون گندگ بوگء آنت؟

انچوشکہ گواچن پسندانی (ریلستانی) گشگ آنت کہ میاں استمانء تہء جنگ یک اژدری ئیں شے بے۔ جنگ گر ء دار کنگ بیت بلے جنگ سرجمء ہلاس کنگ نہ بیت۔ میاں استمانی سیاستء تہء وهدء ہمرابیء ہکومتانی تہء بدلی کیت، مردمانی ہیالانی تہء مٹی کیت، رھشون مَر آنت دگہ نوکیں رھشون کیت، پدا ہم نوکیں رھشون کوہیں رھشونانی درملکی شوربندیاں بدل کن آنت ء دگہ شوربندی جوڑ کن آنت۔ دنیاہ سیاستء مزنیں جُنز چست بوتگ آنت انچوشکہ عرب اسپرنگ آنت۔ معاشی ہوالہء دنیاہ سیاستء سرء مزنیں سان کپنگ انچوشکہ 1928ء ”گریٹ ڈپریشن“ آنت، 2008ء معاشی گیچل، یا کوویڈ 19ء سرجمیں دنیاہ معاشیتء دیم سیاہ کت، بلے اے چیزہ وهد ء جاورانی ہسابء انگت گر ء دار کنگ بوت آنت۔ دومی نیمگء جنگ انچیں شے بے کہ ریاستاں برباد کنت، انچوش پرورش دنت کہ دوبر مہکم بوگء ہزاراں کرن پکار بیت۔ انچوش گش آنت ریاستاں جنگ جوڑ کن آنت ء جنگاں چہ ریاست جوڑ بنت۔ میاں اُستمانی جنگاں چہ ریاست جوڑ بنت ء تہ ء توکی جنگ راجی ریاست جوڑ کن آنت۔ ہم جنگء سبب ات کہ زرباری سوڈان جوڈ بوت، 1971ء جنگء بنگلہ دیش راجی ریاستے جوڑ بوت، ہم جنگء برورد آنت کوسوو بگر یوگوسلاویہء ایدگہ قومی ریاست جوڑ بوت آنت۔

درستاں پیش مارا اے زانگی آنت کہ جنگء جند چی بے؟ جنگ سیاستء تبء چون بدل کنت ء آئیء چی پیمیں سان بوت کن آنت؟ پرچا کہ سیاستء ہمرابیء جنگء

تب بدل بوان انت ء بازین جاہاں جنگ سیاست ء تبء مٹینگ ء انت۔ میان استمانی زانتکاری نژء جنگ یک باسمائیں سیاسی عملے کہ ریاست یا گل وقی سیاسی مکسدانی گرگ ء ہاترء کارمرز اش کن انت۔ جنگ چکچینی ء چہ گیش مزنین ہونچریجیں عملے ء اے ہونریجیں کشت ء کوش ء تہء چکچینی یک مہکمیں رھبندے۔ مرچیکیں وھدء گیشتریں مہلوک ء ورنہ جنگ ء بابت ء وانگ ء انت ء آئی ء بابت ء سرید بوگ ء جھدء انت، ہمیشکہ گیشتریں مردم جنگ ء چہ باز متاثر انت۔ میان استمانی لیول ء ریاستانی کرء فارمل فورس ہست انت کہ آ ہمک ریاستانی تہء جتائیں جتائیں دروشمء کار کنگ ء انت۔ چوشکہ لہتیں سک مزن انت ء چیزے کسان انت، بلے ہمے کسانیں فورس ٹیکنالوجی ء حسابء سک باز مہکم انت۔ ریاستانی مرچیکین وھدء گیشاں گیش جھد پوجی اسلاہ سازی ء سرء انت۔ ہمیشکہ ماں سرجمیں جھانء ملٹری انڈسٹریانی یک مزنین ریبے جنزگ ء انت۔ پیسریگیں وھدء اسلاہانی سان ماں زمین ء زرء مزنین کسابء کپتنگ انت بلے نوں اسپیس ء سرء ہم کپگ ء انت۔ چونہا جنگ وت سکین مزنین سرھالے، جنگ وت ء را انسانی چاگردء گوں کدی ہم جتا کت نہ کنت۔ اے کسانیں نبشتانک آشوبی سنگت ء وانوکاں مزنین زانت ء علیے دات نہ کنت پرچا کہ جنگ سکین مانگیش اتگیں چیزے۔ اے نبشتانک ء مسترین مَن ء مراد ہمیش انت کہ بی ایس او آزاد ء باسکاں گیشتر وانگ ء پہ سکین ء دلہڈی بہ رسیت۔

جنگ چوں سیاست ء تبء مٹینیت؟

اگان ما دنیا ء سرجمیں بُندپترء بچار این گڑا مارا گندگ ء کیت انت کہ جنگ ہجبر دنیا ء چہ جتا نہ ہونگ بلکین آئی ء مدام نہ سستگین بہرے زانگ بیت۔ اے جنگ انت کہ سیاست ء تبء بدل کنت۔ جنگ ء مدام سیاست ء سرء سان دور دانگ ء تی وھدی ہم سان دور دیگ ء انت۔ جنگ میان اُستمانی سیاست ء بدل کنوک انت۔ اگان ما بُندپترء بچار این گڑا سی سالی جنگ ء پد دنیا ء سیاست ء تب بدل بوت انچوشکہ وھدے ویسٹ دنیا ء تہء پیلین رھبندء جوڑ کنت گڑا یورپ ء تہء مزہبی واکداری ہلاس بیت ء آئی ء جاہء سکیولر واکداری گبت۔ ایش ء ابید وھدے کہ اے جنگ ء پد ماں دنیا ء وتواکی ء

لیکھہ کہ دیمہ انک گڑا مہکمیں ریاست دیم آیان بوت انت۔ جون بوڈینہ لیکہ ریاستہ
 وتی سرہ کارمرزکت ء ریاست یک مہکمیں ہستمائے بستارے دیگ بوت کہ ریاست
 کمزور انت ء انسانہ چہ گیش بالاتر انت۔ سی سالہ جنگہ انچیں سانے پشت گیتک
 کہ ایشہ چہ راجی ریاستانی بنہشت ایر بوت ء دومی نیمگہ ریاستانی تہہ یک بنجاہی
 لیکہے دیم انک۔ قومی ریاستاں ابید اے جنگاں قومی پوجہ لیکہ ہم آورت۔ سی سالی
 جنگہ آؤکیں وھدہ شش تاکتوریں ریاست جوڑکت دانکہ آمیاں استمانی سیاستہ گر
 ء دارکنگہ ہمراہیہ بیلنس آف پاورہ داشت بہ کن انت۔ ہمیشاں چہ یک ء دو
 یارست زرداری (سرمایہ داری) نظامہ بنہشتہ ایر کن انت۔ اے سی سالی جنگہ آؤکیں
 جنگاں پہ یک جتائیں تپے ماں زرداری نظامہ دروشمہ پیداکت۔ اے جنگہ تب مارا
 نیپولینہ جنگانی تہہ ہم گندگ کیت۔ نیپولینہ جنگہ پد دنیاہ تہہ کنسرت آف
 یورپہ بنہشت ایر بیت۔ کنسرت آف یورپہ پنچیں تاکت روس، فرانس، برطانیہ
 ،پرشیا ء آسٹریا اولی رندہ نوآبادیاتی رھبندہ کانودی رنگہ دینت۔ اے جنگ یک نیمگہ
 صنعتی دیمروئی کاریت بلے دومی نیمگہ ہم تاکت اپریکہہ بہر ء بانگ کنت۔ وھدہ
 اولی ء دومی جہانی جنگ بیت گڑا دنیاہ تہہ نہ تہنا بدلی کیت انت بلکیں پیرا ڈائم شفٹہ
 کیت انت۔ اے جنگ نہ تہنا سیاست ء معاشیتہ سرہ سان دور دنت بلکیں انسانی
 چاگردہ سرہ سانے دور دنت۔ 1918ء پد دنیاہ تہہ مزنیں امپائر پروش انت، روس اولی
 کمیونسٹ ریاستہ بنیاتہ میاں استمانی سیاستہ سرہ وتی سانے دور دیگہ بندات
 کنت، دنیاہ تہہ اولی رندہ قومی ریاست جوڑ بنت ء قومی ریاستہ واستہ جنز سر
 چست کن انت۔ اے جنگ میاں استمانی سیاستہ تہہ میاں استمانی ادارہ ارزشتہ
 سرہ ترانے بندات کنت ء ہم وھدہ لیگ آف نیشن وجودہ کیت۔ ہم اولی جہانی جنگہ
 سبب انت کہ آدومی جہانی جنگہ چست کنگہ سبب بیت۔ اے جنگاں پد دنیاہ تہہ
 فاشزم ء نازی ازمہ لیکہ عملی دروشمہ دیمہ کاینٹ۔ دومی جہانی جنگ میاں استمانیہ
 سیاستہ گیش مٹ ء بدل کنگہ مانزمان بیت۔ یو این اوے جوڑ بوگہ گون اولی رندہ
 برٹین ولڈ کانفرنسہ تہہ آئی ایم ایف ء ایڈگہ مالی ادارہ جوڑ کنگ بنت۔ اے جنگاں پد
 دنیا یکبرے پدا سرد جنگہ گون گر ء چیل بیت۔ اے سرد جنگ دو لیکہہ میانہ جنزیت،
 چریشیہ چہ آؤکیں سیاستہ یکبرے پدا چٹ بدل بیت۔ دومی جہانی جنگہ پد
 ریاستانی میانہ جوہری جنگہ مکابلہ میاں استمانی جہتہ بندات بیت انجوشکہ

امریکہ اولی جوہری تاکت جوڑ بیت۔ ایشیہ ابدید ماں میان استمانی جہتہء مالی ادارہ جوڑ بنت انچوکہ میان استمانی بینک، آئی ایم ایف ء میان استمانی بیپاری ادارہ نوکیں نوآبادیاتی رھبندہء گیشین انت۔

اگان ما اکیڈمک لیولہء بچار این گڑا گندگ بیت کہ جنگہء رھبند گیشینگ بوتگ انت۔ انچوشکہ کنونشنل ء نن کنونشنل جنگ، کسانیں ء مزینں جنگ۔ مزینں جنگ وت وتی تہہء یک مزینں ترازہء اے جنگہء انچیں تپہ کہ بازیں تاکتاں وتی تہہء ہوار کنت۔ چوکہ جنگ گیش لیکہہء بنیاتہء کنگ بیت انچوشکہ کمیونزم ء زرداریں نظام، جمہوریت ء آمریت۔ ایشیہ تہہء کنڈیشنل سرنڈرہء گپہء جواز پیداک نہ بیت۔ اے جنگہء ہلاسی گون غیر کنڈیشنل سرنڈرہء گون بندوک انت۔ مردمانی کشگ سوبمندیہء چیدگہء لیکگ بیت۔ انچوشکہ دنیاء تہہء اولی مزینں جنگ سی سالی جنگ بوتگ کہ 1614ء بندات بیت ء 1648ء پدا ہلاس بیت۔ ایشیہ پدا اولی ء دومی جہانی جنگ مزینں جنگ بوتگ انت کہ ایشاں میان استمانی سیاستہء بگر ملکانی جغرافہء ء لیکہ بدل کتگ انت۔ مزینں جنگہء تہہء کلیں ریاستانی کسانہء چہ مستریں کدرتی مادن ء ایدگہ مڈی کارمرز کنگ بنت۔ بلے کسانیں جنگ وتی ابرمہء تہہء اینچو تباہی نیاریت۔ بلے انچوشکہ جنگہء تہہء انچیں جلسکے مان انت کہ آیکبرے بندات بوت گڑا مزینں وھدہء دان جلیت۔ کنونشنل جنگ، مزینں جنگ ء کسانیں جنگہء تہہء بدل بنت۔ انچوشکہ مئے گورہء اے گپ مدام کنگ بیت کہ ریاستہء تہہء جنگ میان استمانی لیولہء سر بیت، سیاسی زبانہء ایشیہء کسان ء مزینں جنگ گش انت۔ پدا ہم ہیال دارگ بہ بیت ہمک کسانیں جنگ مزینں جنگ گشگ نہ بیت، مسالہء ہبرہء روس ء یوکرینہء جنگ مزینں جنگ نہ انت۔ 1914ء وھدیے اولی جہانی جنگ یک کسانیں جنگہء بیت، آسٹریا ء ہنگریہء ہمہ جیڑی اتگ ات کہ سریبہء سزا دے دئیں، بلے 1914ء ہلاسیہء اے کسانیں جنگ مزینں جنگہء بدل بوت۔

جنگ چیا بیت؟ اے سوالہء جواب زانتکاراں جتا جتائیں لیکہہء دروشمہء دانگ۔ مسالہء ہبرہء زرداریں نظام جنگ پیداک کنت یا جنگ زرداریں نظامہء پیداواریں انت۔ جون ہوبسنہء درہء زرداریں ریاستانی چیزانی لوٹ کم بیت گڑا اے ریاست زورگیرہء تاکتہء وتی سیمسراں شاھیگان کنگہء جہدہء کن انت دانکہ زرداریں ریاست ایدگہ راجانی تہہء وتی

مارکیٹء جوڑکت بہ کن آنت ء معاشیت ہوالہء وتء دیمروئی دات بہ کن آنت۔ دومی نیمگء مارکسی منوگرر اے گپء دیمء کار انت کہ جیڑہء جند لوٹء نہ انت کہ مردمانی لوٹ کم بوگء انت ء کس چیزاں زورگء نہ انت۔ بلکین جیڑہ زرء نہادء جہل کپگء گوں بندوک انت۔ ریڈیکل منوگرانی لیکہے ہمیش انت کہ ریاستاں سرمایہ دارء دیمروئیء دارگء واستہ مادن ء مڈیانی زلورت کپیت۔ ریاست مادن ء مڈیانی زورگ ء لٹ ء پل کنگء ڈنی ملکانی گورء کمکء لوٹء کن انت۔ زرداریں ریاست تہنا مارکیٹ، سازسامانء سرء ہرچ نہ کن انت بلکین زرداریں ریاست پوجء سرء ہم ہرچ کن انت ء پوجی دیمروئیء زمہ وار انت ء پوجی دیمروئی جنگء چوناہا دلہڈی دنت۔

جنگ یک سائیکل کہ ہمک وهدء بدلیء تہء انت بلے یک فکس پوائنٹء سر نہ بیت۔ ایشء ابید گواچن پسند جنگء وتی لیکہء ردء گیش ء گیوار کن انت۔ جنگ چوناہا وتی ابرمء تہء مانگیش اتگ، بلے وهدء ہمراہء وتی تب، دروشم ء ترزکارء بدل کنگء کاریج (پروسیس)ء تہء انت۔ پرچا کہ بازیں ویل ء جیڑہ بنت کہ رہشون جنگء نیمگء رو آنت دانکہ مردمانی ہیال، معاشی جیڑہ، سیاسی ء چاگردی سلکاریاں چہ دور کنگء پہ جنگء راہء گچین کن انت۔ سیاستء تہء جنگ ڈویژنری گشگ بیت۔ 1982ء ارجنٹائنء برطانیہء نیامء فاک لینڈ ء مالویناس زروانء ہاترء یک جنگ بیت۔ انچو گش انت ایشانی جنگ ڈویژنری جنگ بونگ کہ ارجنٹائنء پوجء بندات کتگ دانکہ مردم ارجنٹائنء بیرکء برطانیہء ہلاپء چست بہ کن انت ء معاشی جیڑہء چہ بیہال بہ بنت۔

یو این او جنگء جے وڑ جواز دنت؟

اولی جہانی جنگء پد لیگ آف نیشن جوڑ کنگ بیت دانکہ ایمنیء پہ جد ء جہد بہ کنت ء ملکانی جنگاں بہ داریت۔ بلے لیگ آف نیشن دومی جہانی جنگء داشت نہ کنت۔ وهدے دومی جہانی جنگ ہلاس بیت گڑا یو این جوڑ بیت۔ مرجیگیں دورء سیاست ٹری میکرو لیولء بہ بیت یا ماکرو، میاں استمانی ادارہ ء ریاستء تہی ادارہ نوآبادیاتی رہبند ء جنگء ترز حکومتء کانودی دروشمء برجم دارگء جد ء جہدء

کنگء انت۔ یو اینء 26ء گیش کانود جنگء دارگء واسته انت۔ وهده ریاست جنگ ء جدل، اڑ ء کڈء توجیل کت مه کنت گڑا یو این ریاستانی سرء وڑ وڑیں پابندی جت کنت۔ یو اینء تهء هزاراں گیش کانود ء ایکٹ پاس کنگ بونگ دانکه انسانی هکانی پهريزگ بوت به کنت ء ریاستانی روشت گر ء دار کنگ به بنت۔ بله هه یکن چاٹء آرٹیکل 2(7)ء یو این ریاستانی وتمستریء چیلنج کت نه کنت۔ ریاستاں سرجمیں هک هست انت که وتی سکيورٹيء هاترء هرچ وڑیں شوربندی ء گامگیچ زرت کت کن انت۔ هه هسابء شوربندیء تهء مردمانی جنگ ء کشک، راجانی مال ء مڈیانی لٹ ء پُل کنگ ء راجانی پجارء هلاس کنگ هوار انت۔ پمیشکه میکرو لیولء بگر داں ماکرو لیولء بیا ریاست وتی زوراکیاں سکيورٹيء نامء تهنا جواز پیش کن انت۔ مسالء هبرء میان استمانی گلاميء هلاپء کنونشن 1962 پاس کنگ بوت بله تئی وهدی کلیچء تهء کفاله رهبندهء دروشمء گلام هست انت۔ 1948ء یو اینء تهء یک مزنیں معاہدہ پاس کنگ بیت که اشيء تهء سیاسی، معاشی، راجمانی ء ربیدگی هک میان استمانی جہتء دیگ بنت۔ بله اشيء ابید لهتیں ریاست راجمانی ء معاشی هکان وتی مردمان دینت بله سیاسی هکان نه دینت۔

یو اینء جندهء تب وت جنگی تہ۔ اشيء مسترین مسال سکيورٹي کونسل انت که پنج ریاست سرجمیں ریاستانی پیسلهاں کنت، هه پنجیں ریاست جنگء هم پیسلهاں کن انت ء جنگء کمک انت۔ اشيء ابید کجام راج آزات به بیت کجام مه بیت یا نوکیں راج چے وڑء منگ به بیت، گڑا 1933ء مونٹیویڈیو کنونشن بس یک کنونشن نه بونگ بلکیں اے یک جوازے بوتگ که نوکیں راج میان استمانی لیولء رد کنگ به بنت، اے کنونشنء گشگ انت که هما راج یک راجی ریاستے جوڑ بوت کن انت گڑا اے راجانی کرء یک زمیئے، آبادی، هکومت ء واکداریء بوگ المی انت۔ دومی هما راجانی کرء اے چیز نه بوت گڑا آ راج میان استمانی لیولء رد کنگ نه بنت۔ بله مرچیگیں دورء ریاستانی اے جواز نزور انت پرچا که چوشیں راج نیست انت که اے پیمیں هاسیت اش گون مه بیت ء چارمی هاسیت واکداری انت، اشيء تهء سفارتکاری هم کیت انت گڑا اے ریاستانی دستء انت۔ پلستین یک زمیئےء واهند انت بله واکدارانی اش نیست انت پمیشکه آیاں یک آزاتیں ریاستے بستار دیگ بوگء نه انت۔ دنیا ء تهء انچیں ریاست هم جوڑ بونگ که منگ نه بوگء سببء دنیا ء نکشهء چه گار انت، یا که انچو لچار کنگ

بوٹنگ انت کہ وتی واکداریءِ سوداء بہ جن انت۔ انجوشکہ زرباری اپریکہءِ تہءِ جمہوریہءِ ٹرانسکیائی 1974ء آزات بیت، بلے اے نوکیں ریاست زرباری اپریکہءِ ابید دگہ کسءِ نہ منگ انگ ات، ہمیشکہ 1994ء اے ریاست دوہر زرباری اپریکہءِ تہءِ ہوار کنگ بیت۔ جمہوریہءِ ٹرانسکیائیءِ ابید مرچی مئے گورءِ ٹرانسٹریہ، زرباری اوسیشیا ءِ ابخازیہءِ درور ہست انت کہ ریاستاں نہ منگءِ جواز پیش کتگ انت۔ بلے 2008ء کوسوو وھدے سریباء چہ جتا بیت یک آزاتیں ریاستے بیت گڑا ہمک ریاست آئیءِ منگءِ تیار بیت۔

ہمے ڈولءِ یو اینءِ تہءِ وتوایءِ ہکءِ لیکہ سک گڑ ءِ منجءِ آماچ انت۔ وتوایءِ کانودی حسابءِ یک سیاسی سوالے ءِ اے سوال یک راجءِ کانودی حسابءِ ہمے ہکءِ دنت کہ میان استمانی آرڈرءِ تہءِ وتی شرب ءِ آزاتیءِ پیسلہءِ بہ کنت۔ وتوایءِ ہک یک راجءِ اجتماعی ہک کہ آہ وتءِ یک قومی ریاستے جوڑ بہ کنت۔ بلے بازیں جاہاں وتوایءِ ہک اے ہم مانا دیگ بوٹنگ کہ اے یک ٹولی ڑے ءِ ہما ہک ءِ اگبال انت کہ آوت پیسلہ بہ کن انت کہ مئے سرءِ کئے ہکومت کنت۔ ایشیءِ بزانتءِ تہءِ قومی ریاستے ہج گپ نہ نیست انت۔ البتہ ہمے ہیالءِ سرءِ زور دیگ بیت کہ مردم گچینکاریءِ وسیلہءِ وتی دوستیگیں ہکومتءِ جوڑ کت کن انت۔ سیمی بزانتءِ تہءِ وتوایءِ ہک ریاستانی ہما ہک ءِ اگبال انت کہ یک ریاستے دومی ریاستانی تاکت ءِ زمینءِ لگتال ماہ کن انت۔ بہ درور روس ءِ کرءِ ہج چوشیں ہک نیست کہ یوکرینءِ سرءِ ارش بہ کنت۔ سیمی بزانتءِ تہءِ وتوایءِ ہک ریاستانی زمینی مہکمی ءِ وتواجہیءِ سرءِ زور دنت۔ اے تچکیں گپے کہ یو اینءِ آرٹیکل 4 زمینی مہکمیءِ بابتءِ انت۔ ہمیشکہ مرچیگیں قومی ریاست وتوایءِ ہک ہلاپ انت ءِ آیانی منانک کانود ءِ آرٹیکلءِ حسابءِ باز مہکم انت۔ لہتیں زانتکاری ہیال انت کہ بندپترءِ تہءِ اولی جنز امریکہءِ بوٹنگ کہ برطانیہءِ ہلاپءِ وتوایءِ ہکءِ گرگءِ سوہمند بوٹنگ۔ بلے مرچی ہمک ریاست وتوایءِ ہکءِ یک جتائیں بزانتے دنت۔ زلم، جبر ءِ گلامیءِ کانودی شکلے دیگ مرچیگیں وھدءِ جنگءِ یک سببے جوڑ بوٹنگ۔ اسپینءِ رھبندءِ تہءِ تچکءِ تچک نبشتہ کنگ بوٹنگ کہ اسپین یک قومی ریاستے ءِ ہمے یکیں قومی ریاستے تہءِ قیطلونیءِ سوال مان کنگ بوٹنگ۔ ہمے گالرد ”یک قومی ریاست“ ءِ لیکہءِ ردءِ قیطلونیءِ تہءِ ریفرنڈم بوگءِ انت۔ آرٹیکل دو ءِ ہشتءِ تہءِ پوجءِ زمہ واری دیگ بوٹنگ کہ اسپینءِ زمینی مہکمیءِ پاسپانیءِ بہ کنت۔ ہمے ڈولءِ وھدے بلوچءِ گپ

کیت انت گڑا پارلیمانی رھیند کانودی بنیات و توتوائی و ہک بابت بلوچستان اسمبلی ء پارلیمنٹ ہمے سیاسی سوال ء سرے زور دیگے آنت۔

سیاسی کردار ء جنگی جوزگ:

میکرو ء ماکرو ء تہہ کردارانی مزین کردے ہست انت کہ آ سیاست ء تب بدل کنگ ء واک ء بودنائی ء دار دار انت۔ یک سیاسی کردار ء وئی جندے ریاست ء میکرو سیاست ء لیول ء تاوان دات کنت ء بازین وھدان یک سیاسی کردار ء سرجمین میان استمانی سیاست ء سرے سان دور کنت۔ انوگین وھدے اشی ء مسترین مسال روس ء پوتن، چین ء شی چن پنگ ء امریکہ ء بُش ء ابید دگہ بازین سیاسی کرداراں سیاست ء تب بدل کنگ ء ہمیشانی تہہ انون انچیں سیاسی کردار انت کہ آ جنگانی جنزینگ، دیمبری ء ہلاس کنگ ء واکداری ء دار انت۔ سویت یونین ء تہہ میکائیل گورباچوف وھدے سیاسی رھشونے بستارے دیمے کیت گڑا سویت ء سکیورٹی جیڑھانی زمہ وار سویت ء معاشی نوریانی سرے دور دینت۔ سویت ء تہہ گورباچوف ء معاشی شوربندی ڈنی جاورالانی ردے جوڈ کت انت۔ 1986 ء گورباچوف Glasnost ء perestroika ء پچارے کنت۔ ہمے ڈول ء چین اگان مرچی معاشی ہوالہ ء مہکم بوگے انت گڑا ڈینگ ژاؤپنگ ء مزین دستے مان انت، آئی ء چین ء تہہ اولی رندے زری ریسے تہہ کاریت ء چین ء معاشی ہوالہ ء دنیا ء دیمے پدر کنت ء ہمک ملکاں کار ء کار کنگ ء واستہ وئی ملک ء دروازگے آیبانی واستہ پچ کنت۔ دنیا ء سیاست ء تہہ سیاسی کرداراں سیاسی ویلانی سرے مزین سان دور دانگ۔ وھدے سیاسی گل مہکم مہ بنت گڑا بازین جاہاں رھشون مزین سان دور دینت۔ جورج واشنگٹن، گاندھی، نیلسن منڈیلا، لینن وئی ریاستانی سیاست ء تہہ مزین کردار بونگ انت پرچا کہ آباں انچیں وھدے وئی مہلوک ء رھشونی کنگ کہ آ وھدے ریاستی ادارہ جیڑبانی آماچ بونگ انت۔ ہمیشانی بروردے ریاستان وئی آجوئی گپتگ یا سیاسی نظام چٹ بدل بونگ انت۔ دومی نیمگے ہٹلر، فرینکلن روزویلٹ ء پوتن ء میکرو ء ماکرو دوئیں لیول ء وئی اسٹائل ء بودنائی ء گون دنیا سیاست ء سرے مزین سلے دور دانگ۔ اشی ء یک سبب ہمیش انت کہ پوتن ہما وھدے حکومت ء اتنگ کہ آئی ء ریاست معاشی

جیڑھانی آماچ بوتگ۔ بازیں وهداں ناگتیں ویل ہم سیاسی کردارانی نیمگء چہ کنگ بوتگ انت۔ انچوشکہ 1972ء نیکسن ء پیری کسنجر چینء دورہء کن انت ء چینء گوں وتی سفارتکاریء سیادی بحال کن انت ء چینء میان استمانی لیولء یو اینء سکیورٹی کونسلء مستقل باسکیء بستارے دینت۔

اشیء ابید، مارگریٹ ہرمن یک سیاسی تیزانتے کہ آئیء زالء ہما سیاسی کردارانی سرء پٹپول کنگ کہ اے کردارانی ڈنی شوربندیانی دروشم مٹینتگ ء دنیاے سیاسی ویلانی سرء مزین سان دور دانگ۔ آئیء زالء 38 راجانی 80 سیاسی کردار زرتگ انت ء آئیء دو درانی تہء بہر کنگ انت۔ اولیء تہء ہما رہشون ءے مان کنگ انت کہ آیاں راجدوستی لیکہء چہ سک باز سان زرتگ ء اے سیاسی رہشونان وتی راجء ہمک شوربندی وتی دستاں کنگ لوٹ اتگ انت۔ دومی ہما انت کہ آیانی تہء راجدوستی لیکہ کم بوتگ ء سیاسی ویل اش گر ء دار کت نہ کنگ۔ اے پٹپولء دوٹیں درانی ہیال سک باز ارزشت دار انت۔ مسالء ہبرء برطانیہء تہء ٹونی بلئیر اولی کردار انت کہ آ 2003ء عراق جنگء تہء وتی پوجء دیم دنت ہالانکہ اگان راستیء بچار ات گڑا برطانیہء سیاسی ادارہ اشیء ہکء نہ بنت۔ میان استمانی لیولء برطانیہء سیاسی ہیالء جوڑ کنگ، برطانیہء تاکتے لیکگء پڑدرء آئیء مزین دستے مان بوتگ۔ ٹونی بلئیر نہ تہنا برطانیہء شوربندیانی مہکم کنگء سبب بیت بلکیں کہ آئیء شوربندیانی سببء ہما ریاست تاوانبار کت انت کہ آیانی سکیں مہمیں جمہوری ادارہ بوتگ انت بلے ٹونی بلئیرء جمہوری ادارہ ڈالچار کت انت ء برطانیہء ڈنی شوربندیانی وسیلہء ایدگہ ملکانی سرء سان دور دات۔

سیاستء تہء کردارانی ہاسیت جمہوری رہشونان چہ ڈیکٹیٹر لیڈرشپ گیش اثرمند بنت۔ پہ درور گوریچانی کوریاء تہء کم جونگ ء کم سنگ ہمے ہاسیتانی واہند بوتگ انت۔ یا ہٹلر، اسٹالن یا ملٹری زورشاہ، انچوشکہ پاکستانء ملٹری ہکومت ڈنی شوربندیانی سرء گیش اثرمند کن انت۔ سیاسی رہشونان ابید سیاسی کردار انچوشکہ کینان، پیری کسنجر ء ایدگہ سیاسی کردارانی لیکہ سرجمیں دنیاے سیاسی تبء مٹینگء مانزمان بوتگ انت، آیانی کرء اینچو واکداری بوتگ کہ آیاں یکیں وهدء جنگ چست کنگ ء دومی نیمگء آیانی پیسلہء سببء جنگ ہلاس ہم بوتگ انت۔ سرد جنگء

کنائے کنٹنمنٹ پالیسیء سببء سویت یونینء بنہشت ہلاس کت ء پٹری کسنجر ء کرد امریکہء سیاستء تہء ہجر ڈالچار کنگ نہ بیت۔

انساپء جنگ چیا گشت؟ (What's just war?)

جنگ بہ ہک بہ بیت یا ناہک، بلے ریاستانی واستہ جنگ کنگ انساپء بستارےء واهند انت۔ جنگ کدی کانودی داہرہ کارء تہء بوت کنت؟ جنگء تہء اخلاقیات نامیں چیزے ہست؟ یا جنگ چندیں جاورانی بنیاتء کنگ بیت؟ آکجام چیز انت کہ جنگء پاد آہکء سبب جوڑ بنت؟ انساپء جنگ، جنگء ہما دروشم انت کہ جنگء کانودی ء اخلاقی بنیاتء جائز کنت۔ جنگء واکداری ہر کسی گورء ہست انت بلے اے واکداری اخلاقیاتء سیمسراں چہ ڈن در مئیت۔ ایشیء ابید، نورمیٹب سیاسی لیکہ سازء ردء بازیں کارہبندء بنیاتء ریاست جنگء پیسلہء کن انت۔ ایشیء واستہ المی انت کہ یک انساپء کازے بہ بیت، اے انساپء کاز مسالء ہبرء وتی دفاع ء دگرانی دفاع بوت کنت۔ انساپء جنگء یک رہبندے ہمیش انت کہ ہما ریاست جنگء بندات کنگء ارادہ شر بہ بنت، آیانی مکسد ایمنی آرگ بہ بیت، گڑا راستی ہے وڑ انت؟ امریکہ اوگانستان ء عراقء تہء ایمنی آرگء پہ لانکء بندیت ء روت۔ انچو گش انت جنگء تہء جنگول ء لگور وت پدر بنت۔ جنگء تہء لس مردمان ہج نکسان مہ بیت ء دنیا ء ہج جنگء تہء چوشیں مسال دست نہ کپتگ کہ لس مردمان نکسان نہ وارنگ۔ دومی جہانی جنگء پوجاں گیش لس مردم جنگ بیت۔ ایمنیں حکومت سلامت انت بلے مردم دنیا ء تہء مسترین انسانی گچلانی دیمپان انت۔ جنگ بہ ہک بہ بیت یا پہ ناہک مردمانی گرگ المی شے انت۔ انساپء جنگ چو اپلاتونء مسالی ریاستء وڑء انت۔ ہے انساپء جنگء جند ہم جواز دیگ بوتگ۔ 1949ء جنیوا کنونشن پیش کنگ بیت، اے کنونشنء مردم، زہگ ء جنگی کیدیاں ہج نکسان دیگ مہ بیت۔ بلے مرچی ٹیکنالوجیء سرء کشگ، جوہری اسلاہ، بارودی سرنگ، کلسٹر گالہ باود ء ڈرون اسٹرائیک مرچی چاگردء اخلاقی کانودء لگتمال کنگء انت۔ چاغیء سرء ایٹمی تراک کنگ بیت، اودا مرچیء دانکہ زمین، مردم، کشارکاری ء مال ء دلوتانی وڑ وڑیں جنجالانی

آماج انت۔ چاغیء شومک ء پوستء وباء انچیں لس نادراپی جوڑ بوتگ انت، اگان انساپء جنگ نامیں چیزے بوتیں گڑا بلوچ لس مہلوک ہر روچ ہمے ریاستی کشت ء کوشء آماج انت۔ امریکہء ایٹم بمبء چہ جاپانء حکومتء رپورٹء ردء 250۰000 مردم تباہ ہونگ۔ یا ڈرون اسٹرائیک انت کہ ڈرون انساپء جنگ انت یا ناں؟ ڈرون اسٹرائیکء ریاست گیش نن اسٹیٹ اکثران سرء کارمرز کنگء جوازء دینت۔ اولی پانڈگ ایش انت کہ ڈرون اسٹرائیکء کارمرز کنگء ریاست کم نکسان ور انت یا کہ ناں۔ ڈرون اسٹرائیک ہما اسٹرائیچی انت کہ ریاست وتی ٹارگتء زوتاں گپت کنت۔ مسالء ہبرء یمن، سومالیا، اوگانستانء وژیں زمینء سرء وتی پوجء دیم دیگء گیش ڈرون اسٹرائیک کنگ ارزانتر انت۔ ڈرون وار فئیرء ترس ہمیش انت کہ ڈرون وار فئیرء تہء کولیٹرل نکسانء سرء بیسہ دار انت۔ ڈرون وار فئیر کولیٹرل نکسانء دلہڈی دنت۔ کولیٹرل نکسان ایش انت کہ ہما ٹولی، تپک یا راج کہ آیاں جنگاں گوں ہج سیادی نیست بلے جنگء چہ نکسء ابید مر آنت ء کشگ بنت۔ زورگیریں ریاست ہمے جوازء دیمء کار انت کہ ڈرون اُرش ہمیشکہ کنگ کہ دانکہ لس مہلوک کم نکسان بہ وارت ء ناشرکار گیش بلے ہالانکہ چارگ بہ بیت گڑا ڈرون اُرشاں درستاں گیش شہری نکسان ور انت۔ مسالء ہبر ایران پنجگورء سرء ارش کنت ء لس بلوچ اے ارشانی زدء کاینت ء نمیران بنت، بلے ایران اے ارشء کالیٹرل نکسانء سبے سرید بیت۔

مرچیگیں دورء انساپء جنگء مستریں ڈرون وار فئیرء ابیدء انسانی دزمانجنیء گوں کنگ بیت۔ انسانی دزمانجنیء جواز ہمیشکہ ارزشت دیگ بوتگ پرچا کہ مرچیگیں جنگ میاں استمانی جنگ جوڑ بوتگ انت۔ مسالء ہبرء یورپء ریاستء مڈل ایسٹء سول جنگانی تہء بہر زرتگ کہ ما عیسائیانی پاسپانیء کنیں۔ روسء 2014ء کریمیاء سرء ارش کنگء ہمے جوازء دنت کہ آئیء کریمیاء تہء روسء مردم کہ ہست انت روسء زبانء گپ کن انت گڑا ہمایانی پاسپانی کنگ بہ بیت۔ انجوشکہ روسء صدر پوتن وت گشیت کہ کریمیاء سرء پوجی دزمانجنیء مراد روسی ٹکء مردمانی پہازگء پہ کنگ بوتگ۔ اشیء ابید کوسوو ء لیبیاء انسانی دزمانجنیء جواز دیگ بوتگ۔

جنگ چیراندی کنگ یا سرزاہری؟

گواچن پسندانی نژء جنگ یک اژدری شے ے، اے انچیں شے ے کہ گرء دار کنگ بیت بلے ہلاس کنگ نہ بیت۔ آشیء Prisoner dilemma ے تہء پیش دارگ ے جہدء کن انت کہ ہمک ریاستانی پائدگے واستہ جنگے بہنشت ایر کنگ بیت کہ ریاست ہما شوربندیاں گچین کن انت کہ آمیاں استمانے واستا جنگ پیدا کت بہ کن انت۔ سکیورٹی ڈیلیمہ تہء یک ریاستے اگان وت سکیورٹی شریں ارادہء واستہ شر بہ کنت ء دومی ریاستے نکسان دیگ مہ لوٹ انت بلے دومی ریاست انگت جیڑپانی ہلاپء وتی سکیورٹیء شر کنگے انت۔ prisoner dilemma بہ بیت یا سکیورٹی ڈیلیمہ دوئیں جنگے سکین دینت۔ بلے جست اش انت کہ مرچگیں تاکتوریں ریاستانی کرنے سکیورٹی ڈیلیمہ ہست انت؟ یا چوشیں ریاست ہست کہ وتی پہارگے نوکیں اتحاد جوڈ بہ کنت، اسلاہ جوڈ بہ کنت ء وتی پوجے الرثے پوزیشنے بہ کنت، گڑا دومی ریاستے جیڑہ راست نہ انت؟ اے لہتیں جاہاں بوت کنت ء لہتیں جاہاں بوت نہ کنت۔ مسالہ ہبرء امریکہ گشیت نیٹو یک دفاعی اتحادے ء روسے ہج تاوان نہ دنت۔ نیٹوے پوجے روسے کش ء کرے بیارایت، ڈرون آپریشن بہ کنت، روسے دریاء تہء پوجی آپریشن بہ کنت گڑا روس اشے وتی سکیورٹیء جیڑپے من ایت؟ اگان روسے جیڑ ات کہ آئیء کاؤنٹر کنگ ء سرکل کنگے وستہ نیٹوے یک مزنیں شوربندی ے یا امریکہ آئیء سیمسرانی نزیکے وتی پوج ء جنگی ٹینکاں کارایت گڑا اش سکیورٹی ڈیلیمہ جیڑہ انت۔ نیٹوے شاہیگان کنگ ہما ریاستانی واستہ پائدگ انت کہ آئیٹوے گون ہوار بوگے لوٹے دار انت بلے روسے واستہ یک بیہارے۔ روسے اشے جواب 2014ء کریمیا تہء دات ء پدا یوکرینے۔ اگان ما ایران ء امریکہ سیادیء بچار این گڑا امریکہ ہیاں ہمیش انت کہ ایرانے سرے معاشی بندش، ہکومتے بیہار دیگ، جوہری انفرا اسٹرکچرے سائبر ارش کنگ، دمگے تہء اتحاد جوڑ کنگ، یا اسرائیل جیڑیت ایرانے سائنسدانے کشگے آئیء سکیورٹی گیش شرتر بوت کنت۔ یا سعودی عرب جیڑ ایت یمنے تہء پترگے گون سعودی عرب گیش پھریز ات بوت کنت۔ نوں ایران اشان عملے وتی سکیورٹیء واستہ یک مزنیں بیہارے سما کنت ہمیشکہ حزب اللہ، حماس، ہوئی ء ایدگہ پراکسیء دروشمے دنیاے آپی راہانی بند کنگے گون مڈل ایسٹے تہء جوہری ڈیٹرنسے واہند انت۔ ایران ہمے پراکسی گروپانی

دروشمء امریکه ء اسرائیلء چیلنج دیگء کوشستء کنگء انت۔ مڈل ایسٹء تہء ایرانء جنگی اسٹرائیجی مرجی مڈل ایسٹء تہء جنگء دارگ نیلگء انت۔ ایران انوں سرجمیں مڈل ایسٹء تہء وتی سکیورٹی جوڈشے جوڑ کنگء انت، نون اشیء واسته المی انت کہ ایران مڈل ایسٹء عرب حکومتء وتی دستء بہ کنت۔ ایران وتی اے اثرائیجیء تہء گیش سوہمند بوتگ، پرچا کہ انوں بغداد ایرانء دستء انت، دمشق، بیروت ء ثناہ ایرانء پروکسی گروپانی دستاں انت۔ سعودی عربء یک مسترین ترسے ہمیش انت کہ یمنء اگان هوئی مہکم بہ بنت گڑا هوئی سعودی عربء واسته دومی حزب اللہ جوڑ بنت۔ ہمیشکہ 2014ء هوئی سعودی عربء سیمسرء نزیکء کاینت گڑا سعودی عربء تہء ترسے ودی بیت۔ پروکسیء کارمرز کنگء یک سپے اش ہم بوت کنت کہ ایرانء کرء بودشت نیست کہ آ امریکهء کاؤنٹر بہ کنت، نون اے پروکسی گروپانی سرء ایرانء یک مکسدے ہمیش انت کہ امریکهء سامراجی ارادہاں کاؤنٹر بہ کنت۔ ماں بندپترے سیاستء تہء یک ریاستء گون یا رچء گون ہرچی کہ کنگ بہ بیت گڑا بیہال کنگ نہ بیت۔ ایرانء ڈنی کنٹرولء یک دردناکیں یاتے گون انت، ہمے ڈنی ریاستء ایرانء سرء پیسرء حکومتء ہمے ہیال ء قومی ارزشتء ایرانء سیاسی وارفتیرء شکلے داگ ء مرجی سامراجیتء ہلاپء جنگ کنگ ایرانء لیکہ انت۔ امریکه ایرانء ہلاپء نفسیاتی آپریشنء دروشمء وتی ملٹری آپریشنء جنزینگء انت۔ ء ایران ملٹری چست ء ایراں اسٹرائیجیء دروشمء وتی پروپگنڈا ء نفسیاتی وارفتیرء جنزینگء انت۔ 2003ء پیسر عراق ایرانء واسته یک بیہارے بوتگ بلے اے بیہار امریکهء جندء وت ہلاس کت۔ اشیء پد ایرانء عراق وتی سکیورٹیء ہاترء یک نگاپے ایر کنت۔ ایرانء پدا شیہ ء سئی وتی جنگی اسٹرائیجیء کامیاب کنگء کارمرز کتگ انت۔ ایران انوں مڈل ایسٹء گیشترین ریاستانی جاہء گرگء انت۔ ایرانء انچو بودشت ہست کہ آ ریاستانی تہء جیزہ پیداک بہ کنت، پروکسی گروپء ابید سیاسی گروپ جوڑ بہ کنت ء ایدگہ ملکانی سرء سان دور بہ دنت۔ مسالء ہبرء عراقء تہء باتء حکومت پرشت گڑا ایران اپوزیشن گروپء کمک کنت۔ ایرانء تجکیء صدام حسینء ہلاپء گرد کمک کتگ انت۔ مسالء ہبرء ایران وتی اتحادیاں گون کمک کنت کہ پارلیمنٹء بیا ات، اے اتحادی متحد عراقی اتحادء دروشمء کاینت ء 2005ء اکثرتء گچینکاریء باج بر انت۔ اے حکومت عراقء واسته نوکیں رھبندے جوڑ کنت، جوشکہ اے رھبند ایرانء مکسدانی بنیاتء جوڑ

کنگ بیت۔ اے جنز ایشیاء تہہ ہم گندگ بیت، انچوشکہ امریکہ نیٹ ورک، بوجی بُنجل، نیول ء بالی موجودگی ء سیاسی سان چین ء واستہ یک مزین بیہارے۔ ہمیشکہ چین ء یک مستریں کوشستے ہمیش انت کہ وتی بوجی بنجلان گیشاں گیش بہ کنت، ہمیشکہ چین ایشیاء تہہ اسٹیٹس کوہ بدل کنگ ء کوشست ء انت۔ مرچی چین بوجی ہوالہ سک باز توانا انت، انچوشکہ زرباری چین ء دریاہ ما درورہ دیست کت کنیں۔ اے عمل چین ء ہمساهگاں یک ترسے پاد کنگ ء انت، آترس ریاستاں امریکہ نیمگ ء برگ ء انت ء امریکہ رھشونی ء وتی جتائیں ملٹری فورساں مہکم کنگ ء انت۔ بندبتر چوشیں مسالاں چہ پُر انت، پہ درور 1962 ء کیوبا ء مژائل کرائسزے جان ایف کینڈی ء نکیتا خروشچوف سکیورٹی ڈیلیمہ ے سما کن انت، ء نیوکلر جنگ ء نیمگ ء وتے پھریز انت۔

قیدی ڈیلیمہ ء سکیورٹی ڈیلیمہ پد مرچیگیں سیاست ء تہہ ڈٹرنٹ ء مزین کردے ہست انت۔ ڈٹرنٹ ہما ترس انت کہ اے ترس ء وسیلہ ء جنگ دارگ بیت۔ بازیں جاہاں گندگ بیت ڈٹرنٹ ء پالیسی ء چہ مزین ریاستانی میان ء جنگ داشتگ انت، انچوشکہ روس ء امریکہ۔ بلے راستی ایش انت کہ ڈٹرنٹ ء ریاستانی میان ء اسٹراٹیجک مکابلہ ہلاس کت نہ کنگ۔ 21 کرن ء ڈٹرنٹ کجا اوشتاتگ یا ڈٹرنٹ جنگ ء کنٹرول کنگ ء ناکام بوتگ؟ انوں امریکہ ء ڈٹرنٹ پالیسی ء تہہ اگاں ما بچار این گرا سما بیت امریکہ انگت ء داں سرد جنگ ء ڈٹرنٹ پالیسی ء کارمرز کنگ ء انت۔ گڑا امریکہ ء ڈٹرنٹ ء ایران داشت کنت کہ اسرائیل ء سرے دوبر ارش مہ کنت؟ گڑا امریکہ ء ڈٹرنٹ ء انڈیا داشت کتگ کہ روس ء کرے گیس ء تیل بھا مہ زوریت؟ انوگیں سیاست ء تہہ ڈٹرنٹ بازیں جاہاں انگت ء داں مہکمیں رنگے ہست انت، روس ء امریکہ ء دیم پہ دیمی جنگ ء یک سببے کہ دوئیں ریاستانی ڈٹرنٹ انت، ایران ء اسرائیل انگت ء داں مزین جنگ ء نیمگ ء نہ روگ ء یک سببے ڈٹرنٹ انت۔ دومی نیمگ ء دنیا ء میان ء نیوکلر ڈٹرنٹ ء سان سک باز انت۔ امریکہ شرزانت کہ دنیا ء تہہ نوں ہمک ریاست وت نیوکلر اسلامانی واہند انت، ہمیشکہ آیانی سرے ڈٹرنٹ ء پالیسی ء کارمرز کنگ آیانی جندے ڈٹرنٹ ء سوال پیداک بیت۔ چین ء انڈیا ایشیاء تہہ مزین ریاست انت، دوئیں نیوکلر اسلاماء واہند انت بلے دیم پہ دیم جنگ کت نہ کن انت پرچا کہ ایشی ء ہم یک سببے ڈٹرنٹ انت۔

انوکین دنیاہ ہرچ چیز وین نائیزیشن بوگہ انت۔ دنیا گیش پیچدگ ء معاشی ہوالہہ یکہ دومیہ گون نوزیک انت۔ سرد جنگہ اگان سوئیز کینالہ سرہہ جیڑہ پیداک بوت گڑا بوت کنت مصر، فرانس ء برطانیہہ تاوان رستگ۔ بلہ مرچی چوش نہ انت مرچی اگان ریڈ سیہ سرہہ جیڑہ پیداک بیت گڑا سرجمیں ریاست متاثر بنت۔ جنگ چیری چیزے نہ انت بلکین سرزاہری چیزے، جنگ چیر بوت نہ کنت۔ جنگ یک روانیہ تہہ انت، انسان اشیہ سانہ وتہہ دور داشت نہ کنت۔ مرچی چین یمنہ جنگہ وتی نہ کنت بلہ جنگہ چین وتی کتگ۔ اے جنگہ چینہ سرجمیں کاروبار وتی کتگ، ہمہ یکجہہ بوگہ چاگردہ بگر ڈٹرنٹہ اسٹرائیچی اثرمند کتگ انت۔ مرچیگیں سیاستہ یکہ مسترین چینجہ تہنا مزین تاکت جوڑ بوگہ نہ انت ء نئیکہ ٹیکنالوجیکل اسلاہہ مسترین اڑاندے، بلکین ڈٹرنٹہ سببہ مسترین اڑاند دنیاہ تہہ ودی بوگہ انت۔

اگان ما روسہ بچار این گڑا مرچی روس سیاسی ریڈنگہ اسٹرائیچیہ بنیاتہ بے گمانی ریاستانی سرہہ ارش کنگہ انت ء ہمہ ریڈنگ اسٹرائیچیہ وسیلہہ وتی سیاسی مکسداں پیلو کنگہ انت۔ ریڈنگ اسٹرائیچیہ تہہ کنونشنل آپریشن، اسپیسہ مکابلہ، معاشیت، رسانکدر، سفارتکاری ء پوجی فورس درست ہوار انت۔ انچوشکہ روسہ چیف آف جنرل اسٹاف گشیت کہہ جنگہ واکداری بدلہ بونگ انت۔

ریاست وتی سکیورٹیہ ہاترہ اسلاہہ انڈسٹریہ چیا گیش دلگوش دنت؟ چیا معاشی پابندیہ چہ گیش نیوکلئر پروگرامہ سرہہ پابندی مسترین جیڑہ انت، زاناں ریاستانی کرہ نیوکلئر پروگرامہ بندات کنگہ ابید دگہ گچین نیست؟ انچوشکہ کمال قرزئی گشیت کہہ ایرانہ کرہ نیوکلئر بمبہ جوڑ کنگہ ابید دگہ گچین نیست۔ مسالہ ہبرہ ہمہ ایران بونگ کہہ آئیہ نیوکلئر پروگرام ہرام لیکہ اتگ۔ بلہ 2021ء ایران اے گپہ دیمہ کارایت کہہ آئیہ نیوکلئر پروگرامہ سرہہ کار کنت۔ جنگی چاگردہ تہہ بہار روچ بہ روچ ترندتر ہوان انت۔ انون روس ء یوکرینہ جنگ، چین ء تائیوانہ جنگ ء اسرائیل ء پلستینہ جنگہ تہہ گیشی ء ترندی آیان انت۔ اشیہ ابید جنگہ انڈوپسیفکہ ہمہ سر بوگہ انت۔ انون انڈوپسیفکہ تہہ امریکہ ء چینہ مکابلہ بوگہ انت۔ بائد ہمیشہ انت دوئیں تاکتانی اسٹرائیچیہ ایمن، آسودگی، وشہالی ء معاشی دیمروئیہ سرہہ بوتیں۔ اسٹرائیچیہ پوجی ء جیوپولیتیکل داہرہہ چہ در بیت گڑا معاشی ء موسمی بدلیہ داہرہہ تہہ ہمہ بوتیں۔

بلے ایشیاء جاہء آکس "اے یو کے یو ایس" جوڑ کنگ بوت، امریکہ ء برطانیہء چہ نیوکلئر ابدوز انڈوپیسیفکء آرگ بوت انت ء آکس ء مستریں مکسد چینء پوجی تاکتء کاؤنٹر کنگ انت۔ امریکہء 2022ء انڈوپیسیفکء اسٹراٹیجیء یک نکتہ ے انڈوپیسیفکء سکیورٹی بوتگ۔ انڈوپیسیفکء ریاست چوں وقی سیادیء امریکہ ء چینء میانء بیلنس دار انت؟ زاناں یک ریاستے پہ درور امریکہء گوں پوجی سیاسی بہ داریت گڑا باندا چینء ردعمل سخت بہ بیت؟ یا اے ریاستء سرء پوجی ڈٹرنٹے جوڑ بہ کنت گڑا اے ریاست کجام پوزیشنء بیت؟

امریکہ ء چینء نیول بیلنس آف پاور پوجی دروشمء بوگء انت۔ انچوشکہ چین زرباری دریاء روچ پہ روچ پوجی چست ء ایر بوگء انت۔ امریکہء ہمک وهدء وتء را یک پیسیفک تاکتے لیک اتگ ہمیشکہ امریکہ انڈوپیسیفکء تہء وتء موجود کنگء واستہ پوجی ہوالہء جاپان، تائیوان، فلپائن ء انوں اوکیناوا ء تہء نوکین میرین کور رجمنٹ ءے جوڑ کنگ۔ ہمے ڈولء آسٹریلیا ہم امریکہء پوجء جاگہ دیگء انت۔ امریکہء ابدوز انڈوپیسیفکء ہمک ریاستء سر بوان انت۔ انوں امریکہ انڈوپیسیفکء ہما ریاستاں گوں سیاسی سیادی جوڑ کنگء کوشسء انت کہ امریکہء مزنیں سلانے نیست انت، انچوشکہ پاپوانیوگنیء گوں انوں یک سکیورٹی معاہدے کنگ ءے۔ انچوش گش انت کہ انڈوپیسیفکء تہء 2023 مستریں مئیء سالے بوتگ۔ مئی ایش انت کہ امریکہ انڈوپیسیفکء تہء وقی پوجی ء کسانیں یونٹ ء بلاکء دروشمء ایر کنگء انت۔ اشیء زانگء ابید کہ تائیوانء جیڑہ ہست انت بلے انگتء تائیوانء اسلاہ دیگء انت۔ انڈوپیسیفکء تہء امریکہء یک پالیسی ے چینء " فرسٹ آئی لینڈ چھن" (First island chain) ء چہ دور کنگء انت۔ " فرسٹ آئی لینڈ چھن" ء تہء ہما زروان (جزیرہ) کاینت کہ آیشیا مین لینڈء نزیکء انت ء کیناوا، تائیوان، جاپان ء فلپائن ہوار انت۔ گڑا چینء پدا "سکینڈ آئی لینڈ چین" (Second island chain) کہ گوام، روبرکتی پاپوا ء ایدگہ ریاست ہوار انت وتء را سر کنگء کوشسء کنگء انت؟ یک چیزے پدر انت کہ امریکہ اگاں اے ریاستاں پوجی کمک بہ دنت ء وقی پوجء اودء سر بہ کنت، ء چینء کش ء کرء وتء سر بہ انت گڑا چین کجام ریاستانی سرء وقی ڈٹرنٹء پدر کنت؟ کجام ریاستء پوجی ء اسلاہء ہوالہء ببہار دنت؟ امریکہء یا ہمے انڈوپیسیفک ریاستاں؟ انڈوپیسیفک ریاستانی سلاہبند بوگ آیبانی ہکء انت؟ مسالء ہبرء باندا یا پونشی چین

بے ریائیں پالیسی ے بہ زوریت گڑا امریکہ ہمک انڈوپیسفک ے ریاستانی سکیورٹی دیگ ے پہ ہرچ کت کنت؟ اگان چین تائیوان ے سرے ارش بہ کنت گڑا امریکہ جنگ ے ہوار بیت؟ اگان امریکہ ہوار بوت گڑا جنگ ے دروشم بدل بیت ے جنگ پدا تائیوان ے چین ے میان ے نہ بیت، جنگ پدا دنیا ے دو مستریں تاکت امریکہ ے چین ے میان ے بیت؟ انوکیں جنگ ے چوناہا داہریہ نیست۔ اگان داہریہ بوت گڑا ہلاس کنگ بوت گ انچوشکہ سرد جنگ ے امریکہ ے سویت انٹرمیڈیٹ رینج نیوکلر فورس معاہدہ ے تہ ے 311 میل ے مائل زمین ے سرے ایر نہ کن انت، سرد جنگ ے تہ ے اے معاہدہ ے یک داہریہ بیت۔ بلے اے داہرہ ے ڈونلڈ ٹرمپ ہلاس کنت ے امریکہ ایشیا ے ہرچ کنڈ ے وتی پوجی بوجل ے مائل ایر کنت۔ انوں امریکہ ے پوجے دو لیول ے وتی ڈٹرنٹ جوڑ کنگ انت۔ اولی پٹروننگ انت ے دوئی ے سرے وتی پوجانی بودشتاں مہکم کنگ ے انت۔ انچوشکہ چین زبیری دریا ے امریکہ فلپائن ے جاپان ے گوں، اوکیواوا زروان آپ ے جنگی جہاز ے آپریشن ے بھر زورگ ے انت۔ مرچی سیاست ے جیوپولیتکس ملٹی پولر انت، پہ درور اگان ایران ے آذربائیجان ے میان ے جنگ بندات بہ بیت گڑا روس ے پوزیشن چی بیت؟ اسرائیل چی پانڈگ چست کنت؟ ترکی ے کرد چی بوت کنت؟ جنگ ملٹی پولر انت۔ جنگ ے ہاسیت ہمیش انت کہ جنگ ہمک وھد ے سخت نہ انت۔ بازیں جاہاں جنگ ڈن ے چہ سخت انت، انچوشکہ روس ے یوکرین، اسرائیل ے پلستین ے۔ بلے دنیا ے جنگ بس ایش نہ انت، ایران ے آذربائیجان ے تہ ے جنگی جیڑہ هست انت۔ ایران ے آذربائیجان ے ہمک وھد ے یکے دوئی ے ہلاپ ے پوجی زہرشانی ے وتی پدر کن انت۔ 2020 ے کہ ناگورنو قراباغ ے جنگ ہلاس بیت گڑا ایران ے پاسداران ے انقلاب ے فورس آذربائیجان ے سیمسر ے نزیک ے پوجی مشق ے بندات کنت۔ وھدے پاسداران ے انقلاب ے فورس دریا ے اراس ے تہ ے نیک پونٹون پھلے جوڑ کنگ ے بندات کنت گڑا چریشی ے چہ جیڑہ انجو ہراب بنت۔ اے دریا ے واستہ دوئیں ریاست جنگی جیڑبانی آماچ انت پرچا کہ ایران گشیت منی انت ے آذربائیجان گشیت منی انت۔ ایشی ے ابید یک درورے ترکی انت کہ ملٹی پولر جنگ ے ہوار انت۔ آرمینیا ے آذربائیجان ے جنگ ترکی ے وتی کتگ۔ ایران ترکی ے آذربائیجان ے زنگیزور راہداری ے کاؤنٹر کنگ لوٹ ایت۔ پرچا کہ اش راہداری ایران ے زبیری قفقاز ے چہ دور کنت۔ میان استمانی سیاست ے تہ ے چوشیں ریاست نیست کہ آئی ے یکے دوئی ے گوں جیڑہ مہ بیت۔ اگان چین ے روس یک نیمگ ے شریں سنگت انت ے یکے دوئی ے گوں کاروبار کن انت بلے دوئی نیمگ ے یکے دوئی ے

گوں زمینی جیڑھانی آماج آنت، انچوشکہ بولشوی یسر سسکی زروانء جیڑھ۔ 2023ء چین وتی نکشہء تہء اے جاہاں ہوار کنت ء روس پدا ایشاں رد کنت۔ گپ ایش انت کہ لہتیں جنگی جیڑھ دوئیں نیمگء اوپن سیب انت ء لہتیں ڈیین سیب انت۔ سنٹرل ایشیا وتی جیوبولیٹکسء سببء چہ یک ارزشداریں دمگے زانگ بیت۔ 1991ء پد سنٹرل ایشیاء جیواسٹراٹیجیء تہء مزین مٹی ء بدلی کیت۔ اے مٹی ء بدلیانی تہء یک بدلی ے ایش انت کہ سنٹرل ایشیاء جیوبالیٹکس ملٹی لیٹرل بیت۔ نوکیں ء بازیں دگہ تاکت اے زمینء سرء وتی سانان دور دیگء کوشستء کن انت۔ اسلء اے بدلیانی بوگ چوناہا الی انت پرجا کہ روس 1991ء ایشانی سرء وتی سانء داشت نہ کنت گڑا ایدگہ ریاستاں پہ راہ ہموار بیت، اے ریاستانی تہء اولی ریاست ترکی بیت کہ سنٹرل ایشیاء تہء دور کنت۔ چوناہا اگان ما بچار این گڑا روسء سان کدی ہم ہلاس نہ بوتگ البتہ نزور بوتگ انت۔ دومی نیمگء چینء ہمے نزوریانی سببء پائڈگ چست کتگ۔ گپء متلب ہمیش انت کہ روسء مکابلہ سنٹرل ایشیاء تہء چینء گوں ہست انت۔ مرچی چین سنٹرل ایشیاء مستریں تجارتی تاکت زانگ بیت، بائی لٹرل ء ملٹی لٹرل معاہدہء وسیلہء وتی جیوبولیٹکل ء جیواسٹراٹیجک پائڈگء دیمروئی دیگء انت۔ دومی نیمگء روسء گوں ملٹی لٹرل معاہدہ ء ادارہ انچوشکہ شنگھائی کمیٹی گل ء برکسء دروشمء روس ء چین امریکہء چیلنج کنگء انت۔ ہمے ڈولء چین سیمی نیمگء روسء وتی سرء چمدار کنگء انت۔ 2023ء چینء سروکیء سنٹرل ایشیاء سروکی اجلاس بیت۔ اے اجلاسء 19 ملٹی لٹرل ڈاکیومنٹ بنت، 54 معاہدہ بنت ء درکمیء پہ 19 مکینزم دزند کنگ بوت۔ سیاسی ء معاشی پائڈگء ابید چین سنٹرل ایشیاء تہء روسء را سکیورٹی ہوالہء ہم چیلنج کنگء انت۔ اشیء یک درورے ہمیش انت کہ چین سنٹرل ایشیاء ریاستاں گوں ، علیدیگی پسندی، انتہاپسندی ء سائبر سکیورٹیء ہلاپء معاہدہ کتگ۔ ایشاں چہ زانگ بیت چین روسء پوجی ہوالہء ہم چیلنج کنگء انت ء روسء واستہ سنٹرل ایشیاء دمگ واکداریء یک ء تہنائیں وسیلہ انت۔ ہستیں وهدء سنٹرل ایشیا ریاست ہما یک ء تہنائیں ریاست انت کہ روسء اسٹراٹیجک ء پوجی زورتاں پیلو کنگء انت۔

سیمی جہانی جنگ چی انت؟

جنگِ تبِ تہہٴ مرجیگیں میاں استمانی سیاستِ دروشم بدل انت، راجانی قبضہ کنگِ دروشم بدل انت، مزن مزنیں ملٹی نیشنل کارپوریشن نزوریں راجانی مال ء مڈیاں لٹ ء پل کنگِ انت۔ میاں استمانی ادارہٴ تہہٴ بس واکدارانی گپ گوش دارگ بنت۔ نوں انسانی هکانی گپ تہنا دروگیں کسہے۔ چوشیں زمینے پشت نہ کپتنگ کہ جنگ اودہٴ سر مه بیت۔ یوکرین جنگِ سرجمیں یورپِ سیاستِ سرہٴ مزنیں سلاز دور داتگ۔ یا 13 اپریل ء ایرانِ بیرگیری ارش بہ بیت، بلے زانتکار انگتہٴ گش انت کہ اے سیمی جہانی جنگِ نام دیگ نہ بیت۔ بلے اش جنگ بس یوکرین ء روس ء نہ انت اسرائیل حماس، اسرائیل ء ایران، چین ء تائیوان، هوئی ء ریڈ سیء جیڑہ، آذربائیجان ء ایران یا آرمینیا ء ایدگہ بازیں جنگ آوکیں وهدہٴ اوپن سیب بنت۔

بلے جہانی جنگ چی وڑہٴ گیشینگ بہ بیت؟ جے ایس سوڈھیء هیالہٴ جہانی جنگ ہما جنگ انت کہ اشانی تہہٴ مزنیں تاکت یا جیواسٹرائیجک تاکت جسدانکی بنیاتہٴ ہوار بہ بنت، نوں ما شما چار این کہ انوں میاں استمانی سیاستہٴ تہہٴ اے تاکت روس، چین ء امریکہ انت۔ تھی وهدی اے جسدانکی بنیاتہٴ جنگہٴ ہوار مه بنت گڑا انوگیں جنگ سیمی جہانی جنگ گشگ نہ بنت، پرچا کہ مڈل ایسٹہٴ جنگانی تہہٴ ہم اے سئیں یکے دومیء ہلاپہٴ جسدانکی بنیاتہٴ جنگہٴ نہ انت۔ میجر جنرل ڈاکٹر شاشی استانہٴ گشیت انوگیں جنگ سرد جنگ گشگ بنت بلے جہانی جنگ گشگ نہ بنت۔ آئیء هیالہٴ انوگیں سرد جنگ دو بہرہٴ تہہٴ گندگ بوگہٴ انت۔ اولی بہرہٴ سرد جنگ انگتہٴ داں روس ء امریکہء میانہٴ بوگہٴ انت ء دومی بہرہٴ سرد جنگ امریکہ ء چینء میانہٴ بوگہٴ انت۔ اولی بہرہٴ سرد جنگ contact Kinetic warfare ء دروشمہٴ بوگہٴ انت، اشیء تہہٴ روس ء یوکرین مزائل ء ڈرون کارمرز کنگہٴ انت، روس نیٹو ہم یک نہ تجکین کنگہٴ انت۔ اشیء تہہٴ دوئیں نیمگہٴ پروکسی جنگ، انفارمیشن جنگ، سفارتی جنگ، ڈرون وارفتیر، معاشی جنگ ء سائبر وارفتیرہٴ دروشم ہوار انت۔ بلے سرد جنگہٴ دو جتائیں تب انت کہ ہستیں وهدہٴ جزگہٴ انت۔ اشیء تہہٴ امریکہ ء چینہٴ نیامہٴ تجارتی

جنگ، انڈوپیسفک تہء فورس کارمرز کنگ۔ نو اے دوئیں بہرء یکجاہ بکن این گڑا ملٹی ڈائی منشنل جنگء نام دیگ بیت۔ مرجیگیں میاں استمانی سیاستء جنگ ملٹی ڈائی منشنل جنگ انت، سیمی جہانی جنگ نہ انت کہ ہال (information) ء بگر سائبر فورس، سفارتکاری، ہائبرڈ جنگ درست ہوار انت۔ سیاستء تب ملٹی ڈائی منشنل انت ہمے ڈولء جنگء تب ہم ہمیش انت۔ اگان ما وت بچار این گڑا ہستیں وھدء سیمی جہانی جنگء گنجائش ہست انت؟ سیمی جنگ ہما وھدء بوت کنت وھدے روس، چین ء امریکہ یکے دوئیء ہلاپء دیم پہ دیم جنگ بہ کن انت۔ مسالء ہبرء روس یوکرینء سرء جسدانکی ارش کنگء انت، اگان چین روسء گوں ہوار بہ بیت ء امریکہ یوکرین ء نیٹو گڑا بوت کنت دنیا سیمی جہانی جنگء نیمگء بہ روتیں، بلے انوں سئے ریاستانی جنگ آسانی جیواسٹرائیجک ء قومی ہائدگء ہکء نہ انت۔ مرچی روس ء امریکہء میانء جسدانکی نیوکلئیر جنگ نہ بیت پرچا کہ دوئیں اشانی نکسانء زان انت، بلے سرد جنگء تہء دوئیں یکے دوئیء گوں نیوکلئر وارفتیرء ڈٹرنء دیگء انت۔ یا انچیں جاورے بیت کہ نیٹو وتی جیوکلئر اسلاہاں یوکرینء تہء بہ بارت ء روسء ہستمانء بہ بیہارے بہ بیت، یا امریکہ تائیوانء ٹیکنکل اسلاہ بہ دنت گڑا چین ء روس سیمی جہانی جنگء نیمگء شت کن انت۔ یا پہ درور اگان سیمی جہانی جنگ بوت گڑا دنیا پیسرگیں وڑء دو بلاکء تہء بہر بیت؟ انچوشکہ مئے گورء گش انت کہ روس، گوریچانی کوریا، ایران ء چین یک بلاکء بنت، ایرانء واستہ کہ ایران روسء یوکرین جنگء تہء ڈرون ء پوجی اسلاہ دیگء انت ء چین معاشی کمکء ابید مال ء مڈی دیگء انت کہ پوجی نپ ء سیتانی ہاترء کارمرز بنت۔ بلے ہستیں سیاستء تہء ایدگہ ریاستاں وتی پالیسی بیلنس کتگ انت۔ انچوشکہ انڈیا، خلیج ء ریاست انت، ہالانکہ ترکی یک نیٹو باسکء بوگء ابید روس ء امریکہء میانء وتء را بیلنس داشتگ۔ مرجیگیں ریاست یک بلاکء تہء ہدوکی ہم زورگء انت۔ یورپء تہء ہنگریء وڑیں ریاست یورپین یونینء چہ ناوش انت کہ پرچا یوکرینء کمک کنگء انت۔ زاناں امریکہء تہء 2001ء وھدء ہودناکی ہست انت کہ آیاں بیہار بہ دنت کہ جنگء ہوار بہ بیت؟ یا یورپء جند جنگ ء بُج ات کنت پرچاکہ یوکرین جنگ ء معاشی ء سکیورٹی نزع گیش تاوان یورپء وارنگ ء اسرائیل جنگء ریڈ سئیء جیڑہ یورپء گیش دچار گیجگء انت۔ زاناں چینء ہلاپء روگ یورپء چینکس تاوان دنت۔ پرچا کہ مرجیگیں یورپ چینء گوں انچو یکجاہ انت کہ چینء تہء

معاشی جیڑپے چست بیت گڑا یورپ سان زوریت۔ پرچا کہ یورپ سیمی کنڈکترے واستہ چینہ مهتاج انت ء 90 فیصد سیمی کنڈکتر تائیوانہ چہ زوریت۔ اگان چین ء تائیوانہ جیڑہ آؤکیں وهدء سر چست به کنت گڑا یورپ سیمی کنڈکترے لیولء هوار بیت انچوشکه انون گیسء واستہ۔ اگان مرچی چین مالی تاوانء به روت گڑا یورپ هم روت انت، چین اگان پروپرٹی سیکترے دور دیگ به بیت گڑا میان استمانی مالی نظامء اثر گندگء کایت۔ روس چین ء امریکه یکه دومیء گون جنگ کنگء هب اش نیست، چین روسء واسته وتی سکيورٹیء چیا کرپان کنت، چینء واسته یورپ ء امریکهء مارکیٹ سک باز مانا دار انت۔ چین چیا امریکه ء یورپء گون جنگء کیت ء وتی معاشء تاوان دنت۔ امریکهء تهء بودشت نیست که روسء سرء ارش به کنت، پرچا که روس ء چین سرجمیں نیٹوء چہ گیش تاکتور انت۔

اشیء ابید ایران ء اسرائیلء انوگین جنگء تبء اگان بچار این گڑا اشانی انوگین جنگ یک سگنلنگ (signalling) انت، ایران ء اسرائیل یک دومیء پیگام دیگء انت، تباھکاریء نیمگء روگء نه انت۔ اشانی تهء یک جیڑپے اش انت که دوئیں یک دومیء دیمء یک دومیء نزور پیش دارگ نه لوٹ انت، دوئیں زان انت که اگان دوئیں یک دومیء نیوکلیئر پروگرامء سرء ارش به کن انت گڑا دوئینانی واسته تباھء ابید دگه هچ نه بیت۔ اے وڑء چون بوت کنت که دوئیں نیمگء چہ مزائل جنگ بیت، ڈرون جنگ بیت بلے دوئیں نیمگء هچ نکسان نه بیت۔ پمشکه زانگ بیت دوئینانی مکسد اسٹراٹیجک سگنلنگ انت۔ انون روسء گیشترین واهگ ء هدوناکي رودرانکی یورپء نیمگء انت، چین تائیوان، چین زرباری دریا، ارونا چل پردیشء نیمگء انت۔

ایران مڈل ایسٹء ابید اپریکهء تیاباں هم وتء را ملٹری دروشمء سر کنگء انت۔ پروکسی گروپ، کزاکي، مذہبی ء شیعہ گروپء دروشمء مرجیگیں میان استمانی سیاستء تهء وتء را منارینتگ۔ بلے ایرانء پالیسی فورس، تشدد ء جنگ انت، مڈل ایسٹء تهء ایرانء تاکت جوڑ بوگء سبب جنگ انت، ایران همے گروپانی سرء جنگء گیش دلگوش دیگء انت، ایران عراق ء شامء وڑیں ریاستانی سرء تچکء تچک مزائل ء ڈرون ارش کنت۔ ایرانء مڈل ایسٹء تهء تاکت بوگء یک سبب همے پروکسی انت۔ اشیء ابید ایران انون اسٹراٹیجک سانء واسته جندء بوجء تعینات کنگء انت۔ ایکسس

آف ریسیسٹنس ایرانء تاکت بوگء مسترین شوربندی انت، پرچا کہ اشانی وسلهء ایران امریکه ء اسرائیلء بیهار دات کنگء انت۔ اگان مڈل ایسٹء جندهء بچار این گڑا بُندپترء تہء عثمانی امپائرء پد مڈل ایسٹء تہء ہج ریاستء سرجمء وتی تاکت جوڑ کت نہ کتگ۔ مرچی ماگشت نہ کنہں کہ مڈل ایسٹء جیوپولیتکس کئی دستء انت، ایران، امریکه، چین، اسرائیل، روس یا ترکیء؟ اسرائیل مسالء ہبرء مڈل ایسٹء اولی نیوکلیئر ریاست انت بلے جیوگرافیائی بنہرے نیست۔ سعودی عرب درستان چہ سیرترین ء تیلء ریاست انت بلے امریکهء سانء چہ در نئیت۔ سعودی عربء سکیورٹیء زمہ وار امریکه بوتگ یک سبے ہمیش انت کہ مرچی سکیورٹیء ہوالهء نزور انت۔ سعودی عربء تی وهدی چوشیں بودشت نیست کہ مڈل ایسٹء سیاستء وتی گر ء دارء کت بہ کنت۔ ترکی مہکم بوگء کوشستء کنگء ات بلے روس مڈل ایسٹء چہ ڈن ات، ء ترکیء گردانی جنز ہم ے وار کتگ۔ ترکی کردانی جنزء کاؤنٹر کنگء واستہ کوریجانی شام ء عراق وتی ٹارگٹ کتگ انت۔ روسء 1991 بگر داں 1994ء میاں استمانی جنگانی تہء گار بوتگ۔ یورپء تہء یوگوسلاویہ پرشت، یورپ جیوپولیتکل بدلء آماچ بوت۔ بلے روس اے گوازیء لیبی زانگ نہ بیت۔ دومی نیمگء نیٹو شاہیگان ہوان بیت گڑا روبرگتء پد رودراتکی یورپء نیمگء پیداک بیت۔ رودراتکی یورپ روسء ڈنی شوربندی، جیوپولیتکل ء جیواسٹرائیجیء واستہ سک ارزشت دار انت۔ بلے روس بیوس بیت ء مزین کارروائی کت نہ کنت۔ بلے روس 2000ء وهدء پوجی ہوالهء وتء را مہکم کنگء کوشست کنت ء اے مہکمء چہ جنگء بندات کنت ء اشیء واستہ روس یوکرین، جارجیا ء مڈل ایسٹء تہء شامء گچین کنت۔ مرچی مڈل ایسٹء تہء اگان روسء سانے ہست انت گڑا شامء برورد انت۔ بلے روس مڈل ایسٹء سیاستء تبء مزین وزمے بدل کت نہ کنت۔ بلے یک گپے تچک انت ایران اے دمگء سیاستء تب ء ویلاں گر ء دار کت کنت۔ پرچا کہ ایران مڈل ایسٹء ہمک جاہاں موجود انت۔ بازیں جاہاں گندگ بیت لہتیں ریاست معاشی ہوالهء نزور انت، معاشی پندشانی آماچ انت بلے پوجی شوربندیء ہوالهء مہکم انت، انجوشکہ ایران ء روس معاشی ہوالهء نزور انت۔ بلے اے دوئیں ریاستاں وتی تاکتء دارگء پوجی شوربندیاں کارمرز کنگء انت۔ اشیء ابید امریکهء لہتیں پالیسیاں ایران سک باز پائندگ دانگ۔ مسالء ہبرء ایران ء عراق یک دومیء گوں مکابلہء تہء بوتگ، وهدے امریکه صدام حسینء ہکومتء دور دنت گڑا ایرانء راہ تچک

بیت ء ایران عراق ء مدل ایسٹء سرء وقی ساناں دور دنت۔ رضا شاہ پہلویء وهدء امریکهء ایرانء نیوکلیئر پروگرام وت جوڑ کتگ انت، اشانی سرجم کنگء هاترء کمک ء هم کتگ ات۔ مرچی اے پروگرام امریکهء سر درد جوڑ بوتگ۔ 2018ء امریکی صدر ڈونلڈ ٹرمپ وتء را 2015ء معاہدهء چه کشیت۔ زانتکار گش انت امریکهء نیشنل سکیورٹیء نزورترین کاؤنٹر پالیسی همے بوتگ۔ پرچا که ایرانء کرء یورینیم انچو باز انت که کسانیں مدءء وقی واسته نیوکلیئر اسلاه جوڑ کت کنت۔ وهدے بائیڈن کیت گڑا امریکهء نیشنل سکیورٹیء یک پالیسی ے اے بیت که ایرانء پدا 2015 معاہدهء تهء بیاریت۔ وهدے که آیانی دیوان ویاناء بیت گڑا ایشیء هاسیں آسرے در نئیت۔ پرچا که ایران چد ء پد سک ترند بیت ء آئیء مسترین لوٹ معاشی پالیسیء هلاس کنگ نه بنت بلکین ایرانء مسترین لوٹ پاسداران انقلابء سرء بندشء هلاس کنگ ات۔

کرنسی وارفتیر ء ڈولر:

وهدے برکس اے جارء پیرینیت که برکس وقی جندء زرانی سرء کار ء بار کنت ء امریکهء ڈولرء کارمرز نه کنت گڑا ڈولرء موجودء جند ترسےء آماچ بوت۔ جست ایش انت که سیاست پیشگوئیء ردهء جزان کت کنت؟ هک ء دل امریکهء ڈولر ڈالچار کنگ بیت؟ پرچا که همے وڑیں پیشگوئی 1970ء وهدء هم دیگ بیت، وهدے 1971ء سهرء انجار اسٹینڈرڈ هلاس کنگ بیت گڑا همے وهدء رچرڈ نیکسن ء پیری کسنجر ڈولرء رکینگء واسته هنرکاریاں پیشدارنت که آیانی گورء چینکدریں ڈپلومیٹسیء تجربت هست۔ 1973ء تیلء مزء سهرء جاهء ڈولرء گون بیت۔ پیٹرو ڈولر همدان چه پیداک بیت۔ پیٹرو ڈولر خام تیلء برآمد کتگیں آمدنی انت که امریکهء ڈولرء تهء بیت۔ اے شوربندی ڈولرء هکمیء مهکم کنت۔ 1970ء مسالء دیگء چه مراد همیش ات که مزین امپائر کسان لیکگ مه بنت۔ نوں جست ایش انت که مرچی ڈی ڈولرائیزیشن 1970ء وڑء بیهارے هست انت؟ فیڈرل ایسرب چئر جروم پاول مرچی سودهء روچ په روچ گیش کنت دانکه گران نهادی گر ء دار کنگ به بیت۔ نوں پدا جسٹے پاد کیت که جروم پاولء مول ء مراد تهنا گران نهادیء گر ء دار کنگ انت یا 21 کرنء کرنسی جنگء

تہہ امریکہ ڈولرے بودناکیانی پھریز کنگ انت۔ انجوشکہ پیسر گشگ بوت مرچگیں دنیا سکیں یکجاییں دنیاے ء مالی رھبندے تہہ دنیاے 180ء کرنسی یکے دویمے گوں بندوک انت۔ لہتیں زانتکار گش انت کہ اے یکے دویمے گوں ناروائیں دروشمے یکے دویمے مخالفتے کن انت۔ بلے لہتیں گشنت علامتی سیادیے دور انت ء یکے دویمے گوں کمکاری کنگ المی انت پرچا کہ ہر ملکانی مالی سیادی انچو مہکم انت کہ اگاں یکے تاوانباریے آماچ بہ بیت گڑا دویمے سرے المے سالے کپیت۔ امریکہے ڈولر گڈی ڈومینوز بنت، ڈولر جنگ نہ بیت، پرچاکہ ڈولر سلاھبند کنگ بونگ۔ مرچی امریکہ دنیاے تہہ مستریں فسکل ڈفیسٹے جنزینگے انت۔ امریکہے کرے 170 ٹریلین غیرفند شدہ، واجبات ہست، ء معشیاتے اولی درس لوٹ ء سپلائی انت، دنیاے تہہ ڈولرے لوٹ سک باز انت۔ کرنسی جنگے تہہ بٹ کوائن مرچی امریکی ڈولرے کمکار انت۔ نوں جسٹے پاد کیت کہ بٹ کوائن چی ے؟ بٹ کوائن یک ڈیجیٹل کرنسی ے کہ بلاکچین ٹیکنالوجی کہ اشیے کارمرز کنوک ء ڈی سنٹرلائیزڈ نیٹ ورکے میانے لین دینے کردے پیلو کنت۔ بٹ کوائن امریکی ڈولرے تہہ بدل کنگ بیت۔ لہتیں مردم گش انت کہ انچیں وھدے کیت کہ مردم بٹ کوائنے کارمرز کنت ء امریکی ڈولر تاوان وارت۔ بلے راستی اش انت بٹ کوائنے دیمروئی کنگ امریکہے ابید کسے پانڈگ نہ دنت۔ مسالے ہبرے یک مہکمیں ڈولر ہائپر ڈولرائیزیشن ء مہکم کنت ء ہائپرڈولرائیزیشن وت پہ وت بٹ کوائن کارمرز کنگے گیش کنت۔ وھدے بٹ کوائنے کارمرز کنگ گیش بوت ہمے ڈولے اسٹیبل کوائنے کارمرز کنگے لوٹ گیش بیت۔ اسٹیبل کوائن ہم بٹ کوائنے ڈولیں ڈیجیٹل کرنسی ے۔ اشیے ویلیو سک باز مہکم بیت، اے ہم امریکی ڈولرے گوں یکجاہ انت۔ نوں کہ اسٹیبل کوائنے لوٹ برز بیت ڈولر وت پہ وت برز روت ء آئیے لوٹ گیش بیت۔ مرچی اے نظامے جتائیں ادارہ جنزینگے انت انجوشکہ پٹروڈولر، پوروڈلر، ڈولر میلک شیک انت۔ اے رھبند وانوکاں کمک کنت کہ چوں کرنسی ہم سلاھبند کنگ بیت ء ایدگہ راجانی سرے چوں مُشگ بیت۔ اے چیز یک ندوپراگراپ ء سرے گیشینگ نہ بنت، مے ورنا ایشانی سرے گیش بہ وان انت ء مرچگیں کرنسی جنگے بہ زان انت۔ ہمے ڈولے ڈولر ملک شیکے لیکہ مالی مارکیٹے رھبندے منظم کنت، ہمک آسٹ کلاس انجوشکہ اسٹاک، بانڈز، ریل اسٹیٹ، کیش ء مزن مزنیں چپ ٹیک اسٹاک روچ پہ روچ گیش منظم بنت۔ نوں وھدے ایدگہ راجانی تہہ وامے جیڑہ پاد کیت گڑا آراج وتی جندے کرنسیے بستار کم بیت ء ڈولر

بزر۔ نوں ڈولر ملک شیک میاں استمانی لیولہ ایدگہ کرنسیاں نزرور کنگہ انت ء ڈولرہ منظم۔ ہمک ریاستہ معاشہ تہہ جوڑشتی نابرابری جوڑ کنگہ انت۔ اے جوڑشتی نابرابریہ امریکہ یوروڈولرہ پٹروڈولرہ دروشمہ کنگہ انت۔ یوروڈولرہ مراد اش انت کہ ڈولر امریکہہ چہ ڈن گیشتر ماں یورپہ جم کنگ بیت۔ ڈولر یورپہہ بینکانی تہہ کارمرز بوگہ انت۔ یوروڈولر نظامہ تہہ کیسے امریکہہ چہ وامدار بیت گڑا وام اش ڈولرہ دروشمہ دیگی انت۔ وھدے ریاست معاشی جیڑھانی آماچ بنت گڑا وتی کرنسیاں کہ چاپ کن انت ء ڈنی مارکیٹانی تہہ ڈولرہ گوں بچ انت ء وتی وامان دینت۔ ہمہ ڈولہ ڈولرہ انڈکس گیش بیت ء پداراجانی وام گیش بنت۔ نوں چین کہ ڈولرہ گوں دیم پہ دیم انت گڑا امریکہہ ڈولر چوں سلاھبند کنگ، گڑا پیریشی چینہ ہم لوٹ ایت یوان ہمہ ڈول بہ بیت۔ کرنسی جنگہ تہہ ہم جیوبولیٹکس، نوآبادیاتی ء انرجی ڈالچار کنگ نہ بنت۔

چینہ پوجی ریس چینکس ترسناک بوت کنت:

انچوش کہ ما پیسرہ گشتگ ات کہ زرباری رودراتکی ایشیا چین ء امریکہہ مکابلہہ بنجاء جوڑ بونگ۔ بازیں ریاست وتی ڈنی شوربندیانی بیلنس دارگہ کوشستہ کنگہ انت۔ ہمیشکہ کوشست کنگہ انت دانکہ اسلاہہ ہوالہہ چینہ وازمندگ مہ بنت۔ یک انچیں وھدے بونگ کہ اے دمگان گیش اسلاہ روسہ بہا کتگ بلے روسہ اسلاہہ بہا کنگ کم ہوان بیت، مسلہ ہبرہ 2011ء روسہ 43 فیصد اسلاہ بہا کتگ بلے 2021ء 8 فیصدہ سر بیت۔ نوں چین وتی اسلاہاں اے دمگان سر کنگہ واستہ ہمک ہکومتہ کمک کنگہ انت۔ چوشکہ کمبوڈیہ ہکومتہ گوں پوجی مشق کنگ مستریں درورے۔ 2019ء معاہدہہ تہہ چین کمبوڈیہ نیول بیسہ کارمرز کت کنت۔ مرچی چین کمبوڈیہ 45 فیصد اسلاہ بہا دنت۔ چین انوں وتی پوجی فورسہ سرہ ترندیہ گوں کارہ انت۔ چینہ اے پیمہ کار کنگ آوکیں وھدہ پوجی پاورہ بیلنسہ تہہ بدلی کاریت۔ انچوشکہ چینہ یک پیسلہے اش انت کہ 2035ء چینہ سلاھبندیں پوج ماڈرن بیت، دومی جنگ کنگ ء جنگانگی باج برگہ لائک بیت۔ مرچی دنیاہ تہہ مستریں

نیوی چین گون انت ، بلے امریکہ بونڈناکی گیشتر انت۔ بلے چین اے پوجی ریسے تہ ۲۰۲۰ء روچ پہ روچ ناروائیں دروشمے دیمے روان انت۔ انچو کہ امریکی تجربتے ردے ۲۰۲۰ء بگر ۲۰۴۰ء چین نیوی جہاز ۴۰ فیصد گیش بنت۔ انوگیں میاں استمانی سیاستے تہ ۲۰۲۰ء ہمک ریاستے پوجی ہرچ ۲ درچ گیش بوان انت۔ مرچاں ریاستانی باندات ہائپرسونک مزائلان گون بندوک انت۔ ہائپرسونک ہما مزائل انت کہ ایشانی ڈیڈیکٹ کنگ سک گران انت ۲ ایشانی رفتار سک تیز انت۔ انوں ہائپرسونک مزائل بس ۳ ریاستانی کرے ہست چوشکہ روس، امریکہ ۲ چین۔ روبرکتے زانوگر گش انت کہ چین ۲ ہائپرسونک مزائل لانچ کنگ بلے چین اے گپ رد کنگ۔ انوں چین ۲ تھرے ہائپرسونک مزائل کارمرز کنگے انت۔ اولی ہما تھر انت کہ زمینے آزمانے سرے بیت ۲ دوئی لو پوربٹے سرے بال کنت ۔ انوگیں ففتہ جنریشن وارفتیرے تہ ۲ چین وتی بانداتے پوجی رہبندے انٹیلی جنس وارفتیرے دروشمے کنگے انت۔ ایشی تہ ۲ ٹیکنالوجی ۲ آرٹیفیشل انٹیلی جنس ہوار انت۔ چین سائبر ارشے دروشمے میکروسوفٹ اکسچینجے ٹارگٹ کنگے انت۔ آرٹیفیشل انٹیلی جنسے وسیلہ ۲ پروپگنڈہے سرے زور دیگے انت ۲ ریاستانی الیکشنے اے آئی ۲ وسیلہ ۲ سان دور دیگے انت۔ زرداری رودراتکی ایشیاء چہ ابید چین وتی اسلاہاں مڈل ایسٹے ہم سر کنگے انت۔ چین اے ویکيوم امریکہ ۲ روسے وت داتگ۔ روس یوکرین جنگے گون گٹ انت ۲ امریکہ کانگریس اسلاہ دیگے نیلگے انت۔ چینے یک مکسدیے ایش انت کہ دنیا بہ زانت چینے صنعتی اسلاہ چنچو توانا انت۔ اے اسلاہاں میاں اُستمانی گراکان سر بہ بیت۔ چین سک باز کوشست کنگے انت کہ وتی اسلاہے واستہ میاں استمانی مارکیٹے پچ بہ کنت۔ میاں استمانی مارکیٹے واستہ اسلاہ ہما جاہاں بھا کنگی انت کہ جنگے آماج آنت۔ چوشکہ اے مڈل ایسٹے ریاستانی واستہ یک شوکیں گچینے کہ وتی چمداریے امریکہ ۲ روبرکتی ریاستان چہ کم بہ کن انت۔ جنگی دمگاں اسلاہ بھا کنگے یک ہائڈنگے اش انت کہ جنگی دمگاں ہمک وھدے اسلاہے درکار بیت۔ دوئی چینے وڑیں ریاست کہ اسلاہے ہج جنگے تہ ۲ کارمرز نہ کنگ یا اسلاہے تجربہ نیست گڑا وتی اسلاہے ہمے دمگاں تجربہ کت کنت۔ انوں یمن ۲ لیبیاء تہ ۲ کارمرز بوگے انت۔ سعودی عربے تہ ۲ بلسٹک مزائل جوڑ کنگے پروگرام ہم باندات ہونگ۔ قطرے بلسٹک مزائل نے داتگ، ترکی ۲ پوج مرچی چینے دفائی مزائل سسٹمے زورگے انت۔ چین مڈل ایسٹے تہ ۲ روس، ایران، ترکی ۲ اسرائیلے گون پوجی ریسے ہوار انت۔

اسٹرائیجک سکیورٹی:

چوناہا ریاستانی میانء تاکتء واستہ مکابلہ کنگ اسٹرائیجک سکیورٹی زیدء سرء بنت۔ سال سال پوجی چست ء ایر، جنگ، نوکیں اسلاہ سازی، ٹیکنالوجی ء ساماناں دیمروئی کنان کنگ۔ مسالء ہبرء 20ء کرنء جنگی چست ء ایر بدل بنت۔ کنونشنل اسٹرائیجک مکابلہ غیر روایتی اسٹرائیجک مکابلہء تہء کاینٹ، اے اسٹرائیجی ء تہء اولی رندء نیوکلئیر اسلاہ جوڑ بیت۔ بلے 21 کرنء پوجی چست ء ایرانی تہء یک آشوپے اتنگ۔ اے جنگی آشوبء تہء الیکٹرونک وارفیئر گیش نوک کنگ بنت۔ سائبر وارفیئر ہم نوکیں دروشمء دیمء کیت۔ ڈیجیٹل، الیکٹرونک ء سائبر اسلاہاں پد مرچی سائبر اسپیس ہم سلاہبند کنگ بوکء انت۔ مرچی پنجمی جنگی میدان اسپیس انت۔ مرچی امریکہ ء چین سائبر اسپیسء سرء کمیونیکیشن، آپریشن ء بازیں ٹیکنیکل کارانی واستہ سائبر اسپیسء سرء بیسہ دارگء انت۔ امریکہ ء چینء سرجمیء سائبر پوجی ریسء تہء سائبر مہم ہم لانچ کنگ۔ امریکہ ء چینء اسٹرائیجک مکابلہ میان استمانی سکیورٹی ء دمگی سکیورٹیء جوڑشتء گوناپ دیگء انت۔

ڈونلڈ ٹرمپ کہ امریکہء صدر گچین کنگ بیت گڑا امریکی اسٹرائیجک سکیورٹی اسٹرائیجیء تہء بازیں بدلی گندگ کیت ء بائیڈن پدا ہم بدلایاں گیش دیمء بارت۔ مسترین بدلی ایش بیت کہ امریکہ وتء را مڈل ایسٹء جنگاں چہ کشان کنت۔ پرچا کہ اے جنگاں امریکہء سیاست، جاگرد ء معاشیت سک باز تاوان داتگ انت۔ بائیڈن انتظامیہ زانت کہ امریکہ اے دمگاں چہ در بیت گڑا چین ء روس ہورکیں جاہء گر انت۔ گڑا امریکہ ایکزسٹ اسٹرائیجیء ہوار یک ساچشتی کارجالے جوڑ کنت۔ اے دوئیں اسٹرائیجیء تہء امریکہ مڈل ایسٹء یک نوکیں بیلنس آف پاورے جوڈ کنگء انت دانکہ چین ویکيومء پر کت مه کنت۔ ہمے ایکزسٹ اسٹرائیجیء دروشمء امریکہ وتء را جنگء چہ کشان انت۔ سیمی نیمگء اسرائیل ء سعودیء سیادیء شر کنگء کوشستء انت دانکہ آوکیں وهدء ایران کاؤنٹر کنگ بہ بیت۔ انوں خلیجء ریاستانی مسترین جیڑہ اسرائیل نہ انت بلکیں ایران انت۔ جاری نیمگء 2015ء معاہدہء بندات

کنگنہ کوشستہ انت۔ البتہ ایشانی مذاکرات کمو دیمہ شت کہ ایران ء امریکہء قیدیء یلہ کنت ء امریکہ 6 بلین تیلء زرہ ایرانء دنت۔ ہمہ کہ چیزانی سرہ انون گپ بیت اے بائیڈن انتظامیہء کوشست بوتگ انت بلے اے چیز دیمہء ناکام بنت۔ زاناں ایرانء سرہ پابندیء دور کنگ یا ایرانء پروکسیء سرہ بندشء دور کنگ ء تیلء زرہ دیگ ایرانء داشت کن انت؟ ایران سعودی ء اسرائیلء سیادی کنگء چو ارزانیء سرہ یلہ ئے دنت؟ یا سعودیء بیہار نہ دنت کہ چیا تو نیوکلیئر انرجی پروگرام جوڑ کنگء ئے؟ 7 اپریلء ارش ہمہ وھدء بیت وھدے برزء چیز عملء تہء بنت، امریکہء ایرانء مکسد ارزان زرنک یا جنگء نیمگء روگ ایرانء مستریں شوربندی انت؟ اگان بچار ئے گڑا 1979ء پد ایرانء اسکلیشن پالیسی زرنک دانکہ وتی دژمنء دلء ترسے ودی کت بہ کنت۔ وھدے مدل ایسٹ جنگء تہء بیت ء امریکہء نزیکیں ہمراہ اسرائیلء سرہ ارش بوت گڑا امریکہ وتی اسٹرائیجیء چہ ڈن کیت؟ اسرائیل انون یک فرنٹء نہ انت بلکیں بازیں فرنٹاں جنگء انت انچوشکہ لبنان، یمن، عراق، شام ء غزہ۔ ایران جنگء تہء ہوار کنگء ہکء نہ انت، ایران ہمہ پالیسی انت آسء روک کن انت، بلے وت دور بہ اوشت کہ آس سوتک مہ کنت۔ ایران خلیج فارس، ریڈ سی ء آپی راہاں نگیگ کت بہ کنت۔

لہتیں جنگی دمگانی واستہ ہج وڑیں معاہدہ ء توجیل کنگ نہ بوتگ گڑا ایشانی سیادیء ہمہ جیڑہ چون سان دور دات کنت، زاناں اے جیڑہانی سرہ جنگ بندت بیت یا بس اے سخت بنت ء وتی دمگء سیاستء نگیگ کن انت۔ اے وڑیں جیڑہ باز انت، مسالہ ہبرہ انون نیپالء وتی کرنسیء تہء 3 زمینء نام ہوار کتگ کہ اشاں انڈیا انتظام کنگء انت ہمہ زمینانی سببء انڈیا ء نیپالء سیادی ہراب انت۔ انچوشکہ لیپل کیک انت کہ انڈیا گون تیبتء یکجاہ کنت۔ کلایانی ہما جاہ انت کہ زرباری ایشیاء سفارتکاریء واستہ یک اسٹرائیجک پوزیشن داریت۔ چین ء انڈیا میانء یک بفر زوئے کردء پیلو کنگء انت۔ انڈیا واستہ اے دمگ پوجی ہوالہء سک ارزشت دار انت۔ اگان چین ء انڈیا جنگ بہ بیت گڑا انڈیا وتء را اے زمینانی وسیلہء چینء پترت کنت۔

ہمہ ڈولء ما ترکیء بچار این گڑا ترکی وتء را پوجی ہوالہء سک باز شاہیگان کنگء انت، بیسره ترکیء پوجی اسٹرائیجی ڈامسٹک ڈیفنس بوتگ، بلے انون ایکسپی ڈیشنری ء شاہیگانیء نیمگء شتگ۔ دنیا تہء کساس 11ء چہ گیش ریاستانی تہء

ترکیء پوجی بنجل هست انت۔ ترکیء پوجی تاکتء شاهیکان کنگء یک سببے جنگء جند انت۔ ترکی یک وار زون پوزیشنء نشنگ ء همک همساہگ جنگی زون انت انچوشکہ شام، عراق، اسرائیل، فلسطین، لبنان ء روس ء گوریچانی اپریکہ ہم جنگی چاگردء چہ متاثر انت۔ ترکی آپی سکیورٹی آپریشنء ہوالہء یک مہمیں پوزیشنء واہند انت۔ مسالء ہبرء ترکیء آپی سکیورٹی آپریشن بحرہ روم، دریائے ایجین، بلیک سی ء صومالیہء تیابء ہم ترکی موجود انت۔ بازیں زانتکار گش انت ترکی عثمانیہ سلطنتء پدا چست کنگ لوٹ ایت ء لہتیں گش انت وتی جیوپولیٹکل ء جیواسٹرائیجک پائڈگء پیلو کنگء انت۔

انوں ترکیء 150 فیصد ڈیفنس بجٹ گیش کنگ بوتگ۔ ترکی اسلاہء ہوالہء دنیاہ تہء مسترین اسلاہ برآمد کنوک جوڑ بوگء انت۔ آرمینیا ء آذربائیجانء جنگء تہء ترکیء اسلاہ روسء مزائلان ارزانیء سرء دور دنت۔ ترکیء پوجی ٹیکنالوجی بازیں ریاستانی سرء سان دور دیگء انت، انچوشکہ ایجین جزیرہء تہء ترکی ء یونانء زمینی جیڑہ هست انت ہمیشکہ یونانء واستہ ترکیء پوجی شاہیکانی بلاپیں جیڑہ انت۔ یونان ترکیء پوجی شاہیکانیء زیرو سم گیم زورگء انت۔ یونان ء ترکی مرجی ایجین جزیرہ کٹرول کنگء واستہ دوئیں جزیرہء ملٹرنیڈ کنگء مکابلہ کنگء انت۔ اے پوجی مکابلہء تہء دوئیں ریاست معاہدہاں لگتال کنگء انت، مسالء ہبرء لوزانے معاہدہء تہء ایجین جزیرہء سرء نیوی بُنجل جوڑ کنگء اجازت نیست۔ بلے ترکی وتی یونٹ جوڑ کنگء انت، جزیرہء روچ پہ روچ ملٹرنیڈ کنگء کوشستء انت، انچوشکہ چین زرباری چین دریاء تہء کنگء انت۔ اداء پرک ایش انت کہ یونان ء ترکی تنی وهدی اوپن سیب نہ بوتگ انت۔

ترکیء مکسد زمین نہ انت بلکہیں آپ انت۔ متلب انوں یونان ء ترکی ایجین دریاء تہء 11 میل آپء واہند انت بلے دومی نیمگء یو اینء تہء گشگ بوتگ کہ ریاست 12 میل زرت کن انت۔ ہالانکہ ترکیء گپ تچک کتگ کہ یونان ایجینء کمو ہم بہ زوریت گڑا جنگ بندات بیت۔ بلے یونان گشیت آئیء بین القوامی کانودء اجازت دانگ کہ آ 12 میل بہ زوریت۔ ایجینء پد قبرصء سرء ایشانی جنگ ء جیڑہ هست انت، اے جنگ ء جیڑہ تہء ترکیء میاں استمانی سطحء یونانء بہار دانگ کہ ترکیء کرء انچو بودناکی هست کہ مزائلء سرء یونانء بنجاہء جت بہ کنت۔

ترکیء پوجی تاکت بس پوجء تہء نہ انت بلکہیں ترکی اسٹرائیجک سرمایہ کاری ء دفاعی ٹیکنالوجیء تہء روچ پہ روچ دیمروئی کنان انت۔ آمیاں استمانی پوجی کار ء بارء تہء یک ارزشت داروکیں ریاستے۔ مرچی ترکیء ٹی بی 2 ڈرون دنیاہ ہمک جنگی دمگاں کارمرز بوگء انت۔ ترکی مرچی جیوپولیٹکل ویلء بدل کنگء بودشتء داریت۔ اے بودشت ہما وھدء کیت وھدے ترکیء صدر اردگن بیت۔ انچوشکہ ما پیسرء گشتگ ات لہتیں رھشون جنگء زور ء تاکتء ہاترء کارمرز کن انت، لہتیں سکیورٹی ڈیلیمہء ء لہتیں سگنلنگء۔ رھشون جنگی تب ء دنیاہ جیوپولیٹکل تبء بدل کنگء بودشتء دار انت۔ انچوشکہ 1916ء چار پنج رھشون سائیکس پیکو معاہدہء تہء سرجمیں دنیاہ پیسلہء کن انت۔ اردگن حکومت نیو عثمانیہ پالیسیء ہما وھدء کاریت وھدے مڈل ایسٹء ریاست سول جنگ، پوجی گھگری ء سیاسی جیڑپاں گون گر ء چی بنت ء ترکیء واستہ سکیورٹی مسترین جیڑہ بیت پدا شامء تہء سول جنگ ترکیء سک متاثر کنت گڑا ترکی یک ملٹی پیسیٹ لیکھے زوریت۔ اے ملٹی پیسیٹ لیکھ یک پوجی ء جنگی لیکھے۔ انچوشکہ اشیء تہء ترکی شامء تہء پوجی بشارالاسدء ہلاپء پوج شام نیشنل آرمیء ٹرین کنت۔ ہمے ڈولء گردانی گل پی کے کے ء وائی آئی جی ء ایدگہ گلانی کاؤنٹر کنگء آپریشنے بندات کنت۔ اے آپریشنء عراق ء شامء تہء کنت، اے آپریشنء ترکی مزائل ء ڈرون، بالیگراب کارمرز کنت۔ اشیء پد خلیج فارسء تہء وتی پوجی سانء دور دیگ لوٹیت۔ اشیء واستہ ترکیء 2015ء قطرء تہء یک پوجی بنجلے جوڑ کنگ۔ ترکی انوں بازیں جنگی دمگاں ہوار انت انچوشکہ عراق ء شام۔ یوکرینء جنگء تہء دوبندی لیب کنگء انت، یک نیمگء وتء را روس ء یوکرین ء میانء ے پلو پیشدارگء انت دومی نیمگء رودرائکی یورپء نیٹوء شاہیگان کنگء ہوار انت۔ 2020ء لبنانء جنگء دور کنت ء لبنان نیشنل آرمی کہ خلیفہ افطار سروکی کنگء انت آئیء ہلاپء پاد کیت۔ 2023ء ترکیء پارلیمنٹ کانودے پاس کنت کہ ترکی وتی پوجء 2026ء داں لبنانء تہء بہ کنت۔ ترکیء واستہ اپریکہ سک باز ارزشت داریت پرچا کہ ترکی اپریکہء تہء وتی سانے دور دیگ لوٹگء انت۔ فرانس کہ نائیجریا چہ وتی پوجء یلہ کنت گڑا ترکی اے ویکيومء پُرکنت۔ صومالیاء تہء ہم ترکی نشتگ۔ ترکی اسلاہ ء پوجی بنجل آپي جنگی دمگاں یک اسٹرائیجک کردے پیلو کنگء انت۔ چریشیء ابید ایدگہ راجانی تہء نن اسٹیت ایکٹراں کمک کنگ ء ٹرین کنگ تہنا ترکیء کار نہ انت، انوگیں وھدء گیشتریں ریاست وتی

سیاسی مکسداں ہمے گروپانی وسیلپءِ گرگءِ انت، انچوشکہ ایران، ترکی ءِ پاکستان مستریں درور انت۔ انوں ایشانی ترین کنگ سیاستءِ تہءِ لس گپے۔ اے یک جنگی اسٹرائیجی ہے۔

شہری جنگ:

جنگانی تہءِ میاں استمانی جہتءِ سر کنگ المی انت ءِ دومی ملکی جہتءِ جنگ شہرانی تہءِ سر کنگ ہڑدري انت۔ مریچ چوناہا دنیاہ تہءِ جنگی ہند آبادی ءِ شہر انت۔ پرچا کہ نن اسٹیٹ ایکٹرانى واستہ شہر یک مہکمیں دمگ انت۔ شہرءِ تہءِ چیر بوگ ءِ وتی علم ءِ زانشتءِ چہ نپ زرت کن انت۔ انچوشکہ ڈیوڈ کلکولن وتی نپشتانک ”کوہءِ چہ ڈن“ جنگی دروشمانى سرءِ گپ کنت کہ بانداتءِ جنگءِ تب شہری تبءِ گون بندوک بیت۔ آئیءِ وتی کتابءِ تہءِ چار جتائیں بہر گیشینتگ انت، آبادی، تیابدپی دمگ ءِ سیادی۔ بانداتءِ تیاب دپی دمگ، شہر ءِ ہما ہند کہ مردمانى آبادی باز بہ بنت جنگءِ بنجاہ بنت۔ اے جنگ ریاستانى ءِ جنگی گروپانى میانءِ بیت۔ اسلءِ جنگءِ تب یک چاگردی پدراشتہ، جنگ ہما ہنداں کنگ بیت کہ اودءِ چاگرد بہ بیت ہمیشکہ جنگ کوہ ءِ جنگلاں چہ دراتنگ ءِ شہراں سر بوتگ۔

اسپیس وارفئیر:

اگان اے وتی لیزر آرمد سیتلائٹ دومی ریاستءِ برزءِ ایر بہ کنت گڑا ہمے ریاست کجام کانودءِ بنیاءءِ گشت کنت کہ چوش مہ کنت؟ 2020ءِ ہشت ریاست آرٹیمس معاہدہءِ دزرنند کن انت، اے ادارہءِ کار ایش بیت کہ آکدرتی مادناں پٹ ءِ پاس نہ کن انت۔ آرٹیمسءِ ابید امریکہءِ وتی واستہ اسپیس فورسے جوڑ کتگ کہ آمریکی اسپیس فورسءِ نامءِ زانگ بیت۔ این اے ایس اے، اسپیس ایکس، روس اسپیس ایجنسی، چین نیشنل اسپیس انتظامیہ، آئی ایس آر ہو ءِ دگہ بازیئہ میانءِ اسپیسءِ گر ءِ دار کنگءِ

تب بوجی تپے ء اسپیس جنگ یک بوجی ریپے۔ نوں گپے مول ء مراد اش انت باندا تے جنگ بس رپوٹ، آرٹیفشل انٹیلی جنس ء نہ بیت بلکین دگہ یک نوکین بنبھرے اسپیس انت۔ آزمان سرے یک سیٹلائٹ ریاست مزلانی گر ء دار کنگ، ڈرمن ء جزانی نگہبانی ء کاؤنٹر کنگ ء واکے دار انت، اے سیٹلائٹ اسپیس رھبندے کاؤنٹر کنت۔ مسالہ ہبرے 2021ء روس مزلے وسیلہ وتی یک کوھنیں سیٹلائٹ تباہ کنت ء 2019ء انڈیاء ہمے وڑے کنگ ء اسپیس سرے پدا نیوکلیئر اسلاہ کارمرز کنگ ء ہرچ وڑیں سیٹلائٹ تباہ کنگ بنت ہمیشکہ 1967ء یو این نیوکلیئر اسلاہاں اسپیس برگے پابندی جنت۔ روس انوں یوکرین جنگ تہے اسٹارک سیٹلائٹ وسیلہ یوکرین رسانکدرے بند کنگ ء انت۔ یا امریکہ سیٹلائٹ انچوشکہ جی پی ایس مزلے ڈیڈیکٹ کنت۔ بیست ء یکمی کرنے دربا ء زمین پد اسپیس ملٹریزیشن ء وینازیشن لازمی شے ے جوڑ بوتگ۔ انوں زمینی جنگ اسپیس ء سائبر جنگ جوڑ بوتگ انت۔ ایشانی لوٹ مانیٹر کنگ انت۔ امریکہ اسپیس ساز ء سامان چین ء روس جم ء حیران انت۔ امریکہ واستہ مزنیں بپھارے کہ اش ساز ء سامان سائبر وار، الیکٹرونک آرش ء مزلے نکسانے مہ دینت۔ اے ریپے تہے بس امریکہ ہوار نہ انت ایدگہ ریاست ہم دلگوشی دیگے انت ء یکے دو می ء ڈٹرنٹے کاؤنٹر کنگ ء انت۔ ہمیشکہ اسپیس فورس جوڑ کنگ بوگے انت، اسپیس آپریشن یکجاہ بہر زورگے انت۔ انوں کساس 8000 ء چہ گیش سیٹلائٹ زمین چپے جاگردے ترگے انت۔ ایشانی کچ ء کساس روچ پہ روچ ودان انت۔

روس ء امریکہ میان اسپیس جنگ 1957ء باندا بیت وھدے اولی رندے روس سپونٹک سیٹلائٹ لانچ کنت۔ اے دوئیناں ابید چین ہم اے جنگے ہوار انت کہ 2022ء اسٹیٹ آف اسپیس انڈسٹریل بیس رپورٹ ردے 2023ء چین مستریں اسپیس تاکتے جوڑ بیت۔ امریکہ اے چیزے زانت ہم ہمیشکہ اسپیس فورسے comparative edurance اسٹریٹیجی زرتگ۔ اے اسٹریٹیجی دروشمے امریکہ اسپیس سرے وتی جندے اسپیس تہے وتی واکداریے گیش کنت۔ اے اسپیس وار فیرے تہے چین irregular warfare ء امریکہ کنونشنل وار فیرے کارمرز کنگے انت۔ روس ء چین lawfare ء اسٹریٹیجی ہم کارمرز کنگے انت۔ اے اسٹریٹیجی تہے روس ء چین کانودی معاہدے پل کنت، مسالہ ہبرے ڈرمنے ہلاپے روگے واستہ میان استمانی معاہدہ ء کانودے چپے روت، چین سائبر ارش کنت بلے گشیت آ معاہدہ چپے نہ شتگ۔ چین lawfare

اسٹرائیجیءِ مرچی زرباری دریاۓ سرۓ کارمرز کنگۓ انت۔ چین زرباری دریاۓ تہۓ مصنوعی جزیرہ جوڑ کنگۓ انت کہ میان استمانی کانودۓ ہلاپ ورزی نہ انت۔ اسپیس سیاستۓ تہۓ ڈالچار کنگ نہ بیت انچوشکہ ۛ سفارتخانہ سفیر نہ بیت۔ انچو بہ جیڑ کہ سفارتخانہ سیاست انت ء اسپیس سفیر انت۔ اسپیس وارفئیرۓ تبۓ جند اوپن سیب انت۔ انچوشکہ 2019ء انڈیاۓ پی ایم نریندر مودی گشیت کہ انڈیا یک اسپیس تاکتۓ۔ سرد جنگۓ پد، جیوپولیتکل مہمکی ء اسپیس ٹیکنالوجی دوئیناں اسپیس مارکیٹۓ دیمروئیۓ تہۓ کردۓ پیلو کتگ بلۓ اے مارکیٹس یاسی ہوالہۓ پابند بنت۔ بلۓ وھدۓ جیوپولیتکسۓ دژمنی بیت گڑا کار ء بار ء سیاستۓ تہۓ اسپیس ریاستانی سکيورٹی جیڑ انت ء قومی انٹرسٹۓ ڈومینۓ ہوار بنت ء میان استمانی اسپیسۓ دیمروئیۓ بندات بیت۔ جیوپولیتکس ء اسپیس سک سخت انت۔ مسالۓ ہبرۓ پوجی ہوالہۓ اسپیسۓ تہۓ کمانڈۓ بوگ ء ہکومتانی اسپیس پروگرامۓ سرۓ گیش ہرچ کنگۓ چہ زاہر بیت کہ اسپیس تاکت نیشنل پاورۓ یک ارزشداریں بنہرۓ۔ بالیگراب پوجی ایجادۓ۔ دنیاۓ اولی روکت اسپیس جرمنیۓ وی ٹو بلسٹک مزائل بوتگ انت۔ ہمیشکہ گندگ بیت کہ اسپیسۓ سلاہند کنگ نوکیں پدراشتۓ نہ انت۔ نوکیں جیڑہ ایش انت کہ اسپیس وینائیڈ کنگ بوگۓ انت ء ہمک سال ہوربٹۓ تہۓ نوکیں اسلاہ دیم دیگ بوگۓ انت۔ انچو گش انت 1991ء خلیجۓ جنگ اولی اسپیس جنگ بوتگ، پرچا کہ اے جنگۓ اولی رندۓ سیٹلائٹ پوجی مکسدانی واستہ کارمرز کنگ بوتگ۔ مرچی اگان ریاستانی کرۓ اسپیسۓ بودشت مہ بیت آگڑا جنگۓ تہۓ وتۓ را داشت نہ کن انت۔ ہمیشکہ اسپیس مرچی نیشنل اسٹرائیجیۓ نوکیں رھبندۓ۔

مرچیگیں جیوپولیتکل مکابلہۓ واستہ اسپیس یک جاگھۓ۔ اے جاگھۓ ہمک ریاست وتی بہرۓ لوٹ انت۔ امریکہۓ باز رندۓ اے گپ جنگ کہ روس سیٹلائٹاں تباہ کنگۓ واستہ سیٹلائٹ جوڑ کنگۓ انت ء اشانی تہۓ نیوکلیئر ساز ء سامان ہم مان۔ روس کہ اسپیسۓ سرۓ اسلاہاں ایر کنت گڑا ایشیۓ متلب ہمیش انت کہ روس اوپن سیب ء ڈیپن سیب دوئیں بیت۔ مسالۓ ہبرۓ اسپیسۓ سرۓ مزائل لانچ کنگ، نیوکلیئر ڈٹرنٹۓ جوڑ کنگ انت۔ گڑا اے یک ڈیپن سیب اسٹرائیجی ۛ۔ بلۓ دومی نیمگۓ اے اسلاہ روسۓ ہمے واک ء بودشتۓ دنت کہ اول سری یک ریاستۓ سرۓ ارش بہ کنت، نیوکلیئر اسلاہاں تباہ بہ کنت ء کمیونیکیشناں گر ء دار بہ کنت۔ اسپیس وت یک نوکینپوجی

آپریشن۔ انچوشکہ یوکرین اسپیس ایکس سیٹلائٹ ڈیٹا ٹارگٹ کنگے واستہ کارمرز کنت۔ اسپیس وارفیئر ریاست تپنگ نیٹ ورکے وسیلہ یک ایپ (app) انچوشکہ او آئی ایس ڈرونے ٹارگٹ کنگے کمک کنت۔ او آئی پیڈے تہے چہ ڈیٹا کش انت ے ڈرمنے ہلابے اسرائیل کن انت۔ چین امریکہ ے روسے ابید انڈیا اسپیس تہے وتی واستہ جاگہ شوہاز کنگے انت ے ایشیاء تہے یک اسپیس پاورے گشگ بیت۔ انڈیاء اسپیس پروگرام روکٹ، کمیونیکیشنے واستہ سیٹلائٹ ے زرگولی ہوار انت۔ مرچی اگان کجام ملکہ سیاستے اے تبے گون مہ روت انت گڑا آسیاستے دنیاے پشت نہ کبیت۔

آسر:

معاشی جیڑہ جنگے گیش تاوان نہ دینت، بندپترے تہے گندگ بیت مالی نگیگی جنگے سبب بوتگ انت۔ 1990ء بگر داں 2018 ہما دور انت کہ سرد جنگ ہلاس بیت ے دومی سردجنگ بندات بیت۔ اے دورے زانتکار ے پالیسی سازیے ہب ے واہگ چہ جنگے ہلاس بنت۔ اشیے یک سببے ہمے بوتگ کہ اے مردمانی ہیالے ہمے دورے دنیاے تہے جنگ کسانیں جنگ بوتگ انت انچوشکہ اوگانستان، عراق ے بوسنیا۔ آگش انت کہ بندپترے تہے گران نہادی، ڈیفالٹ، وامداری ے ڈکالی جنگے سببے چہ بوتگ انت، پرچا کہ مزینیں جنگ چوناھا پیداواری کار ے بارے بودنائیے تہے ڈسرپٹڈ ٹریڈ مالی ے مالیاتی رہیندے تباہ کنت۔ اے چیز گوستانکے گون بوان انت۔ انچوشکہ 1973ء یوم کپور جنگے سببے چہ 1974 ریاست گران نہادیے گون دیمپان بنت وھدے عرب ریاست تیلے سرے پابندی جنت۔ 1991ء بگر داں 2018ء اے مردم گش انت کسانیں جنگے چوشیں معاشی جیڑہ پیداک کت نہ کتگ۔ مرچی نہ اوگانستانے جنگ ہست انت، نہ عراق ے نئیکہ بوسنیا انت۔ انوگیں جنگ کہ ہست انت یا ہما جیڑہ کہ اوکین وھدے جنگے تہے کاینٹ چے وڑ چارگ بہ بنت؟ مرچیگیں جاور گیش پیچدہ انت، مرچی مالیاتیے گیشی سک وڈ انگ، پیداواری گیشی کم انت، آبادیاتی ہدوکی روچ پہ روچ ہراب بوان انت، ریاستانی وام گیش بوان انت ے مالی مارکیٹ گیش پیچیدہ انت۔ مرچی ریاست مزینیں آبادیے ابید موسمی بدلیے دیمپان انت ے یک مزینیں جیڑے ایش انت کہ سیاسی

توانائی نوزور بوان انت۔ یوکرینء جنگ ہلاسی نامء گرگء نہ انت، آؤکین وھدء تائیوانء جیڑہ امریکہ ء چینء سرء بیت۔ میاں استمانی بینکء ردء کساس 700 ملین مردم جنگء سببء چہ تنگدستی ء آماج انت۔

سرد جنگء پد ما بچار این اسرائیل ء عربانی جنگ، ایران ء عراقء جنگ، خلیجء جنگ ء بروکسی جنگ آؤکین سالانی سیاست ء سیاسی تبء بدل کنت۔ 2001ء امریکہء تہء ورلڈ ٹریڈ سنٹرء دنیا ء جوپولینکس سیاسی، معاشی ء چاگردیء ٹیکنالوجیکل حوالہء شفٹ کت۔ عراقء سرء ارش، اوگانستان ء نن اسٹیٹ ایکٹرء پاد ایک وڑے نہ وڑے ہمدان چہ بونگ انت۔ ناشرکاریء ہلاپء جنگء لبکہء بنیاءء امریکہء ہمک ریاستانی تہء وتی ملٹری بنجل جوڈ کتگ انت ء کدرتی مادن لٹ ء پل کتگ انت۔ یوکرینء جنگ ہلاس نہ ات مڈل ایسٹء تہء اسرائیل ء فلسطینء جنگ بندات بوت ء جیڑہ گیش ہراب بوت انت۔ یوکرین ء غزہء جنگء تب جتا انت۔ یوکرینء تہء یک ملٹری تاکتے یک آزاتیں ریاستء سرء ارش کتگ۔ بلے غزہء جنگ یک ریاست ء نن اسٹیٹ ایکٹرء میانء بوگء انت۔ اسرائیل ء حماسء جنگ روسء واستہ یک پائڈگ۔ دنیا ء جنگ بلوچء چینکس تاوان دنت؟ دنیا ء تہء جنگ کجام ہم دمگء بہ بیت بگنڈے آدگہ راجانی سرء سان دور مہ دنت یا ہاسکر ہما راجانی کہ آگلام ء ایردست انت انچوشکہ بلوچ انت۔ بلے اشانی سان هست انت۔ انچوشکہ کہ ما پیسرء گشتگ ات کہ جنگ چونیں سان دور دنت۔ دنیا ء تہء کہ میاں استمانی سرمایہ دارانہ رھبند هست انت آئیء سپلائی چین (supply chain) هست انت۔ اے راہ تیلء بہ بنت، گیسء بیت یا دگہ ہرچ وڑیں سامانء بہ بنت جنگ اشاناں ڈسٹرب کنت۔ نوں ہما ریاست کہ انرجی بھا زور انت گڑا اشانی واستہ گیشتر جیڑہ جوڑ بیت۔ چوشکہ پاکستان وتی سرجمیں انرجیء درآمد کنت، نوں دنیا ء تہء کہ جنگ بیت گڑا اے سپلائی چین ڈسٹرب بنت۔ اے پاکستانء سرء سان دور دینت۔ ہمیشکہ پاکستانء سرء سان دور دیگء سببء بلوچ ہم سانمند بیت۔ گیشتر گمان ہی انت کہ شریں سان بہ بنت۔ بلے دگہ بلائیں گے اش انت یا بلوچء واستہ یک نکسے اش انت کہ دنیا ء دلگوش آ نیمگء روت انت۔ بلوچء کرء چوشیں مہمکیں سفارت کاری نیست انت ء ناں بلوچء کرء مہمکیں سیاست نیست انت کہ دنیا ء دلگوشء وتی نیمگء کت بہ کنت۔ اگان دنیا غزہء بابتء جیڑگء انت یا کہ

تائىوانء بابتء گپ بوگء انت گزا دنياء كره انچو وهد نه بيت كه بلوچء جيڙهء گوش به
داريت۔

یوکرین کرائسس پرچا مغرب ۽ ردی ۽ ے ؟

جان میرشمیر/نتھا

ویسٹ ۽ نشتگیں مردمانی هیال ۽ یوکرین جیڑہ ۽ سوب روس ۽ زد ۽ کینگ ۽ انت۔ لس جیڑگ ۽ حساب ۽ کماش ۽ ولادمیر پیوئن ۽ کریمیاء ۽ سر ۽ اُرش ۽ دیریگیں سویت ایمپائر ۽ کوهنیں ۽ واہشت ۽ سان ۽ انت، ۽ یوکرین ۽ پد روس ۽ چو مستیں لیڑہ ۽ سرجمیں مشرقی یورپ ۽ ڈربان ۽ روان ۽ انت۔ اے رد ۽ فروری 2014 ۽ یوکرینی صدر ۽ وکٹر یانوکوچ ۽ کشگ ۽ روس ۽ را تھنا یوکرین ۽ ایدگہ بہرانی سر ۽ اُرش ۽ کنگ ۽ ہاتر ۽ نامہ ۽ نیمو ۽ دانگ۔ بلے کسہ ۽ جوش نہ ۽ انت۔ اے جیڑہ ۽ داں اے ہد ۽ سر بوگ ۽ مستیں ذمہ ۽ واری یونائیٹڈ اسٹیٹ ۽ آئی ۽ دوزواہانی ۽ انت۔ جیڑہ ۽ بُن نیٹو ۽ شاہگانی ۽ انت کہ اشی ۽ وسیلہ ۽ ویسٹ یوکرین ۽ ایسٹ یورپ ۽ چہ روس ۽ سانان کشگ ۽ ویسٹ ۽ نیام ۽ ہوار کنگ ۽ لوٹگ ۽ انت۔ یکیں ۽ وھد ۽ رودراتکی ۽ پلو ۽ یورپی یونین ۽ دیمروٹی ۽ یوکرین ۽ نیام ۽ جمہوری ۽ زمبشت ۽ کمک (2004 ۽ آرینج آشوب) ہم پُر ارزشتیں بہر ۽ انت۔ 1990 ۽ وھداں چہ روس ۽ رہشون نیٹو ۽ شاہگانی ۽ ہلاپ ۽ بوتگ ۽ انت ۽ زوتاں آواں اے ہر تچک کتگ کہ آوتی ۽ ہمساهگاں ایسٹ یورپ ۽ نیام ۽ نیٹو ۽ ویسٹ ۽ کلات ۽ جوڑ بوگ ۽ نئیل ۽ انت۔ پیوئن ۽ ہاتر ۽ یوکرین ۽ جمہوری ۽ کماش ۽ در کانودی کشگ ۽ پد نوں آپ چہ سر ۽ سرگوستگ۔ آئی ۽ گوں کریمیاء ۽ سر ۽ اُرش ۽ وتی ۽ پسو دات بوت کتگ ات پہ نیٹو ۽ پوجاں نیول بیس ۽ حساب ۽ کار گرگ بوتیں ۽ یوکرین ۽ ہما ۽ وھد ۽ داں گیگ بوگ ۽ نئیلگی ۽ انت کہ ویسٹ ۽ گوں ۽ ہواری ۽ وتی ۽ کوشستاں ۽ یلہ نہ کنت۔

پیوئن ۽ روشٹ ۽ کار پہ ما اجب ۽ نوکیں شے ۽ نے نہ ۽ انت۔ ویسٹ روس ۽ چپ ۽ چاگرد ۽ وتی ۽ پنجگاں مہکم کنگ ۽ بوتگ، ۽ آئی ۽ بنکی لوٹانی ہاتر ۽ یک بہارے بوتگ کہ پیوئن ۽ بار بار اے نیمگ ۽ نشاندهی کرتگ۔ یورپ ۽ یو۔ ایس ۽ نشتگیں ازگار ہمیشکہ

کوردیدان کہ آواں میاں اُستمانی سیاستء ردیں بیانیہ ے بہا زرتگ۔ آاے باور کنگ لوٹ انت کہ بیست ء یکمی کرنء نیامء ریلزم ارزشت نہ داریت ء یورپ کانود، معاشی بندوکی ء جمہوریت دابیں لبرل لیکہاں گون برجم ء آزات مان انک انت۔ بلے اے گل یوکرینء ناکام بوت انت۔ اے جیڑہ مارا شون دنت کہ راستیں سیاست وجود داریت۔ یو۔ ایس ء یورپء روسء سیمسرانی سرء یوکرئیء گون مگرپی تاکئےء ترینگء کوشستء ٹوہیں ردی ے گرت۔ نوں کہ ایشیء آسر مئے دیمء آنت، گڑاے پالیسیانی برجہ دارگ انکت مستریں ردی ے بیت۔

مغربء محاذ:

انچوشکہ سرد جنگ وتی آسرء سر بوگء آت، گڑا آ وھدیگیں سویت رھشوناں لوٹ ات کہ یک پُر ایمن ء همسنتیں جرمنیء ہاترء بلے نیٹو ء یو۔ ایسء بوجی وتی ہستیں جاہ ء بستارء ردء یورپء بہ نند انت۔ بلے سویت ء پدا روسیاں اے بہ نہ لوٹ ات کہ یورپء نیامء نیٹو وتء را شاہگان بہ کنت، ء آواں ہمے پھم ات کہ مغربء ڈپلومیٹ آوانی جیڑگ ء ہیالان سرید آنت۔ بلے کلنٹنء سرکار دگہ داہء جیڑگء آت ء 1990ء میانی دورء آواں یورپء اندرء نیٹوء شاہگانیء پہ کار بندات کرت انت۔ نیٹوء شاہگان کنگء اولی گامگیچ 1999ء زورگ بوت وھدے ہنگری چیک ریپبلک ء پولینڈ نیٹوء ہوار کنگ بوت انت۔ ایشیء پد ما گند این کہ 2004ء بلجیریا، استونیا، لیتویا، لیتوانیا، رومینیا، سلوواکیا ء سلووینیا نیٹوء گون ہوار کپت انت۔ آچ بنداتء روس چرے شاہگانیء ناوش آت۔ 1995ء نیٹو پوجء بوسنیاء سربانی سرء بمب تراک کنگء بگیریء آ وھدے روسی صدر بورس یلٹسنء گشت، ”اے پہ ما کلویے کہ وھدے نیٹو روسی ریاستء سیمسراں سر بیت گڑا چی کنت، بلے آ ہم سرید بہ بنت کہ اے آس کہ روسء روک بیت گڑا سرجمیں یورپء سوچان کنت رؤت۔“ بلے آ وھداں روس اینکس مہکم نہ ات کہ نیٹوء شاہگانیء داشت کرت بہ کنت، ایشیء ابید کسانیں بالٹک ملکاں ابید ایدگہ ملکانی روسء ہواریء سیمسر ہم نیست آت۔

بلے نیٹو رودرائکے نیمگے گیش ترے گرد کنگے آت۔ 2008ء بچہرست (یورپے شہرے) ءے
 وتی سالی سمٹے نیامے اے الاٹنسے جورجیا ءے یوکرینے ہوار کنگے سرے تران بوت۔
 جورج بُشے انتظامیہ اے عملے ہکے ات، بلے جرمنی ءے فرانسے اے ترس زاهر کرت کہ
 مئے اے عمل مپتے ہدا روسے ہواریے جیڑپے ودی کنت۔ گڈسے نیٹوے باسک میانی
 راہے سر بوت انت، الاٹنسے باسک سازیے ہاترے فارمل طریقہ بنگیچ نہ کرت بلکیں
 جورجیا ءے یوکرینے دلبدی دیانے یک بیانے مان رسانکدرے شنگ گرت ءے آئیے نیامے گشت
 کہ: "اے ملک، آؤکیں وهدان نیٹوے باسک جوڑ بنت۔"

البت، ماسکوے نیٹوے اے گامگیچ میانی راہے حسابے نہ چار ات۔ روسے آ
 وهدیگیں کمک درملکی وزیرے گشت، "اے الاٹنسے نیامے جورجیا ءے یوکرینے باسک سازی
 ٹوہیں ردی ے کہ سرجمیں یورپے ہاترے نگیگیں جاورانی جوڑشتے سبب بوت کنت۔"
 پیوٹن ءے وتی کوہنیں ہیالے برجہ دارانے گشت کہ اے دوہیں ملکانی نیٹوے ہوار گیجگ،
 روسے ہاترے ترس ءے بیہارے۔ یک روسی روتاکے ہما وهدان وتی ہالانی نیامے دانگ ات
 کہ امریکی کماش بشے گوں گپ کنانے پیوٹن ءے شہمیں اشارپے دانگ کہ اگان یوکرین
 نیٹوے ہوار کپت، گڑا یوکرینے وجودے جند پشت نہ کپیت۔

2008ء جورجیاے سرے روسی ارشے اے جیڑہے باروے روسے سٹانسے ہوالہے
 پشکپتگیں شک ءے گمان باند انت بہ گیشیتین انت۔ جورجیاے صدر مائیکل ساپکشولی کہ
 وتی ملکے نیٹوے ہوار کنگے ہاترے دیر انت جہد ءے کوشستے بونگ، 2008ء گرمگے
 ابکازیا ءے ساؤتھ اوسیتیاے جاورانی گیگ ءے گور کنگ ے کوشستے کنت، بلے پیوٹن نیٹوے
 چہ جورجیاے دور دارگے ہاترے جورجیاے پروشگ ءے نزور کنگے ڈمبے آت۔ جورجیاے
 ہکومت ءے ساؤتھ اوسیتیاے آجوئی لوٹوکانی میانے وهدے ارش بندات بوت انت گڑا
 روسے پوجیاں زوت ساؤتھ اوسیتیا ءے ابکازیا وتی ابردست کرت انت۔ ماسکوے وتی کار
 کرتگ آت۔ بلے اشیے ابید ماگند این کہ نیٹو بھ جورجیا ءے یوکرینے ہوار گیجگے وتی
 مکسدے چہ پشت نہ کز ات۔ ءے نیٹو گیش شاہگان تر بوان ات، 2009ء البانیا ءے کروشیا
 نیٹوے باسک جوڑ بوت انت۔

یورپی یونین۔ جم ہم رودرائکی یورپے سک ات انت۔ مئی 2008ء اشان
 "رودرائکی پارٹنرشپ" ءے نامے پروگرام بنگیچ کرت کہ آئیے مکسد رودرائکی ملکانی معاشی

وشہالیء ہاترے پالیسی ٹھینگ ء کم کم آواں یورپی یونینء گوں سرجمء ہمگرنج کنگ آت۔ اے اجیبیں ہبرے نہ آت کہ روسی رھشونانی ہاترے اے شوربندی آئیء نپانی ہلاب آت۔ گوستگیں فروریء یانوکویچء کشگء پیش روسی درملکی وزیرء بہتام جت کہ یورپی یونین رودراتکی یورپء نیامء وقی سانء جوڑ کنگء دست ء یاد جنگء انت۔ روسی رھشونانی ہاترے یورپی یونینء شاہگانی پہ نیٹوء راہء گیشینگء وسیلہ۔ کئیو (یوکرینء کیپیٹل)ء وقی نیمگء کشگء ہاترے مگربء گڈی وسیلہ جمہوریت ء ایدگہ مگربی روشتانی یوکرین ء ایدگہ کوهنیں سویت ملکانی نیامء لس کنگ آت کہ آئیء ہاترے مارا گندگ کیت کہ مگرب دوستیں فرد ء ادارہ ٹوہیں رنگء زری کمک کنگ بوتگ آت۔ یو۔ایسء یورپی ء یوروایشن کارانی ہاترے ریاستء سیکریٹری وکٹوریا نولینڈء دسمبر 2013ء اندازہ جت کہ 1991ء پد یو۔ایس ء یوکرینء نیامء پنج بلینء گیش ہرچ کرتگ۔ یو۔ایسء حکومت نیشنل۔اینڈومنٹ۔فار۔ ڈیموکریسیء نامء ادارپے ہم ٹھینت۔ اے این۔جی۔اوع یوکرینء نیامء سول سوسائٹیء ڈیمروٹیء ہاترے 60 در سدء گیش پروجکٹانی ہرچ چست کرتگ آت۔ 2010ء یانوکویچء صدارتی گچینکاریانی نیامء سوہمندیء پد این۔ای۔ڈیء پیسلہ کرت کہ اے حکومت جمہوری اقدارانی ہلاب انت ہمیشکہ ملکء جمہوری ادارہانی مہکم کنگء ہاترے این۔ای۔ڈیء اپوزیشنء کمک بنادات گرت۔ وھدیے روسء سیاسی رھشون یوکرینء نیامء ویستء راجمانی اینجینئرنگء گند انت گڑا آتس آماچ بنت کہ مئے ملکء ہال ہمے پئیم مہ بیت گوں۔ ء اے ترس ہشکیں وھمے نہ انت۔ سپتمبر 2013ء واشنگٹن پوسٹء گرشمین نبشتہ کنت کہ ”یوکرینء یورپء ہوار بوگ، پیوٹنء روسی زورآورء لیکہء ہاترے مرگ بیت۔“ آگیش گشیت، ”روسیاں ہم مروچی پیسلہ کنگی انت۔ پیوٹن نہ تہنا وقی ہمساہگانی گورء بلکیں وقی جندء ملکء پے سوب بوگء انت۔“

جیڑہء بنزہ:

مگربء سئے نیمگی پالیسی (نیٹو ء یورپی یونینء شاہگانی ء جمہوریتء پرموشن)ء اشکرانی دوبر روک کنگء ہاترے پیٹرولء کار کرت۔ جاور نومبر 2013ء

نگیگ بوگہ بندات بوت انت وھلے ملک کماش یانوکوچہ یورپی یونینہ یک ٹوھیں معاشی ڈیلے نہ زرت ۽ ہمیشیہ جاگہ روسہ ہواریہ 15 بلین ڈالرہ منگ نامہ کرت اش۔ اے پیسلہہ بگریہ ہکومتہ ہلاپہ زھرشانینی یک درچہ بندات بوت کہ سئہ ماہہ داں جزات کہ ہمیشیہ سببہ 100 ۽ کچہ زھرشانی گشگ بوت۔ ویستہ سفارتکار زوت جیرہہ گیش ۽ گیوارہ سر بوت انت۔ ۽ 21 فروریہ آواں ہکومت ۽ اپوزیشنہ نیامہ اے شور ۽ سلاہ کنائینت کہ یانوکوچ داں وتی مدتہ سرجم بوگہ بلے ہکومتہ جنزینیت۔ بلے اے سلاہہ زند نیست ات، ۽ دو می روچہ یانوکوچ تکت، روسہ شت۔ کٹیوہ نیامہ نوکیں ہکومت سرجمہ مغرب پرست ۽ روسہ ہلاپ ات۔ ایشانی کابینہہ نیامہ چار انچیں وزیر ہم مان ات کہ ما آواں نیو-فاسشٹ گشت کنیں۔ اے سرجمیں جیڑھانی نیامہ یو-ایسہ دزمانجنیہ سرجمیں کسہ پدر نہ انت، بلے اے گپہ نیامہ ہج شک نیست کہ واشنگٹنہ اے کوپ (coup) ۽ سوہمندیہ ہاترہ کمک کرتگ۔ نولینڈ ۽ امریکی ریپبلکن سینیٹر جون میکھینہ نہ تہنا ہکومتہ ہلاپہ زھرشانینی نیامہ بہر زرتگ بلکیں یوکرینہ امریکی سفیر جعفری پیاتہ یانوکوچہ ہکومتہ پرورش ورگہ پد درائینت کہ ”اے روچ بائد انت بندپترہ کتابانی نیامہ نبشتہ بہ بیت۔“ لیک بوئگیں ٹیلیفون ریکارڈنگہ ردہ نولنڈ رجیمہ مٹ کنگہ ہکہ بوئگ ۽ آئیہ لوٹ اتگ کہ یوکرینی سیاستدان ارسینی ینسینوک نوکیں ہکومتہ مزن وزیر آرگ بہ بیت۔ ہمیشکہ مارا اے ہبرہ سرہ ہبکہ بوگی نہ انت پرچاکہ روسی سرپد بنت کہ یانوکوچہ ہلاپہ جنزوکیں زرمبشتہ تہہ مگرہ کردے ہست۔

پیوٹنہ ہاترہ مگرہ ۽ یوکرینہ ہلاپہ عمل کنگہ وھد اتنگ۔ 22 فروریہ پد زوتاں آئیہ روسی پوچ پہ کریمیہ سرہ اُرشہ پرمان دات انت ۽ آئیہ پد پیوٹنہ کریمیہ روسہ ہوار گیتک۔ اے کا رہہ روسہ ارزان ات چیا کہ ہزارانی کچہ روسی پوچی سیوستوپول نامی ٹیں کریمیائی بندرگاہہ نیول بیسہ ساڑی بوتگ انت۔ کریمیہ سرہ قبضہ اے ہاترہ ہم ارزان ات کہ آئیہ آبادیہ 60 در سد مردم چہ راجہ روسی بوتگ انت کہ آوانی گیشتریں کساسے چہ یوکرینہ در آھگ لوئگہ ات۔

اشیہ ابید پیوٹنہ کٹیوہ تہہ یوکرینی ہکومتہ سرہ مزین زورے دات کہ آ ماسکوہ ہلاپہ مگرہہ گوں ہوار مہ کپیت، ۽ انگت اگان یوکرین ماسکوہ چہ دور رواں

به ڪنت گڙا ڇڏ ۽ پيش ڪه آ په مگر به روس ۽ سيمسراڻي سرءِ تاڪت جوڙ به بيت، روس يوڪريني رياست ۽ هاتر ۽ هچي پشت نه گيج ايت۔ پر ۽ هاتر ۽ آئي ۽ يوڪرين ۽ نيما ۽ آجوني لوٽوڪا گون سلاه، زر ۽ سفارتڪاري ۽ ڪمڪ بندات ڪرت دانڪه يوڪرين گس جنگي ۽ نيما ۽ جازان به ڪنت۔ ۽ يوڪريني هڪومت ۽ بيهار ديگ ۽ هاتر ۽ روس ۽ وتي پوج ۽ ٽوهين ڪسايه يوڪرين ۽ سيمسر ۽ نيما ۽ آورت، دانڪه اگان اے ياگياني سرءِ يوڪريني هڪومت ڪريڪ ڏاؤن ۽ نيما ۽ شت گڙا روسي پوج هم گامگيج زرت ڪنت۔ ۽ آئي ۽ يوڪرين ۽ بها بؤڪين ڪدرتي گيس ۽ هم نهاد ودينگ ۽ هواري ۽ گوستگين واماني هم لوٽ ڪرنگ۔ پيوٽن اءِ يوڪرين ۽ همڪ پڙ ۽ بيوار ڪنگ لوٽگ ۽ انت۔

جيڙه ۽ پجار:

پيوٽن ۽ ارادهاني بهمگ ارزان انت۔ يڪ انچين زمين ڪه ڇه ڪرنا روس ۽ سرءِ اُرش ڪنگ ۽ هاتر ۽ نپولين، زورگيرين جرمني ۽ نازي جرمني ۽ ڪارمرز ڪرنگ، يوڪرين يڪ بفر رياست ۽ هساب ۽ په روس ۽ مهڪمين ارزشت ڌاريت۔ هچ روسي رهشون ۽ يوڪرين ۽ روسي ڌڙمنين ملٽري الاٽنس ۽ بهر بؤگ اوپار ڪرنگ ات نئيڪه يوڪرين ۽ نيما ۽ مگر ڊوسٽين هڪومت ۽ جوڙشت ۽ سرءِ آهشڪ ۽ نشت انت ۽ يوڪرين ۽ مگر ۽ هوار بوگ ۽ نداره چار ات۔ واشنگٽن ۽ بوت ڪنت، روس ۽ انوگين سٽانس ڊوسٽ مه بيت، بل ۽ آئي ۽ را اشي ۽ ڀُشت ۽ منطق ۽ بهمگ ۽ زلورت انت۔ اے جيو پوليتڪس ۽ بنداتي رهبن انت ڪه بلاهين تاڪت مدام وتي زمين ۽ ڪش ۽ گور ۽ ممڪنين ڌڙمناني بارو ۽ سڪ باز نازرڪ انت۔ انچوشڪه په يو۔ ايس ۽ آئي ۽ سيمسراڻي ابيد مگر ۽ نزيڪ ۽ گوري ۽ دري پوجي تاڪت ۽ موجودگي وتي هستانڪ ۽ سرءِ ترسي سما ڪنت۔ گمان به ڪنت ڪه چين باندا روچ يڪ پوجي الاٽنس جوڙ به ڪنت ۽ ڪينڏا ۽ ميڪسيڪو ۽ اشي ۽ نيما ۽ هوار ڪنگ ۽ هاتر ۽ گامگيج به زوريت گڙا امريڪه ۽ جواب چي بيت؟ منطق ۽ ابيد روسي رهشونا وتي مگر ۽ همسروڪاني پجيج ۽ اے هبر ۽ جند مدامي تچڪ ڪرنگ ڪه آ يوڪرين ۽ جورجيا ۽ نيٽو ۽ اندر ۽ هواري ۽ هچ پٽيم ۽ اوپار نه ڪنت، نئيڪه اشان روس ۽ هلاپ ۽ ترينگ ۽ ڪوشست انت، ۽ 2008 ۽ گون جورجيا ۽ سرءِ اُرش ۽ آ وتي سٽانس ۽ ڪلوه ۽ تچڪ ڪن انت۔

یو۔ ایس۔ زانتکار ء آئی۔ یورپی ہمونا اے گشگء دم نہ بر انت کہ روس ء ترس بے جاہ انت ء ماسکوه باند انت اے ہبرء بہ پھمیت کہ نیٹو ء روس ء ہوالء ہج پیمیں شوربندی نیست۔ نیٹو ء شاہگانی ء را روس ء گر ء دار کنگ ء کوشست ء نام دیوک اے ہم بچار انت کہ نوک باسک بوتگیں استانی نیام ء نیٹو ء تنی وھدی ہج رنگیں بوجی کاروائی نہ کرتگ۔ حالانکہ 2002 ء جاورانی گھتری ء نیٹو۔ روس کونسلی ہم جور کنگ بوتگ ات۔ روس ء گیش ہیالدری کنان ء یو۔ ایس ء 2009 ء جار جت کہ آ وتی میزائیلان چیک ء پولش زمین ء جاگہ ء وارشبانی سرء یورپی زرء اوشترینت۔ بلے اے گل گامگیجانی آسرے در نہ یتک، ء روس ہما پیم ء یوکرین ء جورجیا ء نیام ء نیٹو ء شاہگانی ء ہلاپ اوشتوک ات۔ ء مگرب ء جاگہ ء گڈی پیسلہ روس ٹیگ انت کہ چی آواں بیہارے ء چی بیہارے نہ انت۔ اے ہبرء سرید بوگ ء ہاتر ء کہ پرچا مگرب ء ہاس یو۔ ایس اے بنکی جیڑہ ء پھمگ ء ناکام بوتگ کہ یوکرین ء بارو ء آئی ء پالیسی روس ء گون ٹوہیں جنگ یٰ جلد ء بندات انت، مارا 1990 ء دھک ء روگ لوٹیت وھدے کلنٹن انتظامیہ نوک نوک نیٹو ء شاہگانی ء بارو ء گپ ء تران ء بندات کنت۔ زانتکاراں شاہگانی ء ہک ء شاہگانی ء ہلاپ ء بازیں جواز دات بلے ہکومت انگت گیشگ ء نہ ات۔ یو۔ ایس ء نندوکیں گیش رودراتکی یورپ ء مہاجر، شاہگانی ء ہک ء ات انت، آوانی لوٹ ہمیش ات کہ ہنگری ء پولینڈ دابیں زوریں ملکانی نیٹو دفاع ء بہ کنت۔ چیزے رئیلست نیٹو ء شاہگانی ء پمیشکہ ہک ء بوتگ انت کہ آوانی ہیال ء روس انگت گر ء دار لوٹیت۔ بلے گیش رئیلستانی گشگ بوتگ کہ زوال آماچیں مزنیں تاکتے گون وتی پیریں آبادی ء یک طرفہ روزیگی پالسیاں گر ء دار کنگ نہ لوٹیت۔ ء آواناں ترس ات کہ نیٹو ء شاہگانی دگہ ہج نہ کنت بلکیں ماسکو ء رودراتکی یورپ ء نیام ء جیڑہ کنگ ء ہاتر ء دگہ موقع دنت۔ 1998 ء یو۔ ایس سینیت ء نیٹو ء شاہگانی ء کاگدے پاس بوگ ء پد یو۔ ایس ڈپلومیٹ جارچ کینن وتی یک گلگدارے ء نیام ء گشیت، ”منی ہیال ء روس کم کم ء اے پالیسیاں ہلاپ ء گامگیج زوریت۔ منی ہیال ء نیٹو ء شاہگانی ٹوہیں ردی ے۔ ایشی ء ہاتر ء ہج جواز نیست ات۔ اد ء کس کس ء را بیہار دیگ ء نہ انت۔“

البت گیش لہرل، کہ آوانی تہ ء مزنیں مردم کلنٹن انتظامیہ ء بہر بوتگ انت، شاہگانی ء ہک ء ات انت۔ آوانی منگ ات کہ گون سرد جنگ ء ہلاسی ء میان اُستمانی سیاست مٹی ے ء چہ گورگ ء انت کہ آئی ء سو ب ء نوکیں پوسٹ۔ نیشنل آرڈرے

کوهنیں رئیلست منطقہ جاگہ گینگ۔ یو۔ ایس نوں تہنا "ناگزبیں راجہ" نہ ات بلکبں نوکبں ایجیمنی (hegemony) بے ات ء ماسکو نوں یو۔ ایس ء وتی ہاترہ بپہارہ رنگہ مہ چاربت۔ دراسل اے سرجمبں کوشستانی بنکی مکسد سرجمبں یورپہ مگر بی یورپہ ء ڈولہ رنگ دبگ ات۔ ہمہ پبمہ یو۔ ایس ء آئی ء ہمراہاں رودراتکی ملکانی نیامہ جمہوربت ء ودینگہ ہاترہ کوشستانی ہمرائی ء روزبگی بندشہ گبش کنانہ آواناں میان اُستمانی ادارہانی بہر جوڑ کنگ بنا گرت۔ یو۔ ایس نیامہ سوبمندبہ پد، امریکی لبرلاں وتی یورپی ہمراہانی پہ نپٹوہ شاہگانی ء رازی کنگہ بازبں اڑاند دبمبان ات۔ یورپی یونبںہ گوستگبں سوبمندبیاں پد یورپی چہ امریکبیاں گبش کوهنیں لبکہہ گوں بندوک ات انت کہ نوں جبو۔ سبسات اینکسبں بستارے نہ داربت بلکبں اندری مہکمبں لبرل آرڈر، یورپہ نیامہ امنہ برجاہ دارگہ بس انت۔

یورپہ سبکیورٹی ء باروہ اے کرنہ اولی دہکہ لبرلانی ببانہہ ہمببکس مہکم ات کہ دبمروٹی ء پچبں پالیسیہ زورگہ پد ہم نپٹوہ شاہگانی ٹوہبں گہگیریہ دبمبان نہ بوت۔ مروچی یو۔ ایس لس مہلوک ء استانہ ادارہانی گورب۔ دبناہ سبساتہ چارگہ لبرل طریقہ "ڈاکما" ہستارہ داربت۔ کماش بارک اوبامہ مارچہ نیامہ وتی یک ترانہ دم پہ ساهت روکبتی پالیسیانی ہشتہ "آبڈلانی ذکرہ کنت ء چوں اے آبڈل تاکتہ باروہ یک پرسودہ ء روایتی ٹبں لبکہہ ء ترس آماچ کرتگ انت۔ کریمیاہہ جپڑہ باروہ سبکیورٹی ٹو اسٹیٹ، جون کبریہ ہبال ہمہ یکبں ببانہہہ درائبنت "ببست ء یکمی کرنہ کس نوزدہمی کرنہ وڑہ نہ کنت، ء ملکانی سرہ وتسرہ وت گوں بے سرہ پادبں جوازاں اُرش نہ کنت۔"

اے دوہبں نبمگ، جتا جتاٹبں پُشدر ء لبکہاں گوں عمل کنگہ انت: پبوٹن ء آئیہ منوگر رئیلست ڈاکٹرائنہ ہسابہ عمل کنگہ انت، البت یکبں وهدہ آوانی روکبتی ہمسروک گوں لبرل چشمکہہ دبناہ سبساتہ چارگہ انت۔ اِشہہ آسر ہمببش انت کہ یو۔ ایس ء آئیہ ہمراہاں پہ نازانتکاری یوکربنہ ٹوہبں جپڑبہ پاد گرت۔

بہتام جنی:

وتی ہمہ 1998 ء گلگدارہ نیامہ کبببہہ پبشگوٹی کرتگ ات کہ نپٹوہ شاہگانی ٹوہبں جپڑبہ پاد کنت، پدا گڑا ہمہ مردم گش انت کہ "بچار، ما شمارا ببسرہ گشتگ ات

کہ روس چون انت۔ “چوشکہ گیشترین روکیتی کواساں، یوکرین جیڑہء مستریں سوپ پیوٹن کرتگ۔ مارچء نیویارک ٹائمزء احوال نامگء ردء جرمن چانسلز بارک اباہمء گشیت کہ پیوٹن گنوکیں مردمء ء انچو سما بیت کہ آپورا دگہ دنیا ےء زندگی کنگء انت۔ اے گپء شک نیست کہ پیوٹن زورآوریں مردمء، البت اے ہبرء ہج ثبوت نیست کہ آذہنی ہوالہء شر شر نہ انت۔ بلکیں آسک باز مہکمیں کواس ء شوربندیء، کیے ہم کہ میان اُستمانی سیاستء سرء گون آئیء گر ء چیل انت گڑا نہ تہنا پہ سوگائیء ہاترء آئیء ازتء بہ کنت، بلکیں چرئیء بہ ترسیت ہم۔ ایدگہ پریسکارانی گشگ انت کہ پیوٹن گون سویت یونینء پروشگء وش وش نہ انت ء روسء سیمسراں ودینانء آوتی کوہنیں بستارء دوہر گرگ لوٹیت۔ اے لیکہء ردء کریمیاء ایردست کنگء پد نون روس چارگء انت کہ وھد پہ یوکرینء یا آئیء رودراتکی بہرء گرگء شر انت یا ناں۔ کم کم روس وتی ایدگہ ہمساهگانی نیمگء ہم زورائی کنت۔ لہتیں کواس، اے ہم گش انت کہ پیوٹن نوکیں دورء اڈولف ہٹلر انت ء گون آئیء منگ نامگء کنگ، دوہر میونخ دابیں ردی ے بیت۔ ہمیشکہ جد ء پیش کہ روس روکیتی یورپء نیمگء پیشگامی بہ کنت، نیٹو یوکرین ء جورجیاء بہر کنگء گون روسء گر ء دار بہ کنت۔ گون ہورتجاریء اے جواز پرشیت، اگان پیوٹن گریٹر روسء منوگرے بوتیں گڑا 22 فروریء پیش اے ہوالہء آئیء نیت پدر بوتگ ات۔ بلے چرے روچء پیش، اے ہبرء ہج ثبوت نیست کہ آکریمیاء قبضہ کنگء رندء بوتگ، یوکرین ء رودراتکی یورپء ایدگہ بہر انگت دوریں گپے۔ ہالانکہ ہما مگرپی رہشون کہ نیٹوء شاہگانیء ہکء بوتگ انت، آواں ہم چہ روسء ملٹری اگریشنء ترسء پیشرفت نہ گرت۔ کریمیاء سرء روسء ارش پہ آواں سک باز نوکیں چیزے ات، ء انچو سما بیت کہ اے یانوکوچء کشگء ہلاپء روسی ردعمل ات۔ پرے زوتاں پیوٹن ہم گشیت کہ آکریمیاء سرء ارشء ہلاپ انت بلے زوت پدا وتی ہیالء مٹ کنت۔ اگان روس بہ لوٹیت ہم آئیء گورء رودراتکی یوکرینء وتی استانء نیامء ہوار کنگء بودشت نیست، سرجمیں یوکرین انگت دوریں ہبرے۔ 15 ملین مردم و تہنا دنیپر دریاء نشتگ کہ آیوکرین ء روسی سیمسرانی نیامء چہ گوزیت۔ کہ ایشانی گیشترین بہر، یوکرینء ہوار بوگ لوٹ انت ء الم روسی پوجی زورائیء ہلاپء گہگری کنت۔ روسء میڈیکور آرمیء گورء سرجمیں یوکرینء دارگء گنجائش سک کم انت۔ ماسکو گران نہادیں جنگء ہاترء تیار نہ انت ء روزیگی بندشانی سببء آئیء نزوریں معشیت

گیش تاوانبار بیت۔ انگت اگان روس توانائیں ملٹری ء مہکمیں معشیت ء جوڑ کنگ ء سوہمند بہ بیت، پرائی ء یوکرین ء قبضہ ء دارگ ممکن نہ انت۔ پہ درور ما اوگانستان ء یو۔ ایس ء سویت ء قبضہ، عراق ء ویتنام ء امریکی زورائی ء چچنیاء روسی تجربگ ء بہ چارین گڑا مارا سما کپیت کہ ملٹری زورگیریانی آسر نپ ء گیش تاوان ء سوہ جوڑ بنت۔ پیوٹن شری ء سرپد انت کہ یوکرین ء ایردست کنگ، چو جور ء چرگ ء وڑ ء انت۔ ہمیشکہ ما گند این کہ انوگیں آئی ء رد عمل اوہنسیو ء گیش ڈیپنسیو بوتگ انت۔

درآہگ ء راہ:

مگرہی رہشونانی اکثریت چرے ہبر ء انکاری انت کہ پیوٹن ء انوگیں روشت چہ روس ء راستی ئیں سیکورٹی ء جیڑھاں بندات انت، مردم ء راے ہبر ہبکہ کنت کہ آواں وتی انوگیں پالیسی برجم داشتگ ء روس ء دارگ ء ہاتر ء روزیگی بندشانی جنگ بنا کرتگ۔ البت کیری ء اے گپ جتگ کہ آوانی گور ء بازیں آپشن ہست، بلے نئیکہ نیٹو ء ناں آئی ء مگرہی دوزواہ روس ء ہلاپ ء تشدد ء کارمرز ء ہاتر ء جاڑیگ انت۔ مگرہی تی وھدی روس ء دارگ ء ہاتر ء روزیگی ہندلانی کمک زورگ انت۔ جولائی ء یو۔ ایس ء یورپی یونین ء وتی بندشانی سیمی رد ء جار جت، بلے اے گیشتر روس ء گون تجارت کنوکیں مزن مزین فرد ء لہتیں بینک، انرجی کمپنی ء ڈیفنس فرماں گون ہندوک ات۔ آواں دگہ ترندترین روزیگی پابندیانی اوں بیہار دات کہ روسی معشیت ء سرجمیں تک ء پھناتانی دارگ ء بودشت ء بہ دار انت۔

اے دابیں گامگیچ ہاسیں ساے نہ دار انت، سختیں معاشی بندشانی چوناہا زوتاں گنجائش نیست کہ روکپتی یورپ ء ملکاں ہاس جرمنی ء ہمے ترس زاہر کرتگ کہ اگان ما روس زیادیں معاشی بندگی ء آماج کرتگ گڑا ممکن ہست کہ آسرجمیں یورپ ء امن ء وشہالی ء ہاتر ء جیڑہ جوڑ کنگ بندات بہ کنت۔ البت اگان یو۔ ایس وتی دوزواہاں سختیں روزیگی بندش جنگ ء سر ء راضی بہ کنت ہم گڑا اے فیوٹن ء پیسلہ سازی ء مشکلیں کہ اثر انداز بہ کن انت۔ ہندپتر مارا ہمے سوچ دنت کہ وتی ہنکی سٹریجک لوٹانی پھریزگ ء ہاتر ء ملک ٹوہ ٹوہیں سزاء اوپار کنگ ء جاڑیگ انت۔ ء روس دگہ جتائیں دنیا

یہ وجود دارگہ نہ انت۔ مستریں جیڑہ اش انت کہ مگرہ رہشون تنی وهدی وتی ہما کوہنیں پالیسی کہ اے جیڑہانی سوب انت، ہمیشاں گون بندوک انت۔ اپریلہ یو۔ ایسہ کمک کماش گون یوکرینی کانود سازاں گندہ نند کنتہ آواں ہمہ گپہ گشیت کہ اورینچ آشوبہ لوٹہ گزرائی پیلو کنگہ مارا چدہ شوکتیں موقع دست نہ کبیت۔ سی۔ آئی۔ اے کارمستر ہم جیڑہاں گیشہ گیوار کت نہ کنت، وهدی ہمہ ماہہ یوکرینہ پجیگہ سیکوریٹی سیادیانی گیشینگہ ہاترہ آکئیوہ دورہ کنت۔ اے سرجمیں وهدہ یورپی یونینہ وتی رودراتکی پارٹنرشپہ کار برجم داشتگ انت۔ مارچہ یورپی کمیشنہ سروک، جوس مینوئل براسوہ یورپی یونینہ ہیالہ لیکہہ گیشینانہ گشیت، ”مارا گون اے ملکہ ہمنستیہ وام گے پر انت، ہ ما کوشست کنیں کہ ایشاں گون وت ہمینکس نزدیک بہ دار این کہ ممکن ہست انت۔“ 27 جونہ یوکرینہ نوکیں ہکومتہ گون یورپی یونینہ ہما منگ نامگ دزرد کرت کہ یانوکوچہ ہبت ماہ پیسر رد کرنگ ات۔ ہ جونہ نیٹوہ باسکانی درملکی وزیرانی دیوانہ نیامہ ایشاں درائینت کہ الاٹنسہ در پہ نوکیں باسکان مدامی پچ انت، البت آواں یوکرینہ نام نہ گپت۔ نیٹوہ سیکریٹری جنرل اینڈرز فوگ رسمیسوہنہ جار جت کہ ہج سیمی ملکہ را نیٹوہ شاہگانیہ ویٹو کنگہ ہک دیگ نہ بیت۔ اے درملکی وزیراں ڈیفنسہ بازیں جیڑہانی سرہ یوکرینہ کمک کنگہ جار جت چوشکہ کمانڈہ کنٹرول، لاجسٹکزہ سائبر ڈیفنس۔ روسہ رہشونانی گشگ انت کہ مگرہ ردعمل ہراییں جاوراں گندہ تر کنگہ ابید دگہ ہج دردہ دوا نہ انت۔

یوکرین جیڑہہ توجیلے ہست، البت اے توجیل چہ مگرہہ اے ملکہ باروہ سرجمہ نوکیں رنگہ جیڑگہ لوٹہ کنت۔ یو۔ ایسہ آئیہ ہمراہ نیٹوہ ویسٹرائز کنگہ جاگہہ سرد جنگہ نیامہ چو آسٹریاہ ڈولہ نیٹوہ روسہ نیامہ یوکرینہ نیوٹرل بفر زونہ جوڈ بوگہ بل انت۔ مگرہ رہشون اے گپہ بہ من انت کہ یوکرین پیوٹنہ ہاترہ ہمینکس ارزشت داریت کہ آاودہ روسہ ہلاپیں ہکومتہ کمکہ مہ کن انت۔ ایشیہ متلب اے نہ انت کہ آوکیں یوکرینی ہکومت پرو۔ روس یا اینٹی۔ نیٹو بہ بیت۔ بلکیں یک انچیں واکداریں ہ وتواچہیں یوکرینی ہکومتہ کہ آناں روسیانی پلہ مرز بہ بیت ہ نئیکہ مگرہہ پلوہ بہ بیت۔

پرے ہاترے یو۔ ایس ء آئی ء دوزواہ اے جارے بہ ترین آنت کہ نیٹو ء نوں گوں یوکرین ء جورجیاء دست ء داوا نیست۔ ایشی ء ہواری ء مگرب ہائڈ انت روس ء ہاترے یک روزیگی شوربندی ے بہ ٹھینت انت کہ آئی ء یورپی یونین، روس، آئی ایم۔ ایف ء یو۔ ایس پچی ء زری کمک بہ کن آنت۔ اے شوربندی پہ روس ء قابل قبول بہ بیت چیا کہ آنہ لوٹیت کہ آئی ء روکپتی سیمسرانی ہمساهگ روزیگی بدہالی ء ڈکال ء آماچ بہ بیت۔ ء مگرب یوکرین ء نیام ء وتی چاگردی انجینئرنگ ء عملاں بہ داریت۔ یوکرین ء نیام ء دگہ اورینج آشوب ء زلورت نیست۔ یورپی یونین ء یو۔ ایس ء رہشون یوکرینی حکومت ء بہ اقلبتانی ہکانی پہازگ ء دلبدی بہ دینت، ہاس یوکرین ء آبادیں روسی گپ جنوکانی ہک ء۔ لہتیں بلکیں بہ گشیت کہ نوں یوکرین ء بارو ء یو۔ ایس ء پالیسی مٹ کنگ بوت کنت دنیا ء سیاست ء نیام ء یو۔ ایس ء اعتماد ء دور بہ دنت۔ اے ہبرے ہج شک نیست کہ مارا الم سر ء سودا جنگی انت، بلے مارا پھمگی انت کہ یک ردیں شوربندی ء برجم دارگ ء تاوان گیشتر انت۔ ایدگہ ملک الم اے داییں استاز ء گوں شرپ ء چار انت کہ آوتی ردیاں چہ سبق زوریت ء انچیں پالیسی ٹھینیت کہ جیڑہانی توجیل کنگ ء سکت ء دار آنت۔ اے راہ الم پہ یو۔ ایس ء پچ اُنت۔

مردم اے ہبرے ہم اش کنت کہ یوکرین ء گور ء اے ہک ہست انت کہ آکئی گوما چی پیمیں سیادی ے دارگ لوٹیت ء روس ء را کئیو ء گوں مگرب ء نزیکی کنگ ء چہ دارگ ء ہج ہک نیست۔ اے یوکرین ء ہاترے وتی درملکی پالیسیانی بارو ء جیڑگ ء بیہاریں روشتے۔ تھلیں راستی اش اُنت کہ تاکت ء جنگانی نیام ء زور آور مدامی راست انت۔ وتواکی پیمیں اوگام ے مانا بنت وھدے ٹوہیں تاکت گوں نزوریں ملکاں جیڑہ ء رو اننت۔ سرد جنگ ء نیام ء کیوبا ء را اے ہک دیگ بوت کہ سویت یونین ء پچی ء ملٹری الاٹنسیے جوڑ بہ کنت؟ یو۔ ایس اے داب ء جیڑگ ء نہ بوتگ، ء روس یوکرین ء مگربی کیمپ ء جاہ کنگ ء ہمے داب ء چارگ ء اُنت۔ اے یوکرین ء مفاد ء بیت کہ زندگی ء تھلیں راستیاں بہ پھمیت ء وتی درملکی پالیسیاں جوڑ بہ کنت۔ اگاں کیے اے تجزیہ ء نہ من ایت ء ہمے سرید بیت کہ یوکرین ء گور ء نیٹو ء یورپی یونین ء باسک بوگ ء ہک ہست انت گڑا ہمے داب ء یو۔ ایس ء آئی ء یورپی دوزواہانی گور ء اے دزبندیانی رد کنگ ء ہم گنجائش ہست۔ مگرب ء گور ء یوکرین ء ردیں درملکی پالیسیانی پلہ مرزی کنگ ء ہج جواز نیست، ہاس ہما وھداں کہ یوکرین ء دفاع آوانی جیڑہ نہ اُنت۔ چیزے یوکرینیانی واب ء واہشتانی پیلو

کنگ ہیج مانا نہ داریت، ہاس ہما وھدان کہ اے یوکرینء آبادیء وتسرء وتیں گیچلےء دور بہ دنت۔ لھتیں تجزیہ کار اے ہم گشت کنت کہ بوت کنت یوکرینء ھوالہء نیتوء پالیسی رد بوتگ آنت بلے روس پہ ما دژمنے هست انت ء مرچی ناں گڑا باندا آپہ مگر بء ٹوھیں سر دردے جوڑ بیت۔ ہمیشکہ مگر ب وتی انوگیں پالیسیاں برجم بہ داریت۔ بلے اے ہیال سرجمء رد انت چیا کہ روس یک زوال آماچیں تاکتے ء روچ پہ روچ نزور تراں کنت۔ انگت اگان روس دیمروئی کنوکیں تاکتے بہ بوتیں، گڑا ہم یوکرینء نیتوء ھوار کنگ مانا نہ داریت۔ ھبر تچک انت، یو۔ ایس ء آئیء دوزواھانی ھاترء یوکرین ٹوھیں سٹریجک ارزشتے نہ داریت، ہمیشکہ آواں یوکرینء کمکء ھاترء ملٹری فورس کارمرز نہ کرتگ۔ ہمیشکہ یک انچیں استازے نیتوء باسک جوڑ کنگ ردی ے بیت کہ ایدگہ استان آئیء دفاعء ھاترء ساڈی نہ انت۔ گوستء نیتوء ہمیشکہ شاھگان کرتگ کہ آواں ھے سما کرتگ ات کہ اے سیکیورٹی منگ نامگانی سرء عمل کنگء وھد ھجر نئیت، بلے روسء انوگیں تاکتے شون زھر کنت کہ یوکرینء نیتوء باسکی دیگ روس ء ویسٹء مزنیں اژاندےء نیامء دور دنت۔

انوگیں پالیسیء سرء اژگ ایدگہ جیڑھانی سرء ویسٹ ء روسء سیادیاں سانمند کنت۔ یو۔ ایسء را اوگانستانء چہ وتی ساز ء سامانی کشگء ھاترء روسء سر زمین کارمرز کنگی انت، ایرانء پچیء نیوکلئیر جیڑھانی سرء منگ نامگ ٹھینگی انت ء شامء پُر ایمنیں ریاستء جوڑشتء ھاترء گامگیچ زورگی انت۔ اے سرجمیں جاگھاں روس یو۔ ایسء کمکء ھاترء جاڈیگ بونگ۔ 2013ء گرماگء اے پیوٹن ات کہ شامء را کیمیکل ویپنریء سرنڈر کنگء راضی کرت ء یو۔ ایسء را مڈل ایسٹء نیامء دگہ جنکء چہ بچارینت۔ چینء دارگء ھاترء ہم روچے نہ روچے یو۔ ایسء را روسء کمک درکار بیت۔ البت انوگیں یو۔ ایس پالیسی، روس ء چینء را وت ماں وت نزیک کنگء انت۔ یو۔ ایس ء آئیء دوزواھاں نوں یوکرینء ھوالہء پیسلھے کنگی انت۔ آ وتی انوگیں پالیسیاں برجم دار انت کہ اے نہ تھنا روسء پچیء سیادیاں گیش نگیک کنت بلکین ھے نیامء یوکرین ہم سک باز تباہیء آماچ بیت، کہ اے وڑء گل تاوانبار بنت۔ یا آ وتی پالیسیء مٹ کنانء نیوٹرل ء شادابیں یوکرینء نیمگء بہ رو انت، انچیں یوکرینء کہ روسء بیھار مہ دنت ء ویسٹء را گوں روسء وتی سیادیانی شر کنگء کمک بہ کنت، اے دابء گلانی نپ ء ہاندگء انت۔

مردمانی جُست ءِ گیبرال ءِ پسہ

بلوچی رجانک: نوکاپ بلوچ

(اے جُست ءِ پرسى دیوانے کہ 1971 ءِ مان لندن شہدربرجاء ءِ برجم دار بوتگ۔
اے چہ کیبرال ءِ کتاب our people are our mountain ءِ رجانگ بوتگ اشی ءِ اولی
بہر گوستگیں تاک ءِ شنگ بوتگ۔)

سنگتاں! من شمارا گلاں دروت ندر کناں۔ اے پہ من مزنیں شرپ ءِ گپے کہ مرچی
گوں شما همتران بوگ ءِ موه رستگ پہ گشانک ءِ نہ بلکیں سنگتی ءِ بستار ءِ چیزانی بابت ءِ
سنگینیں ترانے کنگ ءِ چوشکہ من ءِ سما بوگ ءِ انت اد ءِ نندوکیں مچ سنگت زانتکار ءِ
دانشور انت من جہد کناں کہ شُمئے جُستانی دلجمیں پسہاں بہ دیاں، شما وتی جُستاں
کنان بہ بیئے۔

جست: گنيا بساؤءِ هستين جنگي جاور چي پيم انت؟ ءِ اودءِ ڪيپ وردءِ جنگي جاوراني بابتءِ چي پيمين گمان گندگ پيداڪ انت؟

پسو: مئ ڏيهءِ جنگي جاوراں شما ڪمو باز و سپرد هست ات ما وتي سردگارءِ دو بهر آجو ڪرتگ، پشت ڪپتگين ايردستين زمينءِ آجوئيءِ په مئ جنگ روان انت، زرباري شهرءِ بُنجاهاڻ ءِ ڪيپ وردءِ مئ جنگي ءِ سياسي چست ءِ ايراني تهءِ جوانين تينزي ڇي گندگ پيداڪ انت۔ پرتگالءِ ٿوپ ءِ بمب گواري ءِ ايدگه ناشرڪارياں ابيد اوں ما نوڪ آجو ڪرتگين جاھاني مهلوڪءِ را آسودگين زندگي ڇي بڪشاھگءِ اين کہ اودءِ مئ مردم نوں وتي بهتءِ مالڪ وت بوڪءِ انت۔ اے مئ سلاھبندين جنگءِ بُنڪي برورد انت۔

اگان شمارا هستين جاوراني بابتءِ جوانيءِ به گيشينان گڙا الم انت کہ من بُشتءِ برواں لهتئين اہميين چيزاني سرءِ گپ به ڪناں کہ آياں جھدءِ بنداتءِ مئ ديم ڪمو باز داشتگ۔ اڀريڪهءِ ملڪاني تهءِ مئ ملڪ جتا انت ما يڪ فليٽيءِ تهءِ اين۔ اڀريڪهءِ ملڪ بُنڪي سورتءِ دو بهرءِ تهءِ انت۔ تيابڊي دمگ ءِ ميانى دمگ کور ءِ شيباني تهءِ روانءِ همڊ بنت ءِ تيابڊي دمگ چه همودءِ گيش انت۔ مانسوا چه بساؤءِ ڪساس 60 ڪلوميٽر دور انت ءِ زرباري نيمگءِ اشيءِ جوانين ارزشتءِ هست انت گوريچاني نيمگءِ جنگل ءِ گھاني ڏگار انت کہ تھي نيمگءِ روانت مانسوا داں روبرڪتي هند ءِ دمگاں هُشڪين آپ ءِ کورءِ، ڪوهءِ جند نيست۔ مئ مردم بوئيءِ دمگاں ڪوڀي دمگ سرپد بنت بلے تو کہ روبرڪتي نيمگءِ ڪاڙءِ اودءِ مردم نہ زانت کہ ڪوه چيا گش انت۔

دگه يڪ گپے ايش انت کہ مئ سردگار سک ڪسان انت، ايوڪءِ سوئٽرلينڊ ءِ بيلجيمءِ ڪساسءِ۔ آجوئي زرمبشتءِ جئزبنگءِ ميانءِ گائڻءِ زميني (جغرافياڻي) تڪ ءِ پھناتاني دلگوش ڪنگ المي انت چيا کہ شما وت سپرد ات کہ گوريلا جنگءِ راه ءِ رھبند انچوش گش انت کہ په جنگءِ ملڪءِ سائزءِ بوگ المي انت دانڪه چيزاني بُنياد جوڏ ڪنگءِ راه ءِ درے درجنگ به بيت پدا اش انت کہ ڪوه گوريلا جنگءِ تياريءِ واسته سک باز ارزشت دار انت۔ چوشڪه گائڻءِ مئ گورءِ جاور آپيم نہ انت بلے پدا اوں ايشاں سلاھبندين جھدءِ بندات ڪنگءِ مئ ديم نہ داشتگ من اے گپءِ گيشينگ لوٿاں کہ ما وتي اے جھد پرتگالي زورگيريءِ دستاں وتي مهلوڪءِ سرءِ ڪتگين ڪھر ءِ ازاباني اوڙءِ بندات ڪتگ۔ ما اے واسته جنگ ڪنگءِ نہ اين کہ ما جنگجو اين نئيڪه پرے هاترءِ کہ ما سرپد بئين سلاھبندين

جہد گڈی راہ انت دگہ اوں گہترین راہ ء در بوت کن انت اے راستی ے کہ لہتیں جاہاں ایوک ء پشت کپتگیں راہ ہمیش بیت بلے اے نوں ہما جاور ء دژمن ء کار داریت کہ آچی پیم انت ء ہما سردگار ء جنگی جاور چارگ بنت۔ ما ہر چیز کہ کتگ آہمے شوربندی ء حکمت عملیانی بہرے بوتگ کہ بندات ء ما گائنی ء سیاسی، زمینی، راجمانی بُندیتری ء روزیگی جاور وتی دیم ء ایر کرتگ انت۔ ہمے رہبندانی بنیاد ء ما وتی راجمانی جوژشت (social structure) ہمنچو کہ مے وس ء بوتگ ہورتی ء گوں ونتگ ء تپاس اِنگ اشی ء ہمراہی ء ہر ہما چیز ونتگ ء چار اِنگ کہ آئی ء بُنیاد ء ما سرید بوتگ این کہ جُزء را رد ء بدیں سانے سر ء کپت کنت۔ چوشکہ کوہ انت آیانی نہ بوگ ء سوہ ء گڑا ما جیڑ اِنگ کہ مے کوہ مے مردم بنت ابید اشاں جزء را دیم ء برگ نہ بوتگیں گے۔

پمیشکہ ما سرید بنیں مے مردم مے کوہ انت، اے مکسد ء سرجم کنگ ء ما دگہ رہبندیے اوں کارمرز کتگ کہ آوت گندک بوگ ء انت آیش انت کہ چوناہا مے جہد ء جند سرجم ء سیاسی ے بلے پرتگالی زورگیری ء کُشت ء کوش ء سوہ ء سلاہبندیں دروشمے زرتگ ے ء اے جہد ء بندات ء آسر مدام سیاسی انت۔ ما پرتگال ء سر ء آرش کنگ، ہالزین ء بُترگ ء ہاتر ء جنگ ء نہ ایں ما و بس وتی جند ء سردگار ء آجوئی ء وتواجہی ء ہاتر ء جنگ ء ایں۔ سلاہبندیں جہد ء بندات کنگ ء پیسر۔ ما سیاسی گراؤنڈ جوڑ کتگ مے بنداتی کار وتی مردمانی یکجاہ کنگ ء آییاں آنچو موبلائز کنگ بوتگ چہ سیاسی سنج ء سما گستا مہ بنت پرے کار ء واستہ ما کساس بے سال زرتگ ہمے میان ء ما یک راجی بتلے وتی مردماناں سر کتگ کہ برنج ایوک ء درپے گرادگ بنت اگاں درپ مہ بیت ایوک ء آس برنج ء نہ گرادیت اشی ء مانا ء بزانت ہمیش انت کہ مارا وتی جہد وتی جند ء زمین ء سر ء نندگی ء دیم برگی انت ما بندات ء چہ ہمے جیڑ اِنگ کہ کش ء گور ء ملکانی اوست ء مارا وتی کار مہتل دارگی نہ انت چوناہا اوں روایت ہمے وژ گش انت کہ ترا ڈنی ملکانی نیمگ ء ہر پیمیں آسرتی ے رسگ ء گنجائشے۔ ہست گڑا آییاں چہ ہمے سیت زورگی انت جنگ ڈن ء چہ تہ ء آرگی انت۔

ما وتی کسانیں آبادی ء سبب ء چہ یک دگہ ترزے زرت، آاش ات کہ ہمنچو مے وس ء بیت ما معاشی جنگ بہ کنیں، پرچا کہ ما کما کم تاوان برداشت کت کنیں، پمیشکہ ما

وقی پیشبندی ے ٹھینت۔ ء من چوش به گشاں گژا رد نه باں که دنیاہ تہء هج چوشیں جُنزے نیست که آچه ما کمتر تاوانبار بوتگ آنت۔

ما چرے گپء چه اوں تپاک کتگ که مئے ترزکارء بنجاه مه بیت چوشکه ما زانیں پرنگی همے سرپد بوتگ آنت که ما وتی پوجء چه همساہگیں ڈیہاں تیار کنیں ء پدا دیم په گنیء نیمگء جُنزیں۔ ہمیشکه آہانی پوجء دلگوشی گیشتر سیمسراں بوتگ۔ بلے ما وتی لس سلاہبندیں جہد 1963 ء چه گنیء تہء زرباری گبا کثورء چه بندات کُت، بزآنکه پرنگیان هج هیال ء گمان هم نہ کُت ما چه بنجاهء در سُت این۔

دگہ اش آت که ما چه بنداتء وتی گوریلہ بنزہاناں گیشاں گیش وتواکی داتگ آت، اے بیمناک آت بلے لازم آت، چوشکه بنداتء اے مئے ہاترء گران آت دانکہ مئے وڑیں کسانیں ڈیہے ےء واستہ، کہ ما هرچ یک بنزیپء جتا جتا رهشونی به کنیں، بلے اے پیسلہ هم مئے جُنزء ہاترء بیمناک آت۔

اے تچکیں ہبرے کہ مئے جُنزء گونگیں جُنزاں لہتیں بُنکی گژء مَنج گندگ بیت مئے ہاترء مستریں جنجال اش انت کہ مارا وتی ڈیہء دری زورگیرےء گوں جنگ کنگی انت۔ آ مئے مردماں تباہ کن آنت مئے مڈیاں لُت ء پل کن آنت بلے ما اشیء بدلء لزبن (lisbon) ء سُت نہ کنیں نئیکہ پرتگالء کوچگاں۔ اے مئے جہدء دیمء گیشتر جنجال جوڑ کنت اگاں چوش بوٹیں چه بنداتء ما دژمنء را آئیء جندء ڈیہء تہء به جتیں گژا مارا کما کمتر جنگ کنگ درکار بوت۔ بلے پرنگیانی ہاترء مستریں سوہمندی انت کہ آچه پرتگالء وتی پوج ء سلاہاں کار آنت مئے ہلک ء کوچگاں تباہ کن آنت ء آ مارا پے وس کن آنت کہ ما وتی مال ء مڈیاں تباہ به کنیں۔ بلے انگت ما آیانی ڈیہء دست جت اوں نہ کنیں، ہمیشکه مارا وتی پیشبندیء یک بہرےء انچیں ترزکار جوڑ کنگ کپت کہ ہمَنچو مئے وسء بیت کنت ما وتی ڈیہء چه تباہیء به رکینیں۔

زورگیرء نیمگء چه ہم، ہمے رنگیں گژء مَنج گندگ بیت چوشکه گنی (guine) ء سرء کبزہء برجم دارگء ہاترء آہاں اء ساڑی بوگی آت پرجا کہ گنی پرتگال نہ انت، بگنڈیء یک اپریکی استانء زورگیرء داں پنجاه سالء جنگ ء وتی جتا جتائیں پندلانی سوہء کبزہ کتگ، ء کبزہء برجم دارگء ہاترء آہانی اء ساڑی بوگ آتم انت، بنداتء آہانی

پوجہ بیڑ بُرت، دیمترے یک انتظامیہ ے ٹھینت، ءُ پدا آہاں سول کنٹرول ءُ ہاترے ءُ پوجہ زورگیریں استانءِ درستیں ازباب ءُ ہنر کار بست آنت۔ وھدیے ما سلاہبندیں جھد بنا کت گڑا پرنگی ے وس بوت آنت آہاں مئے دیم ءُ دارگ ءُ وتی کبڑہ ءُ برجم دارگ ءُ گیشاں گیش پوجی آرگ کپت ءُ کلین گنی ءُ شہراں بگر داں کوچگاں آہاں پوجی دیم دیگ کپت آنت۔ بلے دڑمن ءُ اے وڑے بہر ءُ بانگ بوگ ءُ مانا نزوری آت ءُ مئے شور ہمیش آت کہ ما دڑمن ءُ سرے جاہ پہ جاہ اُرش کنگ ءُ ہاترے وتی دلگوش ءُ یک جاہ بہ کنیں۔ آہاں زوتاں مزنیں تاوان چست کنگ کپت ءُ اُپشت کنزات آنت ءُ وتی پوجی پابند کت آنت کہ وتے بہ رکن ات۔ بلے اشی ءُ مانا استان ءُ مزنیں بہرے چہ آہانی دست ءُ چہ پچگرگ آت، اے یک جیڑپے بوتگ ءُ ہست آنت کہ زورگیری ءُ جنگ ءُ تہ ءُ ہجر اشی سلہ بوت نہ کنت، وھدیے آ وتی پوجہ بہر ءُ بانگ کن آنت کہ ما زورگیری ءُ برجم بہ دار این ءُ ما وتی دلگوش ءُ آہانی سرے اُرش کنگ ءُ دئیں، ہمے وڑے ما آہاں دلگوش کنگ ءُ زور کنیں۔

بلے وھدیے آہانی پوجہ دلگوش یک نیمگے بیت گڑا ما ہلک ءُ کوچگاں مہلوک ءُ ذہن سازی کنیں، آہاں تیار کنیں ءُ نوکیں جوڑشت اڈ دئیں کہ آدوبر اتک مہ کنت۔

زورگیریں پوجہ شوربندیانی مستریں من ءُ مراد چی آنت؟

درستاں پیش شہرانی تہ ءُ وتے مہکم کنگ، ءُ پدا وتی کبڑہ ءُ برجم دارگ ءُ ہاترے وتی پوجہ بہر ءُ بانگ کنگ آنت۔ وتی پوجیانی دیم دیگ ءُ ہاترے آہاں رسانک ءُ درستیں راہ ءُ در الم وتی دزچیرے کنگ کپ آنت ءُ گنی ءُ اشی ءُ بُکی مانا ءُ بزانت دگاں ہوار کئور گرگی آنت، پرچا کہ رسانک ءُ یک مزنیں وسیلہ ے کئور بوتگ آنت۔ چوش و پرنکیاں کت، بندات ءُ آہانی کیرے ہشتاد مزنیں ءُ کسانیں پوجیانی ٹولی ہست آت آہاں اے مئے ڈیہے دراہیں ہنداں ءُ دمگاں دیم دات آنت، آہاں درستیں مزنیں راہ ءُ در بست آنت ءُ پدا ارزانی ءُ دراہیں کئوراں چہ سپر جت کت، من ءُ یات آنت کہ دہ ہزار ثناتی لانچ فریم کئورے چہ تہی بندن ءُ داں شتگ آنت ءُ چہ ہمود ءُ آہاں کاجا لڈ اتگ دری ڈیہاں برنگ آنت اے ہمے زورگیری ءُ نظام ءُ تباہ کنگ ءُ ہاترے ما وتی پوج یکجاہ کت گون جوانیں شوربندی ے یکیں وھدے Tite ءُ fulacunda ءُ کیمپانی سرے اُرش کت۔ اے وھداں پرنگالی پوجہ کیشتری کساس سیمسری ہند ءُ بساؤ تہ ءُ ات آنت، آہاں ہمے دمان ءُ لانک بست پہ ڈیہے بُنجاہ نیمگے بلے مئے گوریلہ ہمود ءُ دگانی سرے ساڑی ات آنت، پرنگالی پوجہ راہانی

دیمہ اڑاند بوگہ ہاترہ درچک گڈگہ ات آنت، شورہ ء بمب کل کنگہ ات آنت، سنگر گرگہ ات آنت۔ ما ڈژمن مزین کچہ تاوان دات، شش ماہہ پد پرتگالی ڈفنس وزیر جنرل اراؤ جوہ پریس کانفرسہ کنگ کپت ء ہمہ کانفرسہ تہہ آئیہ درائینت کہ اے زمینہ مئے دزرس تہنا 15 درسد انت۔ اے درستان چہ شتریں پروپیگنڈا یے ات کہ مئے دستاں بوت، ہاس ہما وھدہ دانکہ مئے گنیہ چہ ڈن مردم مئے جُزہ زانگہ نہ ات آنت ما وتی پوج پہ اُرش کنگہ جاڑیگ کُت، ما آیانہ بنجاہی جاہہ پہ سنگر کنگہ بہر کُت، دگانہ ء کئورانی راہ ء در بند کنگ بندات کُت آنت۔ چہ ہما وھدہ اے دیم ما باز دیمروئی کُت، ہمہ وڑہ ما پرتگالیانی چل (40) کیمپ تاجینگہ مجبور کُت، اشان چہ لہتیں کسانیں کیمپ ہر دو نیمگہ چہ بزائکہ زربار ء گوریجانہ نیمگہ ء گیش چہ انوگیں ہاسیں جاہان چہ چوشکہ مدینہ ء بیلہ۔ پہ درور پیشہ پرتگالیان گنیہ سیمسری ہنداں 13 کیمپ ہست ات۔ بلے نوں تہنا رودراتکہ یکہ پشکپتنگ۔ نوں ما درستیں ہاسیں راہ ء در دستیک کنگ آنت ابیدہ لہتیں روکپتی ء بنجاہی رودراتکی دمگان۔ پرتگالی اشان کارمرز کُت نہ کن آنت ء کوشست ہم نہ کن آنت۔ انوں آہاں کوشست کُت وتی کارمرز کنگہ ہاترہ دگ جوڑہ کنیں، بلے نوں اے کارانی کنگہ وھد شتگ پرچا کہ ما گوں وتکاریں ء مزین سلاہاں آیانی ٹرانسپورٹیشنہ عمل تباہ کنگہ ہنر شریں وڑہ ء ہیل کتنگ۔ ہما دگ ء راہاں کہ پرتگالی برے برے کارمرز کنگہ ات آنت ما جنوریہ داں اگست 1971ء میانہ 90 ٹرک ء بکتر بندیں پوجی اولاک تباہ کت انت۔ ہمہ وھدہ میانہ کئورانی تہہ ہم ما 20 پرتگالی لانچ تباہ کت، ء اے اُرشہ مئے انجو سالانی تہہ کئوری اُرشانی گنجائیش ودینت۔ اے وھدہ پرتگالیانی گورہ کم ء گیش 35 لشکر جاہ ہست، بساؤ، بافاٹا ء دگہ مزین مینگ ہوار آنت۔ بلے آیانی ہاترہ درستیں راہ ء در بند آنت۔ گلیں کوچگی دمگان ما آزات ء وتواجہ این بزائکہ ڈیہہ دو بہرہ چہ گیش ہندانی سرہ۔ اے ہمہ وھدہ گنیہ تہہ پوجہ لس اھوال ات، چوشکہ ہمودہ داں جھدہ گپ انت گڑا (سوالہ دومی بہر) لوٹ اش انت داں سرسویہ جنگ دارگی انت۔

مارا تہنا سلاہاں گوں جنگ کنگی نہ انت بلکہیں ہما ہند کہ وتواجہ انت آیانی تہہ راجکاری کنگی انت راج دوہر جوڑ کنگی انت۔ ما پرتگالی جاگہانی سرہ وتی اُرشانی ودینگہ دلجم ایں۔ ما کیپ وردہ زروانانی تہہ وتی سیاسی چست ء ایراں ہم تینز کنگہ پہ

دلجم این۔ ابرمی ہسابء اے درست تکنیکی جیڑھانی سرء کار دار انت، بلے پارٹی نوں اے مکامء سر انت کہ سیاسی ہوالہء کیپ وردے زروانی تہء جُزء تبء بدل کُت بہ کنت۔

بنامیں پرتگال نوآبادیاتیء گیش ء گیوار کنگء وژ ء ڈول شوہازگء پرچا بے سوب بوت؟
زانان سلاہبندیں جہدء دارگء پرتگالی پیشبندیانی تہء مٹی اتکگ؟

اے یک ہاسیں نکتہ ہے۔ بازین مردمے جُست کنت کہ یورپء درستان چہ پدمنتگیں ء دیمروئی نہ کتگیں استازء ہاترء اے نہ ہونگیں ہیرے۔ ادء پرتگالی لس مہلوکء میار نہ انت بلکین آئیء ہاکم ء رہشون میاریار انت کہ آپریکہء تہء سئے نوآبادیاتی جنگ کنگء بوتگ انت، چوشکہ انگولاء جنگء بندات کنگء چہ پد آہاں دہ سالان گیش جنگ کتگ، چون ء پرچا؟

اولی پسو اش انت کہ اے راستی انت پرتگال پدمنتگیں استاز، کہ آوقی کالونیانی ہاترء ہج وژیں شوربندی ٹھینت نہ کنت، ہمے ہاترء ”نیو کالونی“ء امیتء ہم داشت نہ کنت۔

ایریکی آجوئیء جیڑہانی ریس ء یریس کنگء پد ماگشت کنیں کہ زورگیریں تاکتانی نیمگء چہ ایردستیں استان ہمے ہاترء آجو کنگ بوتگ انت کہ ایردستیں استانانی مہلوکء سرء زورگیریء ہاکمی ء بالادستی indirect دروشمء برجم بہ مانیت۔ بلے پرتگالء گورء زلوری معاشی بُنہشت نیست کہ آئیء اے ڈولء ڈی کالونائز کنگء کوشستء اجازت بہ دنت۔ آڈی کالونائز کُت نہ کنت پرچا کہ آنوکالونائز کُت نہ کنت۔ راستی اش انت پرتگالی معیشت انچو مہکم نہ انت کہ آنوآبادیاتی جنگاں کوپگ زرت بہ کنت۔ بلے پرتگالء ہاکم تبکء ہاترء راستیء چہ نزدیک بوگ گرانیں کارے، پرچا کہ آوت ہم پدمنتگیں ہیلالاں گوں مانگش اتگ انت، ہمے تبء چہ آیانی درستیں لیکہ بانسل پرستی، بے نسل پرستی، multicontinentalism, lusotropicalism ء گیشیں لیکہاں ردوم زرتگ۔ کلیں پرتگالی دود ء ربیدگ اے وژیں ہیلالاں چہ سرریچ انت، ء اے معاشی جاور ء تبکی زورآوریء دروشمء چہ ردوم زوریت کہ آپرتگالء تہء اثرمند انت۔ پرتگالء جندء جاورانی متلب اش انت کہ آنیم کالونیء گیش ء گیوار کنگء بہ شوربندی ٹھینت نہ کنت، پرچا کہ پرتگالء جند نیم کالونی ہے۔ دانکہ پرتگالء گورء جندء جوڑ کتگیں ٹیلی پون ہم

نیست، نا ٹرام ویز، نئیکہ ریلء پی۔ ساؤ ڈومنگوس ء ساؤ جسٹوءِ کھان ہم سرجمء پرتگالی جھگیر نہ آنت۔ اے دیوانء تہء ساڑی ٹیں پرتگالی درسٹیں شیے آن شر سرید آنت، منء چہ گیش سرید آنت۔ ہمے ہاترء پرتگالء گورء نیم کالونیء گیش ء گیوار کنگ تہنا واپء ابید دگہ ہچہ نہ آنت۔

زانان پرتگالء مئے سلاہبندیں جہدء دارگء وقی پیشبندی بدل کتگ آنت؟ ہما وهدء ما کہ بندات گت ما بے میار آتیں، ما ہمے جیڑاٹ کہ پرتگالء بدلیء ہاترء رازینگ کنگ ممکن آنت، آئیء بدلیء واستہ پُرایمنیں راہ کارمرز کنگ ممکن آنت۔ بلے پرتگالی زورگیرء زوت مارا ہیل دات آہاں گوں ہالیگیں دستاں جنگ کنگ ممکن نہ آنت، مارا جہد کنگ لوٹیت ء آیاناں بدل کنگء پہ مجبور کنگی آنت۔ اے ہما وهدء ات کہ ما اپریکیاں سماگت پُرایمنیں وسیلہ بے کار آنت، ء ما وقی سلاہبندیں جہد پیسرء انگولا، پداگان ء گڈسرء موزمبیکء بندات گت۔ ء نوں پرتگالی زوراور بدل بوگء آنت۔ آہانی پیشبندی پیسرء چہ بدل بوتگ۔ سالازار راستیء سکین کسانیں مردے ات، جاگیرداریں تیء ہدابند ات، ء آ آجو ات۔ آئیء ہاکمیں تبکء مردمانی کمک گت، بلے چہ آراتیء پوزیشنء، ء چہ وقی مہکمیں کردارء زورء۔ کیٹانو چہ اشیء جتا ات۔ سالازار تہنا کوٹمرا مزن شہدربرجاءء یک مزن نامیں کردار بے ات۔ بلے کیٹانو ء لزن ”فیکلٹی آف لاء“ وانینگ ات، اشیء چہ ابید آبینکء مجلسء تہء انتظامی باسکے ہم ہست ات۔ پرتگالی زرداری (سرمایہ داری)ء راستیں نوکر، اے سرجمء ہاکم تبکء چمدار آنت۔ اشیء چہ ابید کیٹانو چہ سالارازء گیش گتہ کار ء زبر ات۔ ء آئیء راجکاری چاگردء تہء نام نہادیں بدلی بے بناگت۔ گئیء تہء نوکیں شونداڑء کوشست گت، شہری مہلوکء زبردست کنگء واستہ آیانی دلوش کنگ بوت۔ شما و زان ات اے وڑ چون کن آنت۔ یک ء دو نوکیں وانگجاء جوڑ بکن، گیشاں گیش مردماں وانگجاءاں داخلہ کنائیں، آہاں مپتء مکہ ء فاطمہء ترء تابء دیم بہ دے، آہاں میڈم ء منسیورء وڑیں گجینی نام پر بکن۔ پیسرء آ تہنا لس مردم ات آنت، نوں آہانء مزن شانیں سینہوراء وڑیں ناماں چہ توار کنگ بیت۔ ء پرتگالیاں باور ات کہ ما اے پندلاں چہ رد کہیں۔ بلے آگوں وقی پندلاں بے سوب بوگء آنت۔ راستی اش آنت کہ زورگیر مارا بہر ء بانگ کنگء کوشستء کنت۔ یک نیمگ آ مارا گش آنت کہ پرتگال یک بازیں راجانی ڈیہ آنت، ء یکء چہ گیش مزن ہشکی بزآنکہ multicontinental استاز، ء ما درست یکیں کھولء چہ سیادی داریں، ء دگہ

بازیں۔۔ ءِ ہواریں اُستمانی گل ءِ چارٹر ءِ منگ ءِ بد 1951ء پرتگالی رھبند ءِ تہ ءِ مٹی ءِ بدلی آرگ بوت، 1961ء ہواریں اُستمانی گل ءِ قرارداد ءِ پد گیشیں بدلی آرگ بوت۔ راستی اش انت کہ پرتگال ءِ بندپتر ءِ تہ ءِ لہز کالونی ءِ نام باز براں مٹ ءِ بدل بوت، اولی جمہوریہ ءِ وھد ءِ اے کالونی گشگ بوت انت، بلے دیمتر ءِ overseas provinces جوڑ بوت انت۔ تہنا اے واسنہ کہ جمہوری ءِ دیمروئی دوستیں مہلوک ءِ آجوئی ءِ آھاں چہ آیانی بُنکی گھگیری ءِ ہک ءِ ہم پچ بہ گیپت۔ کالونی ءِ overseas provinces ءِ وڑیں نام بندگ ءِ پد آدگہ چونیں نوکیں نامے شوہاز انت؟

دومی نیمگ ءِ مے جھد ءِ بندات بوگ ءِ پد بزائکہ 1960 ءِ سٹیں کالونی آھانی ہاترا دگہ وڑیں بدلی آرگ بوت، پہ درور، گائی ءِ دو بہر ءِ تہ ءِ کنگ بوت انت آھانی پچار ہم ہمے وڑ ءِ کنگ بوت چوشکہ ہندی ءِ Assimillados (اسمیلیڈوس ہما ایریکیاں گشگ بوت کہ آ زورگیر ءِ نزیکیں مردم ات انت ءِ آھان ءِ زورگیر ءِ درستیں اگیال ءِ ہک داتگ ات انت) گائی ءِ جھمنند نود ءِ نودہ درسد انت بلے 500 سال ءِ زورگیری ءِ پد ہم اسمیلیڈوس تہنا 0.3% انت۔ پرتگال ٹاپار جنت کہ ما تیوگیں آبادی ءِ یکجاہ کنیں، بلے راستی اش انت کہ آچوش کنگ نہ لوٹیت پرچا کہ آئی ءِ ہاکم ءِ سرید ءِ پوہ انت اگان ما مہلوک ءِ یکجاہ بہ کنیں گڑا پہ ما لٹ ءِ پُل کنگ ارزان نہ بیت۔ (چوش ہم نہ انت کہ ما یکجاہ بوگ لوٹ ایس)۔ بلے جھمنند بوگ ءِ چہ شرتر ات کہ یکجاہ بہ بئیں، پرچا کہ ہندی زورآنسری جپاکشی پرماگ بنت، ءِ آھاں وتی، وتی لوگبانک ءِ زھگانی سر ءِ جتگیں ٹیکس ہم دیگ کپ انت۔ دومی ءِ سیمی لوگبانک ءِ سر ءِ ہم ٹیکس جنگ بیت، اے تچکیں راستی انت، نوں دستور ءِ تہ ءِ ہم بدلی آرگ بوگ ءِ انت۔ نوکیں لیکھاں مے ملک ءِ واسنہ ”دیمروئی دوست وت مستری “ گشگ بوگ ءِ انت۔ بلے ہر ڈؤل تو اگان اے ہوالہ ءِ caetano ءِ نوکیں کانوداں ءِ ہمیش ءِ سر ءِ آئی ءِ گشتانکاں گوشدار ءِ، گڑا تو سما کنئے کہ ایشانی ہج مانا ءِ متیلے نیست، اسل ہج نیست۔

پرتگالی وتی جند ءِ رد دیگ ءِ انت، آھاں ہمنجو دروگ بستگ کہ نوں جند ءِ ہمے دروگانی سر ءِ باور کنگ ءِ انت۔ گائز ءِ بنکی سیاسی بدلی ہمے اتکگ کہ بساؤ ءِ پوجی گورنر جنرل اسپینولا نہ تہنا ٹاپار جنگ ءِ انت کہ آپرتگالی بیرک ءِ چیا مہلوک ءِ وتواجمی ءِ نیمگ ءِ بر انت، بلکیں آ اے ہم گشگ ءِ انت کہ ملک ءِ تہ ءِ یک راجمانی آشوپے کاراں۔ اے

چٹ اجب انت، پرچا کہ پرتگال تہہ راجمانی آشوبہ سرہ گپ جنگ ہم جرم انت۔ تو راجمانہ لہزہ ہم کارمرز گت نہ کنہ، اے بیمناکین لہزے پھمہگ بیت، ء پدا آشوب چدوگیشتر ترسناک! اے پہ مئے ہاترا شریں ہبرے کہ اگان پرتگال تہہ راجمانی آشوبہ بٹیت، اشی ء مانا ہمے بیت کہ مئے آزاتی وقی رزاء چہ دیگ بیت ء مارا آزاتی ہاترا جنگ کنگ نہ لوٹیت، ہمے واستہ ما سلاہ دئیں جنرل اسپینولاء کہ وقی ملک ء واتر بہ روت ء ہمودا یک راجمانی آشوبہ چست بہ کنت۔ آپرتگالی روزانکہ ہم دیمروئی دات کنت کہ آہمانی واستہ انت ء پرتگال یورپہ تہہ پدمنتگین استانہ۔

جست: تو گوریلا جہدہ جوڑشتہ چہ پہ نوکیں استانہ مزین کچہ ء السہ ہوار گیجگہ جوڑشتانی نیمگہ چون روئے؟ جُزہ سروکانی چہ السہ سدگہ ترسہ چون کم گت کنہ؟

گنی تہہ گوریلا جنگہ متلب اش انت کہ السہ مزین کچہ ء ہوار بوگ، مہلوکہ ہوار بوگہ ابدید گوریلا جہدہ بے سوب بیت۔ بگندئہ دگہ جاورانی تہہ ممکن بہ بیت بلے گنی تہہ تہنا ہمے یکیں راہ انت بزانکہ مزین کچہ ء مہلوکہ ہوار بوگ۔ اے جست ہما جہڑہ نیمگہ اشارہ کنگہ انت آگوریلا جنگہ لہتہ لیکہی ہیال انت کہ آ عملی بنیادہ کنگ لوٹ انت۔ مئے جُزہ ہوالہ تہنا چوش گشگ بوت کنت کہ جنگہ اولی سالہ تہنا مئے گورہ گوریلا جہدہ جوڑشت ہست ات۔ اگان چوش انت گڑا، چوناھا اے گوریلا جہدہ جوڑشتہ نہ ات پرچا کہ اے آمانہ جوڑشتہ نہ ات کہ مہلوکہ رہشونی گت بہ کنت، گڑا ما سیاسی گلہ چہ بندات گت۔ ما درستان پیش یک پارٹی بے، ء مدام بوتگین، یک راجی آجوئی جُزہ کہ آیک پارٹی بے بنا کتگ ء آ مہلوکہ آجوئی نیمگہ بارت۔ مئے گوریلا جنگول ہما وھدہ ہم کہ اکم ات انت ء گیش وتواجہ ات انت، ہاس پارٹی سلاہبندیں کوپگہ بستارہ جوڑکنگ بوتگ۔ گائیہ تہہ گوریلا مجال نہ انت کہ پارٹی سلاہ ء سوچ بہ دینت، گوریلا مدام پارٹی سلاہ ء مشورہ پانی پابند انت۔ اے لازم انت، 1964 ء وھدہ cassaca ء مئے کانگریسہ چہ پد، ما پارٹی جتائیں ازبابانی میانہ کردہ آیانی تہہ پرک گشینت۔ ما پارٹی کردہ تہہ تپاوت گت، کہ آئی بئکی زمہ واری سیاسی کار انت، ء سلاہبندیں بوج، گوریلا یا بکایدگین بوج، کہ آئی

زمہ واری پرتگالی زورگیرہ ہلاپہء جنگ کنگ انت۔ اشیء ہوار ما وتواجه این دمگاں راجی پجارہ دوبر جوڑ کنگہء درستیں لازمیں کار سرجم کُت انت، پمے ہاترا پہ ما اے مزنیں جنجالہ نہ ات کہ ما گوریلا جہدہء جوڑشٹہء چہ مزنیں کچہء مہلوکہء ہوار گیجگہء جوڑشٹہء نیمگہء بہ رواں۔

ما یک پارٹی یے ڈروشمہء مہکم این، چہ کوچگہء ہنکیناں بگر داں دمگاں۔ زرباری گائی زربارہء وتواجهیں دمگاں چہ راجی کمیٹیء چیردستیء کارہء انت، او گوریجان ہم چہ گوریجانہء وت واجہ این دمگاں چہ راجی کمیٹیء چیردستیء کارہء انت۔ اے حکومتہء بنیادی جوڑشٹہء جوڑ کنت۔ آجو کتگیں دمگاں، استانی درستیں ازیاپ است انت انتزای ہزمت، جان دراہیء ہزمت، پرتگالی اُرشانی دیمہء دارگہء پہ ہندی سلاہ بندیں پوجہء امیدگسہء زانداں، مستریں جیڑہ ہمے زوتاں مئے دیمہء ایش انت مارا وت واجہ این دمگاں چہ ہما دمگاں روگی کہ آجو نہ انت، او وتئی زمین ہما وھدہء داں ودینگی انت دانکہہ سرجمیں استان آجو نہ بیت۔ یک استانی جوڑشٹہء وڑا دیمہء آئیگہء جیڑپہ نہ بیت۔ جستہء دومی بھرہء جست کنگ بیتگ کہ سروکانی چہ مہلوکہء گستاخیء ہترہ چون کم کنگ بیت، ایش یک مدامی جیڑپہ، ءیک دائمی جہدہء۔ بلے مئے جُزہء بنیاد مئے مہلوکہء انت، ء پارٹیء نیمگہء جُزہء ہاترا زرتگیں پیسلہ آن چہ مہلوکہء گیش ہمرابداری کنان انت۔ وت واجہ این دمگاں نوں ما ہندی اسمبلی آنی گچینکاری ء وتئی اولی راجی اسمبلیء گچینکاریء تیاری بندات کتگہ۔ ما سدک این اے عملہء چہ مئے مردمانی وت واجہیء سما گیش بیت، ء جمہوری بنیاد آوکیں وھدہء شایگان بنت۔ روچہء مرچی دانکہہ جُزہء گون بندوکیں درستیں پیسلہ آن پارٹیء آئی ادارہ کنگہء انت، بلے گچینکاریاں پد ہرچ ہما علاقہ کہ اسمبلی آن سامند کتگہ انت، ایش علاقہانی چارگہء پیسلہ زورگہء علاقہی اسمبلیانی چیردستیء بیت۔ ابرمی ہسابہء پوجی جیڑہ یک جتائیں گیچہء، ایشانی پیسلہء جنگی کونسل کنت۔ ما ہمے سرید بئیں ء ایش راستی انت کہ مردمانی جھگیری پارٹیء کمیٹیء تہہء بیت، نامداریں امیدگسہء بیت، ء گچینکاریاں پد آہانی جھگیری اسمبلیانی تہہء کنگہء بیت، ایشی۔ مانا ایش انت کہ قیادتہء راہشونی کنگہء عمل ممکن بیت، بلے مارا شیوار بوگی این، اے واستہ کہ جُزہء ہیالہء دژمنہء ہلاپہء پیٹی بورژوازیء اندامانی، آشوبی ”پیٹی بورژوازی“ آنی بنیادہء بندات کنگہء بوت، اگان شما لوٹ ات دھکان ء شہری مزدوراں ہوار گیچہء جُزہء بنیادی ء

هژدري لوٽاں سرجم کن اٽ۔ بلے پیٿی بورژوازیانی رجحان “بورژوا” تب اٽ ، آهاکم بوگ لوٽ اٽ ، ءُ جُهدِ دیمروئی اے حسابِ گیشتر پدر ءُ پلگار بوت کنت۔ اسل ءُ چو نہ اٽ کہ اش تہنا بورژوا آن گوں بیت، بلکیں دھکاناں گوں ہم ہم وژ بیت ، چوناہا جُنز ءُ تہ ءُ مدام یک مہکمیں رجحانِ ہست اٽ بورژوا تبک ءُ سر بوگ ءُ ہاترا، مارا چہ چشیں رُوشٽ آن شیوار بوگی اٽ مرچی ءُ آؤکیں وهد ءُ گیشتر۔

آیا ہترہ کم بوت کنت؟ ما ایش ہترہ ءُ ہما وهد ءُ کم کُت کناں وهدیے اُلس ءُ گیش ءُ چہ گیش گوں آجوئی جُنز ءُ ہوار بہ کناں ءُ جُنز ءُ زمہ واری اُلس ءُ گور ءُ بہ بنت۔

ما وهدیے بندات کُت بساؤ ءُ چہ مارا تہنا شش مردم گوں اٽ ، دو مزدور ، ءُ چار “ پیٿی بورژوا ” دیمترا کم کم ءُ شہری بُنجاہ ءُ چہ مردم ہوار بیت اٽ ، گڑا گروپ کسانیں ہدیے ءُ بدل بوت۔

مرچی پارٹی ءُ گیشترین قیادت چہ دھکان تبک ءُ اٽ ، ءُ جہدِ تہ ءُ مئے گیشترین سنگت دھکان اٽ ، ءُ مئے درستیں وت واجہیں دمگان دھکان سلاہ بند اٽ ۔

بنداتی وهد ءُ مئے مردم مزن شانیں مردم اٽ ، وهدیے ءُ گوں تپنگ ءُ کوچگ ءُ سُت ، گوں سلاہاں آیک سیریں مردم اٽ ۔

نوں تپنگ ءُ ہج چشیں مانایے نیست، درستیں ہلک ءُ مردمانی گور ءُ است اٽ ، بلے ما انگت ءُ جُنز ءُ تہ ءُ برابری گپت نہ کتگ، ایش آؤکیں وهد ءُ ہاترا لازمیں جستے کہ پشت کپیت ۔

جست : گنی بساؤ ءُ تہ ءُ یک نوکیں چاگردے ٹہینگ ءُ ہاترا ” روزانکی گئے ” رھدربری کشک کجام بہ بنت ؟

من ایشی سراکموگپ جناں ، ما ہمے سرید بیئیں کہ روزانکی ترتیب ءُ تہ ءُ رھدربری کشک تہنا ہمیش اٽ کہ مئے مردمانی گیشترین لُٹ ءُ پُل ہلاس بیت ، ما باز لُٹ ءُ پُل بونگیں ، مئے لُٹ ءُ پانچ روایتی سرداراں ، مئے چاگرد ءُ دومی تبک ءُ زورگیراں کتگ۔ ہمے بس اٽ،

مارا لُٹ ءُ بُل ءُ یک گوناپے ءُ چہ دومی گوناپے ءُ تپاوئے گندگ ءُ نئیت ۔ ءُ درستیں بدلی لُٹ ءُ پانچ کنوکانی پوست ءُ رنگ انت، گڑا بزائیکہ گیشتریں لُٹ ءُ پُل نا دری مردم بہ کن انت نئیکہ مئے جند ءُ مردم ، ایشی ءُ پہ سر بوگ ءُ ہاترا راستی ءُ منوک بوگی انت ، ءُ مارا وتئی جاورہال ءُ سرا باز چاروبچار کنگ کبیت ، مئے یک کشت ءُ کشاری ژپہہ این ، بلے یک پدمنتگیں ژپہے۔ پرتگالی آن بہہ گئی ءُ کشت ءُ کشاری ءُ سرا کار نہ کتگ ءُ دیمروئی نہ داتگ ، ٹریکٹر ءُ کھاد مزین ہدمے ءُ نیست انت ۔ اے کار ءُ تہء مئے اولی مول ءُ مراد ایش گپ ءُ باور بہ کنائین این کہ مئے روزانکی پالیسی۔ ءُ مستریں ہنجاہ کشت ءُ کشاری بہ بیت ۔ او ایشی ءُ مانا ایش انت مئے ہنگیجی کار کشت ءُ کشاری ءُ تہء تکنیکی آشوپے آرگی انت ۔ ابرجی حساب ءُ یورپ ءُ مردم منی ژپہہ ءُ تہء کشت ءُ کشاری ءُ تہء شری آرگ ءُ امیت ءُ دار انت ۔ بلے گئی ءُ تہء ، (کیپ وردمے جتائیں گپے) بلے کشت ءُ کشاری ءُ جپڑہ ءُ گیش ءُ گیوار کنگ چو پورپ ءُ وڑا نہ انت ۔ ایشی۔ ءُ مستریں سبب ایش انت گئی ءُ تہء زمین آئی مدئی نہ انت، پرتگالیاں مئے زمین ءُ سرا آبادکارانی وڑا قبضہ نہ کتگ چوشکہ پہ درور آہاں انگولاء کتگ ۔

اپریکہ ءُ مہلوک ءُ وتئی زمین داشت انت ، پرتگالیاں اپریکہ ءُ مہلوک ءُ پوریاگری پہ وت شری پے بہم ات ، ہمے سبب انت کہ کوچگ ءُ مہلوک ءُ وتئی زمین داشت گت انت ۔ ایشی۔ ءُ ابید ”fula“ یا ”mandjak“ ءُ وڑیں تک آن کہ آہانی جاگردی جوڑیشٹ “pyramidal انت ایش جوڑیشٹانی کماش بزائیکہ ”chiefs“ آن شرتریں زمین وتئی جھگپر جوڑکتگ انت ۔ بلے آہانی گور ءُ زمین تہنا وتئی جند ءُ روزانک وڈینگ ءُ ہاترا انت ، پرچہ کہ نا زمین ءُ بہاگت کن انت نئیکہ ہلاس گت کن انت پرچہ کہ زمین آہانی میراس نہ انت ۔ ہمیشکہ مارا آزمینانی ہوالہ ءُ کشت ءُ کشاری ءُ گہتر کنگ ءُ زلورت نہ انت کہ آہاں گون دزری ملک بندوک انت ، مارا ٹیکنالوجی ءُ کمک ءُ وتئی زمینانی پیداوار گہتر کنگ ءُ ہاترا کشت ءُ کشاری ءُ آشوپے آرگی انت ءُ مارا باور انت ایش بدلی ءُ ہاترا دلجمیں جوڑیشٹ “cooperative“ سسٹم انت ۔

راستی ایش انت مئے ژپہہ ءُ یکیں ہاندان ءُ مردمانی میان ءُ، جتاجتائیں ہاندانانی میان ءُ، ءُ دانکہ جتائیں کوچگانی میان ءُ تاوان کنگ ءُ ربیت است انت ۔ لہتے اپریکن آن ایش

کوآپریٹو سسٹم گشت، ایش منانک دات کہ اپریکن ہاندائے وت یک جریدگیں کوآپریٹو
ے جوڑ گنت ۔

چوش نہ انت کہ سرحم ے ہمے وڑ انت ، لہتے تبک انگت مردمانی لٹ ے پانچ ے کنگ ے
انت پہ درور “fula” چاگرد ے تہ ے جنین انگت کار کن انت بلے آہانی ہج وڑیں ہک ے
اگبالے نیست ، ایش ہج دروشم ے تاوان ے راستی نہ انت۔ ما ہمے سرید بئیں مارا کوآپریٹو
وتی زندگی ترز ے تہ ے بنیاتی ووزانکی جوڑشت ے حساب ے جوڑ کنگی انت ، نا تہنا وتی توکی
روزانک ے بنیات ے بلکیں مئے ژیہ ے میان استمانی روزانکی سیادی ے بنیات ے اڈ دیگی انت ۔
ما ہمے گشیں کہ مارا میان اُستمانی کوآپریٹو چاگرد ے تہ ے یک راجے ے بستار ے ہمے وڑ کار
کنگ ے کوشش کنگی انت ، چوشکہ کوآپریٹو ننیات ے کنگ بیت ، من ایش ہوالہ ے وتی
درستیں ہیالان ایرگت نہ کنان، بلے من وتی روزانکی گل ے بنیاتی رہبر اصول انی ہوالہ ے
گشتگ۔

جست : تو ہمے سئیں پرتگالی علاقہاں ہمود ے سلاہ بندیں جہد برجاہ انت ے دگہ
تیوگیں اپریکہ ے ہالتانی میان ے سیادی ے چون گندے؟

موزمبیک ، انگولا ے گائن ے سئے این سلاہ بندیں جہد بازیں سبب ے وت ما وت بندوک
انت ، درستان پیش ما یکیں دژمن ے گوں جنگ ے این بزانکہ گوں پرتگالی زورگیر ے، دومی
ایش ہم ارزشت داریں گپ ے کہ اے جُزانی رہشون آن یکجاہ کار کنگ بندات کتگ، ما
چہ موزمبیکن ، گنی ے انگولا ے مردماں پیسر پرتگالی زورآور ے کالونی ے مردم این ، ے ما لزبن
ے یکجاہ کار کتگ ے ہر سئیں جُزناں وتی ساچشت یکجاہ کتگ انت ۔

راجکاری ے سبب ہم مارا یکجاہ کن انت ، پہ درور گائن ے مئے ہمساهگیں استاناں چہ
پیش ے مارا ترسینتگ ے ے باوری ے سما بیتگ، بلے انجو انجو اپریکہ ے جُز سر چست کن
انت ے یک شریں تاگتے جوڑ بیت ۔ انگولا موزمبیک ے گائن ے مئے جُز نوں کش ے کیر ے
ژیہ آنی کمک ے کنگ ے انت ، کہ ایش پرتگالی زورگیر ے دیم ے ہم ترسگ ے انت۔

ہمودا داں اپریکہ ۽ سیادی انت ایش مئے آجوئی ۽ جُنزانی اولی سان انت، دومی سان ایش انت کہ ما اپریکہ ۽ مہلوک ۽ پیش دارگ ۽ این کہ بدلی آرگ بوت کنت، ۽ ایش ممکن انت کہ ما مزین تاگتاں

گوں اپریکہ ۽ مزن ہشکی ۽ جنگ دات کنیں ۽ مئے جہد اپریکہ ۽ راجدپتر ۽ جوڑ کنگ ۽ بھر انت۔

ما ایش گپ ۽ سرا ہم باور کنیں کہ مئے جہد اپریکہ ۽ تہ ۽ دگہ ایردستیں مہلوک ۽ رویشٹ آئی سرا مزین سانے دیگ ۽ کمک کنت ہاس زرباری اپریکہ ۽، ایش ہم راستی انت ۽ ما ایشی۔ ۽ متوک این کہ اگان اپریکہ ۽ دگہ استان وتئی ژیہ۔ آن زورگیری یا نسل پرستی ۽ ہلاپ ۽ جہد بہ کن انت مئے جہد گیشتر مہکم بیت۔ ایشی۔ ۽ سرا باز گپ بوت کنت بلے منی گور ۽ گونڈترین پسو ہمیش انت کہ من شمارا دات اش کناں۔

جست : تئی نام گرگ بیتگ کہ تو پرتگالی آن گوں گپ ۽ ترانے ۽ ساڑی ۽، آیا ایش پرتگالی آئی معیار ۽ گیش کنگ نہ انت؟ پہ پرتگالی آن اے عمل آسانی شان ۽ کم نہ کنت بلکین گیشتر برز کنت ۽ آنگولاء موزمبیک ۽ وتئی کاروائی آن گیشتر دوین انت۔

مذاکرات ۽ سرا مئے گپ تچک انت، مئے جنگ تچکیں سیاسی جنگ انت، ما پرتگال ۽ گرگ ۽ ہاترا جنگ ۽ نہ این، بلکین ما وتئی رہنیں ژیہ ۽ دُبر موگگ ۽ پہ جنگ ۽ این۔

من اے جست ۽ پسو ۽ گوں یک اٹلی ۽ اہوالکارے ۽ کسہ ۽ بندوک کناں، اہوالکار وھدے گورپجانی گاٹن ۽ یک کسان سالیں بچکے ۽ انٹرویو کنت ۽ جست گپیت، ”کہ شما دم نہ برتگ چہ اے دراج کشیں جنگ ۽؟“ بچک پسو دنت: بائدیں پرتگالی چہ جنگ دم بہ بر انت، مارا دم برگی نہ انت پرچہ کہ ایش مئے ژیہ انت: اہوالکار: بلے ایش چون ہلاس بیت کنت؟ : بچک: بندات ۽ ایش تہنا سیاسی جُنزے ات، ۽ گڈسر ۽ ہم ایش تہنا سیاسی بیت۔ یک چارده سالی گونڈو ۽ ۽ گپ انت۔

آشوبی لیکہ ۽ منوگیریں مردے اگان پوہ نہ بیت کہ جُنزے تہ ۽ مذاکرات ہوار کنگی انت گڑا آھچی پوہ نہ بیت، ما مدام ساڑی این۔ مذاکرات مئے بنیاتی اصول انت، ما وتئی ژیہ ۽

آجو کنگ ء ہاترا جنگ ء ایں ، ء درستیں کربانی آنی مُز ء گرگ ء ہاترا ما مزنیں سفرے جتگ ء ہمے چیز ء سرا یکجاہ بوتگیں۔ آجوئی یکیں راہ اُنت ، ایش راست اُنت کہ گپ ء تران ء چہ ما بلکیں گائی ء کیپ وردے ء آجوئی ء بگریں ء پرتگال ، انگولا ء موزمبیک ء ہلاب ء وتئی جنگ ء ودینگ ء کابل بہ بیت۔ اگان ما ایش پرزی منانک ء منگ ء ساڑی بہ بئیں گڑا کس ء آجوئی نہ رسیت نہ انگولا آجو بوت کنت نا موزمبیک ء نئیکہ منی ژیہ ، پرچہ کہ اگان انگولا پیسرا آجوئی گیپت ، گڑا ”70000“ پوجی کسانیں گائن ء کاینت ء درستیں کوچگان ایردست کن اُنت ، اگان موزمبیک آجو بہ بیت ہم ہمے جاور بنت ۔

نا ایش ردیں جیڑے۔ پرتگالی شری ء زان اُنت ء سرید بنت اگان ایشاں سئیں ژیہ۔ آں چہ یک ژیہے ء بہ کش ء ء چگل بہ دے گڑا ایش دگہ دوئیں ژیہ۔ آں ہم آہانی آسر بیت۔ پرتگال ء مہلوک ء لوٹ ہمیش بیت کہ اپریکہ ء زورگپتیں ژیہ۔ یلہ کنگ بہ بنت ، بلکیں پرتگال ء پوجی وت جنگ کنگ ء چہ مکن کن اُنت۔

ترایات بیت وھدے فرانس ء الجزائر ء آجوئی دارگ ء جھد کت ہمے میان ء فرانس ء وتئی بازیں کالونی ے آجو کت کہ الجزائر ء جنگ دارگ بہ بیت ، ایش تھنا نامگپتیں آجوئی بوت کن اُنت ، بلے راستی ایش اُنت کہ اے عمل الجزائر ء جنگ ء گیشتر ودین اُنت۔ آجوئی ء جھد یک انچیں عمل اُنت کہ آچپ کنگ نہ بیت۔

جست : انچو کہ تو گشتگ گائن ء آجوئی ء بنیات ء تو مزکرات کنگ ء جاڑیک ءے ، بلے کیپ وردے ء ابید، چوش بزائکہ تو وتئی ژیہ ء پنجمی بھر ء گوں دگا کنگ ء ءے ، ہمے وڑا تو ایش بہتام ء وتئی داتگیں بیان ء جون ”defend“ کنے ؟

چوناہا ”پریس“ راستی ء کیپ وردے زروان ء ہوالہ ء مے پوزیشن ء ہوالہ ء رد اُنت ، منی پریس کانفرنس ء منا جست کنگ بوت کہ ” اگان پرتگالی کیپ وردے زروان ء ابید گائن ء آجوئی دیگ ء پیسلہ ء بکن اُنت گڑا تئی ہیال چے بنت ؟ منی پسو ہمیش ات کہ ما مذاکرات کنگ ء جاڑیک ایں ء ما ایش جست ء پسو ء ہما وھد ء دئیں اگان پرتگالی جست بکن اُنت نئیکہ تو ہرچ وھدے جست بگر ءے۔ شما بچاراٹ پرتگالی مے پوزیشن ء زانگ ء ہاترا پیسرا چہ وڑ وڑیں ہنر سازگ ء اُنت ء مارا چکاسگ ء اُنت۔ بلے زاہریں ما آہاں ء

مزاڪرات ۽ وهڊ ۽ اشٽاپي ۽ پَسو نه ڏيڻ۔ البته ما ايش جيڙه ۽ هواله ۽ گپ جنگ ۽ جاڙيگ اين چوشڪه ما پيسرا هم گشتگ آت ، بله ايشي۔ ۽ مانا ايش نه انت كه ما آهاں منگ ۽ اين ، بلڪين مئ پارٽي ڪيپ وردے ۽ گائن ۽ آجوئي جهڊ ۽ پارٽي انت۔ بله ما زانين كه يڪين لوٽ ۽ گرگ ۽ هاترا يڪ راه ۽ چه گيش بيت ڪن آنت ، چوشڪه ما سرپدين جاڙين زهگ هم يڪين وهڊ ۽ مات ۽ لاپ ۽ چه نه لگشنت ، ايش جست ۽ ڪنوڪين سنگتتاں ما هم باور ۽ دات ڪنڀن كه ما گائن ۽ ڪيپ وردے ۽ سرجمين آجوئي ۽ پيسر۔ وئي جهڊ ۽ هلاس ڪت نه ڪنڀن ، مئ ڙيه يڪ اين، مئ مردم يڪ آنت۔

جست : تو گشتگ آت كه تو پرتگاليان گون گپ ۽ تران ۽ جاڙيگ بئ ، زرباري اپريڪه ۽ نسل پرستين هڪومت ۽ گون گپ ۽ تران ۽ هواله ۽ تي هيال چي آنت؟

جيڙه ايش انت كه گون ڪئ ۽ گپ بڪن اين ۽ چه هواله ۽ گپ بڪن اين، ما يڪ اپريڪي استان ۽ رپشون ۽ بستار ۽ آڙيه ۽ مردمانی اگبالاني يله ڪنگ ۽ زرباري اپريڪه ۽ نسل پرستاں گون گپ ۽ هال ڪنگ ۽ واهشت ۽ راستي ۽ دلاري سرپڊ بئڻ۔ او ”بنده“ (مردم ۽ نام انت) ۽ گپ و تران ۽ هيال ۽ چه مان مه گشين ، بنده هج گپ ۽ رپ ڪنگ ۽ نه انت آ زرباري اپريڪه ۽ نسل پرستاني نوڪر انت ۔ ما وتواجهين اپريڪه ۽ استاناني نيمگ ۽ چه هرچ هما ڪار ۽ پله مرزي ۽ ڪنڀن هما كه زرباري اپريڪه ۽ نسل پرستين هڪومت ۽ زرباري اپريڪه ۽ راجدوستاني ميان ۽ مزاڪرات ڪنگ ۽ مارا ڪمڪ ڪنت ۔ بله ما اپريڪه ۽ ته ۽ هج چشين رهبر يا رپشون ۽ پله مرزي ۽ نه متين كه آ راجدوستاني جاگه ۽ نسل پرست آن گون مزاڪرات بڪنت ، او مئ هيال اے هواله ۽ تچڪ ۽ پدر آنت ما دگه راه زرت نه ڪنڀن ۔ بله منا اميت انت كه مزاڪرات ۽ اے جيڙه ۽ سرجم ۽ شما سرپڊ بوت ۽۔ جهڊوجهد ۽ مول ۽ مراد مزاڪرات انت ، ما امريڪي سامراجياں گون ويتنام ۽ مهلوڪ ۽ ايمني ۽ منگ نامه ۽ هواله ۽ گپ ۽ تران ڪنگ ۽ هراب نه گشين، اے وڙا ڪنگ ۽ چه هم پدر بيت ڪس ۽ جُنز ۽ هواله ۽ هج سرپڊي نيست۔

جست : تئی سلاہ بندیں جہد ءِ گتھکاری ءِ اے دھک ءِ سلاہ بندیں جہد ءِ لیکھانی سرا ہے سان دؤر داتگ ؟

ما ہم جیڑباں کہ مئے گتھکاری مئے گتھکاری انت ، اے سکین گرانیں کارے کہ من بہ گشاں مئے گتھکاری دِگراں چون کمک گت کنت۔ بلے مارا اُمیت انت کہ دِگرانی واستہ ایشی۔ وانگ ءِ زانگ جوانیں کارے بوت کنت دانکہ آوتئی ژیہاں چیزانی ارزشت ءِ سرید بہ بنت، اش لازم نہ انت کہ دگہ راجے ءِ پالیسی آن وتئی ژیہہ ءِ کار بہ بند انت۔ چوناہا راجی آجوئی ءِ ہاترا سلاہ بندیں جہد ءِ لیکہ ءِ لس کانود است انت۔ اے کانود مسال ءِ ہبر ءِ ہما تضاداں ہم بیان کن انت کہ ما پیش ءِ آہانی سرا گپ جتگ انت۔

اولی ایش انت کہ ما روچ مرچی دژمن ءِ سرا آئی زمین ءِ جوایی ارش کت نہ کنیں دیمترا بگندئے سامراج دژمن مارا گراب ءِ جنگی جہاز بہ دے انت دانکہ ما پرتگال ءِ سر بہ بئیں ءِ اے کسہ ءِ آسر بہ کنیں ، دومی ایش تضاد ہم است انت کہ زورگیریں تاگت وتئی کبڑہ ءِ دائم برجہ دارگ ءِ ہاترا ونا شنگ ءِ شانگ کنگ کپیت بلے چوش کنگ ءِ چہ آنزور بنت۔ بلے سلاہ بندیں جہد ءِ ہرچ لیکہ ے راستیں سلاہ بندیں جہد ءِ چہ دیم ءِ کیت۔ ہر کجام کار ءِ تہہ پریکٹس پیسرا کیت ، لیکہ رندہ ءِ، بلے چوش جیڑگ ہم رد انت کہ اش سرجم ءِ تجرباتی بیت کنت ، پرچہ کہ ہرچ جہد ءِ تہہ لہتے انچیں شے بنت کہ آ گیشتریں جہدانی تہہ گندگ بنت ، ءِ لہتے انچیں شے بنت کہ آ لس تجربہ ءِ بنیات ءِ وتئی ہاترا ساجیت ءِ۔ بلکل ہمے وژا چوشکہ ازم ، اگاں ترا دوست بیت۔ پکاسو یک باز مزنیں ءِ جوانیں ازمکار انت ، بلے آچہ وتا پیسرگیں ازمکارانی برورد انت۔ سلاہ بندیں جہد ءِ ہم ہمے ہال انت۔ اگاں توراستی ءِ جہد ءِ دیم ءِ برگ لوٹ ءِ گڑا ترا دِگرانی لیکھانی کار بندگ ءِ پیسر آہانی گتھکاری نگدی نگاہ ءِ جارگی انت، بلے سلاہ بندیں جہد ءِ بنکی لیکہ چہ جنگ ءِ راستی ءِ چہ بئیت۔

من ایشی۔ ءِ اے وژا بیان کناں، یک سائنس دلائے ءِ ہاترا بندیں کمریہ ءِ نندگ ءِ کار کنگ ، سیارہ ءِ استارانی میان ءِ درستیں سیادی ءِ ہوالہ ءِ جیڑگ ، درستیں تاگت، سُر ءِ پُر ءِ کازماس ءِ بدلی ءِ تپاسگ ءِ پد ایش سوژگ ممکن انت کہ یک دگہ سیاریہ وجود داریت۔ آجوئی ءِ جُنز ءِ ہاترا ایش وتسرین گال ساچگ ءِ ترتیب ے مُزانت ، جُنز ءِ بھر نہ بوک ءِ آجوئی ءِ لیکہ ءِ جوڑ کنگ دروگے، چشیں ہم مردم است کہ آسک تمرد انت ، کہ آ

گوریلہ جنگ ۽ بھر نہ انت بلے جنگ ۽ وڑ ۽ ڈول ۽ نبشته کن انت ، بلے اش مئے جیڑہ نہ انت ۔ گوریلا جنگ ۽ دراہیں راستیں وڑ ۽ ڈول ہما مردماں نبشته کتگ انت کہ آہاں وت بھر زرتگ ۔

چوناہا ایش جست ۽ منی پَسو ۽ مول ۽ مراد ۽ زانگ ۽ ہاترا ، اگاں ترا گوریلا جنگ کنگی انت، گڑا دزیندی ہمیش انت کہ راستیں، ترندیں جاورانی ہوالہ ۽ بہ وان کہ ہما آنی تو دیمپان ۽ ۔ دگرانی تجربہ ۽ چہ آشنا بہ بئے ، بلے وتی جیڑہ ۽ توجیل ۽ شوہازگ ۽ کوشست بہ کن ، جنگ کنگ ۽ وتی وڑ ۽ پئیم ۔

جست : راجدوستی ۽ ابید، آیا تئی جہد دگہ لیکھے ۽ بنیات ۽ اوشتاتگ؟ ماکس ازم ۽ لینن ازم ۽ لیکہ ۽ گوں کجام ہد ۽ داں گنی بساؤ -----

ما ہمے سرید بئیں مئے گونگیں جہد پے لیکہ ۽ بوت نہ کنت۔ بلے چونیں لیکہ ؟ من بگندئے اد ۽ بازین مردمے دلپروش بہ کناں وھدیے من گشاں کہ ما لیکہ ۽ مذہبے سرید نہ بئیں ۔ یک مذہبے کیے ۽ ہال دنت ، پھ درور ، مسیح ناصری ۽ ودی بیتگ ۽ پلان کرامات اش کتگ کیے۔ منیت یا نہ منیت کیے۔ مذہب ۽ سرا عمل کنت یا نہ کنت۔ وتی ژیہ۔ ۽ راستیاں دور بوگ ۽ وتی جہد ۽ ہاترا لیکہ ۽ اڈ دیگ ۽ نیمگ ۽ روگ ۽ مانا ایش نہ انت کہ کیے ۽ کرا مزین شے پے است۔ ماکس بہ بیت یا لینن یا دگہ مزین لیکہ سازے بلے اے تہنا جہد ۽ یک لازمیں بھرے ۔

من پھ جزم گشاں کہ وھدیے ما بندات کتگ ات ما ایش مزین لیکہ ساز شریں وڑے ۽ نہ زانتگ ات انت، چوشکہ ما اشاں نوں زانیں۔ مارا اشانی زانگ ۽ زلورت انت چوشکہ من گشتگ ات، ایش پیسلہ ۽ کنگ ۽ ہاترا مارا وتی جاورانی سرید بوگ ۽ واستہ آہانی کتگیں تجربہ ۽ چہ کمک زرت کنیں۔ بلے لازم نہ انت کہ لیکہ انچو پھ دیم زورگ ۽ کار بندگ بہ بیت کہ ایش سکیں جوانیں لیکھے ۔ ایش ہمے جاہ انت کہ ما مرچی سرایں ۔ بلے گائی ۽ لیکہ لازم انت ۔ چوشکہ من گشتگ ات، ما نہ لوئیں کہ مئے مردم پدا لٹ ۽ پُل کنگ بہ بنت ۔ چاگردی انسپ ۽ اُلس ۽ دستاں تاگت ۽ ہمرائی ۽ وتی ۽ ژیہ ۽ دیمروئی دیگ مئے لیکھی اساس انت۔ ما دوہر بھ۔ ہج ٹولی یا مردمانی تبک نئیل این مئے مہلوک ۽ لٹ ۽ پُل ۽

بہ کنت یا آہانی سرا زورگیری بہ کنت ہم مئے بنیات انت۔ اگان تو ایشی۔ ء مارکسزم گشگ لوٹ ءے گڑا تو ایشی۔ ء مارکسزم گشت کئے ایش تئی زمہ واری انت۔ یک وھدیے ما اھوالکارے ءے جست گپت : مسٹر کیہرال ، آیا تو مارکسسے ءے ؟ ” آیا مارکسزم مذہبے ؟ من وتئی ژبھ ءے آجوئی ءے جنگولے آن، من عملی بستارے ءے کناں ہمہ بنیات ءے ترا منی سرا پیسلہ کنگ کپیت ، اگان ترا ہمہ سما بیت ایش مارکسزم انت گڑا درستاں ہال بہ دئے کہ ایش مارکسزم انت۔ اگان تو پیسلہ کئے کہ ایش مارکسزم نہ انت گڑا آھاں بگش کہ ایش مارکسزم نہ انت، بلے پیسلہ کنگ تئی جیڑہ انت، مارا چشیں تہہ جنگ دوست نہ بیت۔ اد ءے مردم جستناں گوں سک مشگول انت کہ تو مارکسسے ءے یا مارکسسے نئے ۔ آیا تو مارکسسے لیننسے ءے؟ دزبندی ہمیش انت مارا جست بہ کن ات کہ شما گڑوڈ ءے شر کار کنگ ءے ات؟ آیا راستی ءے ما وتئی ژبھ ءے مردماں ہر ژولیں زورائی ءے چہ آجو کنگ ءے این ؟ منا چہ تہنا ہمہ جست بگرات ءے وتئی پیسلہ ءے بہ کش ات ۔ ما وتئی تجربہ ءے چہ ایش گپ ءے جت نہ کنیں کہ مارکسزم ءے لینن ازم ءے تہ ءے مئی ءے بدلی آرگی انت ، ایش گستائی یے بیت۔ مارا وتئی مردمانی سیاسی، روزانکی، چاگردی ءے دودمانی جاور بدل کنگی انت، چت ءے بدل کنگ لوٹ انت، ایشی ءے مانا ایش نہ انت کہ ما آدرستیں چیزانی شرپ ءے ازت نہ زانیں ہما کہ مارکسزم ءے لینن ازم ءے سرجمیں دنیا ءے چہ سال آن جہد ءے بدلی ءے وتئی بھرگون کتگ ۔ بلے مارا سرجم ءے اوست انت کہ مارا وتئی ہمہ جاوراں وتئی ژبھ ءے جیڑہ ءے توجیل شوہازگی انت ءے دیمروئی کنگی انت۔ ما سرپد بئیں کہ کلیں انسانی چاگردانی ارتقاء ءے بنیات ءے ہاکمی کنوکیں کانود یک وڑ انت۔ مئے چاگرد ہمہ وڑا دیمروئی کنگ ءے چوشکہ دنیا ایندگہ چاگرد کنگ ءے انت۔ تاریخی عمل ءے حساب ءے ، بلے مارا تچک ءے سرپد بوگ لوٹیت کہ مئے چاگرد کجام جاگہ ءے رستگ ۔ مارکس ، وھدیے آئی ءے مارکسزم جوڑکت ، آ کبیلہ یے ءے باسکے نہ ات ، منی ہیال آن آہانی لیکہ ءے زورگ ءے پہ ہج لازم نہ انت کہ مارا چہ مارکس ءے گیش مارکسسے ءے لینن ءے چہ گیش لیننسے بوگی انت۔

جست : آیا تو اپریکہ ءے تہ ءے تبک آئی راستی ءے سراگپ جت کئے؟ اپریکی آجوئی ءے جنزانی ، چاگردی آشوب ءے ہمسنٹی ءے ہاترا تبکاتی تجزیہ ءے راستیں لیکھی سلاہ چنچو شر انت؟

درستاں چہ پیش ، اپریکہ ءِ تہء تبکانی راستی ءِ ہوالہ ءِ جست سک شاہیگان انت ۔ اگان ما میٹریٹیرین ءِ بگر دان کیپے ءِ یکجائی ءِ ہک ءِ این ، گڑا مارا منگ کپیٹ کہ اپریکہ یک نہ انت ۔ بندپتری ، روزانکی ءِ دودمانی ہوالہ ءِ اپریکہ یک نہ انت ۔ یک ژپھے ءِ تبکاتی جاورہال چہ دومی ژپھ ءِ جتا انت ، ءِ دگہ جہد ءِ ایش جاگہ ءِ دومی ژپھ آہانی تہء تبک ءِ راستیانی سرا چار ءِ بچار کنگ منیگی کارے نہ انت ۔ ہمودا دان گائی ءِ سیادی انت ، مئے ژپھ ءِ تبکانی ءِ چاگردی جوڑشت ءِ سرا چار ءِ بچار کنگ بیتگ ۔ ایش “Revolution in Guinea” ءِ تہء چہاپ بیتگ ، اے کتاب مئے سنگت رچرژ ہینڈ سائیڈ ءِ چارٹیگ کتگ ۔ من بحثیت ایڈیٹر آئی بودنائی ءِ ہاترا پروپیگنڈہ کنگ ءِ نہ آن ، شما وت آئی ستا ءِ کن ات ، منی گور انون گائی ءِ سرجمیں تبکانی پریسیگ ءِ پہ وھد نیست ، چوشکہ ایش پیسرا چہ موجود انت ۔ من تہنا ہما مردمان ہال دیگ کہ آلیکہ ءِ ہوالہ ءِ جست چست کن انت ، ما وھدیے وتی مہلوک مہکم کنگ ءِ بندات گت ، نا ما آہاناں سامراج ءِ ہلاپ ءِ مہکم کنگ ءِ جہد کنگ ءِ سوبمند بوتیں ، نئیکہ گائن ءِ لہتے علاقہاں زورگیر ءِ ہلاپ ءِ جہد ءِ ہاترا پرچہ کہ مہلوک ءِ اے لہزانی مانا نزانٹ ۔

شما ایش سرید بوگ ءِ ہج جنجال نہ بئیت کہ زورگیر ءِ سامراج جے انت ، بلے ما کہ زورگیری سامراجی پنجگانی رُد اتیں ءِ آہانی سان مئے سرا ات ، بلے آزانگ ءِ نہ ات انت کہ ایشی مانا چی انت ۔ گڈسرا مارا وتی مہلوک ہمروچیگیں ازابی لُٹ ءِ پُل ءِ راستیانی بنیات ءِ مہکم کنگ کپت ، ءِ نوں گائی ءِ زھگ ہم سرید انت کہ زورگیر ءِ سامراج چی انت ۔

یک برے پدا گائی ءِ ہما مہلوک کہ ڈگارانے سرا کار کنت آہاناں ما زمین ءِ اوگام ءِ سرا یکجاہ گت نہ کت ، پرچہ کہ مئے مہلوک ایش راستی ءِ منیت کہ ہرکسی گور ءِ زمین بیت زمین ءِ کمی نہ انت ۔

یک اوگام ءِ بستار ءِ ایشی ۔ تہء لیکھی بنیات ءِ مہکمیں بنگپ بوت کنت ، بلے ایش گائن ءِ جاوراں گوں ہمدپ بوت نہ کنت ۔

لیکھی سلاہاں گوں جاورانی راستی ءِ ہوار بہ کنیں ، ایش شر انت کہ سرمچاراں وتی ژپھ ءِ ہاترا جوانیں لیکھی توپک جوڑ بوگی انت ، بلے من یک برے پدا گشاں ، کلیں اپریکی استانانی ہاترا یکجاہیں ءِ تجکیں لیکھی توپک ءِ شوہازگ سکیں گرانیں کارے ۔

جست : گائن ء بازار ء مہلوک ءے ءُ ژپھ ء مہلوک ء میان ء تبکاتی تپاوت چی انت، ء ایش تپاوت چی سان دؤر دینت "اولی پارٹی ء تنظیمانی سرا" ء دومی آجوی جنز ء ترتیب ء سرا"

یک برے پدا، ایشی ء سرجمیں پتسو گنی ء آشوب ء تہ ء دست کبیت، من تہنا اے گپ ء گشگ لوٹاں کہ گائن ء بازار تئی بازارانی وڑا نہ انت، کہ آہانی پشت ء کرناں چہ آبادیں شہرے است انت ۔ مئے شہر ء مردمانی گیشتری نیم اولی نسل نیم دھکان انت، ء ایشانی تہ ء گیشتر مردمان انگت ء کوچگاں وتئی زمین است انت، کہ آہانی سرا آوہد وهد ء سرا کار کنگ ء رؤنت ء کاینٹ، ہمے وڑا شہر ء کوچگ نزدیک بنت ۔ ہمے وڑا گنی ءے ء شہر ء میان ء نزدیکی چہ یورپی استاناں ء بلکیں بازیں اپریکی استاناںی حساب ء گیشتر انت ۔

ہمے ہاترا اگاں ما اپریکی پوریاگر تبک ء بچاریں گڑا شہری پوریاگر بہ بیت یا کوچگی ایشانی میان ء مزنیں تپاوتے گندگ ء نئیت ۔

البتہ ، شہری آبادی ء تہ ء بازیں جتائیں ٹولی ء گوناپ است انت ، یک نوک آبادکاریں تبک انت کہ ایشی ء مانا ء بزانت بنیاتی حساب ء پرنگالی انت بلے لہتے اپریکی ہم ہوار انت، پٹی بورژوازی تبکے ہم است انت ، استانی انتزامیہ ء کاروبار ء تہ ء پگار داریں مردم انت، پوریاگر ہم است بلے آ پوریاگر تبک ء مردم نہ انت چوشکہ برطانیہ ء است انت ۔ بلے ہما کہ رومڑ ء سرا کار ء انت آ ہما انت کہ تہنا وتئی لاپ ء پورو انت ۔ کوچگی علاقہاں گنی ء تہ ء ہج چشیں علاقہ نیست کہ یکیں وڑا انت، انچوشکہ گنی ء تہ ء آشوب ہمے چیز ء درشان کنت ۔ راجی بنیاتی سرا علاقہ گشینگ نہ بنت پر چہ ہر چیز وتئی تہ ء ماگشیتگ چوشکہ " بال آنت " ء بگر داں " پولا " ء بیا چاگردی جوڑشت ء شاہیگانیں تپاوتے ء ہمرائی ء بازیں جتائیں تمن است انت ۔ اے دوئیں مزنیں تہرانی میان ء چاگردی گل ءے بازیں کسم است انت ۔

ایش گنی ء تہ ء بازار ء استان ء مردمانی میان ء تپاوت ء کسانیں پچارے ات، بلے من اے گپ ء سرا زور دیا بازارانی تہ ء ہم مردم ہمے کوچگی ء کباٹلی جوڑشت ء چہ سانمند انت ۔

بلانٽے بازارے يك بالينٽے استے انچو يك پولا يے هم است ، ايش راستى انت كه بازارانى
جوڑ بئيگے ۽ پد مٽے ٲيه زوت بدل گٽ، انچوشكه په درور زَرَّے ديم ۽ آيگ به بيت۔

براوئی بشخ

بی ایس او آزات نا کماش درپشان بلوچ نا دی بلوچستان پوسٹ تون انٹرویو

30 مئی 2023

19 اپریل 2023 آ بی ایس او آزات نا بیست و سئے میکو بَنجابهی لس مجلس سرسہی ٹٹ ایسر مس و بَنجابهی لس مجلس نا گڈیکو بشخ ٹٹ پڑو کَننگا کہ درپشان بلوچ بی ایس او آزات نا پوسکنا کماش و زروان بلوچ جنرل سیکرٹری گچین کَننگانو۔

دا ہمو تاریخی لڑ ٹنا بشخ ٹسے، ہرا نا بناء ۲۰۰۲ ٹٹ بی ایس او (مہراب) نا بَنجابهی لس مجلس نا وخت آ مس۔ ہراژان بی ایس او نا سینئر کمک کماش ڈاکٹر اللہ نظر تینا سنگت آتیتون بائیکاٹ کرے۔ ہرانا سوب ہمو وخت ٹنا بی ایس او نا کماش نادر قدوس نا پاکستانی پارلیمانی پارٹی تیتون خڑکی ٹس۔ ڈاکٹر اللہ نظر آجوئی، غیر پارلیمانی سیاست و بی ایس او نا آزات حیثیت نا نظریہ ء تخسہ پین لس مجلس اس اڈ تس ہرائی بی ایس او آزات نا بنماس تخنگا و ڈاکٹر اللہ نظر گل ٹنا اولیکو کماش گچین کَننگا۔

دا وخت آ بی ایس او آزات و محراب آن بیدس بی ایس او نا ۲ پین ٹولی مریرہ، بی ایس او (مینگل) ہرا بی این بی (مینگل) و بی ایس او (استار) ہرا بی این بی (عوامی) تون تفوک مریک۔ بی ایس او (استار) تینا کماش حمید شاپین نا کماشی ٹی بی ایس او آزات تون اوار مننگ نا پڑو ء کیک۔ ہراژان گڈ بی ایس او آزات تینا پین ء مٹ کریسہ و بی ایس او (متحدہ) تخک۔ بی ایس او (متحدہ) تینا بَنجابهی لس مجلس ء پنجگور ٹٹ اڈ ایتک، ہرائی ڈاکٹر امداد کماش و سعید یوسف بلوچ جنرل سیکرٹری گچین کَنگرہ۔

بی ایس او آزات و استار نا اسٹ مننگ آن گڈ اسه وار پدا بی ایس او نا ایلو ٹولی تیتون ہیت و گپ مریک، بی ایس او نا کل ٹولیک (سنگل) بی ایس او آمانا کیرہ۔ ہرا منہ وخت اسکان سلک، اولیکو بنجاہی لس مجلس آن مُست واحد رحیم بلوچ جتاؤ ٹولی اس بی ایس او (پجار) نا پِن آ جوڑ کیک۔

2006 ٹٹ بی ایس او نا بنجاہی لس مجلس اڈ تننگ ہرا ٹی بشیر زیب کماش، سنگت ثناء کمک کماش و گلزار بلوچ جنرل سیکرٹری گچین کنگرہ۔ دیوان نا نیام ٹٹ اختلاف آتیا محی الدین بلوچ تینا جتاؤ ٹولی اس جوڑ کیک۔ ہراڑان گڈ سنگل بی ایس او پدا تینا مُست ثناء پِن بی ایس او آزات ٹٹ مٹ مریک۔

2008 ٹٹ بی ایس او آزات نا ایلو بنجاہی لس مجلس ٹٹ بشیر زیب بلوچ پدا کماش و زاہد بلوچ جنرل سیکرٹری گچین کنگرہ۔ ہراڑان پد ثناء بنجاہی لس مجلس کن سخت حالت آتا سوب آن بی ایس او آزات ۽ چار سال ودار کروئی تمک۔ **2012** ٹٹ نوزده میکو بنجاہی لس مجلس ٹٹ زائد بلوچ کماش، کریمہ بلوچ سینئر کمک کماش و رضا جہانگیر جنرل سیکرٹری گچین کنگرہ ولے بی ایس او آزات نا ردٹٹ **14** مارچ **2014** ٹٹ اوفتا کماش زاہد بلوچ ۽ ڈھکوک ادارہ غاتا کارندہ غاک دزگیر کریسہ بیگواہ کیرہ، ہرا دائسکان مونا ہنتنگتے، داکان مُست جنرل سیکرٹری رضا جہانگیر ۽ چہاپہ نا وخت آ پاکستانی لشکر سُم کاری کریسہ شہید کیک۔

2015 ٹٹ بی ایس او آزات نا بیستمیکو بنجاہی لس مجلس اڈ تننگ، ہراٹی کریمہ بلوچ چیئرپرسن و ثناء اللہ عرف عزت بلوچ جنرل سیکرٹری گچین کنگرہ۔ کریمہ بلوچ ۽ بی ایس او نا دیہاڑ ٹٹ اولیکو بلوچ زالبول سروک مننگ نا شرف دوئی ۽۔ بی ایس او آزات تینا بیست و یکمیکو بنجاہی لس مجلس ۽ **2018** ٹٹ اڈ ایتک ہراٹی سہراب بلوچ کماش گچین کننگ۔ دا لڑ ہمو سال اسکان برجاء مریک ہراٹم **3** نومبر **2020** آ بی ایس او آزات دا پڑو کیک کہ ” بی ایس او آزات نا بیست و دومیکو بنجاہی لس مجلس پِن آ آجوئی نا استاد شہید صباء دشتیاری و یات ٹٹ درسگاہ آجوئی بابا خیربخش مری نا اینو مستمیکو دے سرسہپی تون ایسر مسنے ہراٹی ابرم بلوچ بیدس مونتس آن کماش و مہرزاد بلوچ بیدس مونتس آن جنرل سیکرٹری گچین کنگانو۔“

درپشان بلوچ، تینا رکھ ۽ پام ٹٹ تخسہ تینا اصل پن ۽ میڈیا غا پاش کپک۔ دی بلوچستان پوسٹ جتاء غا ذریعت آتیٹ پد و ریسہ کوشست آتیان گڈ اوڑتون حال حوال کرے و نادرست ہند ئسے آ اوڑدہی کرے۔ و اوڑان دا انٹرویو ۽ کرے ارا خوانوکا تیکن مونا ہتنگا۔

ٹی بی پی: نی تینا سیاسی زند ئنا پناء ۽ اراتم کریس و دا وخت اسکان ہرا سیاسی شیفی ہززی تیان تدینگانس؟

کماش بی ایس او آزات: غلامی تینٹ اسہ پٹ ئسے ولے کنا خیال پاپک کہ بلوچ نا دا زنک ئنا خوش بختی ۽ ہرا اسہ اندنو وخت اسیٹی زندگی کنگ ۽ ہراڑے او تینا دژمن تون تینا آجوئی کن جنگ کنگ ۽۔ ہرا علاقہ غان کنا تعلق ۽ اوڑے کنا چُنکی آن انقلابی کاریمک، و پروگرام آک مریسہ کرینو و ہوش سنبھالنگ تون نن جشوک جون، کوزہ گیر نا ظلم و زورائی، و فوجی آپریشن آتے تینا خن تیٹ خنگ آن و اونا مون ٹی ہمو بلوچ ورننا تا جوزہ و ہمت ۽ ہم خان ہرا تینا ساہ تے ندر کریسہ بلوچ الس ۽ دا باور کرفیر کہ امر کوزہ گیر پنجابی ننا زی آ کوزہ ۽۔ ایہن ای اسکول نا وخت آن سیاسی کاریم تیٹی بشخ پلکونٹ، و علاقہ ٹٹ جلسہ جلوس، برانز و ایلو سیاسی و انقلابی کاریم تا سوب آن کنا اُسٹ ئی کوزہ گیر و غلامی نا بنداوی فرخ پاش مسوسس۔

دا ہمو وخت ئس کہ ای ہشتمیکو جماعت ۽ پاس کریٹ و مُستی خواننگ کن کراچی آمون کریٹ۔ کراچی سیاست و ادب نا ساندہ بنجاء مسنے اوڑے مدام سیاسی کاریمک برجاء مسنو تو کنا ہم منہ سنگت اوڑے ئسر، ہرا بی ایس او آزات نا باسک ئسر۔ ای ہم کراچی ۽ سر مریسہ 2010 ئنا بنائی دے تیٹ بی ایس او آزات نا باقاعدہ باسک مسوٹ و تینا سیاست نا پناء ۽ کریٹ۔

باسک جوڑ مننگ آن گڈ ای ڈپٹی یونٹ سیکرٹری و پدا یونٹ سیکرٹری مریسہ تینا فرض ۽ پورؤ کریٹ و پدا کم و ود چار سال اسکان کراچی ہنکین ٹٹ تینا سیاسی کاریم تے برجاء تختا۔ دا چار سال کنا سیاسی زند اکن بہاز اہم مسر انتے کہ دا وخت بی ایس او آزات آ سخت ۽ وخت اس گدرینگا، و ہراڑے گل و باسک آک بہلا نسخان آتیتون

مون تسر ہموڑے گل ٹتون سلوک باسک آک بھاز ہیل ہم کریر۔ ہندا وخت آگل احتیاطی گامگیج کریسہ سیل سسٹم جوڑ کرے۔ اسہ سیاسی کیڈر ٹیے نا دروشم ٹٹ دا تیوہ غا وخت ٹٹ غٹ تنظیمی کاریم تیٹ بشخ ہلسہ کریٹ و گل ٹنا پارہ غان تروک تینا ذمہ واری تے سر تریسہ کریٹ۔ 2013 نا ایسری دے تیٹ، ای کراچی آن تینا علاقہ غا بسوٹ، ہراڑے علاقائی ہنکین ٹٹ تینا سیاسی کاریم تے برجاء تخاٹ، اول زونل وائس پریذیڈنٹ و پدا زوت زونل پریذیڈنٹ گچین مسوٹ۔

2015 نا بنجاہی لس مجلس اسکان جتاء غا ہنکینی زمہ تیا مسوٹ و پدا سینٹرل کمیٹی نا باسک گچین کننگاٹ۔ دا وخت ٹٹ جتاء بنجاہی اوغده تیا تینا ذمہ واری تے پورو کریٹ و اسہ سیاسی جہدکار ٹیے نا حیثیت ٹٹ تینا جہد ۽ برجاء تخاٹ و گل ٹنا بیست و سئے میکو بنجاہی لس مجلس ٹٹ کماش گچین کننگاٹ۔

ٹی بی پی: بی ایس او آزات نا پوسکن گچین مروک کماش نا دروشم ٹٹ نی گل ۽ امر مون مُستی دروس یا انت پوسکنی اس ہبتنگ خواہوس ایٹی تہ؟

کماش بی ایس او آزات: حالیت آک دا موکل نفسہ کہ گل ٹنا کاریم تا ڈول و پروگرام آک میڈیا غا شینگ کننگر ولے داخس پاوہ کہ اسہ گل ٹیے نا ردٹ نن دا ہیت آ امنا کرین کہ ورنہ تے روایتی سیاسی عمل آن کشیسہ آشوبی نظریہ غاتیتون اوفتے انداخس لائخ جوڑ کین کہ او مُستی تحریک نا جتاء تلہ غاتے سوگو کننگ ٹٹ تینا کڑد سر ایتر۔ گل ٹتون تفوک باسک آک ذہنی وڑٹ تیار مننگ تون اوار لائخی نا بنداو آہم تیار مریر کہ مونی ہنسہ او جنز ٹنا جتاء تلہ غاتیت روایتی سوچ ٹنا جاگہ غا علم و لائخی تا بنداو آ تینا متحرک کڑد ۽ سر تننگ کیر۔ انتے کہ ساڑی حالیت آتیت طاغت و لائخیک نا سر سہبی و ے سہبی نا فیصلہ ۽ کیرہ۔ ننا کوشست مرو کہ گل ٹنا برجاء غا جہد ٹٹ ہجو دروشم اسیت کمبوتی بف و وخت، وخت بدل مروکا حالیت آتیتون اوار گل ٹنا کاریم و پالیسی تیٹی المی بدلی ہبتنگ مرے۔

ٹی بی پی: 2013 آن بی ایس او آزات آ پابندی لگانے، ہرا نا سوب آن گل کریک ڈاؤن نا گواچی ء۔ دن انگا حالیت آتیٹی جمہوری دود آتے برجاء تخسہ، بنجاہی لس مجلس ء اڈ تننگ کن انت سختی تیتون مون تروئی تما؟

کماش بی ایس او آزات: ای پاوہ کہ گل 2013 غان نہ بلکن تینا بنماس آن ریاست نا زورائی، کریک ڈاؤن و ظلم نئون مون تننگ ء۔ 2013 آن مُست ہم گل ٹنا لیڈر و باسک آک زورائی ٹ بیگواہ کننگانو و اوفتا جشوک جونک خننگانو، ولے ادارہ نا دروشم ٹ نن تکنہ کہ حالیت آک ہمر مریر ولے گل ٹنا بنجاہی لس مجلس ء جمہوری و سیاسی اخلاقیات نا بنداو آ ہر حالیت ٹ اڈ تروئی ء انتے کہ دا لس مجلس ء ہرا گل اکن پوسکنو سروک گچین کیک، تحریک ء کیڈر فراوان کیک، پوسکنا کیڈر تیکن کسر جوڑ کیک، مٹ مروکا حالیت آتیتون اوار پوسکنو پروگرام، سوچ و حکمت عملی جوڑ کیک و تحریک نا روانی ء برجاء تخک۔ لس مجلس کون آ اہم و بنداوی پروگرام ٹ ہرے کننگ، و اونا اڈ تننگ ٹ بے پامی نا درشانی گل ٹنا کاریم نے سلنگ نا گواچی کیک ہندا سوب آن کنا خیال پاپک کہ دادے ہر حالیت ٹ تینا مروکا وخت آ الم اڈ تننگ مرے اندا جمہوریت نا زیبائی و گل و تحریک کن جوانو فیصلہ ئے۔ ایلو اگہ ریاست نا بیدادی نا ہیت ء تو دا آجوئی نا جنز ٹ اوار مروکا ہر گل و جماعت کن حالیت آک ہچہر جوان مفرور و بی ایس او آزات کن تدوکا بیست سال آن حالیت آک اندا وڑ ء۔

ایلو اگہ دا لس مجلس ٹ مونا بروک سختی و سوری تا ہیت مرے گڑا دا ہر وخت ٹنا ڈول بھاز سخت، ڈکھیائی تیان تدیسہ جوان انگا تنظیمی حکمت عملی تا سوب سرسہب مسنے۔ تدوکا مُسہ چار بنجاہی لس مجلس آک ہرافتا ای تینٹ بشخ مسونٹ، اگہ اوفتا ہیت کننگ مرے گڑا ننا سنگت آک تینا زند و مرگ ٹنا سودا ء خلسہ اوفتیٹی بشخ ہلکرہ۔ نہ بیرہ لس مجلس بلکن ننا کیڈر آک ہڑدے ہر سابت جنز ٹنا و گل ٹنا کاریم نے سر تننگ وخت آ سختی و سوری تیان گدرینگ ء۔ اسہ آشوپ کیڈر اس لس حالیت آتیٹ ہم سختی تیتون مون ایتک و پدا دن انگا پروگرام آتے اڈ تننگ کن ہرا سختی تیان گدرینگوئی تمک دانا گمان ء تحریک تون نفوک سنگت آک جوان کننگ کیرہ۔ البتہ انداخس پاننگ کیوہ کہ جوان انگا تنظیمی حکمت عملی و پالیسی تیان بیدس ہچہر مننگ کیک کہ دن انگا بھلا پروگرام آک اڈ تننگ مریر۔

ٹی بی پی: بی ایس او آزات نہ پاش سیاست کنگ کیک و نہ پوسکنو سنگت تینکن اژزانی ٹ پٹنگ کیک، گڑا دا حالیت ٹ بی ایس او آزات تون داخس بندغ ارے کہ او لائخ ء کیڈر ودی کے و لیڈرشپ نا ذمہ واری تے اوفتے ایٹے؟

کماش بی ایس او آزات: اگہ ہیت سرفیس سیاست نا ء گڑا کنے جہان نا آشوی دیہاڑ و آجوئی نا جہد ٹ دن انگا تحریک آتا سماء اف ہرافتے کوزہ گیر سرفیس سیاست و تینا آزات ریاست اس جوڑ کنگ نا جہد ٹ آزاتی ٹ سیاست نا موکل تسنے، برطانیہ کون آ بیرہ پن ثنا بندغی و راجی حق آتا چیمپئن ریاست آک ہم تینا ڈیہہ ٹ آجوئی نا جنز آتے سکپسہ گڑا پاکستان کون آ ظالم و غیر فطری ریاست آک امر دا کاریم ء سنگ کیرہ و اینو نا حالیت آئیٹ آجوئی خواہوک اسہ گل اس ہم سرفیس آ تولوک کاریم کنگ اف ولے تحریک ٹ دے پہ دے آن ترندی بنگ ٹی ء، دانا بنیاتی سوب گل ثنا اسٹرکچر ٹ سوگوئی، ادارہ غاتیا انحصار ودفنگ، تحریک ء جتاء تلہ آئیٹ سوگو کنگ و تحریک ء ہمو پارہ آ دننگ ہراڑے گل و تحریک اسہ بندغ، ادارہ یا خاص و سلوک سوچ ٹیہ نا شیف آ مفس بلکن گل تینا ہر گام آ جتاء دروشم و تلہ غاتیت کاریم کنگ مرے ہراڑے جتاء خیال و آشوی سوچ آک وجود تخر، داڑے گڑا بندغی طاغت نہ بلکن ہمو سوگو ادارتی سوچ سرسہی نا کنڈ آ دیک۔ کنا خیال نا ردٹ تحریک آک بندغی طاغت آن نہ بلکن آشوی طاغت آتیان سرسہب مریرہ۔

سرفیس سیاست نا ہرا معنہ ء نی کشینگ اُس نن اوڑا پورا دڑنگ افن، ولے ورنہ تا فکری و عملی کاریم تا بابت گل ہر جاگہ و ہر وڑٹ ساڑی ء و تینا کاریم و ذمہ واری تے پورو کنگ ء۔ گل اینو آن نہ بلکن 2012 آن تینا سروک آتے مخلوق ٹ پاش کنگ اف ولے دا 11 سال نا جہد ٹ نزوری و بے پامی تیان پد ہم گل ثنا اسہ کاریم اس ہم تیوہ وڑٹ سلنگ نا گواچی متنے۔

ایلو اگہ ممبر سازی نا ہیت ء گڑا داڑکن کنا خیال پاپک سرفیس سیاست آن زیات گراؤنڈ ٹ نا ساڑی مننگ و کاریم کنگ معنہ تخک، بی ایس او آزات اسہ گل ٹیہ نا دروشم ٹ تینا کاریم و کڑد ثنا سوب آن ہر باشعور بلوچ ورنہ نا شعور نا بشخ اس

جوڑ مسنہ۔ دا حالیت ٹٹ گڑا گل ممبر سازی ٹی ہجو سختی اسیتون مون تننگ اف بلکن ای یخین ٹٹ پاوه که ہر ارٹمیکو باشعور بلوچ ورنا اینو بی ایس او آزات ٹٹ اوار مننگ خوابک۔

ارٹمیکو پارہ غا کیڈر ودی کننگ نا ہیت ۽ تو دانا مثیل ۽ ای ہندا بنجایی لس مجلس آن ایتوٹ ہراڑے کونسلا گچین کننگ نا وخت آ ہر ہنکین آن کونسلا آتا ارا مُسہ کھیپ تیار ئسر، و ہندا معاملہ بنجایی کمیٹی نا باسک آتے گچین کننگ وخت آ ہم ئس ہرادے مارنگ آن پد 70 درسد قیادت نا ذمہ واری تے پوسکنا سنگت آتے تننگا، ہراڑن دا ہیت پاش مریک کہ گل اسہ ہندنو کیڈر اس ودی کننگ ۽ ہرا نہ بیرہ لائخ ۽ بلکن گل ۽ پین سوگو و متحرک کننگ نا ہم لائخی تخک۔

ٹی بی پی: دا وخت آ بلوچستان ٹٹ کیہی خوانندہ گل آک اریر ہرافتیٹی بی ایس او نا کم آن کن پنچ ٹولی متحرک ۽، بی ایس او آزات ایلو بلوچ خوانندہ گل آتیان امر جتاء ۽؟

کماش بی ایس او آزات: ای پاوه کہ بی ایس او بیرہ اسٹ ۽ و او بی ایس او آزات نا دروشم ٹٹ سوگو، متحرک، راجی، فکری و بنداوی نظریہ نا ردٹت جہد ٹٹی اختہ ۽، و ایلو ہرا ٹولی تا نی ہیت ۽ کننگ اُس او اسہ پارٹی ئیے نا پاکٹ آرگنائزیشن یا بیرہ اسہ بندغ ئیے نا و نمائشی ٹولی مننگ کیرہ۔ اسہ گل ئیے نا ردٹت او فتا ہجو کچ و جاگہ ئس اف دانا کل آن بہلا مثال دادے کہ تدوکا بیست سال آن ریاستی ظلم و زورائی و خلنگ کسفنگ آتیان پد ہم بی ایس او آزات اینو ہم بلوچستان نا کل آن سوگو سیاسی طاغت و ورنا تا آئیڈیل گل ۽، اندن راج و تحریک ۽ کیڈر و راہشون تننگ نا معاملہ ٹٹ گواچن دروشم ٹٹ وجود تخک، وے ایلو پارہ غا نمائشی و پارٹی پاکٹ آک اسہ نظریہ و فکر ئیے آن بیدس لفاظی و پارٹی ممبر سازی کن کاریم کیرہ، ہرا بلکن بی ایس او نا پین ۽ کاریم ٹٹ ہنتنگ کیرہ وے ہمو سوچ، فکر، فلسفہ و عمل تون او فتا ہجو تعلق ئس اف ہرا بی ایس او نا ۽، یعنی راجی و انقلابی فکر و نظریہ ہرا بی ایس او نا بنماس ۽۔ اینو بی ایس او آزات ہر جاگہ و ہر ہند آ تحریک آن ہلیس چاگڑدی مٹی تیان علم و ادبی کاریم تیسکان اسہ سوگو ۽ ادارہ ئیے نا دروشم ٹٹ راج و ورنا تا نیام ٹٹ ساڑی ۽، اندن ہرا ٹولی تا نی ہیت ۽ کننگ اُس او فک سرفیس ٹٹ ساڑی ۽ وے اینو اسکان ۱۰ نظریاتی سنگت ہم مُج کننگ کتنو، ہراڑان پاش مریک کہ الس و ورناک ہرادے گواچن بی ایس او یعنی خوانندہ

غاتا گواچن طاغت گمان کيره، اندن دافتا جوڙ مننگ هچو فڪر و فلسفه نا بنداو آ آخه بلڪن همو بيره پن ثنا پارليماني پارٽي تا پاننگ آ مسنه بهرافتا دوڪ تينٺ بلوچ تحريڪ و راج ۽ نسخان تننگ ٺٽ اوار ۽، گڙا دن انگا ٽوليك تحريڪ، راج و بي ايس او نا امر وارث مننگ کيره؟

اندن دا كل آن بيدس بي ايس او آزات نا كيهي كيڏر آڪ تينا ساه ۽ ندر كرينو، كيهيڪ زندان ٺٽ بندي ۽، اندن سد آتا كچ سنگت آڪ اينو تحريڪ و چاگڙد نا جتاء تله تيا كاريم كننگ ۽، ني هرا ٽولي تا هيت ۽ كننگ اس او راج، تحريڪ و چاگڙد كن انت ودي كرينو؟ كنا خيال پاپڪ دا ٽوليك بي ايس او نا پن ۽ كاريم ٺٽ هتسه اسه بندغ يا ٽولي ٺسه نا مفاد آڙه پورو كننگ كيره و لي بي ايس او نا راجي، فكري و انقلابي نظريه تون اوفتا هچو تعلق ٺس اف۔ البته كنا چند ٺنا پاننگ ۽ كه ننا منه اندنو سنگت هرا ڏغار نا راستي تيان ٻه سماء ۽ گڙا اوفڪ دافتا اهميت ترور و لي ڏغار و گراونڊ آ ساڙي خواننده و ورنه تيڪن دا ٽولي تا هچو اهميت ٺس اف، انتي كه اوفڪ دافتا گواچن آن سرپند ۽۔ دا کون آنمائشي و مفاداتي ٽولي ٽي بي ايس او آزات يا بي ايس او تون اوار كننگ ۽ اي ذاتي وڙٺت كم علمي و ناداني گمان كيوه۔

ٽي بي بي: و لي بي ايس او نا بابت دنو هچو لٽريچر ٺس هم اف هراڙان نن دا چپ انگا گڙا تا گمان خلنگ كين؟

ڪماش بي ايس او آزات: اگه مزاحمتي ادب يا لٽريچر نا هيت مر ۽ گڙا كنا خيال ٺٽ بيره بي ايس او آزات نه بلڪن تيوه تحريڪ دا تله ٺٽ نزوري تا گواچي ۽، و لي داڙا ننه گله شوني كروئي اف، بلڪن داڙان چپ جوان وڙٺت كاريم كننگ نا گرج ۽۔ نن اسه اداره ٺسه نا دروشم ٺٽ دا نزوري ۽ مارينه و گل لٽريچر ڪميٽي آ تيوه غاتيان زيات پام تننگ ٺي ۽۔ سگار ڪميٽي تدوڪا ارا سال آن لٽريچر ودي كننگ كن بهاز ڪوشست كننگ ٺي ۽ و بي ايس او نا بابت هم گل ٺنا لٽريچر ڪميٽي تدوڪا ارا سال آن كاريم كننگ ۽۔ داڙڪن گل بي ايس او نا بابت گواچن و جوانو لٽريچر ٺسه آ كاريم كننگ ۽ و اُميت كينه كه زوت راج و

ورنا تے بی ایس او نا بابت اسه جوانو دیہاڑ اس رسینگ کے۔ منہ ٹولی تینا مفاد آتیکن بی ایس او نا پن ۽ کاریم ٹ ہمتنگ کیرہ ولے بی ایس او نا ہرا نظریاتی چرجوئی ۽ او بی ایس او آزات نا دروشم ٹ بیدس شک آن ساڑی ۽۔

ٹی بی پی: انت آجوئی نا خواست آن بیدس نمتون پین پروگرام اس ارے ہرا خوانندہ تے تینا بارہ غا پامدار کے؟

کماش بی ایس او آزات: بی ایس او آزات تون بہاز پروگرام ارے ہرا نا گل آن بہلا مثیل بلوچستان ٹ سڑداری سوچ ٹنا ایسری ٹی بی ایس او آزات نا کڑد، زالبول تا بابت صنفی فرخ نا سوچ ۽ تحریک و چاگڑد ٹ ایسر کننگ آن دوئی مروک سر سہبیک و زالبول آتے نہ بیرہ سیاسی تلہ غا ایکٹو کننگ بلکن اوفتے ریہری و راہشونی اسکان ہمتنگ و ہر تلہ غا بلوچ زالبول تے سوگو و متحرک دروشم ٹ تحریک و چاگڑد ٹ مونا ہمتنگ، بلوچ چاگڑد و خاص وڑٹ بلوچ خوانندہ تا نیام ٹ نشہ نا ایسر کننگ نا مثیل ننا مون آتے ہرانا داد ۽ ای بی ایس او آزات ۽ ایتوٹ ہرانا راہشون تا سوب تعلیمی ادارہ و بلوچ ورنہ تیٹ نشہ ۽ اسہ کچ ٹیے اسکان توننگ ٹ سرسہبی رسینگانے۔ اندن بلوچ ورنہ تے ریاستی مشینری و کولونیل ایجوکیشن نا بدل ٹ اسہ معیاری، علمی و سائنسی تعلیم ٹیے نا کنڈا دننگ خاص وڑٹ بلوچ خوانندہ ورنہ تیٹ کتاب کلچر ۽ تالان کننگ، ہرا ای پاوہ کہ بی ایس او آزات نا سرسہبی ۽ اندن انقلابی و تنقیدی لٹریچر ودی کننگ نا عمل دن انگا بہاز آپالیسی و پروگرام آک اریر ہرافتا ردٹ بی ایس او آزات چاگڑد ٹ مثبت مٹی و بدلی ہمتنگ ٹ اہم ۽ کڑد اس سر تسنے و اینو ہم جتاء دروشم تیٹ دا کاریم برجاء ۽۔

بلوچستان ٹ بندگی حق آتا لتازنگ و چاگڑد ٹ ایلو کالونیل و چاگڑدی گندئی تے پاش کننگ و اوفتا ایسری ۽ کشنگ کن بی ایس او آزات تون مدام جوانو پروگرام مسنے و اینو ہم ارے ولے ای تکوہ کہ آجوئی بنماسی ٹک ۽، اینو بلوچ چاگڑد ٹ انت کہ ناجوڑی اس ارے اونا سوب غلامی ۽، اسہ آجو و جوانو ریاست ٹیے نا جوڑ کننگ تون پی نن دا کل ناجوڑی تیان پیشتمنگ کرون۔ ہراتم اسکان بلوچ اسہ راج ٹیے نا دروشم

ٹ اسه آزات ریاست ٹسے نا خواجه متنے دا چاگڑدی گندٹیک سانده وڑ نا وڑ اسیٹی ودی مریسه کیره، اندا خاطر دا اہم ء کہ نن تیوه غاتیان مُست دا بنماسی ویل نا حل اس کشن ہرا نا سوب آن ایلو ناجوڑیک ساڑی ء۔

نی اسه کنڈ آن کینسر نا گواچی اُس تو ایلو کنڈ آن ہٹل و ملیریا نا گواچی اُس و نی دا ناجوڑی تیان خلاصی خواسه ولے اہم درمان کینسر نا ء انتے کہ دا بندغ ء مرگ ٹنا گواچی کیک، ہراتم کینسر نا درمان مرے نی زندہ سلیسه گڑا ایلو ناجوڑی تا درمان مننگ کیک انتے کہ دا نسخان تروک اَم مننگ کیره ولے دا غلامی آنبار مرگ ٹنا گواچی کپسہ۔

بی ایس او آزات دا تکک کہ بلوچ چاگڑد ٹ ساڑی غٹ ناجوڑی تا بنماس پاکستان نا ناجائز کوزہ ء، دا پاکستانی ریاست ء ہرا بلوچ الس آ بیرہ پن ٹنا سڑدار آتے چٹی کرینے، دا ریاست ء ہرا چاگڑد ٹ ڈیتھ اسکوآڈ، ڈرگ ڈیلر، کوزہ مافیہ، جاگیردار سانبا، ہرا بلوچ الس آ ظلم و زوراکی کننگ ء۔ دا کوزہ گیر ریاست ء ہرا بلوچستان ء خواننگ، بولی و دود و ربیدہ آن مُر کرینے، دا کوزہ گیر ء ہرا سیکولر بلوچ چاگڑد ء مذہبی شدت پسندی نا کنڈ آدھکہ تننگ ء۔ کوزو گیر نا سوب آن ننا مال و مڈی تا لٹ و پُل برجاء ء، ننا مڈیک لٹنگسہ ء اندن دافتا بدل ٹ ننے جشوک جونک و ہر ارٹمیکو اُرا غان بیگواہی تا زیمی اس رسیننگ۔ ہراتم اسکان بلوچ ڈغار آ کوزہ گیر نا کوزہ ایسر مفک، ہراتم اسکان کوزہ گیر بلوچ ڈغار آ ساڑی ء، نن ہچ وڑ اسیٹ بلوچ راج ء آسودہ و سوگو قوم اس جوڑ کننگ کپنہ اندا خاطر دا اَمی ء کہ ننا تیوه غا پام زوراکی نا کوزہ غا مرے و دانا برخلاف جہد کریسہ دادے ایسر کننگہ۔

ٹی بی پی: بی ایس او آزات ٹ اوار مننگ اسه خوانندہ ٹسے نا ساه ء بہیم ٹ شاغنگ نا برابر ء، دن انگا حالیت ٹ کس اس تینکن گل ء انتے گچین کے؟

کماش بی ایس او آزات: اگہ ہیت مرگ و زند نا بہیم ٹنا ء گڑا کنا خیال پاپک ہر ارٹمیکو دے اسه ورنا اس زوراکی نا بیگواہی، ریاستی زوراکی یا فیک انکاونٹر نا گواچی مریسہ شہید مریک یا کوزہ گیر نا نفسیاتی دک نا سوب آن زند آن اُست کٹھ مریک و تینے کسفک، یا انفراسٹرکچر نا بھس کاری آن کسر شکست ٹ خلنگک، دا غٹ آن

بیدس ہزار آورناک بے معنہ و ذہنی دروشم ٹ گنٹ مریسہ تینا زند ۽ ایسر کننگ ۽۔ کنا خڑک آ بی ایس او آزات و راجی آجوئی تون تفوک ادارہ غاک بندغ نا زند ۽ معنہ اس ایترہ۔ اسہ غلام اس مریسہ نی زند ۽ او وڑ تصور کننگ کپیسہ ہرا اسہ آزات چاگڑد اسیٹی مریک بلکن او زند داڑے اف۔ نی اسہ بندغ ئیسے نا دروشم ٹ ہرا سرسہبی تا اُست خواہی تخسہ دا اسہ ہندنو چاگڑد اسیٹی رسینگرہ ہرا آجو، و خودمختار مرے ولے پاکستان نا کوزہ ٹ مریسہ بلوچ آتیکن بھس کاری نا کسرک بھاز مرور، سرسہبی نا کسر بیرہ راجی جُہد و آجوئی نا کسر ٹی ۽۔

اگہ بھگت سنگھ کون آورناک انگریز آتا غلامی ٹی اسہ نوکری ئیسے سوسہبی تکارہ گڑا اینو ہندوستان نا لکھ آ بندغ آتے دا زند رسینگتوکہ، ہندا وڑ اگہ فیڈرل امریکی، لینن و ٹرائسکی زار روس ئنا، جنرل گیپ کون آ بندغ آک امریکہ نا غلامی ۽ منارہ گڑا اوفتا مخلوق اینو آجو متوکہ، ہندا مثیل جہان نا کل انقلابی تیکن ۽، ہرافک کوزو گیر نا برخلاف جنگ کریسہ تینا ڈیہہ ۽ دا ہند اسکان ایسر۔ اگہ امریکی و یورپی راج آک برٹش نا غلامی ٹی تینکن سرسہبی تصور کریرہ گڑا اوفتا قوم آتا اینو جوڑشت متوکہ۔ کنا خڑک آ ورناک بیرہ تحریک بلکن غلامی ٹی زند ئنا پٹنگ ٹ دا جہد ئنا بشخ مریر۔ و اسہ غلام ئیسے نا زند ہر وخت بھیم ٹ مریک، چایپے او گل ٹ مرے یا مف، اینو ہر ارٹمیکو دے آ اسہ خوانندہ اس ارفنگک، اوفتا پروفائلنگ مریک، اوفتے بیدادی نا گواچی کننگک، حیات بلوچ و احتشام بلوچ کون آ خوانندہ تیا کل ئنا مونا سُم شلنگک، ڈاکٹر مختیار و شہزاد کون آورنا تے فیک انکاؤنٹر نا گواچی کریسہ کسفنگک۔ اوفتا تعلق بی ایس او آزات آن تو الو گڑا اوفتے انتے ٹک کننگا؟

کنا رہی آ اسہ بلوچ ورناس ہم دا وخت آریاستی تادی تیان رکھوک اف ہندا خاطر ورناک دا عمل و فکر ئنا بشخ جوڑ مریر ہراڑان کوزہ گیر نا دا ڈغار آن ایسری مننگ ۽۔

ٹی بی پی: بی ایس او آزات آریاستی اداره تا کنڈ آن دا دوبہ خلنگک کہ او اسه خواننده گل اس اف بلکن آجوئی دوست سلہہ بند گل آتا کمک کار ٹیہ، دا دوبہ غاک اخس راست ء؟

کماش بی ایس او آزات: پاکستان نا نظر ٹ ہر بلوچ ورنہ آجوئی دوست سلہہ بند گل آتا کمک کار ء، ہندا سوب آن بلوچستان نا کنڈ کنڈ آن بندغ آتے بیگواہ کننگک، اوفتا ارا تیا بمباری کننگک، و اوفتے بیدادی نا گواچی کننگک۔ پاکستانی اداره تا رویہ غان بیرہ بی ایس او آزات نہ بلکن ہر بلوچ ورنہ جوان سریندار ء، او ہر ارٹمیکو بلوچ ورنہ ء سرمچار آتا کمک کار تکرہ۔ اندن بی ایس او آزات آدا دوبہ تے خلسہ او تینا بندغ آتے بلوچ ورنہ تا برخلاف برجاء ظلم و طاغت نا بہیم ہش کروک کاریم ٹ ہتنگ ء جواز اس تننگ نا کوشست کیک۔

بی ایس او آزات نا ورناک فکری و نظریاتی وژٹ بلوچ آجوئی نا نظریہ غا روان ء، البتہ ننا طریقہ تشدد اف بلکن نن بلوچ ورنہ تے علمی و فکری، سیاسی و نظریاتی دروشم ٹ پاکستان نا کوزہ نا برخلاف آگاہی ایتنہ، اوفتا تربیت کینہ۔ بی ایس او آزات نا کماش آن پلیس باسک آتسکان دا وخت اسکان کیہی سنگت آتے کوزہ گیر بیگواہ کننگ آن پد شہید کرینے ہرا وخت ہم اوفتے بیگواہ کننگے اوفتیاں قلم و کتاب آن بیدس بین ہچ اس خننگتے۔ اگہ او آجوئی دوست سلہہ بند سرمچار آتا کمک کار مسرہ گڑا گل ٹنا کماش ء دن دو ہورک دزگیر کریسہ زورائی ٹ بیگواہ کننگتوکہ۔ آجوئی نا فکر و فلسفہ غا باور کروکا ہر بلوچ دژمن نا نظر ٹ سلہہ بند مزاحمت کار ٹیہ ہندا سوب آن او دا پروپیگنڈہ کیک۔ البتہ گل تینا طریقہ کار نا پاش درشانی کیک کہ بی ایس او آزات سیاسی، علمی و نظریاتی بنماس آتحریک ء سوگو و متحرک کننگ نا جہد ٹ اختہ ء۔

ٹی بی پی: پوسکن گچین مروک کماش نا ردٹ نی ہرا ویل آتیتون مون تننگ اُس؟

کماش بی ایس او آزات: دا وخت آسہ گل ٹیہ نا ردٹ نن بہاز آجیڑہ آتیتون مون تننگ آن، اسہ کنڈ آ دژمن راجی جہدکار آتا برخلاف کریک ڈاؤن برجاء تخانے و بلوچستان ٹ سیاسی جہد آپابندی خلوک ء، ہموڑے ارٹمیکو پارہ غا ریاست جتاء وژ

تیت بلوچ ورنہ نے برین واش کنگ نا کوشست آتیت اختہ ء۔ ریاست اسہ پارہ غا طاغت ء کاریم ٹ ہتیسہ بلوچ ورنہ نے راجی تحریک و جہد آن خلیس نا گواچی کنگ خوائک و ایلو پارہ غا تینا سافت پاور پالیسی نا ردئٹ بلوچ ورنہ نے کرپٹ سسٹم ٹ اواری کنگ و اوفتے کرپٹ کنگ نا کوشست آتے برجاء تخانے۔ کیڈٹ کالج و ساڑی آ وخت ٹ پرائیوٹ سینٹر آتا دروشم ٹ خوانندہ تے ذہنی بابت گنٹ کنگ نا کوشست مننگ ٹی ء و داٹی منہ ہندی ریاستی کمک کار و پن ثنا خوانوک بندغ ہم اواری ء۔ اندن اسہ کنڈ آ مدرسہ غاتے بہاز کنگسہ ء تاکہ بلوچ ورنہ تیت سوچ، فکر و تخلیق نا لائخیک تیوہ سلیر۔

اینو جتاء این جی اوز آک ہم دا بابت ریاست نا پاننگ آکاریم کنگ ء، ہندا وڑ تیوہ بلوچستان ٹ رد انقلابی طاغت آک ہرا جتاء پن و نظریہ غاتا دروشم ٹ تینے الس نا مونا انقلابی نشان تننگ نا کوشست کنگ ٹی ء وے گواچن دروشم ٹ او ایسر ٹ تحریک نا مخالف و جہد ثنا برخلاف پروپگنڈہ کیرہ و وڑ نا وڑ اسیٹی ٹ ورنہ و تحریک کن نسخان تروک مریرہ۔ دا کل تون مون تننگ و بلوچ ورنہ تے راجی آجوئی نا بہلا فکر و فلسفہ غا روان کنگ یخین ٹ سخت و تکلیف تروک سفر ئسے وے کئے باور ء کہ بی ایس او آزات نا باسک آک داگل چیلنج آتا دلیری ٹ مونا سلور و اوفتے شکست ترور۔

ٹی بی پی: نما بنجاہی لس مجلس مریک و اوٹی گچین کاری نا دے ہم مریک وے انت سوب ئسے کہ تدوکا پنج بنجاہی لس مجلس آتیت نما گل ثنا کل ذمہ وار آک بیدس مقابلہ گچین مریرہ؟

کماش بی ایس او آزات: دن اف کہ گل ثنا کل اوغده دار آک بیدس مقابلہ گچین مریرہ البتہ گل ثنا پالیسی نا ردئٹ بیرہ ۲ اوغده دار نا پنک میڈیا غا شینک مریرہ۔ ہندن بنجاہی کمیٹی تون اواری ایلو اوغده دار آتا پنک میڈیا غا شینک مفسہ ہرا نا سوب آن دا گمان کنگک کہ لس مجلس ٹ گچین کاری نا رجحان اف۔ بیست و سئے میکو بنجاہی لس مجلس ٹ بنجاہی کمیٹی نا کل باسک آک گچین کاری نا وسیلہ ٹ گچین کنگانو،

ہندا وژ کنا خیال پاپک دا سیاسی سوچ ئنا بھلنی ء کہ گل ئنا ساڑی آ سنگت آک اسٹ ایلو نا اہمیت ء پوہ مریرہ، اوغده کن اسہ ے سوب ریس اسیٹی تمنگ نا جاگہ غا اسٹ ایلو ء مٹیہ، البتہ داکان بیدس ہم کل سنگت آتے دا تیوہ اختیار تننگ کہ او راہبند ٹت تروکا وژ و ڈول نا ردٹ گچین کاری فیس ء جمع کریسہ اسہ اوغده اسیکن تینا فارم ء جمع کننگ کیرہ۔ دانا بابت کس ئیے آپچو پابندی اف۔

ٹی پی پی: ساڑی آ وخت ئنا جہانی و علاقائی سیاست نا ردٹ، اسہ معنہ تروک بدلی ئس ہتنگ کن نی بی ایس او آزات نا انت مننگ کروک کڑد ئس تصور کیسہ؟

کماش بی ایس او آزات: بی ایس او اسہ خواندہ گل ئیے نا ردٹ دا بدلی تا بابت بلوچ ورنہ تا علمی و فکری تربیت آ تیوہ غاتیان زیات پام تننگ نا کوشست کرو۔ دا بابت گل اندا جہد کننگ ء کہ جہانی سیاست ٹت بدل مروک شیفی بُڑزی تا بابت زیات آن زیات لٹریچر ودی کننگ و ورنہ و تحریک تون تفوک سیاسی جہدکار آتیکن دا بابت اسہ جوانو لٹریچر اس ودی کننگ تون اوار بوسکن ودی مروکا معاملہ تا بابت زیات آن زیات آگاہی ودی کننگ تانکہ تحریک تون تفوک سیاسی جہد کار آک دا بابت اوفتیان سواد ارفنگ کیر۔ اسہ تحریکی اسکول ئیے نا دروشم ٹت نن دا ذہنیت ء ودی کننگ خوانہ ہرا دا حالیت آتیان زیمی مریسہ پدا نہ بیرہ تینا آخوبت نا سوچ خلی بلکن سیاست نا شیفی بُڑزی تا چاہنداری تخسہ مننگ کروک بدلی تیان مالو تحریک و جہد ئنا بابت اسہ بروک گامگیج اس جوڑ کننگ ے۔

تحریک تون تفوک سیاسی جہدکار آتیا خاص وژٹت دا ذمہ واری مریک کہ او دا معاملہ ے کڑمہی ٹت خوانر و سرید مریر انتے کہ ہندی و جہانی سیاسی منظر نامہ ٹت ودی مروک ہر اسہ بدلی وژ نہ وژ اسیٹی بلوچ راجی تحریک آ ہم تینا زیم ے شاغک، انتے کہ ساڑی آ ورلڈ آرڈر ٹت جہان تیوہ وژٹت کیپٹلائزیشن ئی ء و کیپیٹلسٹ جہان ٹت ودی مروکا چنکا ویل تینا زیم ے تیوہ غا جہان آشاغک۔ دن انگا وخت ٹت بھاز المی ء کہ نن اسہ تحریک ئیے نا دروشم ٹت دا بدل مروک حالیت آتے جوان پوہ مرین و بدل مروک حالیت آتیٹ تحریکی خواست آتے پام ٹت تخسہ اسہ ہم مننگ کروک بدلی ئیے

نا دروشم ٹٹ جوانو فیصلہ سازی اس کین تانکہ نن جہانی منظر نامہ ٹٹ بدل مروک سیاسی حالت آن سواد ارفنگ کین و پیر نسخان آن تینے رکھن۔

ٹی پی پی: بی ایس او آزات نا کماش گچین مننگ آن پد نی داسہ ریاست نا ہائی ویلیو ٹارگٹ جوڑ مسونس، انت نی دا بہیم اکن تیار اُس و انت اسہ خوانندہ ٹیسے دا بہیم ۽ ارفوئی ۽؟

کماش بی ایس او آزات: انقلابی جہد ٹنا تینا خواست و بکار آک مریرہ، کنا خیال اینو پیرا سنگت آک دا جہد ٹنا سفر آ روان ۽ اوفتے دانا ایسری نا جوان علم ارے و اسہ جہدکار ٹیسے نا دروشم ٹٹ ای تینا اینو و پگہ کن اسہ شعوری ۽ فیصلہ ٹس کرینٹ، ہندا سوب آن ای ذہنی بابت دا سختی تیتون مون تننگ کن تیار اٹ۔ بی ایس او آزات ٹٹ مریسہ دا ہشت و دے سال ٹٹ بہاز سخت حالت خانن و شعوری و فکری بنداؤ آ دا فلسفہ آ باور کیوہ کہ دا جہد ٹٹ اصل زند تخوک ۽۔ ننا سیاسی سرکل آتے کوزہ گیر تیوہ وڑٹ فوجی چھاؤنی تیت مٹ کرینے، ننا مونا ننا سنگت و لس ورننا تے ہرڈے ٹی بنداؤ آ بیگواہ کننگک اوفتے نسخان تننگک، ہندا سوب آن ای ہم ذہنی بابت تیار اٹ کہ خیالداری آن پد ہم نن بیگواہ مننگ کینہ، نن ہم عکس جوڑ مننگ کینہ، ننا ہم جشوک جون ننا سنگت آتے سر مننگ کیک و لے انقلابی جہد ٹنا خواست آک اندادو و نن داڑکن تیار اُن۔

ارٹمیکو ہیت دا کہ اسہ خوانندہ ٹیسے دا بہیم آتے ارفوئی ۽ یا نہ کنا خڑک آنن آزات چاگڑد یا آزات ریاست آتا خوانندہ افن بلکن پنجابی سامراج نا کوزہ نا شیف آ، تینا راجی پجار آن پدماندہ، تینا دریاب و مڈی تیان پدماندہ و آجوئی آن پدماندہ اسہ غلام راج ٹیسے آن تعلق تخنہ ہندا خاطران اسہ غلام ٹیسے نا زند ٹنا ہچو حیثیت اس اف۔ بلوچ ورناک بلوچستان نا زمینی گواچنی تا چاہنداری تخسہ تینا اینو و پگہ نا فیصلہ کیر و ای شعوری بنداؤ آ دا بہیم ۽ جائز تکوہ انتے کہ غلام نا زند پیر حالت ٹٹی بہیم ٹٹ مریک۔ اصل پہہ مننگ نا ہیت دادے کہ کوزہ گیر نا مونا پیر بلوچ ورننا اسہ بہیم ٹیسے و او پیر بلوچ ورننا ۽ تینا دڑمن تک۔

ٹی بی پی: اسه کامریڈ، سنگت اس ہرادیے نی تینا آئیڈیل تصور کیسہ و انتے؟

کماش بی ایس او آزات: آجوتی نا جہد ثنا کسر ٹٹ شہید مروکا و زندان ٹٹ بندی کل سنگت آک کنا آئیڈیل آک ء، کنتون اوفتا صفت کن ہچو لوز اف ہرافک تینا ہر گڑا ء دا دھرتی نا آجوتی کن ندر کریر، البتہ اگہ ہیت ہندنو کڑدار ٹسے نا مرے ہرا راجی تحریک ٹٹ کئے کل آنیان زیات زیمی کرینے گڑا او کمبر چاکر ء۔ کمبر چاکر تینے ٹی تینٹ انقلاب اس ٹس و انقلاب نا غٹ اصول آتیا پورا دڑنگاکہ۔ اگہ کئے آن کس اس اندنو انقلابی جہدکار ٹسے نا سوچ کے ہرا انقلاب نا غٹ خواست آتیا پورا دڑنگوک مرے گڑا ای اوڑے بیدس لہڑہ مریسہ کمبر چاکر نا پن ء تخنگ کیوہ۔ اگہ کئے آن کس تیوہ انقلاب نا معنہ ء اریفے گڑا دا بھلا سوچ ثنا گونڈ و جوان انگا ورنندی بیرہ و بیرہ کمبر چاکر نا پن ء۔

کنا خڑک آ کمبر ساڑی آ جہد ثنا ہمو انقلاب ء ہرا ہزار آ ورناتے دا بھلا مسخت و عمل کن تیار کرے۔ اونا کٹمنٹ، قربانی نا جوزه و کڑدار بھاز آ سوچ آتا ورنندی ء و بھاز آ ہبکیٹی تا ایسری ء۔ کمبر تینے ٹی تینٹ اسہ تحریک ٹسے ہرا دڑمن آ ہڑدے ضرب کاری کننگ ء۔ ریاست نا ہچو جم و سلہہ ٹس کمبر آ کاریم کتوکہ انتے کہ او گواچن آ انقلابی نا چیدہ اس ٹس۔ کنا رہی آ کمبر چاکر نا زو شہید مننگ بیرہ بی ایس او آزات کن نہ بلکن تحریک کن ہم بھلو نسخان اس ٹس۔

ساڑی آ وخت ٹٹ انقلابی ورناک کمبر چاکر ء خوانر، اودے پہہ مریر و اونا عمل و کڑدار آن درس الیر، انتے کہ کمبر ہی غلامی نا ایسر مننگ نا حل و کمبر ہی زند ثنا معنہ ء۔ کمبر چاکر انبار انگا ورناک آجوتی نا جہد ثنا خواست آک ء۔ جانبڈ، نوزور و بہیم ثنا گواچی مروکا ورناک غلام راج آتیٹی ناجوڑ آ بندغ آتیانبار ء ہرافتا زند و مرگ کس اکن معنہ تخپک بلکن دا آجوتی نا کسر آ روان کمبر چاکر انبار انگا ورناک ء ہرا نہ بیرہ غلام آ راج آتے مزل اسکان سر کننگ نا جوزه تخرہ بلکن تینا فکر و نظریہ کن ہر وڑ ثنا قربانی تننگ کن تیار ء۔

ٿي بي بي: اڳهه ني همو ورنه ٿي اسه کلهو ٿس تننگ خوائس همرا بي ايس او آزات نا باسڪ افس، گڙا ني اوفته انت کلهو ٿس ايتوس؟

ڪماش بي ايس او آزات: بلوچ ورنه ٿي هندا پاروٿ ڪه او تينا طاغت و ڪچ ۽ پهه مرير و ساڙي آ وخت ٿ تينا زي آ مروڪا ظلم ٿتون اوار دا ڪل ناجوڙي تا چاچ ۽ الير ڪه مال و مڏي آن پُر ۽ اسه ڏغار اس دنو بهلو تهذيب و دود و ريبيده نا خواجه مننگ آن پد هم انتي اينو اسه ماپيگير ٿس تينا درياب آ پيننگ ڪپڪ؟ انتي اينو بلوچ مزور آڪ تينا ڏغار آ پيشن نا بندغ آتا دو آن هڙد ٿي بنداو آ ٻي شرفي تون مون ايتره؟ انتي اينو خواننگ ڪن اوفتيتون جوانو معياري تعليم ٿس اف؟ انتي اينو اوفتا ايڙڪ بيگواه ڪنگره؟ انتي اينو بلوچ اسه جاگه ٿي آ هم جارات ٿ زندگي ڪنگ ڪپڪ؟ دا ڪل ٿنا سوب غلامي ۽ و دا غلامي آن خلاصي نا اسٿ انگا حل اسه آزات بلوچ رياست اسيتون تفوڪ ۽۔ دا ڏغار بيره سرمچار و سياسي جهدڪار آتا اف بلڪن داڙا هم بلوچ نا حق ۽ و دا حق ۽ سر تننگ هم بلوچ آ فرض ۽۔ ني نيوٿرل مريسه يا جهد آن مَر مريسه وڙ نه وڙ اسيتي رياست نا ڪمڪ ڪار مريسه انتي ڪه اسه جنگ زده راج اسيتي ڪس نيوٿرل مننگ ڪپڪ۔ ني راجي آخوبت نا سوچ ۽ خلوي و فيصله ڪروي تموڪه نن تينا بروڪا زنڪ اڪن انت آخوبت ٿس النگ خوائنه؟

ایران و اسرائیل جنگ ئنا دیھاڑ

لہزانی کمیٹی بی ایس او آزاد

زوت آتیٹ اسرائیل نا پارغان عراق ٹ ایرانی کونسلٹیٹ نا زی آ جلهو و 12 آن زیات ایرانی تا کسفنک و دیھاڑٹ اولی وار ایران نا پارغان اسرائیل نا زی آ جلهو آن پد اسه وار پدا جهان نا سیاست ٹ دا ہیت کاتم ارفینے کہ ایران و اسرائیل نا نیام ٹ اسل جنگ انت ئنا زی آ مننگ ۛ؟ اسرائیل نا جنگ مدام عرب ملک آتیٹون مسنے و زیات فلسطینی جھد ۛ پرغنگ ٹی اختہ مسنے و خاص کر داسا کہ غزہ ٹی او حماس نا برخلاف جنگ آنا پڑو تس و ہزار آتا کچ ٹ فلسطینی تہ کسنے و بھس کرے، اینو جهان ٹ او نا برخلاف اسه سوگو ۛ بیانیہ ئس جوڑ مسنے کہ او انتے ایران کن مدام کاتم خل ئسے او ایران نا برخلاف فوجی عمل نا دروشم ٹ بھلو فیصلہ ارفنگ ۛ، و ایران ہراکہ جهان ٹ شیعہ ملک ئسے نا رد ٹ چاپنگک، ارٹمی دا کہ جهان ٹ شیعہ طاغت ئس جوڑ کنگ و تینا زیم ۛ برجا تخنگ نا جھد ۛ کنگ ٹی ۛ، ولے سوج دادے کہ ایران انتے فلسطین ٹ ساڑی سنی مسلمان آتیکن پریشان ۛ و انتے اسرائیل تون مدام باء ئناجنگ تننگ ۛ؟ و داسه زوت آتیٹ فوجی جنگ نا پڑ آ اسرائیل تون مون پہ مون ۛ۔ دا ہیت و خیال آتے سرپند مننگ کن المی ۛ کہ نن جهان نا طاغتی سیاست نا چاپنداری ۛ تخن کہ امر چلیک ۛ دا ہیت ۛ ہم پُہه مروئی ۛ کہ راجی تحریک و ایلو چنکا بھلا تحریک آتا سرسبھی و ۛ سرسبھی کن امر و کڑداس مونا ہنتیک؟

(جہانی سیاست و سنٹرل ایشیا) مڈل ایسٹ نا سیاست تون سیالی تخوکا بندغاگ مدام شینک کاری تیٹی دا ہیت ۛ ہنرہ کہ ایران و اسرائیل مدام جنگ و جدل نا

گواچی ء، اسرائیل نا وزیراعظم آن پلیس سیاسی سائنسدان ٹسکان غٹ مدام دا ہیئت آفکر مند ء کہ ایران ء جوہری سہلہ دو بف یعنی کہ او ایٹمی بمب وژٹنا سلہہ جوڑ کنگ ٹت سرسہب مف، و ایران ء جوہری سلہہ جوڑ کنگ آن مَر توننگ کن کیہی جہلو آتے کریئے۔ دا جہلو آتیٹی اسرائیلی انٹیلیجنس ایجنسی موساد نا پارغان ایران نا سائنسدان آتا کسفننگ مرے یا کہ تیوہ غا جوہری پروگرام آتا زی آ جہلو آک مریر یا امریکہ نا تہٹی ایران نا جوہری پروگرام آتا رد ٹت لابیٹنگ مرے، اسرائیل ہر حال ٹت ایران ء توننگ خوابک ہرانا کلان بہلا مثیل 2010 ٹت ایران نا uranium enrichment facilites آتا زی جہلو آک مریر یا 2010 آن پلیس 2012 ٹسکان ایران نا نیوکلیئر سائنسدان آتا کسفننگ مرے ہرآتیٹی مسعود علی محمدی، ماجدشاہریاری، فریدون عباسی، مصطفی احمدی روشن و پین چندی سائنسدان آک اوار ء۔ دا ہمو سائنسدان آکو ہرا 2010 آن پلیس 2012 ٹسکان ایران نا تہٹی خلنگانو۔ حالانکہ اسرائیل دا فتا خلنگ نا پڑو تئے ولے جہان دا ہیئت ء چاہک کہ دا جہلو آک اسرائیلی انٹیلیجنس نا پارغان ایران ء جوہری طاغت ٹس جوڑمننگ آن توننگ کن مسنو، ہندن کہ ایران دنو ملک ٹس اف کہ اراڑتون اسرائیل کون ء ریاست ٹس مون پہ مون ء جنگ ٹسے نا نیمہ غا بتنگ کے تینے، گڑا ہندا سوب آن موساد نا نیمہ غان ایران ء جوہری طاغت ٹس مننگ آن پے سوب کنگ کن مدام ہندن ء آپریشن کنگانے۔ ایران آن پیشن عراق نا تہٹی کہ ایران نا بھلو زیم ٹس ارے و بھلو کچ ٹسے ٹسکان جہلو ام کنگانے ہراتا مسخت ایران نا ریجنل ڈومینسی ء سوگو تخنگ مسئے۔

ہندا وژ نے خنگ ٹت بریک کہ ایران نا نیمہ غان مدام اسرائیل نا برخلاف جہاد، جنگ و سیاسی ردٹ جتا ء درشان خنگ ٹت بریرہ و ایران مدام تینا دژمن تیٹی اسرائیل ء تینا بہلا دژمن تکک ولے دا دژمنی نا تیوہ غا سوب فلسطین اف۔ ایلو دا کہ سیاست ٹت اسرائیل ء توننگ کن ایران نا مسخت بیرہ فلسطینی جیڑہ ء کمک کنگ یا سرسہب کنگ نا اف بلکہ ایران کن اسرائیل ء توننگ ام اونا بہلا سیاسی مسخت آتے آن اسٹ ء۔ ایہن تو امر ء کہ دژمن ٹس مرے او مدام دا جہد ء کیک کہ تینا دژمن نا نزور ٹنگا رخ آ سر مرے و ہموڑے اودے تاوان تننگ نا جہد ء کیک دن کہ اسرائیل ایران نا برخلاف اونا مذہبی حکومت، جمہوریت نا مفننگ، جتا ٹنگا جاگہ تیا سلاہند ٹنگا گل آتا کمک کنگ ء ایران نا برخلاف سوگھو ء بیانہ ٹس جوڑ کنگ نا جہد ٹی اختہ ء۔

ہندو وڈ ایران نا نیمہ غان اسرائیل نا نزوری ہراکہ فلسطین نا جہد ء، اوژان کٹ ارفنگ کن اسرائیل ء نزورکننگ نا جہد ٹی ء۔ اسرائیل ء ایران نا نیمہ غان دا سیاسی ،ڈپلومیٹک و فوجی جنگ ہروخت ٹت برجا ء و ایران زیات تینا اثر و رسوخ نا پلویر ٹت الوکا گل آتا نیمہ غان مدام اسرائیلی کٹ ء فائدہ آتے تاوان تننگ نا جہد ٹی ء، و اسرائیل امریکہ و ویسٹ نا کمک آن ایران نا زی آ سوگو ء معاشی پابندی خلنگ ٹت سرسہب مسنے یا باز وخت گڑاس فوجی ایکشن آتا دروشم ٹت ایران نا مفاد آتے تاوان تننگ ء۔ دا دائرہ دائسکان برجا ٹس کہ ایلو نیمہ غان نے داسہ زوتس خننگ ٹت بس کہ ایران ء اسرائیل مون پہ مون ء جنگ ٹیے نا نیمہ غا پننگ ء، و عراق نا تہٹی ایرانی فوجی تا خینگ آن پد ایران اسرائیل نا برخلاف 300 آن زیات ڈرون میزائل، و پین بھلو سلاہ تیتون جہلو کیک۔ دا ہندنو طاغتی ء جہلو مریرہ کہ اگہ اسرائیل ء امریکہ نا نیمہ غان IRON DOOM نا کمک مفروس گڑا مننگ کریکہ اسرائیل نا تیوہ غا ملٹی پوزیشن بھس مننگ کریکہ۔ بیرہ دا جہلو تے توننگ کن اسرائیل ء 1.1 بلین ڈالر نا تاوان مس۔ اسرائیل ء دا ہیت نا سما تما کہ دا وختا کہ اودے غزہ ٹی جنگ نا مونٹس ارے، گڑا ایران نا وڈ ء طاغت ٹیے تون جنگ کننگ نادانی ٹس مرو۔ ہندا سوب آن ایران نا جہلو آن پد اسرائیل پن نا تینا رکھنگ کن ایران نا جوہری سلاہ تے آن بیدس چنکو ارا مسہ ڈرون بال اینک ہرافتے ایران خلیک پدا امریکہ نا کمک آن دا ہیت ء جہان ٹت تالان کیک کہ اسرائیل ایران نا زی ء جہلو کرینے، ولے اسرائیل تون ایران نا جہلو تا خلاف ہچ ء ورندی ٹس مفک۔ اسرائیل نا نیمہ غان ہچ ء جہلو ملٹری ایکشن ٹس نشان تفنگ آن پد ایران ء اسرائیل نا نیام ٹت تیوہ آ فوجی ایکشن تا گنجائش آک خلاص مریرہ ولے اسٹ ایلو نا رد ٹت اوفتا پوزیشن واہم ہمو اسٹ ء و سیاسی و ایلو شیف ٹنا پڑ آتے آ ایران و اسرائیل اسٹ ایلو نا خلاف منظم ء چست ء۔ ہندن کہ ہوٹی تا نیمہ غان ریڈ سی نا تہٹی اسرائیل و امریکی معاشی مفاد آتے تاوان تننگ مرے کہ ہوٹی آتا تیوہ غا فوجی کمک ایران نا نیمہ غان خننگ ٹی بریک۔ ہندا وڈ لبنان ٹت حزب اللہ نا نیمہ غان اسرائیل نا زی ء جہلوک مریر یا حماس کن ایران نا سیاسی ء فوجی کمک مرے یا اسرائیل نا نیمہ غان ویسٹ ٹی ایران نا خلاف زیات ٹن زیات لابیٹنگ ء ایران ء عراق نا تہٹی اندری ٹنگا آپریشن آک مریر او برجا ء، و مننگ کیک کہ مون مستی دا زیات مریر و طاغتی سیاست کہ ہرانا تول داسہ مچہ بریر خننگ ء کہ ایران ء روس ء چین تون اوارنیام ایشیا ٹت جند ٹنا تاغت ٹس

ارے و اسرائیل و ایران نا نیام ٹٹ تاغت نا تول خراب مریک یا اسٹ ایلو نا نیمہ غا ہنار
گڑا دا جنگ بھلو دروشم ٹیے ٹی بلکہ فزیکل ء دروشم ٹیے آنسر مننگ کیک دنکہ داسہ
نا جلمہو تے آن نے اونا اسہ دروشم ٹس خننگ ٹی بس۔

ایران ء اسرائیل نا اصل جنگ انت ء؟

اصل جنگ ہراکہ ایران و اسرائیل نا نیام ٹٹ ارے او بیرہ فلسطینی جہد افک و
نہ کہ دا نا سیالی بیرہ ایران نا نیوکلیئر تاغت ٹس جوڑ مننگ تون تفوک ء بلکہ اصل
جنگ ہمو سیاسی مسخت آکو کہ اسرائیل نا مسخت آتا نیام ٹٹ ایران اڑی کننگ ء و
ایران نا مسخت آتا نیام ٹٹ اسرائیل اڑی کننگ ء۔ دا اڑتوما ریاست آک داگپ ء جوان پو
مریرہ کہ اگہ نیام ایشیا و جہان نا تہٹی تینا مسخت آتے پورو کروئی ء گڑا دا تاغت آتا تہٹی
اسٹ ایلو ء مات تروئی ء۔ نیام ایشیا ٹی اسرائیل نا برخلاف ایران آن بیدس ہچ ء دنو
تاغت ٹس سلتنے کہ اسرائیلی فوج و انٹیلیجنس نا تاغت و وس ء توننگ کے، و اسرائیل ء
دا نیمہ غا بھلو تاغت ٹس جوڑ مننگ آن توننگ کے۔

ہندا وڑ ایران نا ہیت مرے گڑا نیام ایشیا ٹی اسرائیل آن بیدس ایران نا مون آ
ہچ ء تاغت ٹس اف کہ ایران نا جنگی تاغت ٹنا مون آ اڑی مننگ کے۔ اسرائیل دنکہ تینا
قوم ٹنا جنگ ء کننگ ٹی ء دنکہ جہان و خاص کر نیام ایشیا ٹی تینا وجود نا منفنگ
کن جنگ کننگ ء دنکہ گدرینگوکا ہفتاد سال ء کہ نیام ایشیا ٹی عرب ملک آک و نام
نہاد ٹنگا مسلمان ملک آک اسرائیل نا وجود ء مننگ کن تیار متنو ولے شش دیہی جنگ
آن پد خاص کر عرب ملک آتا اسرائیلی تاغت نا مون آ دو تے بڑا کننگ نا بنا مس و
اسرائیل نا مننگ نا پام تیوہ غا عرب ملک آتا نیام ٹٹ بس۔ ہندن عرب ملک آتیتون اوار
تینا وجود نا خاطر آن جنگ آن پد عرب ملک آتے و نیام ایشیا نا ملک آتے دا ہیت نا سما
تما کہ اسرائیل اسہ گواچن ء ریاست و اسہ سوگو ء ریاست ٹیے ہندا سوپ آن اسرائیل
ء مننوی تمک و جہان نا مون آ فلسطین کیس نا رد ٹٹ ارا ریاستی توجیل ٹس یو این نا
نیمہ غان تروکو مننگ نامہ ٹس مون آ تخنگا و تیوہ غا نیام ایشیا نا ملک آک اسرائیل ء
اسہ ریاست ٹیے نا ہستار ٹٹ مننگ نا نیمہ غا ہنار۔ ہندا گڑا یاسر عرفات ء ام سما تس

و اسرائیل تون گپ و تران نا نیمه غا انا و ارا ریاستی توجیل ء ہرا ٹی کہ فلسطین نا زیات ڈغار اسرائیل ء تننگسرام مننگ کن تیار مس انتے کہ اسرائیل تینا تہٹی ہنداخس تاغطور ئس کہ عرب ملک آتیان الیس نیام ایشیا نا تیوہ غا تاغت آک اونا مون آ دو تے تینا بزز کریر و فلسطینی راہشون آک نیام ایشیا و خاص کر ساوتہ یونین نا پنگ آن پد دا اومیت ء چغل تسر کہ داسہ نیام ایشیا ٹی دنو تاغت ئس بننگ کرو کہ ہرا اسرائیل نا تاغت ء پرغنگ کننگ کے و اسرائیل نا برخلاف فلسطینی کا ء کمک کننگ کے یا دنو تاغت ئس ارے کہ ہرا اسرائیل نا وجود آن منن مننگ کے و فلسطین ء جوانو وڑ ئسے ٹت سلاہ و توفک تننگ کے۔ ساوتہ یونین نا پنگ آن پد فلسطین نا نیشنلسٹ و سوشلسٹ آک اڑپ مسر خاص کر پی ایل او تینا اومیت آتے چغل تس وے 1979 نا وخت ایرانی انقلاب نا بننگ آن پد ایران تینا وجود ٹت بننگ تون اوار جہان و خاص کر ایران و نیام ایشیا امریکہ نا ایجمنی ء پیغور تننگ ء بنا کریر۔ دا وخت ٹت امریکہ عراق ء سرجمی ٹت کمک کرے و صدام حسین ایران نا زی آ جلمہو کرے و 10 سال ئسکان عراق تینا تیوہ غا وس آتے خلک۔ دہ سال ئسکان ایران و عراق نا جنگ آن پد عراق بھس مس ، عراق ہرا کہ نیام ایشیا نا بہلا تاغت آتیان اسٹ ئس وے دہ سال ئسکان ایران تون جنگ کننگ کن اودے سرجم امریکہ و ایلو ویسٹ نا تاغت آک کمک کیرہ ایرانی انقلاب آن پد ایران و خاص کر نیام ایشیا ٹت اوفتا مفاد آتے و ڈغار ء بھلو تاوان ئس رسیننگ و امریکہ تینا برخلاف دنو سوگو تاغت ئس سگنگ کن تیار مفک گڑا امریکہ نا نیمہ غان عراق سرجمی ٹی کمک کننگ کہ او ایران نا پوسکنا بروکا حکومت ء مات ایتے، وے دہ سال نا جنگ ٹی تینٹ وخت ئس کہ عراق فوجی و معاشی رد ٹت نزرور مریک و ایران تون گپ و تران کیک و ایران تینا وجود ٹت بننگ تون اوار امریکہ ، ویسٹ نا نام نہاد آڈیموکریٹ پالیسی و لبرل آرڈر نا خلاف تاغت ئسے نا دروشم ٹت مونی بریک۔ ایران بیرہ امریکہ آخہ بلکہ برطانیہ و ایلو یورپی تاغت آتا خلاف ام مونی بریک۔ زمانہ ئسے آن پد نیام ایشیا ٹی دنو تاغت ئس مونی بریک کہ ہرا امریکہ و ویسٹ ئنا ایجمنی ء پیغور تننگ نا بنا ء کیک و اسرائیل نا برخلاف زیات ہندا سوپ آن مونی بریک انتے کہ اسرائیل نیام ایشیا آن الیس عرب ملک آتے ئسکان تولوک مریک و ویسٹ نا لابیٹنگ ریاست ئسے نا دروشم ٹت اوڑے تولک۔ ایران ء اسرائیل بنداو آن قبول مفک و وخت ئس کہ ایران مونی بریسہ کیک، خاص کر 2000 نا دہائی نا وخت کہ اسہ جار ولدا فلسطین ٹت حماس سوگو

ماریسہ کیک گڑا اسرائیل نا برخلاف اسہ پوسکن ء سوگو ء مزاحمتی تاغت ئس جوڑ ماریسہ کیک گڑا اسرائیل ء ام دا ہیت ئنا سما تمک کہ ایران نا سوگوئی اونا وجود نا خاطر آن خلیس و اژز ئسے۔ وختس کہ ایران نیام ایشیا نا تیوہ غا ملک آتیٹی ماس خلنگ ء زیات کریسہ کیک گڑا اخس کہ گذرینگوک ئنگا توہ و سال آتیٹی اسرائیلی اسٹیبلشمنٹ ء داگپ نا زیات سما تمسہ کیک ہمو تم ایران آن کمک الوکا ٹولیک اسرائیل نا سیم آتے آ بریرہ اسرائیل نا زی ء جہلو کننگ نا بنا ء کیرہ۔ ہندن کہ اسرائیلی وجود ء رکھنگ کن امریکہ و برطانیہ نا کڑد ئس ارے، ہندا ڈول ٹ فلسطین و اسرائیل نا خلاف نیام ایشیا ٹی پوسکنو مزاحمت ئسے نا دروشم ام ایران نا کمک ٹ خننگ ٹ بریک۔ ایلو عرب ملک آتیتون جنگ کننگ و ایران تون جنگ نا تجربہ آن پد اسرائیل ء دا ہیت نا سما تمک کہ ایران عرب ملک آتیان زیات بھلو ء سوگو ء جنگی تاغت ئسے و ایران نا پراکسی تا تالان کننگ آن داگپ بیرہ امریکہ و اسرائیل کن ویل ئس مفک بلکہ جہان ء دا ہیت نا سما تمک کہ ایران نا مسخت بیرہ ایران نا تاغطور کننگ افک بلکہ ایران تیوہ غا نیام ایشیا ء فتح کننگ خواہک داڑتون اوار ہندا وڑ تینا اثر و رسوخ توریے۔ اگہ ایران ء نیام ایشیا ٹی ہندن ء تاغت ئس رسینگا کہ اوڑے او سیاست ء فوجی سنگر آتے تینا دوو ٹی کرے گڑا بیرہ اسرائیل کن اسہ بھلو بہیم ئسے نا دروشم ٹ مونی بفق بلکہ امریکہ ہرا کہ بھلو وخت ئسے نا ء خاص کر عراق و شام ئنا بھس مننگ آن پد کہ نیام ایشیا ٹی تیل نا فائدہ ء ارفنگ ء ء دا خطہ ئٹی تینا سوگو ء النگ توننگ ئس تخانے ء زیات ملک آتے تینا ایتاج کریے اگہ ایران مون مستی تاغت نا تول ء اوڑتون بریر کے گڑا اونا اولی جہد ہندا مرو ء کہ نیام ایشیا آن امریکہ ء کئیے ء امریکہ و ویست نا اسرائیل ء کمک کننگ ء اونا وجود ء رکھنگ نا بنداوی فائدہ تے آن اسٹ ہندادے کہ اسرائیل نیام ایشیا ٹی امریکہ و ویست ئنا ملک آتا فائدہ و مفاد آتے رکھنگ کے۔ اگہ پگہ نا دے تاغت آتا تول ٹ مٹی ئس بس و اسرائیل داخس لائخ متو کہ او امریکہ و ویست نا ایلو ملک آتا فائدہ و مفاد آتے پورو کننگ کے گڑا راست ئنگا گمان ہندادے کہ دا تاغت آک اسرائیل کن تینا کمک آتے بند کرور تانکہ دا خطہ ٹ ساڑی ایلو تاغت آتیتون ہندنو اتحاد و الاٹینس ئسے نا کنڈ آ کار کہ امریکہ ء فائدہ رسینگے۔ اسرائیل و ایران نا جنگ بیرہ تینا ملک آتیتون گنڈوک اف بلکہ دا جنگ و دا جنگ ئنا سرسہپی و ے سہپی نا سیالی تیوہ غا خطہ آتیتون و جہان نا سیاست تون گفوک ء۔ دا تاغت آتا تول ٹی ہر وڑ ئنا مٹی و بدلی ئس جہان نا سیاسی

آرژر نا زی آتینا زیم ۽ شاغنگ کنگ کیک۔ عراق ، شام، لبنان، و ایلو ملک آتا دا جاور آ سر مننگ آن پد باز آریاست و ملک آک ویست نا نام نهادنگا جمهوری و سیاسی فکر نا خلاف ۽، و دا ہیست ۽ سرپند مریره که ویسٹرن ڈیموکریسی نابنداوی خواست و مسخت امریکه و ویست نا فائده و مفاد آتے پورو کنگ نا ۽۔ دا وخت ٹا اوفتا ملک آک بهس مریر امریکه و ایلو ریاست آتے شاپی ٹس ام ہیست مفک۔ ہندا سوب آن نیام ایشیا ٹی اسرائیل آن بیدس ویست ۽ پین سوگو ۽ اتحادی ٹس اف ولے ایلو نیمه غا ایران تون سوگو ۽ اتحادی ٹولی و ریاست ساڑی اریر۔

ایران نا جوہری تاغت اسرائیل ۽ امر ۽ تاوان تننگ کیک؟

ہندن کہ ایران گدرینگوکا بھلو وخت ٹس مریک خاص کر ایرانی انقلاب آن پد ایرانی راہشون آتا نیمه غان جوہری تاغت ٹس جوڑ مننگ کن مدام جھد کنگ ٹی ۽، و ایران تینا فوج ٹنا زی ۽ بھلو کچ ٹسے ٹ کاریم کنگ ۽۔ جوہری سلاہ تے آن بیدس داسه جہان نا جتا ٹنگا ہند آتیا ایران جتا جتا ٹنگا سلاہبند ٹنگا گل آتے کمک کنگ ۽ تاکه او تاغت ۽ تینا دوٹی کنگ ۽۔ دا ٹولی تا تہٹی گڑاس ہندنو ٹولی اریر کہ ارا ایران نا سیاسی اتحادی ۽ دنکہ حماس نا وڑنگا تاغت آکو کہ اوفتا کمک و حمایت پراکسی افس بلکه سیاسی ۽ و خاص سیاسی مسخت آتیکن اسٹ ایلو تون سیالی تخنگ ۽، انتے کہ ایران ۽ بیدس نیام ایشیا غان ہج ۽ عرب ریاست ٹسے تون سیاسی سیالی اف کہ ارا حماس نا وڑنگا ٹولی تے اسرائیل نا برخلاف جنگ کنگ کن دا کچ ٹسکان سلاہ ایتر، ولے ایران دا بودناکی و فکر ۽ تخک کہ اسرائیل ۽ نزور کنگ کن حماس ۽ کمک کنگ اخس المی ۽۔ ہندا سوب آن داکان اوفتا نیام ٹا اسه سیاسی ۽ سیالی ٹس جوڑ مسنے، ہندا وڑنے امریکه تون جہان نا باز ملک و ٹولی تا سیاسی سیالی خنگ ٹی بریک دنکہ داعش ۽ مات تننگ کن امریکه نا نیمه غان پی کے کے تون اتحاد نا مثیل ننا مون ٹی ۽۔ روس نا ککاسس جنگجو تا کمک کنگ یا چین نا خلاف تائیوان و ہانگ کانگ نا جنگول آتا کمک کنگ ، ایلو دا کہ روس ٹنا خلاف جنگ کنگ کن یوکرین ایران نا خلاف کاریم کروکا جنگجو و سیاسی بندغ آتا سیاسی و سفارتی کمک کنگ نا مثیل آک اریر۔ ایران نا

نیمہ غان ام اسرائیل و امریکہ ءِ نزور کنگ کن جتا ننگا ٹولی تا کمک کنگ نا خاص ننگا مسخت ہڑتوماتا نیام ٹی سیاسی ءِ۔ ہندا وڑ امریکہ ءِ دا ہیت ننا سما ءِ کہ چین ہر وڑ کہ تاغتر مریک گڑا جہان ٹی امریکی آرڑر انداخس زوو پنگ نا نیمہ غا کاک و امریکی ڈومینسی انداخس زوو ایسر مریک۔ ہندا وڑ نیام ایشیا ٹی ایران نا اثر و رسوخ اخس کہ زیات مریک خاص کر اگہ ایران جوہری سلاہ جوڑکنگ ٹت سرسہب مرے گڑا تاغت نا سیاست ٹی تینا ڈغار ننا زی آنا قابل جنگ جاور جوڑ کے گڑا دا اسرائیل نا وجود ٹکن ہنداخس بھلو بھیم ٹس مرو ءِ ہراخس کہ نیٹو نا یوکرین نا تہٹی بنگ و تینا فوج ءِ دزفنگ روس ٹکن بھیم ٹس مریک۔ ایران ہرا کہ تیوہ غا نیام ایشیا و ایشیا نا تہٹی تینا سوگو ءِ تاغت ٹس جوڑ کنگ خواہک اونا مونا اسرائیل اڑی کنگ ءِ گڑا پگہ اگہ ایران تینا ساڑی ءِ پوزیشن ءِ زیات تاغتریک ہندن کہ داسہ جوہری سلاہ نے آن بیدس ایران، امریکہ و ویسٹ نا ایلو تاغت آتیتون جنگ کنگ کن تیار ءِ گڑا پگہ ایران اسرائیل نا خلاف کاریم کروکا اخس کہ ٹولی اریر زیات ٹن زیات کمک و مدت تننگ کیک و نیوکلئیر تاغت ٹس جوڑ کنگ آن پد اسرائیل کن زیات ٹن زیات بھیم ودی کنگ کیک۔ اگہ ایران جوہری سلاہ جوڑ کنگ ٹت سرسہب مس گڑا فلسطینی و اسرائیل نا خلاف کاریم کروکا و سوچ تخوکا ملک آتے زیات است بڈی رسینگو۔ ایلو دروشم ٹت دا ہند و جاگہ تیٹی ایران نا تاغت ءِ پرغنگ وس آن پیشن مریک۔ داسہ ایران تون جوہری سلاہ اف ولے یمن، لبنان، فلسطین، شام، عراق و جتا ننگا ملک و جتا ننگا ٹولی نے ایران تینا سیاسی مسخت آتیکن کمک کنگ ءِ پگہ اگہ ایران تون جوہری سلاہ ساڑی مرے گڑا او گیشتر جنگی تاغت آتے تینا کنگ کیک۔ بیرہ ایران آخہ بلکہ سعودی عرب ام جوہری سلاہ جوڑ کنگ نا نیمہ غا کاک، انتے کہ تاغت نا تول ءِ ہر وڑ ٹت بریر مروئی ءِ اگہ ایران جوہری سلاہ جوڑ کرے گڑا اوڑتون اوار سعودی ام المی جوہری سلاہ جوڑ کنگ نا جہد ءِ کیک و ہندن اسرائیل ام جوہری سلاہ جوڑ کنگ نا نیمہ غا کاک و جہان نا تہٹی جوہری جنگ ننا اسہ پوسکنو عمل ٹسے نا بنا مننگ کیک ہرا ساڑی آ آرڈر کن تاوان نا سوہ ٹس مننگ کیک۔ ہندا سوہ آن اسرائیل، امریکہ و تیوہ غا یورپی ملک آک دا جہد ءِ کنگ ءِ کہ ایران جوہری سلاہ جوڑ کنگ کپ و جہان اسہ پین جہانی جنگ ٹسے نا نیمہ غا ہنگ کپ۔

اسرائیل انتے ایران ء سوخته ء؟

اسرائیل ء ایران نا بهیم باز آہند آتے آارے و اسرائیل تینا کروکا کاریم تے آن جاگہ نا جاگہ ٹس دا گڑا تا درشان ء ام کیک۔ 1979 نا ایرانی انقلاب آن مست اسرائیل ایران سیکوریٹی تھریٹ ء ڈیل کتو اونا خن تیٹی زیات عرب ریاست آک مسنو و ایران نا تھٹی رضا شاہ پہلوی نا دروشم ٹ امریکہ نا سنگت ء حکومت ٹس مسنے ولے ایران نا انقلاب دا جاگہ ٹی بھلو مٹی و بدلی ٹس اتیک، و دا مٹی و بدلی تیان اسٹ اسرائیل و ایران نا سیالی نا مٹی ء۔ ایرانی انقلاب آن پد ایران جہان نا و خاص کر نیام ایشیا ٹی تینے مسلمان ملک آتا خواجہ پائک و امریکہ و ویسٹ نا خلاف ء تاغت ٹسے نا دروشم ٹ مونی بریک۔ داسہ نا وخت ٹی اسلامی آرڈر نا تھٹی فلسطین نا جیڑہ اسلامی ردٹ کل آن بھلا جیڑہ ء کہ ہرا نا زی آ اسرائیل قوضہ کریں۔ دا ہیت ٹ ایران فلسطینی جیڑہ تینا بنجاہی کچ ء ارفک و اسرائیل نا خلاف دا سوب آن ترند ء کہ اگہ ایران سوگو مس یا دا جاگہ تے تینا پنچہ ٹی کنگ ٹ سرسہب مس گڑا باز گنجائش ارے کہ ایران اسرائیل کن بیرہ سیکوریٹی آخہ بلکہ اونا قوم ٹنا زی آم بھلو بهیم ٹس مننگ کیک، انتے کہ ایران اسرائیل ء تینا سرکاری کچ آکانود آن پیشن نا ریاست ٹس تکک و ہراتم ام اوڑتون تاغت نا تول زیات مس و اسرائیل نزر ء حالت ٹسے ٹی سر مس گڑا ایران اونا خلاف زیات سوگو ء دروشم ٹسے ٹی کاریم کنگ کیک۔ دا بابت ٹ اسرائیل ایران نا بر خلاف مدام سوخته ء و خاص کر ایران نا جوہری سلاہ تا رد ٹ اسرائیل باز بے جارات ء۔ اسرائیل نا ایجنسی ایران نا توننگ ء۔ خاص کر اسرائیل نا جہد ء کہ ایران تینا ہند آن پیشن ہچ وڑ ء اثر و رسوخ ٹس تخرپ۔ داسہ نا دے تیٹی کہ عراق ٹی ایرانی کانسلیٹ نا زی آجلہو ام اسرائیل نا ہندا کوشست آتا بشخ ٹسے کہ ایران نا اثر و رسوخ و اونا خواجہی ء کم آن کم کنگ ء۔ ہندن کہ اگہ ایران شام و عراق نا تھٹی تینا پوزیشن ء زیات سوگو کیک گڑا امریکہ خاص کر اسرائیل نا جند ٹکن دا سخت بھلو بهیم ٹسے۔ بیرہ اسرائیل آخہ بلکہ امریکہ نا جہد ہندادے کی ایرانی انقلابی گارڈ عراق نا تھٹی زیات ٹن زیات تاغطور مف انتے کہ اگہ ایران عراق و شام نا تھٹی جوان ء پوزیشن ٹسے آسر مس گڑا داڑے پدا امریکہ کن تولنگ ویل ٹس مریک و پگہ نا دے امر ء ام جنگ ٹسے نا دروشم ٹس مرے ایران نا عراق و شام

نا تہٹی ساڑی مننگ ویسٹ و اسرائیل اڑتوما تیکن سخت بھلو بھیم ئیسے آن کم اف، گڑا ایران ۽ فوجی و سیاسی و خاص کر معاشی رد ٹٹ نژور کنگ کن و ویسٹ و خاص کر امریکہ سخت بھلو جہد ئس کنگ ۽۔ دا بابت ٹٹ نئے خنگ ئٹی بریک کہ 2015 ٹی امریکہ نا نیمہ غان جوہری سلاہ تا رد ٹٹ ایران تون مننگ نامہ ئس کنگ و ایران نا خلاف بھلو کچ ئیسے ٹٹ پابندی خلنگک و لے ڈونلڈ ٹرمپ نا بنگ تون دا مننگ نامہ ولدا خلاص کنگ ۽ ایران تینا جوہری سلاہ تا جوڑ کنگ نا کوشست ۽ کنگ ۽ و یورینیم نا پیدوار ۽ زیات کریئے۔ ایہن تو دا تیوہ غا کاریم آتا بنی مسخت ایران نا تاغت ۽ نژور کنگ نا ۽۔ دا بابت ٹٹ ایران نا تیل ئنا واپار و ایلو معاشی سیکٹر آتے آم بھلو کچ ئیسے ئسکان پابندی خلنگک۔ ہندا ڈول ٹٹ امریکہ، سعودی و خلیج نا تہٹی ساڑی ریاست آتا سیوت نا کمک ٹٹ ام ایران ۽ مدام توننگ نا جہد ۽ کریئے۔ ہیت آتا بنی مسخت دادیے کہ دا وخت ٹٹ اسرائیل و اورٹون اوار سلوک آک دا ہیت ئنا زی آاسہ پن ئیسے آ سلوک ۽ کہ ایران ۽ بھلو تاغت ئس جوڑ مننگ آن ہر وڑ ٹٹ توروی ۽۔ امریکہ اخس کہ سیاسی و معاشی بندا و ایران ۽ توننگ نا جہد کنگ ۽ ہموخس اسرائیل فوجی دروشم ٹٹ ایران نا خلاف کاریم کنگ ۽ خاص کر عراق و شام ئنا تیٹی اسرائیل ایران نا خلاف باز اندری ۽ گام ارفیئے ارافتا بنی مسخت ایران ۽ تاوانی کنگ نا مسئے۔ عراق ئٹی ایران نا خلاف امریکہ ۽ خاص کر داسہ زو تس اسرائیل نا جنگی گام آتا بنی مسخت اندادیے و اسرائیل مون مستی ایران نا خلاف پین زیات ترند ۽ گام ارفنگ نا نیمہ غا کاک دنکہ داسہ حماس نا نیمہ غان اسرائیل نا زی آترند ئنگا جلموک اسرائیل ۽ مون مستی کن پین زیات مونجا کرینو و او دا ہیت آن واخب ۽ کہ اگہ ایران توننگ متو و حماس و ایلو گل آک دنکہ اسلامک جہاد و حزب اللہ نا وڑ ئنگا سلاہ بند ئنگا گل آک مسر گڑا او اسرائیل نا خلاف بھلو کاریم کنگ کیرہ۔

ایسر:

ایران و اسرائیل نا نیام ٹٹ دا جنگ ہمو وخت ئسکان برجا مرو اسکان کہ ہڑتوما تاغت آتا نیام ٹٹ تاغت نا تول بریر سلتنے، اسرائیل نا ہندا کوشست ۽ کہ امریکہ و ویسٹ نا کمک ٹٹ ایران نا ریاست ۽ نژور کہ و امریکہ نا کوشست دادیے کہ ایران نا تہٹی خمینی نا حکومت ہرا کہ داسا ایران نا تہٹی ساڑی ۽ و شعیہ تا حکومت ۽

اودے مٹ کے اونا جاگہ غا اسہ پرو ویسٹرن ، پرو ڈیموکریٹک حکومت ٹس مونا ہمتنگ ٹی سرسہب مرے تاکہ ایران نا تاغت ء گٹ کے اوفتا کوشست ہندادے کہ ایران نا شعیہ حکومت ء سنٹرل ایشیا ٹی ےوس و ے اثر کیر، ہندنکہ داسا سوگو ء پوزیشن اس سامینگ ء۔ ایران ء نزور کننگ کن ویست ٹنا بارغان بھلو فیصلہ ارفنگانے کہ ہرافتیٹی ایران ء DIPLOMATICALLY ISOLATE کننگ مرے یا اونا زی آ سیاسی ء فوجی پابندی خلنگانے کہ اونا معیشت مونی ہننگ کپ یا اونا زر ٹنا نہاد چغل تننگ مرے ولے ایران نا بارغان دا تیوہ غا ڈہینڈ آتیان پد ام تینا معیشت ء سوگو تخانے کہ ہرانا تھٹی چین ،روس ء ایران ٹنا بھلو کڑڈ ٹیے۔ ایران نا تیل آتا بھلا گراک چین ء ہرانا آبادی تیوہ غا ویست نا آبادی تون بریر ء و اودے جہان نا تیوہ غا ریاست آتیان زیات تیل ٹنا گرج ء۔ ہندا وڑ ایلو پارغا ہندوستان ء کہ ہرانا آبادی جہان نا کل آن بھلا آبادی ء اونا تیل ٹنا گرج چین تون بریر ء و دا ڈیہہ تیتون جوانو سیالی ٹس جوڑ مننگ نا سوب آن ایران تینا معیشت ء سوگو تخانے۔ دا ڈیہہ تے جوانو وڑ ٹسٹ تینا وسائل آتے بہا کننگ ء و تینا گرج نا گڑا تے ہندا ڈیہہ تیان بہا ٹٹ ہلنگ ء دنکہ دا ہندنو ریاست ء ہرافتے امریکہ پیغور ام تننگ کپک۔ ایلو پارغان اسرائیل نا تاغت نا تول ء ایران تون بریر کننگ کن ویست و خاص کر امریکہ نا پارہ غان اسرائیل ء سوگو ء معاشی ، فوجی ، سیاسی ء ڈپلومیٹک کمک تننگ ء۔ اسرائیل نا فوج ء سوگو کننگ کن امریکہ نا پارغان سال ٹنا کروڑ آتا کروڑ آک خرچ مننگ ء۔ داسا گدرینگوکا توہ ٹی امریکی کانگریس نا پارغان اسرائیل نا فوجی رکھہ ٹکن 26 بلین ڈالر تننگانے۔ فوج نا سوگو مننگ کن ہنداوی شرت جوانو اکنامی ٹسینا گرج ء کہ امریکہ اسرائیل ء ہر وڑٹنا کمک تننگ ء۔ نا دروشم ٹٹ سوگوہو ء فوجی ازباب اگہ اسرائیل ء تنگپروس گڑا حماس ، حزب اللہ و ایران نا میزائل و راکٹی جلیہو آک دا وخت ٹسکان اسرائیل نا گیشتر شار و بازار تے بھس کریسر ولے امریکہ نا کمک آن دا وخت ٹسکان اسرائیل سنٹرل ایشیا و ایران نا مقابلہ ٹی تینا تول ء بریر کرینے و تومکا ریاست آتا کوشست ہندادے کہ اسٹ ایلو ء BACK DOOR STRATEGIES آتیان نزور کیر۔ ولے دائسکان گلوبل سیاست نا تھٹی تاغت نا تول امریکہ ، چین و روس نا پارغان بریر ء۔ ایلو ہندا وڑ گمان کننگک کہ دافتا نیام ٹٹ تاغت نا تول بریر مرو کہ اسٹ تون امریکہ و ایلو تون چین نا سیاسی و ڈپلومیٹک کمک ساڑی ء ، و ہمو ساعت ٹسکان کہ تاغت نا سیاست ٹی بھلا تاغت آتا تاغت نا تول پنپک و بریر سلیک، گمان

پندادے کہ دا اِرت نا نيام ئي ام دا تاغت نا تول پندا وڙيرير سليک و اسٽ ايلو ۽ نزور
کننگ کن دافتا نيام ئت اندن ۽ کوشست ۽ بڙي و شيفيک برجا مرور دنکه داسه برجا
۽۔

بسمارک: ڈیہہ ئنا مزڈ

تو کلی بلوچ

پرشیا نا راجدوست آک ہرا تینا ریاست نا ہر گڑا ۽ بڑزا درینو و راجی مسخت آتے دوئی کنگ کن اوفتا باور جنگ ئنا زی آ مسنے۔“ (بسمارک) وخت وخت سماء تمک ک چندی لبرل آک و مارکسی زانتکار آک بہاز انگا خیال و نظریہ آتے بیرہ تینا مفاد و فائدہ آتیکن کاریم ٹت ہیسنو، ہندا سوب آن او بھلو کچ اسیت راجدوستی نا نظریہ تون تفوک مسنو و دائسکان ہم اریر۔ اوفتا خیال مدام ہندا مسنے کہ راجدوست آک تینا ریاست نا آجوئی آن پد فاشسٹ و ریسسٹ جوڑ مریرہ۔ ولے آگہ دا نغد نا دیہاڑ ہننگ مرے گڑا راجدوستی و فاشزم یا کہ ریسزم نا نیام ٹت بھلو فرق و تضاد ساڑی ارے۔ ایلو پارہ غا نن نظر ئس شاغن گڑا بہاز آ زانتکار آک ہمو نظریہ ہرا اوفتا الس نا مفاد و فائدہ آتا ہلنگ کن ایلو نظریہ آن گچین مسنے ہمودے ارفینو و تینا الس ۽ یکجا کرینو و تینا راجی مفاد آتے رکھانو۔ ہندا خاطران لبرل و مارکسسٹ آک ننے جاگہ نہ جاگہ ئس دہشتگردی و ظالمی نا مکر و چم (ڈسکورس) آتیٹی گٹ کرینو و نن ہندادے راست گوندانن۔ ہندنکہ ہٹلر و بسمارک دہشتگرد و ظالم ۽۔ ولے نن مگہ وختس دا گمان کرینن کہ ہٹلر و بسمارک نا کون آ زانتکار آتیان نن بیرہ دا بنیات آ مون ۽ ہڑسانن کہ دافتے لبرل و مارکسزم نا منوک آتا پارہ غان ظالم نا پن تننگانے گڑا نن ہم ہموفتا رند ۽ ہلکن۔ ولے دا چاننگ الم ۽ کہ آگہ دا ظالم مسنو یا دہشتگرد مسنو گڑا دیر کن ظالم مسنو؟ ہان آگہ دژمن کن ظالم مسنو گڑا دا راست ۽ ہیت ئیے کہ دژمن کن کس مہروان مننگ کپک۔ ہر ظالم جہان نا مونا تینا کاریم و کڑدار ۽ جائز کنگ کن منہ ہیت اسپر نا وڑ تینا رکھنگ کن کاریم ٹت ہتیک یا تینا زوراک و قوضہ ۽ برجاء تخنگ کن کاریم ٹت ہتیک۔ دا رد ٹت آگہ نن ہرن گڑا جہان ئی رد انگا ہیت آتا جوڑ کروکا ہند یورپ ۽ ہرا

تینا قوضہ و زوراکے ۽ برجاء تخنگ کن جہان ٹ رڈ ۽ ہیت کاریم ٹ ہیسے و تینا ڈپارٹمنٹ آتا وسیلہ ٹ ہندا رڈ انگا ہیت آتے تالان کرینے۔ ہندنکہ دانا بھلا مٹیل ۽ نن امریکہ نا 2003 ٹ عراق نا زی آ جلمو ٹی خنگ کینہ کہ امریکہ دا جلمو ۽ بندگی نا رکھنگ نا پن ۽ ایتک و او WMD نا نیمون ٹ عراق نا مال و مڈی تے کشک و او جاگہ نا جہی آلس نا زنگ ایسری نا بنا ۽ کیک، او جاگہ نا بندغ آتے دہشتگرد پن تننگ۔ داڑتون اوار 11/9 نا جلمو ننا مون آتے کہ امریکہ اوغانستان آبریک، جہان ۽ ہندا باور کرفک کہ اوغانستان اسلامائزیشن نا پن ٹ تیوہ غا جہان ٹ تینا دہشتگردی ۽ تالان کننگ خوابک۔ بیست سال اسکان اوغانستان ٹ جہی مریک تاکہ ایشیاء نا تہٹی تینا طاغت ۽ مٹفنگ کے و ایشیاء نا زور آدیہہ تیٹی بیدس قانونی عمل آن تینا کاروبار ۽ برجاء تخنگ کے۔ ہندا کاریم نا دیہاڑ ٹ یورپ نا ادارہ غاک اوغانی الس ۽ مذہبی دہشتگرد و ایکسٹریمسٹ نا پن تسر۔ دا پن پن ہچس آلو دا بیرہ امریکہ نا مفاد آتے رکھنگ کن اسپر اس ٹس۔ ایلو پارہ غا اوغانستان نا طالبان آک تینا جنگ ٹنا زی آ راست و جائز ٹسر، او دا ہیت ۽ کننگ آلو کہ نن تیوہ غا جہان ۽ مسلمان کننگ نا رند ٹ لگوکن، بلکہ اوفا نظریہ تینا بندغ آتے مذہبی نظریہ نا زی آ اوار و یکجاہ کننگ و امریکہ ۽ تینا ڈغار آن کشنگ نا ٹس۔ ہندا کاریم ۽ درو ہٹلر و بسمارک کرینو و ہندا کاریم ۽ بیست و یکمیکو کرن ٹ صدام و اوغانی الس زوراک ۽ تینا ڈغار آن کشنگ کن مزاحمت کرسا کاریم ٹ ہیسنو۔ امپیریلست آک مدام ہر وڑ ٹنا وساعت و بیانیہ تیتون رڈ تننگ نا کوشست کرینو وے ہٹلر و بسمارک اینو ہم تینا راج ٹنا مڑڈ آک ۽، دا ہندا فتا پالیسی تا نتیجہ ۽ کہ اینو جرمن راج زندہ ۽، او تینا ڈغار ۽ رکھانو، دود ربیدہ و بولی ۽ رکھانو۔ وے اینو بلوچ نا سیلہ اراڑے اڑینگوک ۽؟ بلوچ ہم ریاست اسپکن جہد کننگ ۽ گڑا بلوچ آتیکن ہٹلر و بسمارک نا پالیسی تا سریند مننگ اسل بھاز ارزشت تخک۔ انتے کہ اینو بلوچ آتے سریند مروئی ۽ کہ یورپ نا جوڑ کروکا دا وڑ ٹنا بیانیہ و پن تننگ پن ہچ افس دا بیانیہ غاک بیرہ تینا مفاد آتے رکھنگ کن اسپر نا وڑ کاریم کیرہ، تاکہ امپیریلست تینا کاریم تے کشنگ کننگ کے۔ اینو اگہ بلوچ ۽ زوراک ہرا پن ٹ کہ توار کے ہچ مشکل اف داڑکن نے است ۽ چنک کروئی اف ٹیکہ نے ہیکہ مروئی ۽۔ ایلو ہمو بندغ آک کہ ہرافتے نے داسہ نا وخت ٹی خوانوئی ۽ کہ ہرافتا پالیسیک بلوچ راج نا کمک مننگ کیرہ، جہان بھلے ہی اوفتے ظلم ٹنا چیدہ پارینے وے بلوچ آتیکن اوفا پالیسیک اسہ ے وس ۽ راج ٹسے سوگو کننگ و زوراک ۽ پرخنگ و زور کننگ کن ہم فائدہ مند مننگ کیرہ گڑا داکان زیات خوشی نا پن انت ہیت ٹس مننگ کرو؟ دا نوشت ٹ نن جہد کینہ کہ بسمارک نا زند،

اونا کاریم و کڑد نا باروٹت ہیت کین کہ اونا پالیسیک انت مسنو ہرافتا سوب آن او جنگ ۽ فتح کریئے۔ دا تیوہ غا ہیت و خیال آتیا نظر اس شاغنگ نا جہد کروں۔ بسمارک نا پجار: بسمارک براڈنبرگ 1 اپریل 1815 ٹٹ ودی مریک۔ اونا باوہ زمیندار و لمہ سرکار نا جتاء جتاء غا عہدہ آتیا کاریم کروک ٹس مریک۔ او ہفت سال نا وئی ٹی بیست گرائمر سکول برلن کن مون تننگ۔ ہندا زمانہ ٹی اونا سیالی امیر ۽ ٹک اسیتون تفوک مریک۔ فریڈرک ویلیم و اونا چنکا ایلیم ویلیم 1 نا سنگت مریک پدا 30 سال اسکان اندافتا چانسلسر مریک۔ یونیورسٹی خواننگ کن او گوٹنگن آکاپک و اوڑے چڑہ شراب کنیک، پدا اسہ سال اس برلن یونیورسٹی ٹی خوانک و مونا پرشین سیول سروس ٹٹ 1835 ٹی کاریم کننگ ۽ بناء کیک و لے اوڑے ہم تینا زمہ واری ۽ پورو کپک بلکہ انگریز مسڑ تا رند ٹٹ مریک۔ اونا بخت ہموکان بش مریک کہ ہرا زمانہ ٹی فوجی ہیلکاری المی جوڑ مریک ہندا سوب آن بسمارک اسہ سال اس فوجی ہیلکاری آن پد جوڑیشل ایڈمنسٹریشن نا عہدہ دار اس جوڑ مریک۔ ہنداکان اونا ڈیہہ ٹنا مرڈ مننگ نا سفر بناء مریک۔ اودے دیہاڑ نا خواننگ بہاز دوست مریک، ہندا دوستی و ارمان نا پورو مفننگ و ۽ سہی نا باروٹت او دن تینا خیال آتا درشانی ۽ کیک کہ ”ریاست نا آخت کن ہر بندغ کن دیہاڑ نا خواننگ المی ۽ و زانت و سرپنداری نا حیثیت تخک“ 1837 ٹٹ فوج ۽ یلہ کیک و سیول سروس ٹٹ دو ۽ تینا شاغک۔ 8 سال اسکان ارا نا کاریم تیتون اختہ مریک۔ ہندا نیامت او جوہانا وون پتکیمر تون برام کیک۔ اونا سیاست نا بناء ہموتم مریک ہراتم او 1847 ٹٹ پرشین ڈائٹ کن گچین کننگ۔ داکان مست ہراتم پرشیا نا بادشاہ فریڈرک ویلیم 4 نا مون آ بروکا بنجاہی باسک آتیٹی بسمارک نا پن ۽ خننگ تون دن تینا خیال آتا درشانی ۽ کیک **"A red reactionary thirsty for blood only to be employed when the day comes for using the bayonets mercilessly."** داکان چاہننگ کہ او سخت وے خلوک و دلیر ۽ جنگجو ٹس مسنے۔ 1851 جولائی ٹی ڈپلومیٹک اوغده آتا وزیر اعلیٰ نا نشست کن جرمن ڈائٹ پرشین ڈیلیگٹ ۽ ارفک۔ دا زمانہ ٹٹ جرمنی نا چنکو چنکو فیڈریشن مریرہ ہرافتا چنکو سیوت ٹس جرمن ڈائٹ نا پن آ مریک و لے جرمن ڈائٹ آ آسٹریا نا حکومت مریک و ایلو چنکا فیڈریشن آک نرور مریرہ و آسٹریا نا زوراک نا گواچی مریرہ۔ دا گڑا بسمارک ۽ سخت تورک و او جاگہ ٹس نوشتہ کیک کہ ”ای است جم اٹ کہ نن چنکو ساعت اسپکن تینا ڈیہہ ۽ رکھنگ کن آسٹریا تون جنگ ایتون، و نن تینے جنگ آن اسہ وخت ہم پدی کشنگ کپنہ، انتئیکہ ۽ گیک حالیت آتیٹی جرمن آتا ہچ وڑ ۽ دیمروی ٹیے نا ہیت ۽

معنہ ہے۔“ بنائی زمانہ ٹی بسمارک نا تیوہ غا وس ہندا مریک کہ جرمن ڈائٹ ٹٹ آسٹریا نا حکومت ۱۸۰۶ء ایس کے۔ دا زمانہ ٹی پرشیا ٹی چنکو ویل اس بش مریک کہ فوج پارلیمنٹ نا شیف آکاریم کے یا کہ بادشاہ نا، گڑا بادشاہ تینے سوگو کنگن کن 1862 ٹٹ بسمارک ۱۸۰۶ء وزیراعلیٰ و پیش نا ویل و معاملہ آنا وزیر جوڑ کیک۔ بسمارک ہراتم دا اوغده آبریک گڑا اونا اولی تران دا وڑ مریک ”ہیت و گپ کنگن آن بھلا ویل آک زیات باسک آتا اتفاق نامہ آن حل ہج وڑ مننگ کپسہ بلکہ نئے دتر شولوی ۱۸۰۶ء دلیری ٹٹ جنگ ۱۸۰۶ء مونی دروئی ۱۸۰۶ء۔“ دا بسمارک مریک ہرا کہ ماڈرن ویلفیئر ریاست نا ماڈل ۱۸۰۶ء مونی ہتیک۔ 1883 آن پلیس 1889 اسکان بسمارک ناجوڑ، ٹی ٹٹی آ بندغ یا پیر و کماش آتیکن انشورینس نا پڑو کیک۔ ہندا ماڈل ۱۹10 ٹٹ برطانیہ ٹی لبرل آک تینا ترندی آ مریرہ و 1930 ٹٹ امریکہ نا ڈیموکریٹ۔ ہراتم کہ پرشیا ٹی پوسکنو بادشاہ ٹس بریک گڑا او بسمارک نا کاریم تیان خوش مفک انتے کہ بسمارک تینا ڈول ٹٹ کاریم کیک و بادشاہ ہرک کہ اونا اختیار آک دا وڑ ٹٹ نزور مرسا کیرہ گڑا پدا بسمارک پرشین ازم نا چاہنداری نا مونا سوشلسٹ ڈیموکریٹک پارٹی (SDP) ۱۸۰۶ء نزور کنگن کن پوسکنو قانوند جوڑ کیک، گڑا سوشلسٹ و کیتھولک آک اوڑان خوش مفسہ و ہندا بنداوا آ اسٹ ایلو نا بادشاہ ویلیم 2 تون مخالفت تخنگ ۱۸۰۶ء بناء کیرہ و 1890 ٹٹ او بسمارک ۱۸۰۶ء چانسلری آن کشک۔ گڈیکو دے آ بسمارک بادشاہ نا زی آ بہاز نغد کیک و روس تون مروک ڈھکوکا قبول نامہ نا دوستی ۱۸۰۶ء پاش کیک۔ 1896 ٹٹ ناجوڑ و ۱۸۰۶ء دراخ مریک، ۱۸۰۶ء درمائی نا سوب آن کٹ (چارپائی) نا باہوت مریک و 30 جولائی 1898 ٹٹ بسمارک ہمبرگ آن خڑک ٹٹا ہند فریدرسکو ٹی کذیت کیک۔ بسمارک نا سرسہی: بسمارک 1863 ٹٹ آسٹریا تون خڑکی و سیوت تخنگ نا خیال ۱۸۰۶ء درشان کیک و ڈینمارک نا قوضہ مروکا ڈغار-Schleswig-Holstein آ قوضہ کیک۔ 1866 ٹٹ او آسٹریا تون جنگ کیک و اودے شکست ایتک۔ ولدا جرمن ڈائٹ فیڈریشن ایس کنگنک و آسٹریا فیڈریشن آن کشنگک، او بیرہ نارتھ جرمن فیڈریشن پرشیا نا خواجھی ٹی یکجاہ مریرہ۔ نارتھ جرمنی کن 79 شک (آرٹیکل) نا راہبند اس جوڑ کیک و بادشاہ ۱۸۰۶ء ایتک۔ ہندا راہبند 31 دسمبر 1870 اسکان کاریم ٹٹ ہتنگک و دا جرمن امپائر نا اولی راہبند پاننگک۔ دا راہبند ٹی زیات ریاست آتا نیام نا طاغت ۱۸۰۶ء بشخ و چنڈ، اوفتیتون خڑکی تخنگ مریک۔ دانا رد ٹٹ فیڈرل پریزیڈینسی تاغور آبرانچ تکنگک ہرا تیوہ غا پیش و تہہ ٹٹا پالیسی نے جوڑ کیک۔ (شک نمبر 11) ہندا راہبند نا رد ٹٹ legislative body ٹٹس جوڑ کنگنک ہرانا ارا بشخ مریرہ اسٹ پارلیمنٹ و ایلو فیڈرل کونسل۔ پنجمیکو شک نا بنداوا آ قانوند جوڑ کنگن ٹٹ ہرٹوم آئے

بربر حق تننگ و دافتا تھی قانوند جوڑ کنگ ٹ گیشتر بشخ ٹنا او فیصلہ نا حق ٹ مننگ درکار مریک۔ بیستی شک ٹ تیوہ جرمنی نا بندگاک ہرافتا وحی 25 سال آن بڑز مریک اوفتہ ووٹ تننگ نا حق تننگ۔ چارمی شک ہندا گڑا نا زی آ مریک کہ جہان نا ریاست آتا نیام ٹ تین پہ تین خڑکی مرے۔ اسہ ریاست ٹیے نا بندگاک ایلوریاست آ مفت ٹ ہننگ کیر و کاروبار و فوجی مفاد، ریلوے و دیری کسر جوڑ کنگ مرے۔ حال حوال تخنگ کن ٹیلیگراف جوڑ کنگہ و ڈوہ و پوریائی شیفی بڑزی تیکن قانوند جوڑ کنگہ۔ دا شک ٹ نہ بیرہ بادشاہ آن الیس فیڈرل پریزیڈینٹ خوش مریک، بلکہ لس الیسی ہنداخس سوگو مریک کہ او 1877 ٹ فرانس ۽ قوضہ کیک و یورپ نا بھلا تاغت جوڑ مننگ ٹ سرسہب مریک۔ ہسمارک نا ڈپلومیسی: ہسمارک نا ڈپلومیسی ہمو وخت آ بناہ مریک ہراتم 1851 جولائی ٹ ڈپلومیٹک عہدہ آتا وزیر اعلیٰ نا نشست کن جرمن ڈاٹ پرشین ڈیلیگٹ ۽ ارفک۔ دا ڈپلومیسی نا بھلا مسخت آسٹریا نا تاغت ۽ ایسر کنگ و جرمن فیڈریشن ۽ پرشیا نا قوضہ ٹ ہتنگ مریک۔ اونا زیات سرسہب مروکا ڈپلومیسی روس تون خڑکی و سنگتی کنگ نا ۽ انتے کہ دا زمانہ ٹ زار نا حکومت نا قوضہ ٹ بھلو تاغت ٹس مریک۔ پولش ہمو راج ۽ ہرا پرشیا و روس ہرتوما ملک آتیٹی تولوک مریک، وختس کہ روس اوفتا زی آ جنگ ۽ بناہ کیک گڑا ہمسایہ ملک فرانس و اٹلی روس نا برخلاف نوٹ ٹس نوشتہ کیرہ و لے پرشیا دادے دستخط کیک و دا ویل ۽ روس نا تینا تہہ ٹنا ویل ٹس پائک۔ او زار تون سنگتی کنگ کن پولش آتے تینا سیم تیان پیہنگ کن الپک۔ روس تون سنگتی آن ہسمارک نا دم راست مریک و آسٹریا تون اوری ٹ ڈینمارک نا قوضہ ٹ Schleswig Holstein آ جلمہو کیک و ہرتوما ملک آک سرسہب مننگ آن پد قبول نامہ ٹس دستخط کیرہ ہرا Gastein Convention نا پن ٹ چاہنگ۔ ہسمارک دانا تھی ہندن ۽ شک اوار کیک کہ مونا آسٹریا اوفتا زی آ عمل کنگ کیک و لے وس مریک کہ اوفتا برخلاف کاے تاکہ پرشیا تون مروکا جنگ ٹ ساڑی مرے۔ مثیل اس دنکہ اسکلسویگ پرشیا نا قوضہ ٹ مریک و ہولسٹن آسٹریا نا، و ہندا قبول نامہ نا ارا شک دن مریرہ کہ پرشیا نا فوج ہولسٹن آ رائی تننگہ تاکہ اوفک اسکلسویگ آکار۔ ارٹمیکو شک ہندا مریک کہ آسٹریا تون جنگ کروئی ۽ آسٹریا ۽ شکست تروئی ۽ و لے دا وخت آ پرشیا نا الیسی جنگ نا بیچ حق ٹ مفک ہندا سوب آن او ہندنو حالیت جوڑ کنگ نا جہد ۽ کیک کہ آسٹریا تینٹ جنگ نا بناہ ۽ کے و پرشیا نا بندغ آک ضد و کست ٹتون آسٹریا نا برخلاف جنگ ٹ ساڑی مریر۔ کنوینشن نا تھی

بسمارک چاہک ہندا سوب آن تینٹ اندنو شک اور کیک کہ آسٹریا دافتا زی آ عمل کنگ کپ تاکہ جنگ بناء مرے۔ 1866 ٹٹ وختس آسٹریا جنگ نا بست و بند ۽ کیک گڑا ہفت ہفتہ اسکان جنگ آن پد پرشیا اودے شکست ایتک و پدا او ڈاٹت آن کشنگک انتے کہ او کنوینشن نا برخلاف ہنوک مریک و جرمن فیڈریشن ہنداڑے ایسر کنگک۔ داسہ پرشیا جرمنی نا فیڈریشن آتا حاکم مریک و اولی وار جرمنی پرشین جرمنی نا پن ٹٹ چاہنگک۔ اونا پیشن نا پالیسی تیتون اور او تینا فوج نا زی آ سخت بہاز کاریم کیک و دا ردٹت اونا پنی ۽ قول ٹس ساڑی ۽، ”ہرا ڈیہہ تینا خواجہی و آجوئی ۽ شرف ایتک گڑا اودے پوہ مروئی ۽ کہ ایمنی و پاسداری تینا جند ٹنا زغم ٹٹ ہلنگرہ۔“ ہندا سرسہبی تا ہندا او پرشیا نا بادشاہ اودے پومیرینیہ نا خلق ٹس داد ایتک و او ہموڑے تولک و پرشیا نا 79 آرٹیکل نا راہبند ۽ جوڑ کیک۔ جرمنی نا بہلا تاغت مننگ آن پد داسہ او یورپ نا بہلا تاغت جوڑ مننگ خواہک انتے کہ دا زمانہ ٹٹ یورپ ٹٹ فرانس نا خواجہی مریک ولے دنکہ دا ہمو زمانہ ۽ ہراٹم آسٹریا شکست نا گواچی مریک، جرمنی ارا بشخ آتیٹی بشخ و چنڈ مریک اسٹ جاندم جرمنی ایلو قطب جرمنی۔ فرانس تون ارا سوب نا ہندا او آ جنگ کنگ خواہک اسٹ دا کہ او یورپ نا بہلا تاغت جوڑ مرے و ارٹمیکو جاندم جرمنی ہرا جتا ۽ او فرانس نا جلمو تا بہیم آن قطب جرمنی تون اور مرے۔ ہندن کہ بسمارک نا ڈپلومیسی نا بابت ٹٹ پنی ۽ کہ اوژکن جہان نا سیاست ڈرامہ نا پلیٹ فارم نا وڑ ٹسکہ او دا پلیٹ فارم ۽ مدام تینا ڈرامہ یعنی پالیسی تیکن سینگار کرے تاکہ تینا ڈرامہ تا کڑدار تا بناء ۽ کے۔ ہندا زمانہ ٹی اسپین نا بادشاہی نا ویل بش مریک۔ پرشیا بادشاہ نا سیال ٹس ہون زولرن سیگمیرنجن تینا پن ۽ بادشاہی کن ایتک گڑا فرانس ۽ دوست بفق و پرشیا نا بادشاہ غا زور شاغک کہ تینا سیال نا پن ۽ کیشے، فرانس بہیم نا گواچی مریک کہ اسپین و پرشیا نا سیوت فرانس کن بہیم ٹس مریک۔ بسمارک پرشیا نا بادشاہ نا کلہو ۽ رد نشان ایتک کہ بادشاہ تینا سیال نا پن ۽ کشپرو گڑا ہندا کلہو ٹیلی گرام نا وسیلہ ٹٹ فرانس آ سر مریک۔ اوڑے بادشاہ نا کلہو رد و مٹ کنگک گڑا فرانس نا پارلیمنٹ پرشیا نا زی آ جلمو کنگ نا فیصلہ ۽ ارفک۔ ایہن تو دا ویل جنگ نا تینا غا سوب مفک بلکہ ہمو وخت آ کہ پرشیا آسٹریا ۽ شکست ایتک و تاغت ٹس جوڑ مریک گڑا فرانس دادے تینکن پیغور ٹس سریند مریک۔ ہندا سوب مریک کہ فرانس مچٹ مچٹ آ جنگ نا نیمہ غا گام کریسہ کیک۔ 1870 نا دا جنگ ٹٹ فرانس شکست نا گواچی مریک و پرشیا اونا ہند السیس و لورین نا منہ بشخ قوضہ کیک۔ بروکا سال 10 مئی 1871 ٹٹ فرانس و بسمارک نا نیام ٹٹ قبول نامہ ٹس treaty of varsailles نا

پن ٹٹ مریک انتے کہ فرانس دا قبول نامہ نا وسیلہ ٹٹ بسمارک نا مونا دو تے بڑز کیک و پرشیا یورپ نا بهلا تاغت جوڑ مریک۔ پرشین ازم: پرشیا نا بهلو تاغت ئس جوڑ مننگ نہ بیرہ اسہ ویل ئس مریک نئیکہ غیبی تاغت ئس بلکن دانا دیہاڑ ٹٹ اسہ لائیخی و زانت ئس مریک ہرا پرشین ازم نا پن ٹٹ چاہنگگ۔ پرشین ازم اسہ پورؤ ہیل کاری پروگرام ئس مریک۔ دا پروگرام نا مسخت پرشیا کن تاغطور ء ملک ئس جوڑ کنگ مریک۔ دا زانت نا بهلا مول و مراد دادے کہ ریاست ہر گڑا آن بهلن ء۔ ہندا زانت نا ہنداو آلس تینا ساه ء ندرکیک۔ دا زانت نا زی آ ہنداخس کاریم کنگگ کہ الس تینا مذہبی خیال آتے گیرام کیک و پرشین ازم نا پارہ غا تینا خیال آتے گندگ۔ پرشین ازم نا زی آ جتاء جتاء وڑ ٹٹ کاریم کنگگ ولے اسہ جوان ء راہبند ئس دا مریک کہ چنا تیکن اسکرپٹ ئس جوڑ کنگگ تاکہ پرشین ازم نا زانت ہر چنا ء یات مرے۔ دا اسکرپٹ جملہ نا دروشم ٹٹ ہر خوانوکا جاہ تیٹی چنا تے تننگ و چنا تے پاننگگ کہ دا جملہ ء وار وار نوشتہ کیر۔ ہندا وڑ وختس کہ چناک وار وار نوشتہ کیرہ گڑا جملہ اوفتا ملی ٹی جاگہی مریک۔ دا بیرہ اسہ جملہ ئس مفک بلکن پرشیا نا پوسکنا پدیریچ کن مونٹس و قربانی نا جوزہ ئس مریک۔ بسمارک نا پالیسی تا سوب آن پرشیا یورپ نا بهلا تاغت جوڑ مریک۔ پرشین ازم نا اسہ پنی ء جملہ ئس ہرا بہاز پریکٹس مسنے او دادے کہ "A successful war justifies any cause" ہا پرشین ازم نا بهلا زور جنگی خیال آتا سوگو کنگ نا زی آ مسنے۔ بہاز آ زانتکار آتا گمان ء نازین ازم کہ ارے او پرشین ازم نا پوسکنا دروشم ء ہرا نا روتہ غاک پرشین ازم تون تفوک ء۔

بلوچ مزاحمت نا دیھاڑ (1948 آن ساڑی آوخت ئسکان)

روھان بلوچ / میراس بلوچ

درستی راستی:

بلوچ نا دیھاڑ ٹ او نا کلان بھلا میراث مزاحمت ۽ ھیرانا سوب آن بلوچ ھیر وخت بدر آتا جھو ، قوضہ و زورائی تا برخلاف جنگ کریزہ و ھندا مرغنا مزاحمت نا نتیجہ ۽ کہ بلوچ اینو ئسکان تینا راجی ھجار نا رکھنگ ئی سرسھب مسنہ۔ جھو کروک میسوڈینا نا سکندر مرے ، ایران نا سائرس مرے ، پنجاب نا رنجیت سنگھ مرے ، افغانستان نا احمد شاہ درانی مرے یا برطانیہ نا انگریز مرے، بلوچ ھیر اسہ قوضہ گیر نا برخلاف ترندی ٹ بھ مسنہ و مزاحمت کریزہ۔ ھیراتم انگریز نا ودی کروک ڈیہہ ، پاکستان لٹ و پل و قوضہ کننگ نا مسخت ٹ قلات نا زی آ جھو کیک گڑا بلوچ او نا برخلاف ھم مزاحمت ۽ گچین کیک و دا مزاحمت 1948 آن ھلیس اینو ئسکان برجا ۽۔ بلوچ نا جنگ ساڑی آ ریاست تون پنج بھخ ئی ۽۔ دا فیز آتیٹی اولیکو فیز 1948 ، ارٹمیکو 1958 ، مسٹمیکو 1963-1969، چارمیکو 1973-1977 و پنچمیکو فیز 2000 آن اینو ئسکان نا وخت برجا ۽۔ ھیر فیز ایلو فیز آن زیات تیاری، ترند و سوگوی تون تالان مسنہ ، ھندا پنج ئنگا فیز آتیا است است آ چمشانک اس ایتنہ۔

اولیکو فیز 1948:

بلوچ مزاحمت نا اولیکو فیز 1948 ٹٹ بنا مرپک ، ہراتم پوسکن ودی مروکا ڈیہہ یعنی پاکستان بلوچستان نا زی آ ملٹری ایکشن نا وسیلہ ٹٹ قوضہ کیک و قلات اسٹیٹ نیشنل پارٹی نا باسک غوث بخش بزنجو ، محمد حسین عنقا و ایلو دزگیر کنگ مریرہ۔ بلوچستان نا زی آ زوراک ٹٹ قوضہ گیری نا برخلاف خان قلات نا ایلم پرنس آغا کریم مزاحمت کیک ہرا او وخت مکران نا گورنر مرپک۔ قوضہ گیر نا برخلاف تحریک نا بناء کنگ کن آغا عبدالکریم مَش آ کاہک - 16 مئی 1948 نا دے ٹکن پرنس کریم کم و ود اسہ 1000 سلہہ بند سنگت آتیتون اوار اوغانستان آ کاہک و دا سنگت آتیقی قلات اسٹیٹ نیشنل پارٹی نا باسک محمد حسین عنقا، عبدالعزیز کرد ، سندھ و ڈیرہ جات نا بلوچ آک ہم ساڑی مریرہ۔

اوغانستان آ پرنس کریم نا ہننگ نا اسہ مسخت ایلو ڈیہہ تیان ہندنکہ اوغانستان ، ایران یا روس مرے کمک ہلنگ ٹس و ارٹمیکو مسخت بلوچ سڑار آتے دعوت تننگ کہ اوفک بریر قوضہ گیری نا برخلاف جنگ ٹٹی اوار مریرہ، ولے دا جنگی تیاری ٹی نئے اوغانستان و ٹئیکہ ایران پرنس کریم نا کمک ء کیرہ ، دا ہمو وخت مرپک کہ ہراتم جہان نا چندی ڈیہہ تیٹی آشوبی جنگ آک برجا مریرہ و بلوچ ہم قوضہ گیر نا برخلاف جنگ اس بناء کیک۔ دا جنگ ٹکن پرنس کریم نا گمان ہندا مرپک کہ بہاز ٹنگا دانشور و سیاسی گل آک اوفتا ہمرابداری ء کرور ولے دُن مفک۔ ہندا ردٹ پرنس کریم شروع ٹی غوث بخش بزنجو آ کاہک کہ او جنگ ٹٹی اوڑتون اوار مرے ولے غوث بزنجو نمن کیک و پاہک کہ نن جنگ کنگ کپنہ و دا جنگ ٹٹی نئے قلات اسٹیٹ نیشنل پارٹی و ٹئیکہ ایلو سیاسی گل آک پرنس کریم نا کمک ء کیرہ۔ پرنس کریم بناء ٹٹ اسہ ہزار بندغ تون اوغانستان آ کاہک و ہموکان احمد یار خان کن بلوچ نیشنل لبریشن کمیٹی نا پن آ کلہو اس رادہ کیک ہرائی او پاکستان تون اوری (الحاق) ء رد کیک پاہک کہ قلات نا آجوٹی نا پڑو تننگ مرے و نن پاکستان نا قوضہ گیری ء منپینہ - ہراتم کہ سرلٹھ ء رسینگرہ گڑا ملک سعید ء قندہار کن مون ایتک، ہراتم اود واپس بریک گڑا پاہک کہ اوغانستان نا سرکار پارینے کہ بلوچ آک باڈر آ تولپس و اوغانستان آ بریر و پرنس کریم تینٹ کابل آ برے و اوغانستان نا سرکار تون ہیت و گپ کے۔ ولے اوڑے نا بندغ آک پرنس کریم نا کابل آ ہننگ نا حق ٹٹی مفسہ گڑا پرنس کریم قادربخش نظامانی و ملک سعید ء کابل آ مون ایتک ہراڑے وزیراعظم ہاوس نا وزیر

خارجہ اوفتیتون اوژدہی مریک و اود بلوچ نا پاکستان تون جنگ کنگ نا حق ٹی مفک۔ ہراتم خدابخش نظامانی و ملک سعید واپس سرلٹھ آ کارہ گڑا پرنس کریم پاپک داسا نن دوارہ تینا سردغار بلوچستان آ کانہ و ایڑے جھالوان نا مش تیٹی تینا سنگر جوڑ کینہ، تینا ورنہ تے جنگ ٹنا باروٹ سریدی اینتہ تاکہ پاکستان نا برخلاف بلوچستان نا ہر کند آ جنگ بناء و بش مرے۔

پرنس کریم نا اوغانستان آ ہننگ نا ہیت تالان مننگ آن گڈ کم و ود پنچ ہزار بندغ اونا ہمراہ داری کن کارہ و منہ وخت نا تہی اونا لشکر بھلن مریک ولے اوغانستان نا سرکار نا پارہ غان اوفتے استجم ء کمک رسیگپک و نڈیکہ اوغانستان نا سرکار اوفتہ پاکستان تون جنگ کنگ نا حق ٹی مریک۔ اوغانستانی سرکار پرنس کریم ء ہندا پاپک کہ نن نے اوغانستان نا بارڈر آ تولنگ و پاکستان تون جنگ کنگ نا موکل تننگ کپنہ ولے اگہ پرنس کریم شاپی زند اس گدریفنگ نا خاطران اوغانستان ٹ تولنگ خواپک گڑا نن اودے جاگہ تننگ کینہ ولے پرنس کریم اوغانستان آ گچین ء زند اس گدریفنگ کن تو ہنتوسس۔ دا جنگ ٹی بلوچ ء نئے بلوچ سیاسی و نڈیکہ اوغانستان نا کمک دوئی مریک۔ دا ہمو وخت ء کہ ہراتم کیہی ڈیہہ تیٹ جنگ آک چلنگ مریرہ ہندنکہ کیوبا، چین، ویتنام و چندی پین ڈیہک ہم ولے اوڑے جنگ آتا اسہ جوانو گڑاس دا مریک کہ اوڑے نا ہمسایہ ڈیہک جنگی آ بندغ آتے پناہ ایترہ، جنگی ہیلکاری، جنگی ساز و سامان و پین ہر وڑ ٹنا کمک ایترہ۔ ہندا وڑ پرنس کریم کم و ود مسہ تو ئسکان اوغانستان ٹ تولک، اوغانستان نا پارہ غان جوانو کمک اس رسیگپک گڑا او تینا لشکر تون اوار دوارہ بلوچستان آ بریک، پرنس کریم تینا لشکر تون پاکستان نا زی آ جلمو بناء کیک، اوفتہ اولیکو جنگ ٹ مسہ پاکستانی فوجی مرگ ٹنا گواچی مریرہ و 8 ٹی مریرہ و ایلو پارہ غان اسہ بلوچ سپاہی اس ہم کہیک و اربٹ ٹی مریرہ۔ ولے دا جنگ تینے مر ئسکان ٹوننگ کہک و پرنس کریم ء پاکستانی سرکار قرآن نا پن آ ریفک کہ او برے اودے درگیر کننگپرو و اونا ایلو کل خواست آتے سرکار پورو کرو، ولے ہراتم پرنس کریم مش آن دژنگک و دوارہ قلات آ بریک گڑا اودے اونا سنگت آتیتون اوار درگیر کننگک و اوفتے مچھ جیل ٹ قید کننگک۔ ہنداکان بلوچ راج نا تحریک نا اولیکو فیز بے سہی تون ایسر مریک۔

ارٹمیکو فیز 1958:

بلوچ راجی تحریک نا ارٹمیکو فیز 1958 آن بناء مریک ہراتم میر احمد یار خان کراچی ٹی تولوک سڑدار آتے بلوچستان نا آجوئی کن جہد کنگن کن توار ایتک۔ ہندا کاریم نا سوب آن خان گرفتار کنگنک و پاکستان قلات نا زی آ جلمو کیک۔ اکتوبر 1958 ٹی پاکستان نا فوج اسه بھلو کچ ٹسیٹ بلوچستان نا مرکز قلات ٹی پیہک و تپوه غا علاقہ ۽ پلوپڑ ٹٹ ہلیک و پوسکنا جنگی ٹینک ، توپ و بمب آتیتون قلات نا شاہی محل آ جلمو کیک و خان احمد یار خان ۽ درگیر کیک۔ بمب و توپ آتا توار آن مچا قلات ٹٹ لڑزہ اس شولنگک ۔ دا جلمو ٹی کم و ود 24 ہزار پاکستانی فوجی بشخ پلیرہ و دا زوراک آ فوج جہاز و ہیلی تا کمک ٹٹ خڑک ٹنا مش تیا بمباری کیک ہراڑان بھلو کچ ٹسیٹ چنا، مار، نیازی و نرینہ، کماش آک شہید مریرہ۔ پاکستان نا فوج اسه بھلو کچ ٹسیٹی ورنا و بزرگ آتے درگیر کیک و اوفتے زندان آتیٹی بند کیک۔ دا جلمو آتا سوب آن ہمو بخال (ہندو) آک کہ ہرافک بھلو وخت ٹسیان بلوچستان ٹٹ تولوک مریرہ، او ہم پاکستان نا ظلم و زرواکی تا گواچی مریرہ۔

ہندا سوب آن بابو نوروز خان ہشتاد سال نا وہی (عمر) ٹی تینا مار و نواسه آتیتون اوار مش آ کاپک و خواجہ ون یونٹ و پاکستان نا پارہ غان قلات نا زی آ جلمو کنگنک و احمد یار خان نا درگیری نا برخلاف مزاحمت کن پڑو ایتک و تینا سنگت آتیتون اوار نزعٹ نا مش آ کاپک و پاکستان نا فوج ٹتون جنگ ۽ بناء کیک۔ پیر مڑد آ کماش بابو نوروز خان فکری حوالہ ٹٹ بہاز سوگو مریک و وطن نا آجوئی کن دشمن نا مون آ مش انبار سلوک مریک و جھالاوان نا جتا جتا غا شار ، خلق و مش آ قوضہ گیر دشمن نا زی آ جلمو کیک ، دشمن نا فوجی طاغت ۽ نزور کنگنک و اونا ظلم نا ورنندی ۽ تننگ کن سرمچار آتے ٹولی تیٹی بشخ کیک و قوضہ گیر نا زی آ جلمو کیک۔

ہراتم بابو نوروز خان دشمن نا برخلاف جنگ ٹکن پڑو ایتک گڑا اونا آست ۽ پرغنگ کن بہاز آ بندغ آک اونا رہا بریرہ و پارہ کہ سرکار نے آن بہاز طاغتور ۽ و نم دا ہرا جنگ ۽ بناء کرینرے، دا علاقہ نا حالت آتے بین خراب کرو ، مسئلہ نا حل بیرہ مزاکرات تون تفوک ۽۔ گڑا کماش دافتے ورنندی ترسا پاپک کہ دشمن داخس بہاز طاغتور اف بلکن ننا نزوریک اودے طاغتور جوڑ کرینو و مستی پاپک کہ نن تینا راجی زمہ داری تے پورو کنگنک کہ ہرافک نے اسه روشن ۽ پگہ سینا اومیت ایترہ ۔ ننا دا زمہ

داری نن کن پاک و مقدس ء اگہ کس اس دا منزل نا سفر ء کنگ خوابک گڑا کسر ملوک ء - و اگہ کس اس ہمراہ داری کنگ خوابک گڑا اودے کس توننگ کپک - نن گلزمین کن تینا کائم آ کفن تفینن و گلزمین کن گوری مننگ خواننہ۔

خواجہ بابو نوروز ہراتم کہ دشمن نا برخلاف و گلزمین نا رکھنگ کن جنگ ثنا پڑو ایتک گڑا ہمو ساعت آن خواجہ ہمو مش نے گچین کیک ہراڑے دشمن اڑزانی ٹٹ سر مننگ کپ ، ہندنکہ میر گھٹ نا مش ، گوریلہ جنگ ٹکن میر گھٹ نا مشک بہاز ارزشت تخرہ ، باننگک کہ میر گھٹ اسہ قدرتی ء جنگی ہناگاہ ئے ، ہراتم کہ اسہ بہلو کچ ئسیٹی بندغ آک مش آ کارہ گڑا تحریک ء اسہ جوانو طاغت اس رسینگک و قوضہ گیر ء پرغنگ کن مزاحمت ہم سوگو مریک۔ بہاول خان و اونا سنگت آک سوراب و خضدار نا کسر نے بند کیرہ و قوضہ گیر نا فوج نا گاڑی تیا اسہ بہلو جلمو اس کیرہ ہراڑان اودے بہاز بہلو نسخان ئسینا گواچی مروئی تمک۔ بلوچ سرمچار آتا گوریلہ جنگ جہالاوان آن بناء مریک و سراوان تون اوار مری و بگٹی علاقہ آتسکان ہم سر مریک، میر دینار خان کرد و سردار نورمحمد بنگلزئی سنگت آتیتون اوار سراوان نا خلق اسپلنجی ، کولپور و دشت نا مش تیا کارہ و گلزمین نا رکھ۔ ٹکن دشمن تون جنگ ایترہ۔

ولے اسہ وار پین پرنس کریم انبار بابو نوروز خان ء ہم دروہ تننگک۔ پاکستانی واکدار آک قرآن نا زی آ سوغند کنیرہ و بابو نوروز ء مش آن دھڑنگ کن ےوس کیرہ۔ ہراتم بابو نوروز تینا لشکر تون مش آن دھڑنگک ، پاکستانی فوج اودے اونا سنگت آتیتون اوار درگیر کیک و مچھ ثنا جیل ٹٹی بند کیک۔ ہندا جیل ٹٹی بابو نوروز نا نواسہ غلے پاہو تننگک و اونا جند ہم ہموڑے کذیت کیک۔ کامریڈ فقیر تینا کتاب ”بابو نوروزخان اور اس کے ساتھی“ ٹی نوشتہ کیک کہ بلوچی دود و رسم آتا حساب آ قرآن نا ہورک ٹنگا پتو آتا (ہمو پتہ غاک کہ قرآن تون اوار ء ولے اوفتازی آ ہچ نوشتہ مروک مفک) زی آ مذاکرات نا معاہدہ نوشتہ کنگ مریک، ہندا وڑ بلوچ راجی تحریک نا ارٹمیکو فیز ایسر مریک۔

مسٹمیکو فیز (1963-1969):

بلوچ راجی تحریک نا مستمیکو فیز 1963 ٹی بناء مریک ہراتم پاکستانی فوج بلوچستان نا غٹ خلق و علاقہ آتیا تینا فوج ۽ مون ایتک و فوجی چھاونی جوڑ کیک۔ ہندا فوج کشی و فوجی چھاونی تا برخلاف شیر محمد مری عرف شیروف بلوچ جنگی ۽ لشکر اس تیار کیک و گوریلہ جنگ ۽ بناء کیک۔ شیر محمد مری عرف شیروف اسہ دلیر پنی ۽ نرینہ اس مریک ہرا انگریز نا وخت ٹ بدری آ قوضہ گیر نا برخلاف سرگرمی تا سوب آن 14 سال ٹسکان جیل کننگ۔ جیل آن یلہ مننگ آن پد جنرل شیروف مری گوریلہ لشکر اس منظم کیک ہراد بلوچ پیپلز لبریشن فرنٹ (BPLF) نا پن آ جاننگ۔ دا لشکر ارا بشخ ٹ مریک است قطبی (شمالی) و ارٹمیکو جاندومی (جنوبی)۔ بگٹی ہند قطبی ونگ نا کماشی ۽ شیروف مری ٹینٹ کیک و اونا کمک کار میر ہزار خان رامخانی مریک ہرانا بھرتی کننگ و ٹریننگ تننگ نا کاریم تا انچارج مریک۔ ایلو پارہ غا جاندومی ونگ نا کماشی ۽ آل محمد مینگل کیک۔

شیروف مری نا لشکر BPLF چل و پنج 45 ہزار میل ٹسکان (مری بگٹی علاقہ غان پلیس جھالاوان ٹسکان) تالان مریک و اونا 22 کیمپ جوڑ کننگ مریہ۔ BPLF نا سرمچار آک پاکستانی فوج، ریلوے ٹریک، فوجی انجینیئر کہ ہرافک کسر تا کاریم کننگ مریہ، آرمی سگنل و رابطہ کاری نا پروجیکٹ آتا زی آ جلمو بناء کیرہ و دشمن ۽ بے کچ نسخان ایتہ۔ سال 1968 ٹ پاکستانی فوج میجر ٹکا خان نا کماشی ٹی جنرل شیروف نا لشکر ۽ چٹفنگ کن ترندی ٹ اوفتازی آ جلمو بناء کیک۔ پاکستانی فوج جنرل شیروف نا بادام تا باغ آتے ہم است است آ بھس کیک، ہندا وخت آتیٹی فوج حکومت نا انتظامی کاریم تیٹی ہم بدلی ہتیک و انتظامیہ نا کماش ہمو بندغ آتے گچین کننگ کہ ہرافک سرکار نا حق ٹی و بلوچ نا برخلاف مریہ۔

1969 ٹ ہراتم جنرل یحیی خان فوجی مارشل لاء خلیک و ون یونٹ نا پالیسی ۽ ایسر کیک گڑا بلوچ پیپلز لبریشن فرنٹ (BPLF) جنگ بندی نا پڑو ایتک ولے BPLF نے تینا کمانڈ ہیڈ کوارٹر آتے ایسر کیک و نئیکہ گوریلہ فارمیشن ۽، بلکن اوفک تینا کمان نا اسٹریکچر ۽ زیات کننگ نا خاطران بین ترندی ٹ جہد کیرہ، اسہ بھلو لشکر اس یکجا کیرہ و مری و بگٹی ہند آتا ڈیفیکٹیو اتھارٹی جوڑ مریہ۔ جنرل شیروف مری 1969 ٹسکان اسہ بھلو و منظم ۽ کمان فورس اس تیار کیک ہرانا کچ 900 بندغ مریک و جنرل شیروف نا درگیری آن پد دا فورس نا کماشی ۽ لیفٹنینٹ میر ہزار خان

کیک و انڈر گراونڈ کاریم نے برجہ تخک ، نن پاننگ کینہ کہ ہنداکان بلوچ راجی تحریک نا چارمیکو فیز نا تیاری بناء مریک۔

چارمیکو فیز (1973-1977):

ہندنکہ بلوچ راجی تحریک نا مستمیکو فیز سلیک گڑا بلوچ سرمچار آک بلوچ راجی تحریک نا چارمیکو فیز نا تیاری ء بناء کیرہ۔ 1973 ٹی ہراتم بلوچستان ٹٹ نیپ نا حکومت مریک گڑا نیپ نا پالیسی و سیاسی طاغت اسٹبلشمنٹ ء بہاز ناخوش کیک و ہندا وڑ ایران نا شاہ رضا شاہ پہلوی ہم بلوچ نا سیاسی طاغت آن خلیس نا گواچی مریک انتنیکہ دے ٹکی بلوچستان (Eastern Balochistan) نا سیاسی طاغت دے کہی بلوچستان (Western Balochistan) آ الم تینا اثر آتے تخک۔ دا پہلوی نا حکومت کن اسہ تڑی اس مریک و دا سیاسی طاغت ء ایسر کننگ کن او پاکستان نا فوج ء منیفنگ نا ہر مننگ کروک کوشست ء کیک۔ ہندا سوپ آن نیپ نا کماش سڑدار عطاء اللہ خان مینگل ، نواب خیر بخش مری ، میر غوث بخش بزنجو و ایلو لیڈر آتے حیدرآباد سازش کیس نا پن آ دزگیر کننگک، اوفتے جیل ٹٹ بند کننگک۔ ہنداکان سیاسی کاریم تیٹی شیف بڑزی بریک و اوفک سلیرہ۔ ہندا نیامت بلوچ جنگجوک چارمیکو فیز نا جنگ ء بناء کیرہ ہراد چار سال ٹسکان یعنی (1973-1977) اسکان برجہ مریک۔ دا جنگ ٹی مسہ بلوچ لشکر اوار مریرہ ہرا پیپل فرنٹ فار آرمز رزسٹینس ، (PFAR) بلوچ پیپلز لبریشن فرنٹ (BPLF) و بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن (BSO) پن آ چاننگرہ۔

بلوچ سرمچار آک پاکستانی فوج نا زی آ ترندی ٹٹ جلمو بناء کیرہ ، پاکستان تینا 80000 فوجی ٹروپس آتے بلوچستان آ ہتیک تاکہ جنگ بند مرے ولے دا جنگ تدوکا مسہ فیز 1948، 1958، 1963 آن زیات سوگو مریک۔ 1974 ٹٹ بلوچ لشکر بلوچستان نا بہلا کسر نے بند کننگ ٹی سرسہب مریک ہراژان بلوچستان نا ایلو صوبہ آنتیون لنک آک ایسر مریرہ و سپی ، ہرنائی نا ریل لنک ہم بلاک کننگک تاکہ بلوچستان آن کوئلہ و ایلو مال و مڈیک پنجاب کن مون تننگ مفس۔

بلوچ پیپلز لبریشن فرنٹ نا گوریلہ جنگ مسہ آرگنائزڈ ہند آنتی بشخ مروک مریک ہندنکہ مری۔ بگٹی ، جھالادوان و سراوان ہرافتا پنی آ بہلاک میر سفرخان زرکزی ،

آغا سلمان احمدزئی ، میر ہزار خان رامخانی ، میر مہر اللہ مینگل ، خیرجان بلوچ (چیئرمین بی ایس او)، میر حمل بزنجو ، رحیم بخش محمد حسنی و اسلم گچگی مریرہ ۔ دا تحریک ء ایسر کنگ کن پاکستان ہر وڑ ئنا ظلم و زورائی ء تینا کیک و بھلو کچ ئسیٹی لس مخلوق، چنا و نیازی تے ے رحمی ٹ لٹ و کٹ ، خلنگ نا گواچی کیک ۔ بلوچ جنگی علاقہ آتا باغ و فصل آتے خاخر نیک ہشیک۔ بلوچ آتا ہیٹ و میل تے ہم بشخپیک۔ پاکستان و ایران تومکاک اوار BPLF نا زی آ چمالنگ ہند ئی اسہ بھلو زمینی و فضائی آپریشن اس بناء کیرہ ہراٹی ایرانی شاہ ، رضا پهلوی US-30 ہیلی کاپٹر آتیتون اوار F-86 جیٹ فائٹر مون ایتک ہرافتا پائلٹ آک ہم ایرانی مریرہ ۔ دا جنگ شش دے ئسکان چمالنگ ٹ برجا مریک و پاننگک کہ 120 پنی ء بلوچ جنگجو خلنگرہ و BPLF ء ے کچ نسخان رسینگک۔ نصیر دشتی نوشتہ کیک کہ دا جنگ نا شروع ٹی پنجاہ ہزار بلوچ جنگجو بشخ پلیرہ و کم و ود 4000 پاکستانی ٹروپس خلنگک ، دے ہزار بلوچ جنگجو و لس مخلوق ہم مرگ نا گواچی مریرہ ۔ چمالنگ نا آپریشن آن پد BPLF نا جنگ منہ سال ئسکان برجا مریک و لے اوٹی ترندی بفق ۔ 1977 ئسکان BPLF بلوچستان نا تہٹی تینا کل جنگی کیمپ آتے ایسر کیک ، زندہ سلوک آ جنگجوک اوغانستان آ کارہ۔

پنچمیکو فیز، 2000 آن پلیس ساڑی آ وخت ئسکان:

ہراتم بلوچ راجی تحریک نا چارمیکو فیز آ چمالنگ ہند ئی پاکستان و ایران ے رحمی ٹ زمینی و فضائی آپریشن کیرہ و BPLF ء ے کچ نسخان ایترہ (ہندنکہ اونا بھلو کچ ئسیٹ سپاہیک خلنگرہ) گڑا چارمیکو فیز نا جنگ ایسر مریک۔ و پدا بھلو وخت ئیسکان بلوچستان ٹ چپی اس تالان مریک ، ہچو مسلح جدوجہد اس خننگپک۔ ہندا نیامت دا پیشن گوئی کنگک کہ بلوچ داسا مزاحمت نا کند آ ہنوف و ہندن چپی مرو ۔ و لے بلوچ دیہاڑ ٹ نن اسہ گڑاس خنبنہ کہ بلوچ اسل قوضہ گیری نا برخلاف چپ تولتے۔ اندن 1948 ٹ پاکستان نا قوضہ گیری نا برخلاف جنگ بناء مریک و اینو دے ئسکان برجا ء۔ تدوکا چار ئنگا فیز آتیٹی نن اسہ گڑاس اسہ رنگ خنبنہ کہ اسہ فیز ئنا ایسر مننگ تون ہی ارٹمیکو فیز نا تیاری مریک۔

ہندنکہ جنگ نا چارمیکو فیز 1977 ٹ ایسر مریک گڑا ہنداکان بلوچ راج تینا راجی تحریک نا پنجمیکو فیز نا تیاری ء بنا کیک ہرا باقاعدہ سن 2000 ٹ بنا ء مریک۔ پنجمیکو فیز نا جنگ ء 2000 ٹ انڈر گراونڈ جنگجو لشکر بلوچ لبریشن آرمی BLA بنا ء کیک ہراد مدان مدان آ مونی ہنسیسہ کیک و 2004 ٹی دا جنگ ترندی ٹ مونا بریک۔ دا جنگ نا روتہ غاک ہم تدوکا جنگ آتیتون تفوک مریرہ۔ دا جنگ تدوکا جنگی خلق خاص کر بگٹی و مری علاقہ غان بش مریک و مونی مکران نا علاقہ آواران ، کیچ و پنجگور ٹسکان کاہک و ہندا وڑ مونی دا جنگ جھالاوان نا علاقہ خضدار ٹسکان سر مریک و وخت ٹتون اوار غٹ بلوچستان ٹ تالان مریک۔ دا جنگ تدوکا جنگ آتین اسہ گڑا سیٹی فرق کیک او دادے کہ پنجمیکو فیز نا جنگ اسہ ادارتی دروشم ٹسیٹ سوگو مریک۔ دا جنگ اسہ خاہوت ، ٹک فرد یا ہنکین ٹسیتون تفوک اف، بلکن سوگو ادارہ ٹسینا دروشم ٹ برجا ء ہرا 24 سال آن اسہ رنگ و ترندی ٹ برجا ء ۔ دانا بہلا سوب ہندا سوگو ادارتی آ طرز و طریقہ کار ء۔

ایسری:

جہان نا تہٹی ہمو راج آک تینا ڈغار و پچار نا رکھنگ ٹی سرسہب مسنو ہرافک پیشن نا بروکا قوضہ گیر، جلموکار ، و زرواکی تا برخلاف چپ متنو ، بلکن مدام تینا ڈغار و پچار نا رکھنگ کن مزاحمت نا کسر ء گچین کرینو۔ بلوچ تون مزاحمت نا 2000 سال مرغنو تاریخ ٹس تد ء ۔ ہندا وڑ ساڑی آ قوضہ گیر پاکستان نا برخلاف بلوچ تینا مزاحمت ء 75 سال آن بڑز مریک کہ تورینے۔ بلوچ مزاحمت نا تاریخ ء ہننگ و تحقیق کنگ آن پد نن دا پاننگ کینہ کہ بلوچ تینا مزاحمت نا مرغن آ تاریخ نا کسر ٹ راہی روان ء ، و تینا ڈغار و پچار نا رکھ ٹکن و دوارہ تینا راجی ریاست (National State) ء سرسہبی ٹ ہلنگ ٹسکان ہندا مزاحمت نا کسر آ راہی روان مرو۔

مذہبی ڈسکورس و بلوچستان

جورین بلوچ

بناء:

جہان ٹٹ ہمرو بست و بند اس ہم مسنے، او جتاء جتاء گڑا تا بنیات آ تینے برجاء تخانے۔ کس اس بادشاہی بست و بند نا بنیات آ تینا ڈیہہ و راج ۽ آسرات کرینے، کس اس جمہوری بست و بند و کس اس آزات خیال نا بنیات آ، اشتراکی بست و بند مرے یا کہ فوجی بست و بند و مذہبی۔ ولے ہراتم کہ نن راج ٹیے نا بنیات و معنہ ٹٹ پہہ مرین گڑا بست و بند و راج ٹنا نیامٹ بھلو فرخ اس ارے، ولے ہراتم کہ نن غیرفطری ریاست یعنی پاکستان نا مثال ۽ ارفن گڑا اودے دا خاطران اسہ ریاستی ساخت اس تننگا انتٹیکہ برطانیہ و یا کہ ویسٹ ٹنا کل آن بھلا اُست خواہی ہندا ٹس کہ پنجابیک ہمو بے شک و بے معیار آ بندغ آک ۽ کہ اگہ دافنے مذہب نا بنیات آ ڈیہہ اس تننگ مرے گڑا سینٹرل ایشیاء نا ڈومینینسی و نفسیات ۽ پہہ مننگ ٹی اڑزانی مریک۔ انتٹیکہ اونا واسطہ بیرہ پیسہ توئے، دا پیسہ نا سوب کن او تینا مخلوق نا سودا ۽ خلنگ، پیشن ڈیہہ تیٹ گندہی تے تالان کننگ آن ہچ پد مروف۔ ہندا خاطران ویسٹ اسہ ویکار و شوم ۽ ریاست اس جوڑ کرے و پدا بلوچستان نا باختیار حیثیت ۽ مذہب و طاغت نا زور آ پاکستان تون اوار کرے۔ داسا پاکستان آن بیدس ہندنکہ نن جہان نا ایلو ریاست آتا تینے برجاء توننگ نا ہیت ۽ کینہ گڑا دانا بھلا سوب اوفتا طاغتور مننگ ۽۔ وخت و حالت آتا ردٹت تدوکا وخت آتیٹ طاغت بیرہ مادی دروشم ٹٹ ہننگانے ولے دانا اسل دا مطلب اف کہ طاغت گواچن ٹٹ ہندن مسنے۔ مادی طاغت مدام شعوری اصول اسیتون اوار

مسزے ہرا اودے مادی طاغت نا جواز تننگ ٹ سرسہب مسزے۔ مذہبی بست و بند آک مریر یا ایلو بادشاہی بست و بند آک، ہر اسٹ نا تینا اصول اس مسزے۔ نوزدہ میکو کرن ٹ ہندا چاپنداری نا زی آ کاریم بناء مریرک و خوڑتی ٹ ہننگ مریرک و ہندا چاپنداری ۽ اسہ ڈسکورس ٹسے نا پن تننگ۔ ساڑی آ جہان ہندا دروشم ٹ غٹ بست و بند آتا مادی طاغت دیمروی کرینے ہندا وڑ اوفتا ڈسکورس آک ہم بہاز سوگو ۽ و دافتا زی آ پن زیات کاریم مننگے۔ ڈسکورس آتا کل آن بہلا مسخت مخلوق نا ملی ۽ توننگ و تینا وس ٹی کنگ ۽۔ ہندا خاطران اینو نا طاغت آک سوگو آ خیال آے ارفرہ، تینا بست و بند ٹتون تفرہ و مخلوق نا ذہن آے غلام جوڑ کیرہ تاکہ مخلوق بست و بند نا برخلاف بش مف و مذاحت کپ۔ ہندنکہ جہان ٹ مذہب و سوشلزم نا خیال بہاز سوگو و کیہی جاگہ آتیا مننگ، و نن خنینه کہ ساڑی آ بست و بند آک ہندا خیال آیتون تینا بست و بند آے تفرہ و غلام راج آتیا حکومت کنگ ۽۔ جرمنی ٹ یہودیک مارکسزم ۽ تینا خواست آتا ردٹ بیان کیرہ و جرمنی نا زی آتینا حکومت ۽ برجاء تخنگ نا کوشست کیرہ، ہندا وڑ کیہی قوضہ گیر یا سامراجی ریاست آک مذہبی خیال آے تینا خواست آتا ردٹ بیان کرینو و تینا مفاد آتیکن کاریم ٹ ہتیسہ کرینو۔ دانا مثل نئے امریکہ ٹ گچین ۽ وڑ اسیت نظر بریک۔ ہیلڈا پاک کہ اوڑے عیسائیت امر کاریم ٹ ہتنگانے تاکہ لس مخلوق ۽ بیہن دروشمی آ مخلوق نا برخلاف مذاحت آن نور۔

افریقہ ٹ دا کاریم چرچ آتا پادری تیان پلیس خواننگ جاہ تسکان فرنگی اسکول تا دروشم ٹ خنگ ٹی بریک، اوڑے مذہب نا پن آ فریقہ نا باقی تا دود ربیدہ ۽ ہنداخس لتازنگ کہ افریقہ آجوئی آن پد ہم تینے ڈی کالونائزیشن نا عمل آن گدرینگ کنگ کتنو۔ انتیکہ اوفک بیرہ فرنگی تا مذہب ۽ ارفتنو بلکہ اوفتا بولی و دود ربیدہ ۽ ہم ارفینو۔ دانا بہلا سوب آک ہم ہندا مذہبی ڈسکورس آک مسنو۔ ہندنکہ گوگی تینا نوشت اسیتی فرنگی تا خواننگ اصول آتا باروٹ ہیت کیک کہ اوفک خواننگ جاہ تیٹی افریقی مذہب ۽ مدام رد و بدل کرینو، اوفتے پاننگانے کہ نما خُداک بہاز ۽ و ننا اسٹ ۽، نما خُداک سوزا رنگ ۽ و ننا خدا بیہن ۽، و سوزا رنگی ڈنگی، بدکاری عذاب و قہر نا چیدہ ۽، ہندا خاطران نم عیسائی مذہب ۽ ارفبو انتیکہ عیسائی تا خدا بیہن ۽ ٹسے و بیہن آ رنگ پاک و پاریزی نا چیدہ ۽ و جنت نا ہر گڑا بیہن ۽ ہندنکہ حورک مریر، پاٹ و شراب آک مریر یا کہ بندغ نا پچ و پوشاک غٹ بیہن ۽۔ بیہن آ رنگ نیکی نا نشانی ۽۔ یا بہاز وخت ہراتم افریقہ تینا چنا تیا تینا دود و ربیدہ نا ردٹ پن افریقہ تخارہ گڑا خواننگ جاہ تیٹی فرنگی تا چناک اوفتیا ملنڈ کریرہ مخارہ و پاریرہ کہ دا امر و پن ۽ کہ نم

آ تخنگانو یا اگہ ناجوڑ مسرہ گڑا اوفتے ہندا پاننگاکہ کہ ہندا پن تا سوپ آن دا ناجوڑی بسنے و ہندا خاطران تینا پن تے بدل کبو و ننا پن تیان تخبو انتئیکہ ننا پنک پاک و مذہبی پن ء۔

ہراتم کہ نن دا مثال آتے تینا خرک ہرینہ گڑا نے تینا راجی ساخت آن ہلیس روزی و دود و ربیدہ نا مٹ مننگ نا پدٹت بہلا دُو قوضہ گیر پاکستان نا مذہبی ادارہ آتیان ہلیس خواننگ جاک گیشتر نسخان تسنو۔ انتئیکہ ہراتم بلوچستان خاص وڑٹت مکران ٹت پنجمیکو راجی جنز نا بشخ بناء مریک گڑا نن خنینه کہ بہلو کچ اسپٹ بلوچستان ٹت مدرسہ آتا دروشم ٹت بلوچ نا دود و ربیدہ ٹی مٹی برساکیک۔ دا مٹی بلوچ نا پجار ء گوہنگ نا ضمانت ء انتئیکہ اگہ وختس بلوچ لمہ باوہ غاک تینا چنا تا پن تے بالاچ، بیبگر کیر یا مہناز و شاری و پدا چنا ء ایہن ہٹل و ناجوڑی اس ہلے گڑا ملا غان تعویز ہلنگک و ملا تون بیدس چف و پن تے مٹ کرفنگ آن پین ہچو جواز اس مفک۔ ہندا خاطران نن خنینه کہ بلوچی پنک اینو ایسری نا کنڈ آ ہننگ ء و دانا پدٹت بہلا سوپ قوضہ گیر نا ہندا جوڑ کروکا مدرسہ و اونا تبلیغیک ء۔ یا دانا اسہ پین مثال اس نے دے کہی بلوچستان ٹت خننگ کن بریک کہ ہراڑے اگہ اسہ بلوچ اس تینا چنا غا بلوچی پن اس تخا گڑا نے اودے خواننگ جاہ اسپٹی داخلہ رسینگک و نئیکہ اوڑکن شناختی کارڈ جوڑ کننگک۔ تومکا قوضہ گیر آتا خرک مذہب کل آن بہلا وسیلہ ء ہرانا کمک ٹت او بلوچ نا دود و ربیدہ ء ایسر کننگ ء تاکہ بلوچ آک پنجاپی تا مذہب و دود و رواج آتے ارفر و تینا پجار ء گوہر۔

مذہب و غلامی:

اصل ٹت مذہب دود و ربیدہ نا بشخ ئسے، دود و ربیدہ اسہ راج ئسے نا تینا زند ء گدریفنگ نا تیوہ غا علم و چابنداری نا پن ء۔ ہر اسہ راج علم ئنا ردٹت تینا زند ء گدریفنگ ء، جتاء جتاء غا حالیت آتیٹی ہندا دود و ربیدہ ہی علم نا بنیات آ جاچ ہلیک و ویل آتے ایسر کننگ نا کوشست کیک۔ ہندنکہ جہان ٹت ہچو راج اس ایلو راج (قوضہ گیر و پیشن نا ڈیہ) ئنا زند و اصول آتے خوئشی ٹت ارفپک تینا کپک ہندا خاطران قوضہ گیر آتا تینا دیہاڑ اس ارے کہ اگہ جاگہ ئسے قوضہ کرینو گڑا ہندی بندغ تا دود و ربیدہ ء لتازانو و تینا دود و ربیدہ ء اوفتا زی آ مسلط کرینو تاکہ ہندی مخلوق

قوضہ گیر نا دود و ربیدہ ۽ تینا کیر و قوضہ گیر نا بست و بند ٹی ہم تینے بدر سریند مفس و مذاحمت کپس۔ ایہن افریقہ ٹت عیسائیت کاریم ٹت ہبتنگنہ تاکہ قوضہ گیر حاکمیت ۽ تینا برجاء تخنگ کے۔ ہندنکہ افریقہ نا تینا دود و ربیدہ اس مریک، تینا جتاؤ مذہب اس مریک ولے ہراتم کہ یورپ اودے غلام جوڑ کیک گڑا او افریقہ نا لس مخلوق ۽ بیوس کیک کہ او عیسائیت ۽ تینا مذہب مٹر تاکہ اوفک تینے یورپ آن جتاء سریند مفس و ہندا مذہبی سوچ اوفتیٹی ہندن اوار مرے کہ اوفک یورپ نا قوضہ گیری نا برخلاف سوچ خلپس۔ ہندا خاطران او عیسائیت ۽ بہاز بہلن درشان کیرہ و کیہی ہند آتیا عیسائیت تون تفوک خواننگ جاہ تفرہ۔ افریقہ ٹی الس ۽ عیسائیت نا کنڈ آ ہبتنگ کن جتاؤ جم و اٹکل کاریم ٹت ہبتیرہ، مننگ کیک بہاز جاگہ آتیا دا بلوچ نا ویل ٹتون ہمگرنج مف ولے مسخت ہرتوما جاہ تیٹی ہندی بندغ آتے اوفتا دود و ربیدہ و پجار آن مرکننگ نا۔ ہتسوانہ زرباری افریقہ نا ڈیہہ ٹیہ ہرا فرنگی تا قوضہ گیری آن مست سوگوی ٹت تینا دود و ربیدہ و مذہب تون تفوک مریک۔ او تینا خدا غا ایمان تخرہ ہرانا پن ”موڈیمو“ مریک۔ اوفتا تینا مذہبی عقیدہ مریہ ہندنکہ پر ٹنا دیر آن کشت و کشاری، فصل آتا روتنگ ولے قوضہ گیری آن پد اوفک احساس کمتری نا گواچی کنگرہ۔ اوفتا مذہب و مذہبی عقیدہ غاک شیف خلنگرہ و اوفتے ہندا پاننگ کہ دا مذہب کہ ہرادے نم آباد کننگ ارے پورو اف۔ بہاز وخت اوفتے پاننگ کہ دا تو مذہب اس ہی اف، و اوکان پد اوفتے تینا مذہب یعنی عیسائیت ۽ خوانفنگ بناء کیرہ۔ دا کاریم ۽ بیرہ خواننگ جاہ تا بنیات آکبہ بلکن جوفہ و خلپس ۽ ہم کاریم ٹت ہبتیرہ تاکہ غلام راج ٹنا زی آتینا مذہب ۽ مسلط کیر۔ پدا او تینا مون ۽ ٹمنی مہکش آتا پارہ غا کیرہ۔ ہمو ٹمنی مہکش آک ہرا عیسائیت ۽ منیپسہ اوفتا مہکشی ۽ ایسر کننگ و اوفتا جاگہ غا ہمو مہکش آتے ہبتنگ ہرا عیسائیت ۽ مٹر ہندنکہ سیگگوما (1835-1870) نا مہکشی ایسر کننگ و اونا مار مہکش جوڑ کننگ انٹیکہ باوہ عیسائیت ۽ منیپک و مار منیک۔

مذہبی ڈسکورس و بلوچستان:

ہندنکہ بلوچ ہم اینو ہفتاد سال آن گیشتر مریک کہ پاکستانی قوضہ گیری نا گواچی ۽ ولے اسہ وخت ہم بلوچ تینا مذاحمت نا دود آن پد متے۔ مذاحمت بلوچ دود

ٹنا بشخ ئسے ہندا خاطران دا پاکستان کن خلیس نا ہیت ئسے۔ بلوچ نا مذاحت ء توننگ کن ریاست پاکستان جتا جتاؤ طاغت کاریم ٹ ہتنگ ء، تینا تیوہ فوجی مشینری تون بلوچستان ٹ ہڑدے نسل کشی نا عمل ئی اختہ ء، الس ء لٹ و کٹ نا گواچی کیگ، طاغت نا زور آ مخلوق ء کھسفننگ ء، و دروغ ء دوبہ خلسا جعلی انکاؤنٹر آتیت کھسفسا ہئسہ ء، زورائی نا بیگوہی نا گواچی کرسا ء۔ ولے ایلو پارہ غا بلوچ نا دود و ربیدہ ء لتازنگ کن جتاؤ چم کننگ ء، اسٹ دادے کہ دود و ربیدہ آتیٹی تینا وڑو مذہبی ڈسکورس ہتنگ ء۔ ہندنگہ بلوچ نا دود اس ارے کہ جنگ آتیٹی بلوچ نیازیک تینا نرینہ آتتون ہم کوہہ مسنو۔ او میر چاکر نا ایڑ بانڑی نا دروشم ٹ مرے یا دادشاہ نا ایڑ خاتون بی بی ولے بلوچ نا نیمہ آبادی یعنی نیازی ء جنگ آن مر توننگ کن بلوچ نا دود آتیٹی مذہبی ڈسکورس ہتنگ ء۔ و دا ڈسکورس آک جاگہ سیکان بلوچ جاگڑد ء زیمی ہم کیرہ۔ ہر شنیے تینا توروکا ملا تا وسیلہ ٹ پارفک کہ نیازی تا پیشن پیشتمنگ گناہ ء، نیازی تے خوانفنگ و خواننگ گناہ ء۔ ہراتم بلوچ نیازیک تینا زورائی ٹ بیگوہ مروک چنا و ایلم تیکن پیشن پیشتمرہ، پریس کلب آتیا کارہ یا جنگ ٹنا پڑ آ جندندری کیرہ گڑا ریاست تینا توروکا ملا تا وسیلہ ٹ مذہبی ڈسکورس آتے مون آہتیک کہ کسر تیا یلہ مننگ، جنگ کننگ و جندندری کننگ اسلام ٹ گناہ ء۔ دا ڈسکورس آک بیرہ ویل آتا بنیات آ مونا بفسہ بلکہ دافتازی آ سال آتیان کاریم مننگ ء۔ بلوچستان نا کنڈ کنڈ ٹ مسیت تفنگ ء یا ہمو چنکا خلق آک کہ ہراڑے مسیت اف گڑا اوڑے تینا توروکا ملا تے مون ایترہ کہ کار و اوڑے تینا ڈسکورس آتیا کاریم کیر و بلوچ نیازی تے بلوچ راجی تحریک آن مر تور۔ ولے دا ڈسکورس آتا اصل ٹ مذہب تون ہجو سیالی اس اف، دا بیرہ بلوچستان نا زی آ پاکستان نا فوضہ گیری ء برجاء تخنگ کن کاریم ٹ ہتنگرہ۔ اگہ نن اسلام نا دیہاڑ آ نظر اس شاغن گڑا نے کیہی نیازی تا مثال آک دو بریرہ ہرافک ظلم و زورائی تا برخلاف جنگ کرینو۔ ہراتم جنگ احد ٹ کافر آک محمد مصطفیٰ نا زی آ جلمو کیرہ گڑا او وخت اوڑتون بیرہ منہ جنگجو ٹد مریرہ۔ ہندا خاطران ام عمارہ محمد ء رکھنگ کن اونا خڑک کاہک و ہراتم کہ دشمن جلمو کننگ کن مستی مریک گڑا عمارہ زغم و اسپر آتتون اوفتے تورک۔ ایسر ٹ او ٹپی مریک و دتر تیٹی اسٹ مریک۔ خندق نا جنگ ٹی بی بی صفیہ ہم دشمن نا بندغ اس کھسفک۔ حنین نا جنگ ٹ بی بی ام سلیم نا زغم آتتون میدان آ بننگ ہم اسہ مثیل ئسے۔ یارموک نا جنگ عمر فاروق نا حاکمیت نا وخت مریک۔ بی بی اسماء ابوبکر، بی بی ام حکیم، بی بی جویریہ دلیری ٹ جنگ کرینے و ایلو پارہ غان بی بی اسماء نہہ بندغ کھسفک۔ زمینی جنگ آتیتون اوار بحری جنگ آتیٹی ہم

مسلمان نیاڑیک بشخ بلکنو۔ قبرص زروان نا زی آ ہراتم جلیو مریک گڑا بی بی ام احرام اولی چرٹ سلوک مریک۔

ظلم و زوراکی تا مون آ دلیری ٹ سلنگ و اوفا برخلاف مذاحمت کنگ بلوچ آے باوہ پیرہ آن ڈوئی ء، آریں آتا برخلاف جنگ مرے یا عرب و انگریز و ایلو راج آتا ہندا وڑ بلوچ آک پاکستانی غلامی ء اسہ وخت ہم متتنو و اونا قوضہ گیری نا برخلاف جنگ ٹی ء۔ بلوچ نا دا دود و ربیدہ ء لتارنگ کن ہم پاکستان اسلام نا مذہبی ڈسکورس آے بلوچ نا برخلاف کاریم ٹ ہتنگ ء۔ پاکستان نا جوڑ کروک مذہبی ٹولیک بلوچ نا زی آ مروکا ظلم و زوراکی نے بلوچ نا بخت ٹتون تفنگ ء۔ دافے وختس آزمائش نا پن ایترہ و وختس قدرتی ء گڑاس گوندہ۔ اصل ٹ او بلوچ آے دا ہیل تنگ خواہرہ کہ او بیدس مذاحمت آن ظلم و زوراکی نے سگر و ہچ وڑنا ردعمل نفس۔ قدرتی طوفان یا بخت آک آزمائش ء و اوفا بندغ نا ڈو رسینگیک ہندنکہ زمی جمب اس مریک یا سمندری طوفان اس او ہنت کہ نسخان رسیفرہ اوفا تونگ بندغ نا وس ٹ مفک و اوفا برخلاف ری ایکشن تنگیک۔ ولے بلوچ نا زی آ مروکا ظلم و زوراکی نٹیکہ اوفا بخت ٹنا سوب ء و نٹیکہ اسہ قدرتی آزمائش ٹسے۔ پاکستان نا زوراکی نے تیوہ جہان خنگ ء کہ امر او تینا قوضہ گیری ء برجاء تخنگ کن بلوچ نا نسل کشی کنگ ء۔ دافتا مونا بلوچ بیوس ہم اف، بلوچ دا قوضہ گیری نا بست و بند ء ایسر کنگ کن ظلم و زوراکی نے ہم ایسر کنگ کیک و دافے ایسر کنگ کن بلوچ جنگ ہم کنگ ء و باور کرفنگ ء کہ تینا اختیار ء ہلنگ تون ہی دا زوراکیک ایسر مرور۔ پاکستان نا اسہ بھلو ڈسکورس اس دادے کہ او بلوچ نا تحریک ء کفر نا پن ایتک و مسلمان مخلوق ء گمراہ کیک کہ او بلوچ راجی تحریک نا طرف ء تفس خاص وڑ ٹ بلوچ مسلمان آتا آست آتی ٹینا سرمچار آتیکن بدگمانی ودی کنگ خواہک۔ ولے اینو نا راجی ریاست آتا وخت ٹ دا وڑ نا ڈسکورس آک نزور کنگانو انتٹیکہ خنگ ٹی بریک کہ بہاز آ ملک آک تین پہ تین جنگ ٹی ء یا کیہی مسلمان ڈیہک وختس ایلو مسلمان ڈیہہ نے غلام جوڑ کرینو گڑا اوفا برخلاف غلام راج آک تینا راجی حیثیت ٹ جنگ کرینو و تینا آجوئی ء دوئی مسنو۔ ہندنکہ 1993 ٹ بھلو جنگ ٹسے آن پد کویت عراق آن تینا خواجہی ء پلک و آرات مریک۔ عراق و ایران تین پہ تین جنگ لگیرہ۔ کویت و عراق مسلمان ڈیہہ ء و عراق و ایران ہم۔ ہندا وڑ اسہ بھلو مثیل اس بنگلہ دیش ء ہرا پاکستان نا جند ٹنا برخلاف بھلو جنگ ٹسے آن پد آرات مریک۔ راجی آجوئی و دیمروی نا مونا مذہب اسہ وخت ہم سلیتنے ہندنکہ اینو نن خنینه کہ بہاز آ مسلمان ڈیہک اریر ہرا راجی ریاست نا بنیات آ ایلو

مسلمان ڈیہہ تیتون جنگ ٹی ء و ہمو ڈیہہ تیتون کاریم کنگ ء ہرافتا دُوک مسلمان تا دتر آن خیسن ء، مثال ئسے نا اوغانستان ہراکہ مذہب نا ماملہ ٹی بہاز پنی ء و لے داسا چین ٹتون کاریم کنگ ء۔ چین ہمو ملک ء ہرا یوگر مسلمان آتا (ہرا چین ٹت اقلیت ٹی ء) زی ابہاز ظلم کنگ ء و اوفتے تینا مذہبی دود آتے اڈ تنگ آن ہم تورینے۔

مذہبی پروجیکٹ:

بلوچستان ٹت تینا مذہبی ڈسکورس آتے شینک و تالان کنگ و مخلوق نا ملی تیٹی تولفنگ کن ریاست تیوہ ڈت بندی ٹت کاریم کنگ ء۔ دا ردٹت او پروجیکٹ آتیا کاریم کنگ ء ہندنکہ مدرسہ، تبلیغی جماعت و جتاء غا مذہبی ٹولی تا دروشم ٹت۔ راجی تحریک تون بلوچ نا سوگوی و اونا شعور آن ریاست ہمو وخت آ خلیس نا گواچی مریک کہ ہراتم بلوچستان نا ہر اسہ گلی و سڑک آ بلوچ الس ریاست نا زورائی تا برخلاف بش مریک توار ارفک و مذاحمت نا درشانی ء کیک و تینا سرمچار آتا کنگ ء ہلیک و ہراتم کہ سرمچار اس شہید مریک گڑا اودے خیسن سلام کیک۔ گڑا 2014 آن پد مدرسہ نا دود لس مریک و تیوہ بلوچستان ٹت مدرسہ جوڑ کنگ و اوفتیا کاریم بناء مریک۔ ہرا خلق آنتیٹ چنکو آبادی اس مریک گڑا قوضہ گیر ریاست تینا ملا تے اوڑے مون ایتک کہ او کار و مسیت آتیٹی چنکا چنا تے خوانفر و خلق ئنا مخلوق آتینا مذہبی ڈسکورس آتے مسلط کیر۔ ہندا وڑ قوضہ گیر پاکستان تینا تبلیغی جماعت آتے زیات آن زیات بلوچستان آ مون ایتک ہرا اسہ اسہ ارا اسکان کارہ و مذہبی ڈسکورس آتے سر کیر۔ دا تبلیغی جماعت آک کپہی جاسوسی کاریم تیٹی ہم اوار مسنو۔ ہندی بندغ آتا پاننگ نا ردٹت بہاز وخت ہندنو سوال ہم کنگے کہ ہرا مذہب تون تفوک سوچ متنو بلکہ گواچن ٹت بلوچ راجی تحریک تون تفوک مسنو۔ دا تبلیغی جماعت آتا ردٹت بنائی دے تیت سیاسی بندغ آک تینا بے جارائی ء درشان کرینو و لے اینو مچا مخلوق چاہک کہ دافک امر ننا جاگڑد ء ہولنگ کرینو۔ شہید غلام محمد بلوچ نا ہراتم ہندنو جماعت اسیتون ہیت مریک گڑا اوفتیا ہرفک کہ نم بلوچستان ٹت اسہ ہم نیازی ئسے خانارے کہ ہرانا بدن نا اسہ بشخ اس ہم پاش مرے؟ گڑا او (تبلیغی جماعت) ورندی ایترہ کہ، آخہ۔ واجہ غلام محمد اوفتے پائک کہ گڑا ہنبو لاپور آ و پنجانی تا پڈ ء اربو۔ دا ورندی تیوہ راستکی تون تفوک ء کہ تبلیغ نا گرج ہموڑے پنجاب ٹت ارے و

بلوچستان آتبلیغیک انٲنٲ بننگ ء۔ دا تبلیغیک یرہ نرینہ متنو بلکہ بہاڑ ہند آتیا نیازی تے ہم بلوچستان نا آرا تیا گدرینگ مسنے تاکہ بلوچ نیازی تے مذہبی ڈسکورس آتا پابند کننگ کیر و اوفتے راجی تحریک آن کیشکنگ مرے۔ داکان بیدس ہم مذہبی ٹولیک سرگرم ء ہرا طاغت نا زور آتینا ڈسکورس آتے شینک و تالان کننگ ء ہندنکہ 2011 ٹی صباء دشتیاری شہید کننگ و اونا خون ثنا ذمہ ء ہندنو مذہبی ٹولی اس ارفک۔ ہندا وڑ 2014 ٹی زاہد آسکانی خلنگ و اونا خون ثنا ذمہ ء داعش ارفک ولے دا ہیت ء ہرکس چانک کہ او وخت داعش بلوچستان ٹ الو۔ دا ریاست نا توروکا ٹولیک ء ہرا جتاء پن تیت جلمو کیرہ۔ ہندن خاران ٹ نیازی تا مون آتیزاب چھٹنگ مریک و پنچگور و پن منہ ہند و خواننگ جاہ تیا جلمو کننگ و کاغد خسننگ کہ نیازیکی خوانپس۔ دافتا اسہ سوب تینا ڈسکورس نا زور ٹ منیفنگ و بلوچ آتے جنز آن مُر کننگ ء، اندن سیاسی باسک، خوانندہ و راہشون آتے کھسفننگ و ایلو کنڈ آ جہان نا مونا بلوچ نا راجی تحریک ء خن تیان چپ کننگ و دادے مذہبی رنگ تننگ۔ بلوچ آتے زگری و نمازی ٹی بشخ کننگ ہم ہندا ڈٹ بندی نا بشخ ئے۔ کیہی ہند آتیہی ہندا مذہبی ٹولیک زگری تیا جلمو کرینو اندنکہ تیرتیچ آواران ٹ زگری تیا جلمو کننگ و ہفت بلوچ شہید کننگ۔ کیچ نا ہند پیدراک ٹ ہندا ٹولیک کسر ء تفرہ و گاڑی تے توررہ و بندغ آتیان اوفتا پجار نا سوچ کننگ آن گڈ مسہ بندغ خلیرہ ہرافتا سیالی زگری فرقہ تون مریک۔

بلوچستان ٹ مذہبی ڈسکورس آتا پدندارہ:

1979 نا وخت ٹ جنرل ضیاء تینا ڈکٹیٹر شپ ء منیفنگ کن مذہب نا وسیلہ ء گچین کیک۔ دا ہمو زمانہ ء ہراتم سوویت یونین اوغانستان آ بریک و اوغانستان ٹ سوویت یونین نا برخلاف ”پاک جنگ“ Holly War اکن امریکہ پاکستان ء پیسہ نا جوفہ ایتک تاکہ او جہادی لشکر جوڑے و اوغانستان آ جنگ اکن راہی کے۔ ہندا ردٹ ضیاء الحق اسلامائزیشن نا زی آ زور ایتک۔ میدیا غا جتاء اسلامی پروگرام شینک کننگ و خاص وڑ ٹ پاکستان نا خواننگ نا نظام ء بدل کننگ۔ مدرسہ آتیا کاریم بناء مریک، اوفتے سرکاری و جہانی مالیت (فندڈ) رسیننگ۔ ہالیوٹا پنی ء اسپیشل کمیٹی اس مدرسہ آتا مالیت کن جوڑ کننگ۔ مدرسہ آتیان فارغ مروکا بندغ آتے ایلو خواننگ جاہ تا برہر ڈگری تننگ۔ پاکستان نا خواننگ نا نظام نا سستی نا سوب آن ریاستی ادارہ و مذہبی

ٹولی نے موکل تننگ کہ مدرسہ ملیر۔ دا ردٹ 1979 آن 1982 اسکان 151 پوسکنو مدرسہ ملنگ۔ دا مدرسہ آتا کچ بروکا پنج سال ٹی 1000 مریک۔ دا کل ہمو ڈٹ بندی نا ردٹ مریرہ تاکہ پاکستان ٹت جہادی لشکر جوڑ کنگ مرے، اوفت تربیت کنگ مرے و اوغانستان آراہی کنگ مرے۔ ہندن کہ بلوچستان ہم ہندا ڈٹ بندی تیکن کاریم ٹت ہتنگ ہندا سوب آن دانا زیم بلوچ جاگڑد آپم تمک۔ مخلوق مذہبی انتہا پسندی نا گواچی مریک، بہاز آورناک ہندا ڈسکورس نا گواچی مریرہ و اوغانستان نا جنگ ٹت بشخ پلیرہ۔ ہندن کہ بڑٹنا مذہبی ڈٹ بندی تیا ہیت مسس کہ 2014 آن پد تیبہ بلوچستان ٹت مدرسہ آتا زی آکاریم کنگ بناء مسس و پوسکنو مدرسہ جوڑ کنگاس۔ دانا بہلا مٹیل پنجگور نا ہند نوہ گر و گورکادان ء۔ دا ہند ایران نا قوضہ ٹی سیستان بلوچستان نا سیم گزبستان و ماشکیل تون تفوک ء۔ ایلو کنڈ آن پاکستان نا قوضہ ٹی بلوچستان ماشکیل تون اوار ء۔ اصل ٹت ماشکیل ہندا است ء ہرا نا اسہ بشخ ایران نا قوضہ کروک بلوچستان ٹی ء و ارٹمیکو بشخ پاکستان نا قوضہ کروک بلوچستان ٹی ء۔ ہندی مخلوق نا پانگ ء کہ داڑے مذہبی انتہاپسندی نا زی آبہاز کاریم مسے و دا ہند اینو یگہ جیش العدل مذہبی ٹولی تا دوٹی ء۔ ہرا بندغ آک تینے دافتیان رکھنگ خواہسرہ او ہمپ و ہٹ کرینو ولے پد تموکا غٹ بندغ آک مذہبی ڈسکورس آتا گواچی ء و جتاء مذہبی ٹولی تیت اوار ء۔ دا بیرہ پنجگور نا ارا ہند ٹنا کسہ اف بلکہ دا زمان ٹی بلوچستان نا گیشتر ہند آتیت ہندا وڑ ٹنا خلق آتیا کاریم مسے و ہمو خلق آک اینو ہم ہندا وڑ ٹنا ڈسکورس آتا گواچی ء۔ ہندا مخلوق کہ دا ڈسکورس آتا گواچی مس گڑا ریاست دافتیان فائدہ ارفے و دا بندغ اڑے راجی جنز ٹنا برخلاف سلیف۔ مذہبی ٹولی تیت بھرتی کرے و تینا جوڑ کروکا ڈیتھ اسکوڈ نا بشخ جوڑ کرے یا جنز ٹنا برخلاف تینے آن جوڑ کروک فتویٰ ترفے و راجی جنز نا برخلاف رد ء بیانہ جوڑ کنگ نا جہد کرے و دائسکان اندا ڈٹ بندی تیا کاریم منگ ء۔

ایسر:

بلوچستان ہرا دا وخت جنگی حالت اسیتون مون تنگ ء، بلوچ نا تحریک دے پہ دے دیمروی کنگ ٹی ء و کیہی بندغ آک وڑ نا وڑ اسیت تحریک نا بشخ جوڑ منگ ء، ہندا سوب آن دژمن فوجی پالیسی تیان بیدس بلوچستان ٹت جتاء غا ڈسکورس آتیا

کاریم کنگ ۽ تاکہ بلوچ چاگڑد نا دود آئے لتاڑے یا نا جوڑی تا گواچی کے تاکہ بلوچ الس تینا مون ۽ تحریک آن چپ کے و جہد اکن گڑاس کنگ نا لائخ مف۔ نن خنینه کہ بلوچ ورننا تا بھلو کچ اس ورنائی و ردوم ارفنگ و لائخ مننگ نا وخت ٹی مدرسه آتیٹی زوال مریک۔ ورننا تا نغدکاری نا لائخی ایسر کنگ و ہندنو بت جوڑ مریرہ کہ ہچو کاریم اس کنگ نا لائخ مفسہ۔ اینو نا ٹیکنیکل آ جہان ٹ بیدس لائخی آن کس تینا جند ۽ مونی دننگ کپ گڑا او جہد کن انتس کنگ کرو۔ دافتا زی آ ہیت مفنگ نا سوب آن دا ڈسکورس آک ہنداخس طاغتور جوڑ مسنو کہ دافتا زی آ مخلوق ہیت کنگ ۽ سگپک ولے وخت و حالیت آتا گرج ہندا دے کہ دافتا زی آ زیات آن زیات گپ و تران مرے و دافتے پرغنگ کن ادب اس مونی ہتنگ مرے و جتاؤ دیوان و مچی تیٹی دافتے رد کنگ مرے تاکہ بلوچ دا ڈسکورس آتیاں تینے رکھے و تحریک دیمروی کن اونا بشخ جوڑ مرے و ہندنو چاگڑد اس جوڑ کے ہراژان لائخ آن پُرء ورننا جوڑ کنگ کے ہرا بروکا وخت و تحریک نا گرج آتے پورو کنگ کیر۔ دا ڈسکورس آک ہمو وختا چاگڑد ٹ جاگہ کریر ہراتم بلوچ نا سیاست نزور نس ولے اینو خنگ ٹ بریک کہ بلوچ نا چاگڑد نا سیاسی ندارہ مٹ مننگ ۽۔ مخلوق ریاست نا زورائی تا برخلاف پیشتمنگ ۽ و برانز کنگ ۽، دانا بھلا مٹیل بلوچ یکجہتی کمیٹی نا داسہ نا لانگ مارچ ۽ ہرا تربت آن پیشتمنگ آن پلیس اسلام آباد ٹ تولنگ نا دروشم اسکان بھلو وخت اس برجاء تخنگا۔ مارچ نا ایسر مننگ آن پد شال ٹ بھلو جلسہ اس اڈ تننگا ہرائی بلوچ مخلوق بھلو کچ اسپٹ ساڑی نس۔ ہندا وڑ دا سال عئید نا دے اکن بلوچ یکجہتی کمیٹی نا گوک آن پد تیوہ غا بلوچستان ٹ برانز کنگا۔ دا سیاسی عمل آک سٹی و تینٹ جوڑ کروکا ڈسکورس آتا مونٹس کن بھلو کڑد اس سر ایترہ۔

ENGLISH PART

Defining Colonialism

Chavash Baloch

Before we embark on our mission to explore Baloch society from a colonial perspective, it's necessary to understand colonialism. This practice is almost as old as history itself, but its forms and impacts vary across societies. Colonialism involves invading and occupying foreign lands, exploiting populations and resources. It occurs when one nation subjugates another, imposing its language, cultural values, religion, and political practices.

In essence, colonialism is an act of political and economic domination, controlling territory with settlers from a foreign power. To establish this control, all forms of violence are often used, and thus, colonial projects often involve warfare. As Franz Fanon powerfully expressed, the relationship between the colonizer and the colonized is one of oppression—the oppressor and the oppressed. This relationship is maintained through military and police presence, enforcing stark disparities in prosperity and destitution (Fanon, 1961).ⁱ

Colonization involves dehumanization, corrupting human values. It is a brutal, selfish, and immoral process that strips those involved of their humanity, perpetuating chaos. The initial step of colonization is a violation of the established order of existence. The colonizer's presence spreads chaos and violence, disrupting history's natural course. Overcoming this evil requires a force greater than the fear and prejudices of colonialism.

Colonial intervention has profoundly altered societies, from material to abstract aspects. Colonial oppression has fractured social fabrics, causing disorder everywhere. Life in a colony is marked by suffering, anguish, distress, and aggression. The colonial social structure, with its complexities and disorders, renders life unbearable. Colonization has tainted every aspect of life, distorting geography, demography, arts, literature, and individual identities. A wealth of literature has arisen to define and understand colonial rule. To counter colonial traits, society must be studied in detail, diagnosing each affliction.

This piece aims to approach Baloch society within a colonial framework, analyzing social conditions and comparing them with colonial literature. Due to limited debate and literature on Baloch society, fully narrating their suppression is challenging. Nevertheless, this attempt sheds light on some aspects of society under colonial rule. Further study is crucial to grasp the colonial conditions faced by the Baloch people. Our world is colonial and demands exploration and study. Without understanding and diagnosing the disease, we cannot find a cure.

Depicting a Colonial Society

Our nation has endured the menace of colonialism for over two hundred years. The reality is that the longer a colonial rule persists, the deeper the wounds it inflicts become. The physical and mental hostilities it induces become entrenched within society. Our ancestors first encountered the colonial British at the end of the 18th century. However, they refused to surrender and initiated a historical anti-colonial resistance against the occupiers that persists to this day. They were pioneers in resisting the British in this region.

From 1839, the British indirectly ruled Balochistan through agreements, experimenting with various policies from the Backward Policy to the Forward Policy. The most successful was their Gun and Gold policy, while the most dangerous for the Baloch was the partitioning and balkanization of Baloch land under the Goldsmith and MacMohan Line, which the British unilaterally imposed and termed as border agreements. One-fourth of Baloch land was handed over to Iran, some areas to Afghanistan, remaining areas like Dera Ghazi Khan, Muzaffargarh, and other majority areas were given to Punjab. Jacobabad, Shadadkot, and adjoining Baloch lands were handed over to Sindh. The Kalat state, later named Balochistan States Union, the British occupy Quetta, Chagi, and Nasirabad under leased agreements along with certain Pashtun areas under the Gandomak Agreement of 1808, forming what was named British Balochistanⁱⁱ.

Thus began a prolonged colonial rule that altered our territorial and psychological orientations. This painful colonial endurance has shattered our natural evolutionary spirit, enslaving our existence. It has destroyed our social, political, and economic patterns—our means and methods through which we sustained and flourished for thousands of years. Colonial practices have caused organic disabilities in solving the problems we face, hindering our progress, stability, and growth.

British colonialism brought tools and tactics to enslave much of the world, utilizing military might with modern armies and weaponry. They manipulated history, creating their version of knowledge and justifying their deeds. They devised discourses that became rules and policies to alter colonized ideas. British colonialism applied social anthropology and history to understand and control colonial subjects, deeming our social institutions primitive and tribal, branding our civilization as anti-civilization.

Colonial discourse labeled the Baloch as tribal, synonymous with race, kinship, and homogenous societies leading to ethnic nationalism founded on prejudices and narrow-mindedness. In contrast, scientifically and anthropologically, the Baloch are a heterogeneous society, fostering civic nationalism and broad-mindedness. Pre-colonially, Baloch society was characterized by autonomy, hierarchy, equality, and consultation. Historically, Baloch alliances or units termed tribes derived their names from the places they lived or military units.

The colonial rulers denied the Baloch any worth in their past, using this denial as a weapon of domination to demoralize and frustrate us, denying our basic humanity by erasing our history.

British colonial rule ended with the partition of the subcontinent and the creation of the neo-colonial state of Pakistan, handed the Baloch to this newly established colony, which found ideological grounding in fundamentalist Islamic beliefs. Pakistan occupied Baloch land, tricking and deceiving the Baloch nation for colonial interests of domination and influence in world politics.

The British-drawn colonial borders and political orders persisted in Balochistan, further dividing the already fractured Baloch land. The neo-colonial project of British legacy continued by tightening control over conquered Baloch land, subjecting Baloch people to violence and terror, replacing Baloch identity with a newly created Pakistani mimic identity. This began one of the worst genocides in human history. Punjabi colonization of Baloch land not only robbed the Baloch of their land and resources but also their lives, culture, and language. From the beginning until now, the Pakistani expedition on Baloch land has been a brutal genocide.

Colonial Violence

The entire colonial structure is founded on violence, making violence the central force shaping colonial relationships. Understanding this crucial phenomenon becomes essential.

Balochistan is seen as a colony inhabited by savages, lacking organization as a state and not resembling a human world. The colonial army of Pakistan does not form a distinct entity, and this colonial conflict is not a conventional war between regular armies. The colonial structure operates through terror, contrasting with legitimate wars conducted by recognized states. It blurs the lines between combatants and non-combatants, making peace impossible. Balochistan has become a colonial zone where war and disorder are integral to politics, a place where judicial order is suspended, and the violence of the state of exception ⁱⁱⁱ serves the interests of the country.

Consequently, the colonial army and its collaborators are free to abduct, kill, and torture the Baloch people easily. Thousands of Baloch individuals are abducted, killed, tortured, and humiliated. The colonial armies conduct search operations, door-to-door raids, and daily humiliations of Baloch masses. Meanwhile, colonial institutions justify and legitimize this brutal genocide. The rest of the colonial population supports this campaign of mass murder and genocide because they benefit from colonial domination. They thrive with our wealth, using our resources to operate their industries and homes. We suffer while they prosper.

The murderous campaign we've endured since the 2000s reflects a reign of terror and violence. Thousands of students, activists, journalists, workers, and ordinary Baloch individuals have been killed, tortured, and discarded.

Let's recall the testimony of Martyr Gulam Muhammad Baloch in an interview where he recounted memories of a torture cell. He

was asked by a colonial officer, "Do you know where you are?" He replied, "Yes, I am aware that I am in your custody." Then they asked, "Do you know what we are capable of?" He replied, "Yes, I know you can kill, torture, and dump my body in a barren land." The violence of the colonizers has entered our collective memory, aiming to alienate us from our traditions, history, culture, and struggle. Colonialism targets individual bodies, psyches, and cultures, gradually destroying the minds, dignity, and culture of the colonized, as Fanon demonstrates.

Colonialism is primarily a state of violence where every aspect of life is subjected to endless violence, shaping all relations through coercion and control. This violence manifests at multiple levels: hard, physical violence; military manifestations of violence; and cultural domination through education and language.

In the insightful words of Franz Fanon, colonial violence begins with an act of geographical violence: the physical separation of the world of the colonizer from that of the colonized. Everywhere around us, we see compartments, military camps, and cantonments. This physical separation distinguishes "us" from "them." Their cantonments, cities, and residential areas are orderly, peaceful, and tidy, while our world reflects suffocation, suffering, poverty, and illness.

Territorial violence involves reordering our land that we've used for generations, dividing our people arbitrarily and colonizing our culture and imaginations. Military camps, barracks, checkpoints, and barriers symbolize colonial authority. The construction of roads,

ports, and housing schemes, claimed as development, are acts of violence.

Moreover, contemporary colonial occupation combines disciplinary, biopolitical^{iv}, and necropolitical power. We Baloch people endure the most advanced form of necro power, where the colonial state derives sovereignty and legitimacy from its narrative of history and identity. This combination grants absolute domination over us and our people. Our villages are sealed off, our lives militarized, and local institutions systematically destroyed. We are deprived of our livelihoods, subjected to invisible killings and outright executions.

During this dehumanizing process, some among us have adopted and internalized the role of colonizers, using their language and lifestyle to oppress their own people. This mimicry results from the violent erasure of our culture and the cultural trauma we experience. Many of us base our identity on fluency in the colonizer's language, constructed through violent hegemonic domination via cultural apparatus like books, newspapers, schools, advertisements, and films.

Anti-Colonial Violence

As a result of persistent violence, the colonized find themselves slowly but thoroughly destroyed. When both individual and collective cultural identities are eroded by colonial violence,

counter-colonial violence emerges. "The colonized man liberates himself in and through violence," wrote Fanon in "The Wretched of the Earth." The Baloch, beaten down for a long time, are carving out a new self through anti-colonial resistance, taking the form of violence. This violence is preceded by a moment of consciousness and awareness where the colonized recognize their oppression. When this awareness dawns, violent insurrection occurs.

The first objective is to overthrow the colonizer through anti-colonial struggle. Anti-colonial violence, termed "instrumental violence," is essentially a social project directed at the community. The second objective of this struggle is self-realization and the revival of subjectivity, dignity, and identity. For Fanon, this journey may lead to death and annihilation, but it is a death of choice. If instrumental violence seeks to re-establish the cultural identity erased by colonialism, absolute violence seeks to retrieve a buried self under the humiliations of the colonial master. This liberated self, with its subjectivity, marks the emergence of a new man. When such a new man gathers as a collective, it generates a total rupture in the world.

It's important to note that "Violence in Fanon is always the route to self-determination and identity formation." It enables the colonized to reclaim their self-identity and proceed to build a new social order. Thus, anti-colonial violence is part of a dialectic whose other pole is colonial violence. Since the relationship was sustained through violence, the only way to break it is through further violence. Whether viewed from the perspective of slavery or colonial occupation, death and freedom are irrevocably interwoven. As seen,

terror is a defining feature of both slavery and late modern colonial occupation.

Living under late modern colonial occupation means experiencing a permanent state of "being in pain": fortified structures, military posts, and roadblocks everywhere; buildings evoking painful memories of humiliation, interrogations, and beatings; curfews confining hundreds and thousands in cramped homes every night; soldiers patrolling the streets; parents shamed and beaten in front of their families; closed borders; broken bones; shootings and fatalities—a certain kind of madness. In such circumstances, the discipline of life and the hardships faced are marked by excess. According to Mbembe^v, what connects terror, death, and freedom is an ecstatic notion of temporality and politics. Death in the present is viewed as a release from terror and bondage, not an encounter with limits, boundaries, or barriers.

Colonial Education

In any society, social-political consciousness is created through the education system. This powerful means shapes individuals' worldviews and behaviors. During colonization, the colonial power implements its own schooling system within their colonies to consolidate colonial rule. The concept of assimilation is key to colonial education, forcing the colonized to conform to the cultures and traditions of the colonizers. Cultural assimilation is a potent form

of political action because cultural domination often precedes conquest by force and operates with consent.

We endure this phenomenon in colonial educational institutions, where institutes function to indoctrinate specific narratives. The education system justifies and glorifies the history, language, and culture of the colonizer. Colonized youth face intense propaganda in textbooks that portray the colonial master as vastly superior with a lavish lifestyle. Students are compelled to learn the colonial language and adapt their dress, while their own language and attire are deemed useless and inferior. This psychological pressure leads to the breakdown of the colonized individual, caught between their true societal position and the ideal preached by the colonizer.

Growing up in a Baloch household, learning the mother tongue, and hearing stories of Baloch heroes, clashes starkly with colonial education that glorifies the lifestyle and language of the colonizer. This conflict results in a breakdown of personality and instills feelings of inferiority in the colonized. Colonial education alienates individuals from their society both psychologically and physically.

The colonial education system functions as a disciplinary institution, subjecting individuals to constant monitoring and regulation. This surveillance extends beyond physical spaces to the structure of knowledge dissemination and control mechanisms within educational institutions. These disciplinary^{vi} mechanisms mold colonized subjects to fit into colonial norms and reinforce existing

colonial power structures. In the courageous words of martyr Professor Saba Dashtyari Baloch, "The Pakistani education system is not education, but a curse and shame because it renders one impotent and mentally corrupt." This illustrates how colonial education produces docile bodies, submissive to colonial domination.

¹ The Wretched of the Earth, Frantz Fanon

¹ The Serviles of Baloch Resistance, Surat Khan Marri

¹ It defines a special condition in which the juridical order is suspended due to an emergency or a crisis threatening the state.

¹ Biopower is a term which relates to the practice of modern nation states and their regulation of their subjects through "an explosion of numerous and diverse techniques for achieving the subjugations of bodies and the control of populations". It was coined by French social theorist Michel Foucault

¹ Necro politics, Achille Mbembe

¹ Disciplinary power, as theorized by Michel Foucault, plays a crucial role in understanding the mechanisms of social control in modern societies. This concept sheds light on the subtle yet pervasive ways in which power operates to regulate individuals and shape behavior.

سگار SAGAAR

چوشکھ ھمک روج ۽ بنیات ۽ جہان ۽ سیاست مٹ بوان انت ۽ آئی ۽ لوٹ ۽ زلورت ہم مٹ بوان انت۔ ھمے
ھساب ۽ بلوچ راج ۽ آجوتی جُز ۽ لوٹ ہم گیش بوان انت۔ بلوچ جھد کار ۽ ھاس ورنہاں لوٹیت کہ اگاں آجوتی جُز ۽
مہکم کنگ لوٹ انت گڑا ھستیں وھد ۽ سیاسی لوٹانی بنیات ۽ وتی میان ۽ گیش بوندا کی، آشوبی ڈسپلن ۽ پروفیشنلزم
پیدا کہ بہ کن انت، دانکہ آڈرمن (پاکستان) ۽ پرورش بدے انت۔ سیاست ۽ میان ۽ تران ۽ باوستانی وتی ارزشت ۽
بستارے بلے ھستیں وھد ۽ سیاست ۽ لوٹ بازانت کہ ماگوں ڈیجیٹل اھد ۽ دیم بہ دیم انت۔ اے وھد ۽ مارا اچوش
ڈرمن ۽ اید کہ پالیسیانی دیم دارگی انت تہ دواشی ۽ گیش آئی ۽ ٹیکنالوجی، نوکیں جنگی آسراتی، نوکیں ترزکار ۽ ھکمت
عملیانی پرورش دیگ ۽ واستہ وت ۽ تیارکنگی انت۔ راجی سنج، سماء ۽ شعور ۽ ھواروتی گوما جانداریں کارکنگ، نوکیں ترز ۽
پروگنیڈا، میڈیا ۽ نوکیں میڈیم، لس مھلوک ۽ ایجوکیٹ کنگ ۽ نوکیں ترزکار ۽ لس مھلوک ۽ رانوکیں چیلنجر اں چہ آشنا
کنگ ۽ راجی شعور دیگ ۽ ھاتر ۽ وتی تہ ۽ پروفیشنلزم ۽ آشوبی ڈسپلن پیدا کہ کنگ لوٹیت۔ آشوبی ڈسپلن ۽ ہمہراہی ۽
آوکیں چیلنجر اں پروفیشنلی مکابلہ کنگ ۽ ھاتر ۽ تیار بوگ ھستیں راجی جنز ۽ ھاسیں لوٹ انت۔ بگندے پاکستان ۽
گور ۽ آوسائل ھست انت مئے گور ۽ مہ بنت، بلے یک راجی جھد کارے ۽ گور ۽ آشوبی ڈسپلن ۽ جھد کنگ ۽ واستہ آشوبی
will ھست انت کہ زور گیر ۽ گور ۽ نیست۔ گڑا ھمیشانی گیش مہکم کنگ وھد ۽ اثر دری نیں لوٹ انت۔

سگار پبلی کیشنز

www.bsoazad.org

